

II.PARLAMENT.PARLAMENTARISM

Legislatura "Uniunii Naționale " -Iorga

Iun.1931- iun 1932

II.PARLAMENT.PARLAMENTARISM.....	1
Legislatura "Uniunii Naționale " -Iorga.....	1
Iun.1931- iun 1932.....	1
-----	10
Guvern de alegeri Iorga .30 apr.'31.....	11
-----	11
1) Investirea Guvernului Iorga.....	11
-Decretul regal de investire.....	11
-Decret regal de numire a miniștrilor.....	11
-Depunerea jurământului	11
-Discurs Carol II:.....	11
-Discurs Iorga :.....	11
-Iorga :declarații de presa.....	11
2).Deschiderea și dizolvarea parlamentului PNȚ,30 aprilie 1931.....	11
▫Mesajului regal nr.1 :.....	12
-Nicolae Iorga.....	12
▫Cameră.....	12
▫Concepția:" <i>democrație de țerani</i> ".....	12
-Coroana.....	12
-Parlament adevărat.....	12
-Localism cuminte.....	12
-Țeranul.....	13
▫Program de guvernare imediată :.....	13
#Divorțul de Parlamentul PNȚ.....	13
-Iuliu Maniu (intervenții).....	13
▫Mesajul Regal de dizolvare a Parlamentului.....	13
▫Convocarea corpului electoral.....	13
-----	14
ALEGERILE.....	14
Vezi la fișier Alegeri.....	14
-----	14
-----	14
Guvern Iorga.Legislatura I.Sesiunea extraordinară , 15 iun.'31.....	14
-----	14
3.)Deschiderea sesiunii extraordinare, 15 iunie 1931.....	14
...Atmosferă bucureșteană.....	15
...Clasa politică.....	15
...Guvernanții.....	15
...Gazetarii.....	15
...Tribunele.....	16
...Regele.....	16
Carol II.....	16
▫Mesajul Regal.....	16
-Necesitatea sesiunii extraordinare.....	16
-Necesitatea conlucrării.....	16
▫Sarcinile guvernului.....	16
-Libertate sprijinită pe autoritatea de stat.....	16
-Simplificarea aparatului de stat.....	16
-Îndreptarea organizării ministerelor.....	17
[Interne.C.Argetoianu].....	17
[Finanțe-C.Argetoianu].....	17
[Armata-Ștefănescu-Amza].....	17

[Agricultură-Ionescu Sisești].....	17
[Învățămînt-Iorga].....	17
[Sănătate. I.Cantacuzino].....	17
[Justiție .C.Hamangiu].....	17
[Industria și comerț, M.Manoilescu].....	17
[Lucrări publice.Vîlcovici].....	17
[Minorități.Rudolf Brandsch].....	18
[Politică externă. D.Ghika].....	18
[Premierul Iorga].....	18
[Îndemn regal].....	18
...Reacții imediate	18
...Ritual parlamentar.....	18
4.)Compoziția Parlamentului , 15 iun.'31.....	18
/Senatori.....	19
/Deputați.....	19
Comisia I.....	19
Comisia II.....	19
Comisia III.....	20
Comisia IV.....	20
Comisia V.....	20
Comisia VI.....	20
Comisia VII.....	20
Comisia VIII.....	20
Comisia IX.....	20
5.)Adresa de Răspuns la mesaj,Senat, 22 iun.'31.....	20
...parlament pluripartidist.....	20
...simplificarea aparatului de stat.....	20
...reorganizarea ministerelor.....	21
...păstrarea instituțiilor bune din terit.alipite.....	21
...participarea Ardealului și Basarabiei.....	21
▫ Finanțe ▫ Armata ▫ Agricultura.....	21
▫ Învățămînt ▫ Minorități ▫ Polit.ext.....	21
6.)Grigore Gafencu,Parlamentul Iorga ,1931.....	21
#Alegerile"Argetoianu ".....	21
#Parlamentul "Iorga".....	21
...țepiștii:nr mare.....	22
...Antiparlamentari notorii.....	22
...liberali duciști :scor ciudat ,jenant.....	22
...liberali -georgiști.....	22
...naționali-țărăniști:.....	22
...Lupiștii.....	22
...averescanii :.....	22
...socialiștii.....	22
...comuniștii.....	22
...cuziștii -.....	22
7.)Iuliu Maniu, Demisia din Parlament,și de la șefia PNT,22 iunie 1931.....	22
▫ Scrisoarea către Mihalache.....	22
▫ Scrisoare către Virg.Madgearu.....	23
▫ Scrisoare către Vaida -Voevod.....	23
/Comentarii și informații	23
...23 iunie.....	23
...25iun.'31.....	23
8)Alexandru Topliceanu,"Retragerea unui șef" , iunie 1931.....	23
-O supremă protestare.....	24
-Un avertisment adresat regelui.....	24
-PNT+PNL =capabile să oprească răsturnarea regimului politic.....	24
-PNL:hotărât de luptă.....	24
-Retragerea lui Maniu = o greșală mare.....	24
...refugiu, pasivitate, regionalism.....	25
9.)N.Schina (Asociație), discurs la mesaj, 25 iun.'31.....	25
▫Funcț.publici și pensionari -reprezențați în Parlament.....	25

...nu substituirea cu org.profesionale.....	25
...ci interesele colectivităților.....	25
☐N.Iorga =teoreticianul și antrenatorul asoc.profesionale.....	26
10.)C.Bușilă, (UGIR) , declarație la mesaj, 25 iun.'31.....	26
☐Guvernul Iorga=guv. Uniunii naționale.....	26
☐UGIR:loc, rol,deziderate.....	26
☐Locul și rolul Industriei.....	26
#Legiferarea economică.....	26
...politici economice.....	27
11)D.Busuiocescu, (Liga Agrară-Garoflid),discurs la mesaj, 25 iunie'31.....	27
☐Guvernul Iorga-Argetoianu.....	27
☐Liga Agrară.....	27
Va vota Răspunsul la Mesaj.....	27
12.) G.Bethlen, declarație la mesaj, 25 iunie '31.....	27
☐ Mesajul regal , guvernul.....	27
-Premieră politică : "popoarele " din România.....	27
☐PNM:oferă colaborarea guvernului.....	28
13.)C.Stere (PTD) ,declarație la mesaj,26 iun.'31.....	28
☐Încadrarea în normele de drept a guvernului Iorga.....	28
# incompatibilitate constituțională.....	28
# încălcarea normelor constituțional-parlamentare.....	28
# nesocotirea partidelor politice.....	28
#slaba performanță electorală.....	28
☐PTD:demiterea guv.Iorga;guvern neutru de alegeri;parlament constituțional.....	28
14.)Eduard Mirto(PNȚ),declarație la mesaj,26 iunie 1931.....	29
☐Monarhia.....	29
#Demisia guv.GMironescu.....	29
...Eșecul lui Titulescu.....	29
...investirea lui Iorga -Argetoianu.....	29
...dizolvarea parlamentului PNȚ.....	29
#Guvernarea Iorga-Argetoianu.....	29
☐PNȚ:nu votează Răspunsul.....	29
☐ Campania de calomnii.....	29
...Alegerile.....	30
#Legiferare sub imperiul răzbunării, urii,sfârșămării.....	30
☐Politica externă	30
☐Armata	30
☐ Parlamentul.....	30
☐Partidele.....	30
☐Minorități.....	30
☐Provinciile unite	30
15.)George Grigorovici (PSD) ,discurs la mesaj,26 iun.'31.....	30
☐Fixarea conduitei PSD.....	31
#Birocrația administrativă.....	31
#Partidele burgheze.....	31
#Criza partidelor socialiste.....	31
-Social -democrații =comuniști democrați.....	32
-Bolșevicii =comuniști fasciști.....	32
#Guvern Iorga=distrugerea democrației țărăniste.....	32
☐Guvern parlamentar.....	32
#PNȚ=Democrația țărănească.....	33
#Guvern de "uniune națională"!.....	33
...Compromisul politic.....	33
...Clasele antagonice din România.....	33
...Lupta de clasă.....	33
☐"Socialiști" versus "Comuniști".....	34
...Democrația=baza evoluției socialiste.....	34
...Democrația europeană =evoluție firească.....	34
...Sistemul capitalist =sistem mare și minunat.....	35
☐1918.Iorga:stat social și democrat.....	35
...Dobrogeanu-Gherea despre Iorga.....	35

#1931.Uniunea Națională=part.Curcanului care se teme de culoarea roșie.....	35
▫Steagul roșu=steagul social-democrației europene.....	35
#Bucovina sub năvala băncilor liberale și național-țărăniște.....	36
#?"Republica Moldovenească".....	36
▫Disperarea provinciilor unite.....	36
...benveniști , ghorghiazi ,mihelzoni.....	36
...nădejdea în ardeleni, în PNȚ.....	37
16.)Octavian Goga (P.P.-Averescu) , discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.....	37
#Situția țării.....	37
#Guvern de "uniune națională" !?.....	37
#Eșecul lui Titulescu.....	37
#Guvern Iorga-Argetoianu=în afară de cadrele vieții partidelor.....	38
()Nicolae Iorga (portret politic).....	38
...Argetoianu și Manoilescu.....	38
Goga -Iorga /iun.'31.....	38
▫Iorga - Ardelenii.....	38
-Subsecretariatul ptr.minorități.....	39
Goga - Iorga / 31.....	40
▫Stat național unitar.....	40
Goga -Iorga / '31.....	41
▫Rostul partidelor în viața parlamentară.....	41
#Asociațiile profesionale.....	42
...cartelul electoral cu PNL.....	42
#"Majoritățile" iorghiste.....	42
17.)IGDuca,C.Angelescu ,Declarație la mesaj, Cameră,Senat ,25 iun.'31.....	43
[...24.iun.Sfatul parlamentar liberal.....	43
▫Regele.....	43
/Sesiunea extraordinară.....	44
/Legiferarea.....	44
/Minoritățile.....	44
▫ Acord cu politica externă.....	44
▫ Acord cu grija față de armată.....	44
▫Avertisment !.....	44
#Respingerea Adresei de Răspuns.....	44
18.)" Liberalii își iau libertatea de acțiune." ,28 iun.'31.....	44
▫Atacul lui ACCuza provoacă solidarizarea partidelor.....	45
▫Comunicatul PNL.....	45
19)dr N.Lupu (PȚ) , discurs la mesaj ,30 iun.'31.....	45
#Regimul PNȚ.....	45
#Regimul Iorga.....	45
... "Tradițiune și datină ?.....	45
#Cacialmaua lui Iorga.....	45
...Lupu a propus dizolvarea parlamentului PNȚ.....	46
...Iorga i-a promis participare la guvern și majoritari.....	46
...cât mai mulți "țerani".....	46
...Aranjamentele electorale.....	46
#Alegeri : farse- circ - demagogii -.....	46
#Parlamentul "monstruos"=opera lui Argetoianu.....	46
...PNL, ce este ?.....	47
...Majoritate pestriță.....	47
▫PȚ:cu poporul, pentru popor!.....	47
20.)IGDuca, replică la discursurile lui Cuza și Goga , 30 iun.'31.....	47
▫PNL :atitudinea față de monarhie.....	47
▫Cartelul PNL-guv. Iorga.....	48
#Curentele pro- și anti- partide.....	48
...Iorga și Argetoianu =antipartinici conjunkturali.....	48
▫Crezul PNL:.....	49
*Notă.AI Topliceanu.....	49
21.)Octavian Goga (PP),replică la replica lui I.G.Duca ,30 iun.'31.....	49
▫Retro'30.Restaurația.....	49
22.)I.Petrovici("neînregimentat"), discurs la mesaj, 1 iul.'31.....	50

... "Coeziunea" partidistă?!	50
☞ Solidaritate sufletească ,nu de firmă !	51
☞ De ce Iorga ?	51
23.) Traian Ionescu (Asociație), declarație la mesaj, 1 iul.'31	51
☞ Asociația Demobilizaților	51
24.) I. Isac (Liga contra cametei) ,discurs la mesaj, 1 iul.'31	51
#Parlamentele românești	51
25.) Teodor Fischer (P.N.Evreesc) ,Declarație la Mesaj, 1 iul.'31	52
*Notă. Mayer Ebner: demisia din Parlament	52
**Notă: Un nou partid evreesc ?	52
/Evreii ardeleni, bucovineni	52
/Evreii regăteni	53
***Notă. Activitate electorală evrească, mai-iunie 1931	53
/Partidul Național Evreesc	53
/UER: Cartel electoral cu guvernul	53
T. Fischer / 1 iul.'31	53
# "Popoare": formularea controversată din Mesaj	54
... minoritate etnică	54
☞ Monarhia	54
☞ Partidul Național Evreesc	54
... un pas înainte în consolidarea unității statului român	54
... afirmarea legământului cu entitatea neamului evreesc	55
☞ PNE: dublu ideal	55
... Dezideratele evreimii:	55
... Democrație ,libertăți cetățenești ;stîrpirea antisemitismului	56
... Religia mozaică respectată	56
☞ Deziderate legislative evrești :	56
☞ Meserii și comerț	57
☞ Subsecretariatul ptr Minorități	57
☞ PNE: va vota R la M	57
26.) Traian Alexandrescu (independent,raportor)Senat , 1 iul.'31	57
☞ Atmosfera senatorială	57
☞ Armata	57
☞ Reprezentanții profesioniștilor	57
☞ Legiferarea	58
☞ Parlament, parlamentarism	58
27.) M. Manoilescu ,discurs concluziv la Senat, 1 iul.'31	58
☞ Regimul Iorga =mai constituțional decât	58
☞ Parlamentul Iorga =o formulă de ultraparlamentarism	59
28.) Emil Ottulescu ,(raportor)discurs concluziv,Cameră ,2 iul.'31	59
#Guvernarea PNȚ	59
... PNȚ: negarea Constituției	60
#Eșecul Titulescu	60
☞ Guvernul prof Iorga	60
#Gâlceava partidelor	60
#Regionalisme: ardelenii	60
#Minoritățile	61
☞ Imaginea Guvernului Iorga în străinătate	61
Saint Aulaire:	61
... parlamentarismul românesc	61
... dictatura parlamentului francez	61
Ottulescu / iul.'31	61
☞ Parlamentul Iorga =parlament de oameni "subțiri", liberi, independenți	61
... prietenii (nu partizanii) prof. Iorga	62
... reprezentanții breslelor și corporațiilor	62
... "naufrația" votului cenzitar	62
☞ Nonpartidismul majorității	62
☞ Liga "Vlad Țepeș"	62
... Liga a preconizat dictatura	62
... Liga a renunțat la dictatură	63
☞ Restaurația	63

▫Cartelul electoral cu PNL.....	63
29.)Nicolae Iorga ,Discurs concludiv la Mesaj,Cameră,2 iul.1931.....	63
-Mărturisire de premier :în serviciul Suveranului	64
-Mărturisire de șef de partid.....	64
-Mărturisire de istoric.....	64
▫Tribunațiile parlamentare.....	64
...a dorit menținerea parlamentului PNȚ.....	65
...nu dorea comuniști în parlament.....	65
...nu crede în discernământul alegătorului.....	65
...nu voia să folosească demagogii și presiuni.....	65
#Maniu a refuzat.....	65
...dizolvarea parlamentului PNȚ.....	65
▫Parlamentul nou.....	65
-"Majoritatea ".....	65
▫România patriarhală.....	65
▫Programul de guvernare	66
30.)I.Th.Florescu (PNL-3) ,discurs la mesaj, 2iul.'31.....	66
#Incident parlamentar	66
▫Majoritatea parlamentară.....	67
31.)Comunicări, interpelări , diverse	67
a)întârzierea plății salariilor învățătorilor ,preoților și a pensiilor.....	67
b)I.Mihalache :declarație la depunerea proiectului de lege privind controlul averii și apărarea onoarei.....	67
TRAVALIUL LEGISLATIV.....	68
Vezi la fișier Legislație.....	68
32.) N.Iorga , discursuri ,Cameră și Senat , 14 iul.'31.....	68
Iorga / Senat (ora 23, 45).....	68
Mihail Sadoveanu /.....	68
Iorga / Cameră (ora 24).....	69
33.)14 iul.'31.Închiderea sesiunii extraordinare.....	69
▫Mesajul regal.....	69
.....	69
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Ses. ordin. 15nov.31- 20 apr.'32.....	70
.....	70
1.)15 nov.'31.Deschiderea Parlamentului.....	70
Scrisoarea lui Carol către Iorga	70
▫ Mesajul Regal.....	70
[Doctrina nouă:adaptarea la realitate].....	70
[Buget .Finanțe.C. Argetoianu].....	70
[Armata -g-ral C.Stefănescu Amza].....	71
[Agricultură - Gh.Ionescu-Sisești].....	71
[Școala -Nicolae Iorga].....	71
[Administrație ad-interim la interne , C.Argetoianu].....	71
[Sănătate, muncă , ocrotiri sociale -dr.I.Cantacuzino].....	71
[Justiție-C.Hamangiu].....	71
[Lucrări publice -V.Vâlcovici].....	72
[Industria și comerț -N.Vasilescu -Karpen].....	72
▫Apel la solidaritate cu guvernul.....	72
2.)Răspunsul la Mesaj (raportor C.Ifrim,) ,20 nov.'31.....	72
...Parafrazarea Mesajul.....	72
3.)C.A.Spulber (Liga Vlad Țepeș/P.Conservator) ,la mesaj, 24 nov.'31.....	73
*Notă:10 nov.'31Congresul P.Conservator.....	73
▫Dezbaterea la Mesaj.....	73
...Țepiștii :un pas spre "dreapta".....	73
...Guvernul : un pas spre "stânga".....	73
...Piatra de încercare: conversiunea.....	73
▫Partidul Conservator.....	73
...DoctrinaP.C.:liberalismul clasic.....	73
▫PC:Nonintervenționismul de stat.....	74
...intervenționismul =exploatarea politicianistă a bunului public.....	74
...intervenționismul în variantă socialistă, comunistă.....	74

...intervenționismul =statul excroc.....	74
☞PC:colaborare condiționată cu guvernul.....	75
...Conversiunea.....	75
☞Votează R la M.....	75
4)Al.Oteteleşanu (PP) ,discurs la mesaj , 24 nov.'31.....	75
☞Guvern Iorga-Argetoianu.....	75
... "ritmul nou" =ritm de haos,diletantism.....	75
()Argetoianu.....	75
#Misiunea guvernului Iorga.....	76
5.)Victor Iamandi (PNL),discurs la mesaj, 25 nov.'31.....	76
...Iorga și ideea de partid.....	76
...Argetoianu și ideea de partid.....	76
#Guvernul de "tehnicieni".....	76
#Guvernarea Iorga-Argetoianu.....	77
... "Profețiile " lui Iorga.....	77
☞Viabilitatea partidelor.....	77
#Regimul hibrid Iorga-Argetoianu.....	77
☞PNL:Revenirea la regimul constituțional !.....	77
-PNL nu va vota Mesajul.....	78
6.) Teodor Fischer (P.Evr.),declarație la mesaj, 25 nov.'31.....	78
-Suprimarea subvențiilor ptr școlile minoritare.....	78
-Legea ptr pierderea și dobândirea cetățeniei(1924)-defectuoasă.....	78
7)I.Willer (PM) , discurs la mesaj, 26 nov.'31.....	79
☞PNM-nu va vota R la Mesaj.....	79
8)H.Otto Roth (PNG) ,discurs la mesaj, 26 iun.'31.....	79
☞ Guvernul Iorga	79
☞Subsecretariatul de stat ptr.Minorități.....	79
...Sprijin ptr Rudolf Brandsch.....	79
9.)Rudolf Brandsch. replică la atacurile lui Goga , 26 iun.'31.....	80
10.)G.Grigorovici (PSD) ,discurs la mesaj, 27 nov.'31.....	80
☞Națiunea muncitoare/Clasa muncitoare.....	80
#Diurnele parlamentarilor.....	81
☞PSD :reformism în cadrul democratic.....	81
...de ce se sugrumă libertățile ?.....	81
#Regimul Argetoianu.....	82
*Notă Șerban Voinea (PSD), "Social democrația și Parlamentul" ,iun.'32.....	82
#Criza parlamentarismului ?.....	82
-PSD și Parlamentul.....	82
-Difuzarea Marxismului.....	83
11.)dr.N.Lupu (PTȚ),discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	83
☞Parlamentarii "realității".....	83
#Schimbarea configurației parlamentare.....	83
...Liberalii:"frații siamezi" ,hermafrodiți.....	83
...Țepiștii :reînvierea conservatorismului vechi.....	84
...Manoilescienii :alt grup diferit.....	84
#Atunci unde sunt majoritățile ?.....	84
☞PTȚ:nu va vota R la M.....	84
12.)ACCuza (LANC), discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	84
☞Stiluri parlamentare.....	84
...stilul ironic :Iorga,Argetoianu.....	85
...stilul tragedian :Lupu,Goga.....	85
☞Dezbaterile la mesaj.....	85
☞Autoportret parlamentar.....	86
...testament politic.....	86
☞Opoziția parlamentară.....	86
#PNL -1:terorizarea Coroanei.....	86
...Proslăvirea lui Iorga/răstignirea lui Duca.....	87
☞Parlamnetul Iorga=indisolubil.....	87
#Partidele.....	88
#PNȚ-ardeleni -regionalism.....	88
#Problema jidovească.....	89

...deosebire Iorga -Cuza.....	89
☞LANC:votează Adresa de Răspuns.....	89
13.)IGDuca(PNL) ,replică-lui Iorga ,3 dec.1931.....	89
☞Poziția PNL față de guvernul Iorga.....	90
☞PNLîn opoziție	90
...incident parlamentar.....	90
☞Guvernul Iorga	91
-Politica financiară : Argetoianu.....	91
-Politica agrară – Ionescu-Sisești.....	91
-Politica bancară- Argetoianu.....	91
-Politica școlară –Iorga.....	91
-Politica externă – Dim.Ghika.....	91
☞Opoziția PNL.....	91
#Mesajul și Răspunsul.....	92
...funestă manie de legiferare.....	92
...scoaterea partidelor din sistem.....	92
...inovația:guvernul de tehnicieni.....	92
☞PNL:Regim constituțional normal !.....	92
14.)Costin Sturdza (Liga V.Ț/P.Conservator) , discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	93
#Dezbaterile la Mesaj.....	93
...exemplul parlamentului englez.....	93
...tradiția parlamentară românească.....	93
#Moravuri politice.....	93
...Caillaux-ii noștri:Tătăreanu /Lupu.....	93
☞LigaV.Ț.: va vota R la M.....	94
15.)Samuel Singer (Part.Evresc),discurs la mesaj,3 dec.'31.....	94
☞Partidului Evresc=organ central de conducere.....	95
...reproșurile aduse evreilor.....	95
☞Populația evreească= minoritate etnică.....	95
...drepturile specifice ale populației evreiești.....	95
#Gogorița cămătarului evreu.....	95
...PNE:va vota conversiunea.....	96
...Ce se face ptr orășeni ?.....	96
#“Speculantul “evreu.....	96
#Antisemitismul intolerant.....	96
...atitudinea civilizată ,tolerantă a conducătorilor,a personalităților.....	96
☞PNE:respinge Răspunsul la Mesaj.....	97
N.Iorga :intervenție.....	97
☞Nu înțelege ce dorește PNE.....	97
16.)C.Z.Codreanu (Gruparea “C.Z.C”), discurs la mesaj, 3 dec'31.....	98
☞Primul discurs parlamentar.....	98
...o mișcare tinerească.....	98
...exponent al noii generații.....	98
☞Puncte cardinale.....	98
*Notă Grup liberal Independent.....	99
...Antisemitism ?Nu, naționalism românesc !.....	99
#Chestiunea evreească.....	99
...luptă pe viață și pe moarte.....	99
...acapararea pământurilor.....	99
...îngenuncherea comerțului.....	100
...invasie străină.....	100
...vom dispărea precum Piele Roșii.....	100
☞Lupta tinerimii române.....	100
#Problema economică: sărăcia românului.....	100
...Teoriile(lecurile) guvernelor.....	100
...teoria "sacrificiului".....	101
...conversiunea.....	101
#Problema (ne)utilității partidelor.....	101
...poporul va hotărî.....	101
...poporul nu iubește partidele.....	101
...Extremele(stânga-dreapta) vor măcina partidele.....	101

#G de F:soarele răsare la Roma.....	101
#Democrația =vastă complicitate în fărădelege.....	102
...în slujba finanței jidovești.....	102
#Listă "compromițătoare".....	102
#PROGRAMUL G de F.....	103
-Pedeapsa cu moartea.....	103
-Confiscarea averilor.....	103
-Răspunderea penală a oamenilor politici.....	103
-Interzicerea prezenței în Consiliile de administrație.....	103
-Protecția muncii naționale.....	103
-Alungarea din țară a exploatatorilor străini.....	103
-Comandament /conducător / unic al nației românești.....	103
-Referndum/schimbarea constituției /ptr desemnarea conducătorului.....	104
17.)Episoade legate de dizolvările Gărzii de Fier	104
a)M.Landau (P.Evrees), interpelare , 26 mart.'32.....	104
#Devastarea sinagogii din Iași.....	104
b)Nona Ottescu,dezordini legionare.....	104
#Suprimarea "Calendarului".....	104
c)N.lorga, răspuns la interpelarea lui Gr.Tr.Iași,2 apr.'32.....	105
...Universitățile se vor redeschide.....	105
#Dizolvarea Gărzii de Fier.....	105
d.)C.Z.Codreanu ("Gruparea CZCodreanu ")Interpelare :, 6 apr.'32.....	105
#Dizolvarea Gărzii de Fier.....	105
...1 ian.'31-prima dizolvare-guv.GGMironescu / Mihalache.....	105
...nesocotirea Justiției.....	105
...CZC-deputat de Piatra Neamț.....	105
...Alegerile parțiale la Tutova.....	106
e)I.Pangal:respinge acuzele lui CZC, 7 apr.'32.....	106
f)Armand Călinescu (PNT), 5 apr.1934.....	106
#Prima dizolvare (1 ian.'31):Guv.GGMironescu.....	106
...Actul de inculpare al Tribunalului [1931].....	106
#Achitarea legionarilor de către instanțele de judecată.....	106
...Hotărârea Curții de Apel.....	107
...Hotărârea Înaltei Curți de Casație.....	107
18.)Vladimir Zaloziecki (Part.Naț.Ucrainean),discurs la mesaj,3 dec.'31.....	107
#Doleanțele populației ucrainene.....	107
-PNU-nu va vota Adresa de Răspuns.....	107
19.)N.Marinescu (Mici meseriași și patroni),discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	107
#Meseriașii și micii patroni.....	107
20.) C.Leancă (PTȚD-Stere) ,protest basarabean ,3 dec.'31.....	108
#Basarabia nedreptățită !.....	108
lorga :replică.....	108
...să vorbim în calitate de români !.....	108
21.)C.Ifrim(raportor la Mesaj) ,discurs –concluzie ,3 dec.'31.....	108
...Generația "Sămănătorului".....	108
...Motivația raportorului.....	109
#Criza economică românească.....	109
#Situția politică.....	109
#Sfidarea partidelor.....	109
#Carol = executorul testamentar al lui Ferdinand.....	109
#Rezistența partidelor.....	110
...Eșecul Presan.....	110
...Eșecul Titulescu.....	110
#lorga, împotriva partidelor ?!.....	110
...1910:lupta deschisă împotriva partidelor "istorice".....	111
...oportunizarea partidelor.....	111
...1931:legiferare deasupra partidelor.....	111
...Țărănismul antipartidist.....	112
-Bugetul.....	112
-Minorități.....	112
#Discordia dintre partide	112

...Dacă ... dacă	113
☞Posteritatea.Istoria de mâine.....	113
()Nicolae Iorga-prezent și posteritate.....	114
()Argetoianu=axa politică a guvernării.....	114
☞Guvern Iorga –Argetoianu	114
22.)N.Iorga ,discurs -concluzie la Mesaj,3 dec.'31.....	115
☞Partidele.....	115
#Moravuri politice.....	115
...Mitică ;miticisme.....	116
...automatismes verbale:.....	116
☞Specialiștii,tehnicienii.....	116
...agenți electorali peste specialiști?!	117
...intelectualul nu-i bun de politician?.....	117
☞Programul de guvernare.....	117
☞Politica externă.....	117
☞ Legiferarea.....	117
[Învățămînt].....	118
[Agricultură].....	118
Stil oratoric	118
23.)Congresul V al P.C.din România ,lîngă Moscova, 3-24 dec.'31.....	118
Mihai Topa / Congr.V ,1931.....	119
☞Sarcinile PCR în " problema națională "	119
Béla Kun (Komintern) Congresul V PCR / 1931.....	119
Gheorghe Dimitrov (Komintern) , Congresul V PCR / 1931.....	119
☞Rezoluția Congresului V PCR.....	119
/Problema Națională.....	119
-----	119
TRAVALIUL LEGISLATIV.....	119
☞Fișier Legislație.....	119
-----	119
24.) Proiecte de legi în dezbateri (spre ex.) ,.....	119
15 mart.'32.....	120
26 mart.'32:.....	120
28.mart.'32:.....	120
29 mart.'32.....	120
4 apr.'32.....	120
13 apr.'32.....	120
15 apr.'32.....	120
16.apr.'32.....	120
20 apr.'32.....	120
☞Mesajul de închidere a sesiunii, 20 aprilie	120
25.)Închiderea sesiunii, 20 apr.'32.....	120
☞"Surprizele" lui Iorga.....	120
☞Bilanț parlamentar	121
...Dizolvarea!.....	121
-----	121
Guvern Alex.Vaida Voievod, 6 iun.'32.....	121
-----	121
26.)Dizolvare fără nouă lege electorală ?!,6 iun.'32.....	121
a) Demisia guvernului Iorga	121
"Neamul Românesc " (2 iun.):.....	121
"Dimineața" (2iun.).....	121
"Dimineața" (3 iun.) :.....	122
"Dimineața" (5 iun) :.....	122
"Neamul Românesc " (8 iun).....	122
b)Nicolae Iorga ,scrisoare către Petre Topa.....	122
c.)dr.Topa, scrisoare către Vaida.....	123

Guvern de alegeri Iorga .30 apr.'31

1) Investirea Guvernului Iorga

-Decretul regal de investire

(pe baza art. 88 din Constituție) Acceptarea dimisiei guvernului G. Mironescu.

Numirea lui Iorga : **președinția, Instrucție publică, ad-interim la Interne**, în sarcina cu formarea guvernului .

-Decret regal de numire a miniștrilor

I. Miniștrii secretari de stat :

Argetoianu - Finanțe; ad-interim la Afaceri străine ;

Dr. I. Cantacuzino: Muncă, sănătate , ocrotiri sociale;

Manoilescu: Industrie și comerț ;

Gr. Ștefănescu-Amza: Armată.

C. Hamangiu-Justiție;

Ionescu-Sisești - Agricultură și Domenii;

Vîlcovici - Lucrări publice și Comunicații;

Alți subsecretari de stat : Munteanu-Rîmnic (PND) , Nona

Otescu (argetoianist) , N. Cămăreșescu (ex PNT, a renunțat după câteva zile))

-Depunerea jurământului .

Ora 8, 15. Sala Bibliotecii din Palatul Regal.

-Discurs Carol II:

Regele : "După o criză care a durat mai mult ca de obicei, **sunt mulțumit** că s-a putut forma guvernul acesta cu Domniile Voastre. **Unii, chiar dacă sunteți în vreun partid politic , v-ați descătușat** , prin intrarea în acest guvern , **de anume considerațiuni** , în care, **dezlegați de orice interes** în afară de cel al binelui țării, sunt sigur că veți lucra așa încît să corespundeți așteptărilor tuturor. [...] "

-Discurs Iorga :

Mulțumesc MSR pentru încredere ; chemați la **o funcție de încredere "pe care nici unul dintre noi n-am cerut-o** [...] vom căuta **să nu scriem** în istoria țării **un capitol nevrednic** de cele mai bune care l-au precedat [...]

La vîrsta mea , **omul nu mai e dominat de nici o ambiție deșartă** , ci numai de dorința de a face bine și de a ispăși frumos [...] și sper că MV nu-i va părea rău de momentul cînd a crezut în noi "

-Iorga : declarații de presă

"Guvernul nostru este **un guvern de oameni care înțeleg să se jefescă** , cu prețul **ruperii oricăror legături ce le-ar stînji libertatea de acțiune.** [...]

Nu am voi să avem dușmani și nici chiar adversari [...]

Noi însemnăm soluția unică a clipei de față și una din **soluțiile cele mai pline de făgădueli** pe care o putea cere țara. [...]

Guvernul nostru strict constituțional ar prefera să lucreze cu parlamentul actual ; dar nu va ezita nici o clipă să facă apel la țară prin alegeri generale spre a căpăta consfințirea constituțională [...]"

" **La ministerul meu va fi numai muncă, iar nu politică.** Am în vedere **un întreg program de reforme** în interesul superior al justiției [...]"

2). Deschiderea și dizolvarea parlamentului PNT, 30 aprilie 1931.

(DAD, MO nr. 1, șed. din 30 apr. '31, p. 1-4)

[LD: vezi în extenso la **fișier Guvern**]

La ora 12 , **d prof. Iorga** , împreună cu întregul guvern, intră în sala de ședință ,

unde sunt întruniți **senatorii și deputații**.

Sedința este prezidată de **Șt.Cicio Pop**, asistat de câțiva deputați și senatori .
Iorga dă citire următorului

«Mesajului regal nr.1 :

"Domnilor senatori,dlor deputați,

După **demisia prezentată de d.GGMironescu** , **Ministeriul pe care l-am unit** la capătul
sforțurilor Mele de a realiza **uniunea națională** ,față de grelele probleme financiare și
economice cari se pot birui numai **prin solidaritate întregii națiuni** ,dorește a înfățișa în
cuprinsul însuși a Parlamentului care sunt intențiile și metodele sale.

Pentru acest scop,**Eu declar sesiunea extraordinară a Parlamenului deschisă.**

Carol ."

...Se anunță reluarea **ședințelor despărțite**, pentru după amiaza .

-Nicolae Iorga

...La reluare, Iorga ține două discursuri , în Cameră și în Senat ,
apoi **Mesajul regal** de dizolvare

«Cameră

...Sesiunea este deschisă de Iorga.

La Cameră , **prezenți 277 deputați** ; lipsesc , printre alții: Armd.Călinescu, Halippa,
Iunian, GGMironescu, M.Popovici, Virg.Solomon, Vaida Voevod,deput.soc-dem, mulți
minoritari ;

«Concepția:"**democrație de țerani**"

[LD:din nou mă gândesc la faptul că oamenii politici ,chiar când evoluează în idei , o dată
cu vârsta **-Iorga are 60 de ani !** -parcă se întorc la visul (idealul,planul,credința ,iubirea,
fixul) din tinerețe pentru care au luptat.

Iată-l revenind la explicații **conservator -semănătoriste-**"*forme fără fond* "-el care
anunțase că nu are nevoie de plan de guvernare,de idei,de teorii...Iar psihologic, plătindu-
și "datoriile" , nu totdeauna cu dreptate și fair-play .

LD: Atenție:pentru detectare ,**o colerez cu gri** , pentru că nu am alte culori lizibile]

" Prin natura însăși a ocupațiilor noastre, **oameni de știință și nu literați ideologi**,și
oameni de lungă experiență practică,ne-am găsit uniți asupra unei concepții de
unde **în toate domeniile pleacă judecata noastră** ,concepție pe care **în zece**
legislaturi,ales totdeauna contra presiunilor guvernamentale, am manifestat-o eu
însuși cu o îndărătnică statornicie,**jerfindu-i tot ce aș fi putut avea** în viața politică a
țerii noastre.**Această concepție e opusă aceleia** că **o societate** politică sau națională e
o colecție întâmplătoare de oameni oarecari , pe care **n-ai nevoie să-i cunoști** în
trecutul și prezentul lor, pe cari **n-ai de ce să-i întrebi** și pentru cari ,luați individual ,**poți**
face oricâte și orice legi ,**fericindu-i în abstract** .

Ea admite că avem a face în **România cu un corp organic** ,de o dezvoltare
multiseculară ,cu **o veche democrație de țerani fără vulgaritate**,avînd **virtuți de o**
tradițională aristocrație,nobili de simțire , în gînd și în purtări ,**credincioși totdeauna**
Domnilor lor,cu cari se simt una,și **indiferenți la curentele de ideologie** ,**pe care nu**
vreau și nu pot să și le asimileze.

Așa fiind ,**cugetarea noastră** și nevoile strigătoare ale țerii , **se confundă de la**
sine într-un program de reforme care sunt **rațiunea noastră de a fi în acest loc.**

Și anume:

-Coroana

-Restituirea acelor drepturi ale Coroanei care, spre paguba ei și a tuturor ,**i-au fost**
răpitate mai ales în anii din urmă.

-Parlament adevărat

-Refacerea Parlamentului ,**dintr-un simplu organ al luptelor de partide** ,
într-o reprezentare adevărată a voinții nației întregi ,liber exprimată.

-Localism cuminte

-Prefacerea regionalismului strâns încă în granițele tăiate de regimurile străine, peste corpul firesc al țării, în cumintele localism îndreptat după normele cele mai naturale ale ei, după regiunile geografice permanente.

-Țeranul

-Însănătoșirea trupeză și sufletească a țeranului.

Iorga / 20 apr.'31

▫Program de guvernare imediată :

[LD: chiar așa ! adiționare parcă a unor notițe date de miniștri !

Vezi la fișier Guvern]

#Divorțul de Parlamentul PNT

[LD: acum urmează "plesneala", năprasnică plesneală a unui parlament care-i menajase toate intervențiile, care-l tratase ca pe "apostolul neamului", care, însă, răsese adesea de avertismentele lui ! Este clipa spectaculoasă (chiar dacă tardivă) a răzbunării lui Iorga: pentru toate pertractările cu Maniu, pentru eșecul fuziunii partidelor lor, pentru tot și toate]

"Ar fi zadarnic și, adaug, necuviincios să se ceară o aprobare atât de vastă și pe o concepție atât de deosebită unei adunări care, cu toate sfaturile pe care cu frățească iubire și fără nici un interes de partid i le-am dat, a urmat prea adesea căile ispititoare ale ideologiei pure, îngrămădind o legislație care se cere revizuită (aplauze pe băncile PNL și PT-Lupu), bucată cu bucată, păstrînd multul care e asimilabil, dar înlăturînd toată zădărnicia unor paragrafe strecurate cu o repeziciune fără exemplu.

Aceasta ne îndeamnă la o despărțire, pe care m-am luptat aproape două săptămîni să o evit, și pe care, în ciuda legăturilor de opoziție cu minoritatea din toate partidele și, la majoritate chiar, a unor manifestări individuale pe care le prețuesc recunoscător, mi-o impune întrebuițarea, de conducerea partidului național-țărănesc, contra celor mai prietenești propuneri de colaborare, a tot ce poate iscodi exclusivismul de partid (înteruperi pe băncile majorității PNT), peste care, cu concursul tuturor voințelor libere din mijlocul tuturor partidelor...

(înteruperi, zgomot, pe băncile majorității PNT)

-Iuliu Maniu (intervenții)

-Iuliu Maniu : "N-ați propus nici o colaborare !"

-Iorga : a căror ființă n-am dreptul s-o critic, dar cu care în această însușire a lor nu înțelegem a lega soarta acestui Ministeriu, deși aș fi dorit să am posibilitatea de a lucra (înteruperi, zgomot la PNT)

-Iuliu Maniu : "N-ați făcut nici un demers. N-ați propus niciodată nimic !"

-Iorga : ...țara, silită fără voia noastră să aleagă în condițiile unei legi nedrepte, va judeca între o direcție și între cealaltă. Ne vom supune hotărîrii ei, în care avem încrederea pe care ne-o poate da o întregă viață de credință și de muncă (înteruperi, zgomot la PNT)

-Iuliu Maniu : "N-ați propus niciodată colaborarea !" (aplauze, înteruperi, zgomot la PNT)

-Iorga : Dle președinte, am să dau citire unui înalt Mesaj Regal ...

-Voci : la tribună !

▫Mesajul Regal de dizolvare a Parlamentului

▫Convocarea corpului electoral

[LD: dau acest document pentru că, față de celelate alegeri, prin directiva sa va urmări realizarea unui parlament hibrid -reprezentanți ai partidelor și reprezentanți ai diferitelor asociații profesionale-care îi va da aspect de parlament "corporatist" sui-generis. Chiar dacă experimentul acesta se va solda cu un eșec, ideea nu va fi abandonată de Carol, ci, din contra, va fi urmărită în anii următori, până la schimbarea Constituției și a Legii electorale, pe baza căreia se va constitui Parlamentul FRN (1939) Deocamdată suntem în apr.1931.]

-Iorga: trece la tribună și dă citire : decretului de dizolvare a Parlamentului și de convocare a Corpului electoral .

<CAROL al II -lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României ,
La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra **raportului Președintelui** Consiliului de Miniștri cu nr. 2.043, din 1931;

Văzînd și **Jurnalul acestui Consiliu** , sub nr. 488 din 29 apr. 1931,

În virtutea art. 4, 11, și 72 din **legea electorală** pentru Adunarea Deputaților și Senat,
precum și a dispozițiilor **art. 90 din Constituție**, privitoare la termenul înăuntrul căruia
urmează a fi convocat Corpul Electoral și Corpurile Legiuitoare, **am decretat și decretăm:**

Art.I. Adunările legiuitoare sunt și rămîn dizolvate.

(apaluze furtunoase și prelungite pe băncile PNL și PT; voci : "Trăiască Maniu ! - la PNT)

Art.II. Corpul Electoral din tot cuprinsul Țării se convoacă de Noi pentru a alege
Adunarea Deputaților și Senatul.

Art.III. Alegerile se vor face precum urmează :

Pentru Adunarea Deputaților în ziua de **1 iunie** ;

Pentru Senat :

-În ziua de **4 iunie**, luînd parte la această alegere , potrivit art. 4 ,alin a , din legea
electorală, toți **cetățenii români avînd vîrsta de 40 ani împliniți**, cu vot obligatoriu, egal,
direct și secret , pe circumscripții electorale , prin scrutin de listă;

-În ziua de **6 iunie**, luînd parte la această alegere , potrivit at.4 alin.b din legea
electorală ,toți **membrii aleși ai consiliilor comunale** urbane și rurale și ai **consiliilor
județene**, întruniți în **colegiu separat** ;

-În ziua de **8 iunie** 1931, luînd în considerație la această alegere în **colegii separate** ,
potrivit art.4 aliniatul c și d din legea electorală : membrii **Camerelor de Comerț ,secția
comercială**, membrii **Camerelor de comerț ,secția industrială** ;membrii **Camerelor de
agricultură**, precum și **profesorii universitari** onorari ,titulari și agregați,și conferențiarilor
definitivi ,întruniți în **colegii separte pe fiecare universitate**.

Art.IV.Noile Adunări sunt convocate în București, în ziua de **15 iunie 1931**.

Art.V. Președintele Consiliului de Miniștri este însărcinat cu executarea dispozițiilor
prezentului decret. Dat în București, la 30 aprilie 1931. Carol .

Președintele Consiliului de miniștri, Nicolae Iorga .>

-**Ștefan Cicio Pop: "Ședința este ridicată."**

LD : la Senat , în prezența a 126 de senatori, sub președinția lui **Traian Bratu**, se repetă
ceremonia, cu **același discurs**, fără întreruperile de la de la Cameră.

Dizolvarea parlamentului PN Ț / 30-31 apr.'31

ALEGERILE

Vezi la fișier Alegeri

Guvern Iorga. Legislatura I. Sesiunea extraordinară , 15 iun.'31

3.) Deschiderea sesiunii extraordinare, 15 iunie 1931

(P. Viscol , "Parlamentul românesc" , 17-18, 1931, p. 8- 11)

[LD: În 1931, se împlineau **100 de ani de parlamentarism românesc -
Regulamentul organic**. Dar oare numai 100 de ani ? Țările românești , ca și Occidentul ,
au avut totdeauna "**parlamente " în sensul " Dietelor" . Ex Ad. obștească de la 1749 ,
cînd a fost abolită iobăgia de C. Mavrocordat , cu mult înaintea altor state europene.
Protocoloalele acestei Adunări din 1749 se aflau , în 1831, la muzeul din Odesa.
Probabil, cele de pe vremea lui Mihai or fi prin Transilvania , prin Ungaria...]**

...Atmosferă bucureșteană

"Între Palat și Dealul Patriarhiei , în ziua aceasta de început de săptămână și de vară, două ciorchine uriașe de public bucureștean așteptau să-și stoarcă ,sub multipla presiune,toată nesecata lor dorință de mai bine .În trecerea crestei de val, înspumată și aurită de soare ,deasupra căreia parcă plutea în aer mîndra monarhie românească înghirlandată în **fast regesc,monarhul** a putut culege parfumul dătător de viață al unei așteptări pe care fiecă zi o găsește sporită. În freamătul nevăzut , dar ațit de simțit și cu ațitea tonuri, a putut descoperi grăuntele acela de lumină arzătoare care -și caută obîrșia , ascultînd însă de legi fizice neînfrîinate de nimeni.

Calea Victoriei a fost încă odată insuficientă . "În aparență **spectacol,în fond ,primul act al unei drame politice** care poate să fie **o reeditare ,o localizare, o traducere, o trădare,și poate sfîrși într-un fel ,sau cu totul altfel."**

...Clasa politică

Fețele impunătoare ,ceremonioase, surîzătoare sau grave , care au defilat pe dinaintea zecilor de mii de oameni nemișcați ceasuri sub arșiță , au putut satisface , au putut trezi **neîncredere sau așteptări exagerate** ,au putut fi foarte simpatice sau chiar indiferente.Ele toate împreună reprezentau , însă, cu totul altceva. Neînsemnat mai mare , mai cuprinzător.

Ele reprezentau ,așa cum ne putem reprezenta,**o țară, un popor, un stat .**

Erau la un loc **creerul și mîinile care vor lucra pentru binele obștesc** ,erau **cele mai alese energii adunate să ne îndrume pașii** către o soartă mai bună,**să ne ajute** , în limita putințelor, pe toți **de a ne ușura povara și restrîștea unei vieți de care alții sunt , în bună parte,vinovați**, de care **aceștia de astăzi ,vor fi poate la rîndul lor vinovați și ei, mîine"**

Marele hall al Adunării deputaților era de nerecunoscut.Pe lîngă noile uniformele strălucitoare ale **ofițerilor generali și superiori din Capitală**, nenumărate **fracuri și smoking-uri** ,unele acoperite literalmente cu **fel de fel de decorații**.

D.Iuliu Maniu purta cu o îngîndurată gravitate colanul Carol I , un lanț mare, plat și aurit, însoțit de alte Ordine mai mici.**D.GGMironescu** mai puțin luminos ca expresie, purta de asemenea cu distincție ,numeroase Ordine impunătoare .

...Guvernanții

Nu mai spun de **d Iorga** , d. prim-ministru Iorga,era pur și simplu beatificat ,alături de masca de Mefisto a d-lui **C.Argetoianu** .D. vice-președinte **M.Manoilescu** (al guvernului, se înțelege!) nu era în cea mai bună dispoziție cuceritoare a domniei sale

Poate unde l-am văzut o clipă lîngă **un domn ministru specialist** care n-a vrut să fie ministru decît după ce i-a dat ordin d.prim ministru , ca un mandatar al Regelui unui funcționar al Statului, și după ce a fost luat pe sus și dus la Palat !

În schimb, **d.Vâlcovici**, alt ministru specialist, dovedea un aplomb și o normalitate , proprie matematicienilor, chiar cînd cobora în sfera politică.

D.general Ștefănescu-Amza , ca un proiectil foarte periculos pentru ...hoții de proiectile ,împărțea marțial dar om, în toată puterea cuvîntului ,strînger de mîină ostășească , în dreapta și mai puțin în stînga.

D.Hamangiu, mulțumit că prin faimoasa-l telegramă de la Brașov ,a făcut marț pe un precursor ceva-ceva mai dezinvolt, ales totuși ca minoritar între minoritari,își ținea bine capul pe înălțimea gulerului abondent scrobit.

D.profesor dr.Cantacuzino, boemul savant, și radiind senin de voie bună ,alături de profilul de medalie ,înacelași timp orhidee, care e ministrul nostru deexterne ,

d D Ghica , - un duo pentru care multe se vor ierta premierului - genus irritable vatum , prin excelență.Dar să nu mă pun rău cu subsecretarii de Stat ! **D.Alecu Radian** ,

d.Nona Otescu , d.**Munteanu Rămnic**, și chiar d. **Iuliu Hațieganu**,flancat de un smerit și capabil slujitor public, d. **Zamfir Brătescu**, aduceau fiecare,și toți la un loc, acel ceva care trebuie să completeze un ministru ,mai ales cînd ministrul acela e încă și prim-ministru,sau se numește , simplu, **C Argetoianu**.

...Gazetarii

Vin apoi, **gazetarii** , inevitabilii gazetari .Ce demon o fi creat **speța aceasta nesuferită** de oameni ,care **nu sunt de , nu sunt în afară de socitate, nici deasupra, ci dedesuptul ei**,care sunt **pretutindeni și încurcă** atîtea socoteli, **turbură** atîtea vieți,

creiază și distruge, înalță și coboară, sunt utili și primejdioși, prieteni și dușmani, și mai cu seamă știu să oglindească și să reprezinte cu atîta fidelitate lumea în care trăiesc. **Ciudate lighioane !**

...Tribunele

Incinta e arhiplină de aleșii pentru ambele Camere. Se remarcă mulțimea în ținută de gală, puținătatea ruralilor și aerul respirabil. Sus, tribunele arhipline. Majoritatea, doamne elegante. O reprezentatie fastuoasă.

...Regele

D. Ion Al. Brătescu-Voinești, marele sciiitor și secretarul general al Camerei anunță (pentru a cîta oară ?) **<Maiestatea Sa Regele ! >**

Regele Carol II, apare însoțit de **fiul Său Mihai** și de augustul său **frate Nicolae**, care are o mină deosebit de bună.

D.prim ministru N Iorga înmănează Regelui textul de Mesaj

La ora 12, **MSRegele Carol al II-lea**, însoțit de **MSMihai**, Marele voevod de Alba Iulia, și urmat de **întregul guvern**, intrînd în sala Adunării deputaților, unde sunt întruniți deputații și senatorii, întîmpinați cu aplauze prelungite, ovațiuni, urale dă citire următorului

Carol II

▣ Mesajul Regal.

-Necesitatea sesiunii extraordinare

" În urma disolvării Corpurilor legiuitoare și a alegerilor generale, **v-am convocat într-o sesiune extraordinară** menită, prin măsurile ce veți vota, **a face față nevoilor imperioase și urgente** ale țării .

-Necesitatea conlucrării

"**Noua reprezentanță națională**, în care se întîlnesc **toate partidele și grupările politice**, are sarcina deosebit de grea ca, **lăsînd la o parte pentru o vreme tot ceea ce le desparte**, să aducă la îndeplinire măsurile menite a face din această țară binecuvîntată și **din popoarele ei [LD asta este condeiu istoricului Iorga ?!]**, în fruntea **căroră**, prin vechime, muncă, vitejie și sacrificii, **stă nația românească**, ceea ce o lungă tradiție și bogăție neasemănată a tuturor producțiilor impun ca o sacră datorie.

"**Tristul spectacol al unor continue neînțelegeri**, care **pot compromite instituția parlamentară** înseși, ale cărui orgini le găsim și în propriul nostru trecut, **trebuie să facă loc unei conlucrări spornice**, singura în stare să înzestreze Statul și Țara cu **așezăminte durabile, nesupuse schimbărilor, de la un regim la altul .**"

▣ Sarcinile guvernului

-Libertate sprijinită pe autoritatea de stat

"**Ținta de căpetenie a guvernării** care se deschide e **să readucă în țară acea stare de spirit, nutrită de libertate**, dar **sprijinită pe autoritatea prea mult slăbită**, stare de spirit care, prin solidaritatea pe care o reprezintă a fost țaria poporului românesc chiar în acele locuri unde lipsea viața de sine stătătoare.

A trezi inițiativele adormite, a le armoniza în iubirea pentru țară, a respecta acțiunea de stat menită a da forme acestei armonii, în aceasta stă soluția cea mare a greutăților care **nu pot dispărea fiind soluționate numai pe laturea orînduirilor de ordin material.**"

-Simplificarea aparatului de stat

"Veți avea **să simplificați în toate domeniile un aparat de Stat prea greu pentru o societate** al cărei caracter a rămas în mare parte pe linia vechilor datini și care se cere îndreptată, **altfel decît printr-o greoaie legislație**, în aspirațiile ei către o viață modernă "

-Îndreptarea organizării ministerelor

Organizația ministerelor va trebui încă de acum să sufere **îndreptările însemnate** pe care și le-a propus Guvernul Meu.

[Interne.C.Argetoianu]

" Între dînsele, va fi și aceea de a face din **legea administrativă** un instrument de cîrmuire mai **practic decît în forma actuală** .

[Finanțe-C.Argetoianu]

"**Socotelile Statului** urmînd a fi puse de acord , atît la cheltueli , cît și la venituri , cu realitățile și cu posibilitățile momentului , vi se va supune **o rectificare a bugetului în curs**, pentru aplicarea lui în al doilea semestru al anului.

Această revizuire va cuprinde și **măsuri de simplificare** a așezării unor **nouii impozite** , și , în special, **a celor comerciale**, prin **reîntroducerea** într-o formă modernă a **patentelor fixe**.

" Oriunde se va cere **îndreptarea legislației actuale**, veți avea să dați Guvernului Meu concursul Domniilor Voastre pentru **o prefacere** îndrumată pe calea orînduirii definitive a **așezămintelor publice**. [...]

[Armata-Ștefănescu-Amza]

"**Guvernul** meu va lua măsurile necesare pentru ca , odată cu îndreptarea stării financiare prezente,să complectăm **dotările necesare armatei** , așa încît ea să fie la înălțimea cerințelor moderne.[...]

[Agricultură-Ionescu Sisești]

" **Înviorarea și ridicarea producției agricole** este condiția de căpetenie a vieții noastre economice.În acest scop, veți avea de examinat următoarele măsuri:

degrevarea treptată a agriculturii și ușurarea ei, chiar de acuma,**cu contribuțiile exagerate pentru Camerele profesionale** ;

stabilizarea proprietății, prin grăbirea terminării reformei agrare;

activarea desfacerii cerealelor , chiar dacă aceasta ar cere sacrificii materiale din partea Statului, și,în sfîrșit, **sporirea și îmbunătățirea producției agricole**, prin

întemeierea de asociații care, înzestrate cu mijloace moderne și credit ieftin,să poată realiza progresele marilor exploatari **în regimul nostru de mică proprietate**."

[Învățămînt-Iorga]

"În materie de învățămînt, **vi se aduce pentru legiferare numai ce nu se poate rezolvi pe cale de regulament** , într-o acțiune mai potrivită cu nevoile sufletești ale țării.

Proiectele de legi vor privi **liberarea Universității** , ușurarea învățămîntului secundar și **simplificarea examenului de bacalaureat** .

[Sănătate .I.Cantacuzino]

" **Organizarea și legislațiunea** noastră sanitară se cer a fi supuse unei **importante prefaceri** , în sensul unei **simplificări** , precum și a unei **coordonări** mai conforme cu nevoile și **posibilitățile reale ale țării**.Asemenea, se va începe **unificarea diferitelor legi ale asigurărilor muncitorești**."

[Justiție .C.Hamangiu]

" Ministrul de justiție va lucra și la **pregătirea unei unificări legislative care a întîrziat prea mult**,iar pentru întărirea **creditului comercial**,se vor aduce **modificările necesare** .

[Industrie și comerț. M.Manoilescu]

"Pentru activarea producției și **exportului** nostru, vi se va propune introducerea cîtorva **măsuri legislative noi** și **revizuirea unora din legile speciale existente**.

În ce privește industria Țării, Guvernul Meu va veni cu **măsuri legale** pentru a încuraja constituirea **organizațiilor** care să îngăduie odată cu **raționalizarea industriei** , și **controlul efectiv al prețurilor industriale**.

[Lucrări publice.Vîlcovici]

"Guvernul Meu va trebui să se ocupe cu dificila problemă a **întreținerii și completării de drumuri și șosele** din țară, satisfăcând în mai bună măsură nevoile economice și strategice.[...] **se va revizui integral legea drumurilor.**
Se va pregăti **coordonarea tuturor mijloacelor de transport** , complinindu-se în mod armonios unele pe altele.

[Minorități.Rudolf Brandsch]

" **S-a întemeiat** pentru cunoașterea problemei minoritare un **Subsecretariat al minorităților** , al cărui **program** vi se va înfățișa cât de curând.

[Politică externă. D.Ghika]

"**Relațiunile noastre cu toate Țările**, continuă a fi **amicale** și se va face tot ce e cu putință pentru a le **întări** cât mai mult.**Rămân neatînse relațiunile noastre cu statele aliante** , cu care suntem legați prin glorioase amintiri și prin dorința de a păstra rezultatele drepte la care împreună cu dînșii am ajuns, ținta noastră fiind **întărirea acelei solidarități internaționale** care este singura bază posibilă a civilizației cu atîta greutate întemeiată prin secularele silinți comune ,căci **liniștea de care lumea are nevoie** atît de mult , **nu poate fi dobîndită prin schimbările hotarelor , ci prin desființarea divergențelor morale.**

Guvernul meu va căuta a face cât mai însuflețite prin interese economice și legături culturale această colaborare.

[Premierul Iorga]

"România a părăsit prea mult atît **vechile tradiții** în care s-a întemeiat **Ragatul** cît și **amintirile bune ale unor regimuri străine** **[LD?!]** pentru **o ideologie curentă , căreia i s-a jerfit prea mult.** **Forme complicate, neasimilabile, se cer înlăturate** ca ,în cadre mai simple, însăși comunitatea să poată activa , determinînd crearea de **instituții potrivite** cu adevăratele ei nevoi.

"**E de dorit ca în jurul acestei sfortări de completă refacere** să se găsească ,nu numai o **înțelegere parlamentară** ,dar și acel **sprijin al opiniei publice** care întărește acțiunea guvernelor.

[Îndemn regal]

"La această muncă , în care **se cere și mult timp și multă sinceritate activă** ,vă invit , în cursul legislaturii Domniilor Voastre , cu încredere în virtuțile cetățenilor României și în viitorul acestei iubite Țări,"**Să vă ajute Dumnezeu** să puteți lucra împreună pentru singurul bine al Patriei , căreia îi aparținem deopotrivă !

Declar deschisă **sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare .CAROL "**
Mesajul Regal,15 iun.'31

...Reacții imediate .

Aplauzele care au subliniat destul de slab și de convențional unele pasagii,au fost mult depășite de **mișcarea din tribune și de interesul viu arătat de tribuna diplomatică , arhiplină.**Uimire a provocat în primul rînd **caracterizarea nouă și ciudată a țării noastre ca aparținînd mai multor neamuri .**

Senzație și îngîndurare a produs pasagiul privitor la **<amintirilor bune ale unor regimuri străine >**

Aceste două surprize, **după amenințarea a însăși parlamentului nostru** ,vor forma un timp **subiect de serioasă discuție în lumea politică românească !**

La plecare, regele s-a întreținut cu fruntașii țării, și în special cu mareșalul Averescu .

...Ritual parlamentar

ACCUZA președinte de vîrstă (Cameră) ,**Constantinescu-Mehedinți** (Senat)

După primele 2 zile cu 5 ședințe agitate , de cîte 3 ore, au fost aleși ca președinți:

D.Pompeiu(Cameră) și Mihail Sadoveanu (Senat)

4.)Compoziția Parlamentului , 15 iun.'31

[LD: Este adevărat că parlamentul este pestriț. Dar prin hotărârea lui Iorga de a da partidelor 60 % și grupărilor profesionale 40 % , s-a obținut o compoziție mai diversificată , în care partidele mari nu sunt anihilate , iar partidele mici au și ele reprezentanți .

Nu de asta fusese atăcată , continuu, legea electorală , că nu îngăduie partidelor mici reprezentare ? Ca să nu mai vorbim de "societatea civilă" sui-generis]

/Senatori

(D.S., MO nr.1, p 4- 5 ;)

[LD: o selecție neeshaustivă, pentru informație ; 248 senatori; se constituie comisiile de verificare ; lucrurile se desfășoară liniștit]

Președintele Senatului- **Mihail Sadoveanu**

Senatori :

IPS **Miron Cristea** , Arhiepiscop al Bucur., Mitropolit al UngroVlahiei ,
Patriarh al României

IPS **Pimen** , Arhiepiscop al Iașilor , Mitropolit al Moldovei și al Sucevei

IPS **Niculae**, Arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu, Mitropolit al Ardealului, Banatului,
Crișanei și Maramureșului

IPSS **Gurie**, Arhiepiscop al Chișinăului , Mitropolit al Basarbiei

IPSS **Nectarie** , Arhiepiscop de Cernăuți, Mitropolit al Bucovinei (absent)

IPSS **Alex.Th.Cizar**, Arhiepiscop și Mitropolit romano-catolic de București

IPSS **Vasile Suci** , Mitropolitul greco-catolic Alba Iulia și Făgăraș (absent)

PSS **dr.Ai.Makkai** , Episcopul diecezei reformate a Clujului

Dr. I.Niemir , șef rabin, reprezentantul cultului mozaic,

/PSS ortodocși : Nichita (Argeș), Justinian (Cetatea Albă, Ismail) Vartolomeu (Râmnic),
Ghenadie (Buzău), Iacob (Huși), Lucian (Roman) Cosma (Dunărea de Jos), Gherontie
(Constanța), Vissarion (Hotin) Grigorie (Arad) Iosif (Caransebeș), Roman (Oradea),
Nicolae (Vad, Feleac, Cluj), Iosef (Caransebeș),

/ PSS Episcopi greco catolici : Al Niculescu (Lugojului), Iuliu Hossu (Gherla),

Tr.Valeriu Frențiu (Oradea -Mare), Vasile Suci (Alba Iulia și Făgăraș),

Dr.Alex.Russu (Maramureș),

/ Generalii : mareșal Averescu , mareșal Presan, N.Alevra, Iepure Traian,

Iosef Gârleșteanu, Gh Lupescu, Gh.Mărdărescu, Tr.Moșoiu , N. Petală ,

C.Popovici , N. Rujinski , Artur Văitoianu,

/ Senatori : **NNSăveanu, C. și V. Alimănișteanu, Dinu D.Brătianu, Ion Nistor, Ion Pillat,**

C Derussi, CCDissescu, GGMironescu, prof.N.Costăchescu Virgil Potîrcă ,

T.Sauciuc Săveanu, Constantin Stere, Henri Catargi, Victor Catargi, dr. Aurel

Cosma, C.și I.Mitileneu, Ion Moța , Laurențiu Oanea, Vespasian Pella , Victor

Romniceanu, Ion Russu Abrudeanu, dr.Amos Frîncu Mihail Sadoveanu,

dr.Alex.Slătineanu, IVEmil Socec, col.Ștefan Tătărescu, Gh.Alexianu, C.Angelescu,

Petre Antonescu, Ion Bianu, Pavel Brătășanu, prof.dr. I.C antacuzino ș.a.

dr.Iancu Finchelstein, Max Ausnith , Isac Benvenisti, Bercovici I, Elemer Gyarfás,

Geza Kiss, dr. Muth Gaspar-

/Deputați

[LD: la **Cameră**, la unele județe validările decurg pașnic. La unele județe ,
sunt contestații, dezbateri, invalidări. Vezi obligatoriu la **Fișier Alegeri** .

ex disputa cu **BMȚ/ PCR** -cu invalidarea grupului **Pătrășcanu**

Aici dau comisiile, pentru informații , deci nu exhaustiv., și la cei care știu, culoarea
politică.]

Președintele Adunării Deputaților - prof. **Dimitrie Pompeiu**

Comisia I

Pangal , Munteanu-Râmnic, DRloanițescu, Manolescu-Strunga, N.Miclescu,

Petre Topa, R.Franasovici, I.Răducanu, Rudolf Brandsch, Friederic Michelsohn,

Valeriu Moldoveanu, Victor Iamnadi, V.Serdici , I.Modreanu, Al.Mavrodi,

Toader Râznovan

Comisia II

N.Georgescu, Bela Barabas, Gustav Koestner, I.Flueras, preot D.Manu, I.Codreanu,

VDȚoni, Meyer Ebner, Eduard Mirto, V.Vîlcovici, Georgescu-Tulcea,

Comisia III

Romul Cîndea, G.Cantacuzino Grănicerul, dr.I.Costinescu, Eft.Gherman, Theodor Iacobescu, Ionescu-Sisești, N.Iorga, ing.Mircea Iorga, I.Isac, Gr.Iunian, Francisc Krauter, NN Lahovary, Al.Marcu, Teodor Mihaly, IIMirescu, N.Missir, Voicu Nițescu, Octav Onicescu, Tașcu Pucerea, VVTilea, Gr.Trancu-, Vasilescu-Valjean, Apostol Zamfir.

Comisia IV

Dr.Aurel Dobrescu , Al.Donescu, G.Iorga, Al.Lapedatu, G.Manoilescu, Istrate Micescu, Leonte Moldovan, Tiberiu Moșoiu, Șt.Cicio-Pop, gral M.Racoviță, Al Radian, Hans Otto Roth, Ștefănescu Goiceanu, G.Tătărescu, Aurel Vlad, Vladimir Zaloziacki.

Comisia V

Dr.Daniel Ciugureanu, Mircea Djuvara, IGDuca, Al.Kirițescu, Francisc Laar, dr.N.Lupu, N.Maxim, Gh.Moroianu, Em.Ottulescu, Al.Periețeanu, C.Toma, Emil Țeposu,

Comisia VI.

I.Lugoșeanu, dr.Max Diamand, ACCuza, P.Gheață, C.Dimitriu, N.Schina, gral Ștefănescu Amza, C.Leanca, M.Negură, I.Buzdugan, T.Fischer, N.Iovipale, Th.I.Floreu, Ios.Fischer, G.Cantacuzino, Bosnief Paraaschivescu, I.Florea, Iosif Willer

Comisia VII

D.luca, N.Mareș, G.Grigorovici, I.Inculeț, P.Hedrich, C.Brătianu, C.Xeni, C.Bușilă, Basarab Brîncoveanu, gral I.Rășcanu, Tancred Constantinescu, Dinu Simian, Art.Konert, G.Bethlen, Vict.Slăvescu, G.Murnu, Bogdan Duică, G.Brătianu, C.Stere, Pavel Guciuja

Comisia VIII

I.Coltor, Al.Lucian, Alois Lebouton, Emerich Reitter, Anton Chemale, G.A.Cuza, Al.Oteteleșanu, Ferd.Hegedus, Nichif.Robu, G.Sofronie, Emil Hațiegan, I.Cătuneanu, C.Argetoianu, Andrei Corteanu, Al.Alimănișteanu

Comisia IX

Șt.Meteș, Avram Imbroane, Oct.Goga, Pamfil Șeicaru, I.Josika, Hamdi Suliman, D.Ghika, Tilică Ioanid, C.Garoflid, Stan Ghițescu, Costin Sturdza,

5.) Adresa de Răspuns la mesaj, Senat, 22 iun.'31

(Raportor, Tr.Alexandrescu) (D.S. , MO. 6, șed. din 22 iun.'31, p. 118)

[LD: în general, urmează liniile Mesajului, și de aceea nu notez decât eventualele noutăți]

"Sire,

"Cuvîntul Tronului, rostit de Maiestatea Voastră înaintea Corpurilor legiuitoare , întrunite în urma recentelor alegeri, a găsit în sînul Senatului un ecou profund, justificat de însemnătatea măsurilor legislative enunțate, cît și , mai ales, de împrejurarea fericită că deschiderea actualei sesiuni extraordinare coincide aproape cu data comemorării Actului Restaurației , atît de mult așteptat și atît de scump inimilor românești.

...parlament pluripartidist

" Ecoul acesta este cu atît mai puternic cu cît noua reprezentățiune națională cuprinde toate partidele și grupările ce activează în viața noastră publică.

Posibilitățile de conlucrare , deschise larg și cordial tuturor organismelor politice , sunt o garanție că fricțiunile care au tulburat , în mod trecător, viața parlamentară, vor înceta , făcînd loc unei colaborări folositoare care va desăvîrși , pe temelii sănătoase , așezarea întregii noastre organizări de stat ."

...simplificarea aparatului de stat

...reorganizarea ministerelor

"Păstrarea datinilor poporului, ca linie de îndrumare în alcătuirea legilor simplificarea aparatului de stat și proiectul reorganizării ministerelor, trebuie să facă obiectul unei imediate cercetări și al unei preocupări permanente în opera generală de legiferare."

...păstrarea instituțiilor bune din terit. alipite

"Tradițiile în care s-a dezvoltat poporul nostru, vor trebui să fie mai mult ținute în seamă, de acum înainte, în alcătuirea legilor, după cum suntem de acord că se poate ține, cu folos, seamă de o parte din instituțiile de drept, găsite în teritoriile alipite, și care au lăsat o bună amintire în conștiința cetățenească de acolo."

...participarea Ardealului și Basarabiei

"Participarea Ardealului și Basarabiei la această operă, răspunde sentimentului nostru general, în care rugăm să se vadă atât un călduros apel pentru o conlucrare în interesul țării, cât și un omagiu de dragoste și încredere ce adresăm fraților noștri iubiți din toate provinciile românești "

▣ Finanțe ▣ Armata ▣ Agricultură

▣ Învățămînt ▣ Minorități ▣ Polit. ext.

Sire,

"Luînd act de nobilul îndemn ce Majestatea Voastră a făcut tuturor, de a sprijini această operă de refacere, Senatul vă încredințează, în modul cel mai respectuos și devotat, că nu va cruța nici o osteneală și nici un sacrificiu pentru a răspunde în întregime și întotdeauna, chemării pe care neamul, cu șirul lui de morți dragi și sfinți, o adresează tuturor românilor prin glasul Maiestății Voastre. Să trăiți, Sire, Să trăiască Dinastia "

6.) Grigore Gafencu, Parlamentul Iorga, 1931

"Însemnări politice", 1929-1939", Ed. Humanitas, 1991 Ed. Machiavelli, Stelian Neagoe Gafencu

#Alegerile "Argetoianu "

[LD: Lait -motivul cântat de toate partidele opozante, la toate alegerile: blestemata (nedreapta, absurda) lege electorală pe care o critică toți în opoziție, dar ajunși la guvernare nu o schimbă! Abuzurile administrației, dar și mai grav, ale armatei și magistraturii.]

[16 iun. '31] Se întoarce dela Paris... și începe campania electorală în Caliacra (Balci): bulgari, turci, tătari, macedoneni, țigani și câțiva români.

Reușește să-i împace, să depună lista, și începe campania...

[iunie '31] (Caliacra)..." Și apoi a venit cealaltă față a Orientului: mai grozavă decît năvălirea tătarilor sau invazia lăcustelor, a venit ziua alegerilor (vezi fișier Etică)

...A dat o telegramă regelui; alta lui Iorga care i-a răspuns: <...nu pot de la o zi la alta moravuri bune! > "Mărturie de neputință și inconștiență. Moravurile electorale se strică de sus în jos, prin ordine și măsuri anarhice. Ele se pot îndrepta într-o zi [...]

Nu poporul tulbură alegerile. Le tulbură reprezentanții statului, luînd în slujba lor toată drojdia orașelor de provincie, bătauși și ciomăgași profesionali și sprijinindu-se în această rușinoasă manoperă pe armată și magistratură. E o compromitere a statului, a tuturor înaltelor instituții, o anarhizare a țării, de sus în jos, care pornește, chibzuită și socotită, din birourile Ministerului de Interne." (p. 144-145)

Rezultatul acestor nelegiuiri!? : guvernul = 22.000 voturi ; Gafencu = 200 !

#Parlamentul "Iorga"]

[18 iunie '31] "Au intrat toate partidele."

Majoritatea slabă numerică și politică. Mulți oportuniști, clienți ai cluburilor

politice, mulți "civili" ,adică neînregimentați politic,oameni cumsecade dar nepregătiți.

Legea electorală a salvat guvernul,ea i-a dat tot ce nu i-au dat alegătorii :[.....]

...țepiștii:nr mare

[LD:Liga "Vlad Țepeș"- Gr.Filipescu , parte din fostul P.Conservator , este chiar asociată la guvernare]

"Țepiști",un nr important;

...Antiparlamentari notorii

[LD:sunt politicieni cu experiență,din fostul PC, și (sau) "migratorii" călători prin mai multe partide , adaog eu :Petrovici, Manoilescu ,]

"antiparlamentari " notorii: Costin Sturdza,Emil Ottulescu,Periețeanu etc.;

...liberali duciști :scor ciudat ,jenant

liberali- 80 deputați-situație ciudată și jenantă ,care nu știe dacă e învinsă sau învingătoare,dacă a păcălit sau este păcălită;

...liberali -georgiști

georgiștii -10 deputați ,un succes! -consfințește acțiunea lui Gh.Brătianu

...naționali-țărăniști:

naț.-țărăn.- 30 -din care lipsesc Madgearu,Andrei și Gafencu ;

...lupiștii

-vreo 10 ;

...averescanii :

înviați laverescanii - 10 ,au reînviat ! - ;

...socialiștii-

vreo 5 - ;

...comuniștii

5 deputați! -

un nr.îngrijorător de voturi,pe care guv.îi invalidează cu ajutorul lui Mirto;

...cuziștii -

întreaga familie a lui A.C.Cuza,băieți,nepoți,tovarăși de credință (Cuza ,președinte de vîrstă,nepărtinitor,amabil);

..Cît va ține lorga în această companie !? (p.146-147)

Grig.Gafencu / alegeri 1931 -lorga-Argetoianu

7.)Juliu Maniu, Demisia din Parlament,și de la șefia PNȚ,22 iunie 1931

"Dimineața" , XXVIII, 8798, 24 iun.1931)

▣ Scrisoarea către Mihalache.

București, 22iun.'31

" Scumpe dle Mihalache,

Am avut onoarea să comunic biroului partidului în ședințele sale din 20 și 22 iunie,că m-am decis a mă retrage din viața politică activă și în consecință mi-am prezentat demisia mea din președinția partidului național-țărănesc și din președinția secției Ardeal și Banat a partidului nostru.[.....]

Intențiunea de a mă retrage din viața politică activă , luată la scurtă vreme de la întoarcerea mea din străinătate, v-am împărtășit-o la timpul său.

[LD: probabil imediat după formarea guv.lorga, deși eu cred , mai degrabă, după dizolvarea parlamentului PNȚ de către lorga]

Intervenind însă alegerile , pentru alcătuirea corpurilor legiuitoare , am socotit că este de **datoria mea de a nu-mi părăsi locul** într-un moment de luptă grea și hotărâtoare **pentru afirmarea din nou a puterii și utilității partidului nostru** și a legăturilor sale indestructibile cu opinia publică a țării.

Alegerile fiind terminate cu o viguroasă afirmare a partidului nostru , nimic nu mai poate împiedeca aducerea la îndeplinire a hotărârii mele.[.....]

Am avut înalta cinste de a fi ales **deputat în județul Alba și Sălaj.**

Voi opta pentru județul Alba.

Demisiunea mea din Camera deputaților este alăturată și vă rog să binevoiți a o prezenta biroului Adunării , în momentul pe care-l veți socoti potrivit , pentru ca falnicul județ al Albei să nu rămână fără reprezentant în Corpurile legiuitoare.

Vă încredințez d-voastră îndeplinirea atribuțiilor președintelui și vă rog să binevoiți a convoca , fără amânare , comitetul executiv al partidului pentru a alege pe noul său președinte.[.....] ss Iuliu Maniu"

«Scrisoare către Virg.Madgearu

"București, 22 iunie 1931

Scumpe domnule Madgearu,

Drept urmare **a hotărârii mele de a mă retrage din viața politică activă,** am adresat d-lui

Mihalache ,primul vice președinte al partidului nostru ,scrisoarea alăturată, în copie.

Vă rog să binevoiți a ordona **publicarea ei în "Dreptatea" și a o comunica și celorlate ziare din Capitală.**[.....] ss Iuliu Maniu "

«Scrisoare către Vaida -Voevod

("Dimineața", 25 iun.'31)

"Scumpe amice,

Hotărîndu-mă ,după cum **te-am prevenit ,să mă retrag din viața politică activă,**

am adresat dlui Mihalache scrisoarea alăturată în copie.

Avînd hotărîrea mea ca consecință și **demisia mea din președinția secției Ardeal și**

Banat a partidului național-tărănesc, prin aceasta **te rog să binevoiești a convoca**

în mod statutar **Comitetul Executiv al secției Ardeal și Banat** a partidului nostru pentru

a-și alege prezidentul său și să binevoiești a îngriji și pînă atunci afacerile curente ale

președinției secției.[.....]Cu frățești salutări, ss Iuliu Maniu "

/Comentarii și informații .

...23 iunie.

[LD: vezi amănunte la fișier PNȚ]

La **locuința lui Maniu,** a avut loc o **ședință a biroului PNȚ.** (4 ore)

Maniu a comunicat demisia sa irevocabilă de la șefia PNȚ.Biroul a repetat , insistențele pe care le depusese pentru a-l determina să se răsgîndească.

Iuliu Maniu a rămas de neclintit.

După ședință, întrebat de ziariști, **Mihalache** a răspuns:

< Nu pot spune nimic.Întrebați-l pe d.Maniu .>Faptul a rămas secret.Abia seara la ora 8 ,cînd Mihalache și Madgearu au primit scrisorile ,s-a aflat de demisia sa.Faptul a produs o enormă senzație în cercurile politice.

Maniu n-a vrut să dea decît această laconică explicație :

<Cred că , în interesul partidului ,este bine să mă retrag. >

Atitudinea sa poate fi explicată: **refuzul dlui Vaida de a candida în alegeri**

(vechea prietenie ce-i leagă) ; **situația specială a frunțașilor ardeleni -indică nu o**

oboseală ci un protest.A fost convocat C.Ex.pentru alegerea președintelui.

...25iun.'31.

("Dimineața", 25 , 29 iunie 1931)

Maniu va părăsi Capitala , și va pleca la **Bădăcin.**Desigur va urma "ceva", dar este greu

de bănuir "ce",pentru că **Maniu își ia aere de Sfinx, înconjurat de mistere !**

Nu poate fi de crezut că va pleca la Bădăcin să-și îngrișească via și livada !

Unde va duce această politică ? Greu de spus ! [.....]

Ștefan Cicio Pop - se aude **că va demisiona din partid și parlament,ca solidarizare cu**

Iuliu Maniu .**Maniu ar fi intervenit expres cu rugămîntea ca ardelenii să se abțină.**

8) Alexandru Topliceanu, "Retragerea unui șef" , iunie 1931.

(Rev. "Parlamentul românesc", nr.19, iunie 1931, p. 10-12)

"Fără să fi anunțat pe nimeni - în afară , bine înțeleș, de dnii Vaida, Coltor și Boilă - dl **Maniu s-a retras de la conducerea PNT** și, după cît scrisoarea d-sale lasă să se înțeleagă, **chiar din viața politică activă.**" Indiferent de patima politică și deasupra oricărui gînd meschin de partid, **gestul recent al d-lui Maniu este de importanță reală,** [...]"Din alegerile trecute [...] **PNT a ieșit cu obrazul curat.**[...] **PNT s-a dovedit un partid o forță reală , un instrument de guvernare utilizabil.**[.....] **Alături de liberali, național-țărăniștii sunt singurul partid încheșat.** În consecință, **nu pe insuccesul partidului** politic aflat sub conducerea sa , **se retrage la Bădăcin.** Gestul d-sale are alte cauze ; a fost provocat de alți factori și tocmai acest lucru îi amplifică semnificația.

-O supremă protestare

Hotărîrea d-lui Maniu este o supremă protestare în contra unei situații create - în fond și cu concursul său. [Carol II]

"D.Maniu a **ținut să se știe că Ardealul** - al cărui stăpîn se consideră - **nu înțelege să tacă atunci cînd este complet desconsiderat** .[.....]

D.Maniu crede înșă că totul nu este **decît o josnică răzbunare politică** .[.....]

D.Maniu uită înșă că cele petrecute sub guvernarea d-sale ,trebuiau să trezească **o reacțiune violentă.** Nu e vina nimănui dacă **unii tovarăși ai d-lui Maniu au fost gășiți vulnerabili pe chestiunea cinstei personale.**

[...Vezi pe larg la **fișier Etică**]

-Un avertisment adresat regelui

"**DI Maniu ,înșă, simte , știe, vede** că drumul pe care a apucat actualmente viața noastră politică **este alături de normal;**[.....]

Nevoind să ia o atitudine hotărîtă și pe față, d.Maniu a recurs la retragerea din fruntea partidului , ca o protestare vie în contra intențiilor pe care le presimte , **ca un avertisment categoric adresat locului în drept.** [Carol II]

Retrăgîndu-se,dl.Maniu își declină orice răspundere. Mai mult ;d-sa ține să se știe că **se degajează din vreme.Rămîne în rezervă ,să aștepte.**

-PNT+PNL =capabile să oprească răsturnarea regimului politic

"Dacă evenimentele se vor desfășura așa cum crede d-sa, **gestul recent e cum nu se poate mai semnificativ.** **Decît ,dacă d.Maniu are dreptate** să creadă că ceea ce prevede va deveni o realitate - și nu avem motive serioase să-l considerăm lipsit de bună credință - apoi tot așa de adevărat e că **singura stavilă reală ce poate împiedica răsturnarea vieții noastre politice normale, o formează cele două partide politice organizate,liberalii și național-țărăniștii."**

" Atîta vreme cît ele se vor opune cu hotărîre, **e greu de admis că diletantismul genial al d-lui Iorga , dublat chiar de brutalitatea conștientă a d-lui Argetoianu să poată reuși** înfăptuirea a ceea ce , partizanii lor afirmă la fiecare ocazie , fără să fie întrebați "

-PNL:hotărât de luptă

"Partidul liberal e azi strîns unit în jurul șefului, iar șeful știe precis că partidul e hotărît ostil oricărei încercări de răsturnare a vieții politice normale.

-Retragerea lui Maniu = o greșală mare

"**Ce se va întîmpla înșă cu cealaltă forță politică reală, care este PNT, dacă d.Maniu se dă deoparte , abandonînd , tocmai astăzi, bătălia în care este angajat ?Cine-i poate lua locul la conducere așa ca prestigiul șefului să rămîna întreg ? Unde este personalitatea care să-l poată înlocui , aceea de care cadrele partidului**

să asculte necondiționat ? [...]**Nu-l văd și nici nu cred că cineva din stat-majorul partidului și-ar putea asuma , cu inima ușoară, o asemenea imensă răspundere** .[.....]

" Și dacă acesta e adevărul, reese logic și clar , din acest p.d.v., **retragerea de la șefie a d-lui Maniu** gest mare dacă vreți-**este o greșală tot așa**

de mare , tocmai în direcția întrevăzută de șeful național-țărănist .[...]
Fără d.Manu la conducere [...] **partidul va pierde imens din puterea sa, din coeziunea încă nedesăvârșită , din energia de azi , atît de necesară "**
Angajat în marea bătălie rămîne, singur, partidul liberal." [...]
Topliceanu / iun.'31

...refugiu, pasivitate, regionalism

PNȚ și Maniu au o mare datorie de îndeplinit. Trebuie să înțeleagă că în joc e ceva mai mult decît libertatea dlui Dobrescu, sau obrazul dlui Sever Bocu.

"E însăși existența partidelor noastre politice, ca expresie vie a curentelor populare

Nici retragerea voită nu e ceea ce așteptăm de la d.Maniu;**nici refugiul în Cetatea Ardealului și pasivitatea stăpînită de ură** nu e ceea ce are drept să facă d.Maniu.

Vremurile sunt prea grele și pentru una și pentru alta.

Dacă gestul recent al d-lui Maniu e definitiv iar **urmarea lui se plănuește a fi transformarea luptelor de partide din țară , în vechiul regionalism** de pe urma căruia , cel dintîi, prestigiul PNȚ a avut atît de suferit, **dreptate nu pot avea decît cei care se trudes** din răspuțeri să dovedească **nu numai inutilitatea , dar chiar pericolul partidelor politice."**

Topliceanu , iun.'31

9.)N.Schina (Asociație), discurs la mesaj, 25 iun.'31

("Funcționari publici și pensionari ")

(DAD,MO 9, ședința din 25 iun.'31, p. 283-285)

«Funcț.publici și pensionari -reprezenți în Parlament

[LD: atenție ! Fiecare a înțeles altcum chemarea la acțiune a prof.Iorga.

Schina, **credincios votului universal**,susține drepturile (și reprezentarea) altor **"colectivități"** decît partidele , și anume org.profesionale.El le numește "comunități",și susține drepturile acestora la participarea la guvernare]

Satisfacția că ,după 12 ani de demnă dar categorică afirmare a revendicărilor lor, **funcționarii publici și pensionarii pot avea un reprezentant în Parlament .**

"Accesiunea salariaților publici de toate categoriile la dreptul de a-și expune în Parlamentul țării **revendicările lor profesionale** , reprezintă **în istoria politică a țării noastre ,un moment de o covârșitoare importanță.**

"Nu este vorba de vreo atingere - după cum s-a încercat a se afirma - adusă **principiilor cari stau la baza regimului nostru reprezentativ .**

Sufragiul universal, prin efectul căruia **individul fiind ridicat la demnitatea de cetățean ,fiecare dintre noi are dreptul de a participa la guvernarea tuturor.**

Sufragiul universal cu **egalitatea** pe care o implică și cu **libertatea** pe care încearcă s-o asigure ,constituie ,nădăjduim, **un principiu definitiv intrat în patrimoniul politic al timpurilor de azi.**

...nu substituirea cu org.profesionale

...ci interesele colectivităților

Nu este vorba de a se substitui reprezentanței desemnate de **sufragiul universal , o reprezentanță desemnată de organizațiuni corporative .**

Interesul unei colectivități e mai mult decît suma de interese a diverselor **profesii** din care colectivitatea se compune, și este tocmai **rolul Parlamentului ales prin sufragiu universal**, ca, **integrînd toate aceste interese într-o concepțiune** care, însumîndu-le , totuș,să le depășească,să dea satisfacție,pe lîngă interesele limitate ale profesiunilor, **intereselor generale ale colectivității.**

"Ceea ce trebuie , însă, este ca **printre aleșii sufragiului universal**,să se găsească și **exponenții revendicărilor speciale ale diverselor categorii** .[...]**o serie de probleme comportînd o soluție specială [...]** "

Consultarea unora dintre **organizațiilor profesionale** ,cu prilejul alcătuirii **listelor de**

candidați, nu poate avea ,deci, altă semnificație, decât aceea de a permite desemnarea persoanelor a căror activitate ,în interesul unora, să slujească categoriei profesionale respective [...]"

▣N.Iorga =teoreticianul și antrenorul asoc.profesionale

"Cînd d.profesor Iorga ,ca teoretician, la început, ca președinte al Consiliului de Miniștri, după aceea, a exaltat rolul asociațiilor profesionale, a fost desigur, tocmai din această largă și superioară preocupare ,de a asigura ,printr-o colaborare a oamenilor celor mai potriviți, odată cu satisfacerea intereselor profesionale ale fiecăruia, și prosperitatea tuturor."

Schina / iun.'31

10.)C.Bușilă, (UGIR) , declarație la mesaj, 25 iun.'31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 285-287)

▣ Guvernul Iorga.

▣ Locul și rolul Industriei.

▣ Politică economică .

▣ Cod industrial -

▣ Măsuri financiare .

[Vezi pe larg la **fișier I.Asociații, Corporatism**]

Bușilă / '31

▣ Guvernul Iorga=guv. Uniunii naționale

"Ca primă manifestare ,în mijlocul acestui Parlament în care am fost ales pe lista "Uniunii Naționale" , sunt obligat a face declarațiunea că înțeleg a reprezenta în acest Parlament interesele industriale .

"Cu autorizarea UGIR, pe care am onoarea a o prezida, am luat loc pe lista "Uniunii Naționale" ,cu toată încrederea pe care toți acei ce dorim binele țării ,trebuie să avem în guvernul condus de cea mai proeminentă personalitate a vieții intelectuale și morale românești, care este secondat de oameni cu experiență și de specialitate în conducerea diferitelor departamente.

▣UGIR:loc, rol,deziderate

" Intrînd în viața parlamentară reprezentantul industriei înțelege a reprezenta aici interesele acestei ramuri de producțiune a țării, în cadrul intereselor generale ale economiei naționale "

Întreaga viață a unei țări are la bază organizarea și propășirea economică.

Rolul UGIR, poate fi tot atît de folositor ca și acțiunea politică a partidelor. [...]

Consecvent celor expuse (vezi mai jos) , independent de orice legături politice , voi fi alături de cei ce vor lucra pentru binele și propășirea țării, contribuind la consolidarea unității naționale."(apaluze)

Bușilă / iun.'31

▣Locul și rolul Industriei.

Pentru aceasta este nevoie de desființarea tuturor organismelor complicate , costisitoare , sub pretext de autonomie ; revalorizarea situațiilor și persoanelor ; opera de ridicare morală ;

Agricultura - rol primordial în economia românească .

Industria - cea de a doua ramură în producția țării .[.....]

" În cadrul unui program economic bazat pe adevăratele interese integrale ale țării, industria are nevoie de concursul statului pentru a-i fixa condițiunile normale de creare , dezvoltare și funcționare [...]

#Legiferarea economică

"S-a legiferat mult , dar de cele mai multe ori , fără nici o concordanță sau legătură logică cu adevăratele interese economice ale țării.Ca și în alte ramuri de activitate economică , s-a făcut multă politică,dar prea puțină politică economică ;interesele particulare au avut cel puțin prioritatea asupra intereselor generale ale economiei

naționale [...] **Nu am avut nici un fel de stabilitate** în măsurile luate și **nici în principii** de o mare importanță pentru viața economică a unei țări.

...politici economice

"Nici un protecționism exagerat [vizat PNL] ,pentru anumită ramură de producție , **nu este compatibil cu situația noastră economică** ,dar **nici o pornire contra unei importante ramuri de producție** ,[vizat PNT] **nu corespunde unei normale așezări economice** ;

"Tot atât de **dăunător este principiul prohibirii absolute a participării capitalului străin** în activitatea economică a țării, **[vizate part.naționaliste] cât și libertatea fără margini și fără control a acestei participări** ; [vizat PNT] **capitalul străin ce vine a colabora în viața noastră economică, trebuie a găsi siguranță și o rentabilitate rațională, acordată prin legislații și dispoziții stabilite, civilizate și compatibile** , atât cu interesele acestui capital străin,cît și cu interesele și demnitatea națională."

C.Bușilă ,25 iun.'31

11)D.Busuiocescu, (Liga Agrară-Garoflid),discurs la mesaj, 25 iunie'31

(DAD,MO 9, șed. din 25 iun.'31, f. 302-303)

Busuiocescu / '31

▫Guvernul Iorga-Argetoianu

" **La apelul** plin de cel mai cald sentiment de patriotism al **MSRegelui** ,**ca toți fii buni ai patriei ,fără deosebire de partid,să conlucreze** frățește la înlăturarea situației extrem de grea, în care se găsește țara noastră .

▫Liga Agrară

"**Liga Agrară** ,al cărui scop este **propășirea agriculturii românești** ,cu toate ramurile ei și a celei mai importante din clasele noastre sociale ,ce o reprezentăm , **a răspuns la chemarea de colaborare a guvernului** de sub președinția marelui patriot și apostol al neamului , **profesorul N.Iorga.**"(aplauze la majorități)

" **Liga Agrară** răspunde la această chemare , convinsă fiind că salvarea țării se poate face numai prin o strînsă colaboare a tuturor forțelor vii ale națiunii române."

" **Liga Agrară** are sentimentul clar că **modul cum s-a format de astă dată guvernul și parlamentul țării** , constituie **o inovație fericită** în viața noastră politică și reprezintă **un însemnat pas înainte** ,pe calea ce trebuie urmată pentru ridicarea și întărirea țării "

(aplauze la majorități) [.....]

Cunoscînd **dragostea și rîvna d-lui prof. Iorga** și a guvernului pentru agricultură, **Liga este convinsă** că nu se va cruța nimic pentru **salvarea agriculturii.**

Va vota Răspunsul la Mesaj.

D.Busuiocescu ,25 iun.'31

12.) G.Bethlen, declarație la mesaj, 25 iunie '31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p 283)

[LD: atenție la formulările din mesaj privind minoritățile; atenție la polemicile declanșate ; atenție la poziția liderilor partidelor : Iorga, Duca, Goga, Gh.Brătianu ș.a.

În acest context plasează poziția PNM , care , pentru prima oară, oferă **colaborare cu guvernul !** Să fie menționarea " **popoarelor mele**" sau **Subsecretariatul pentru minorități ?**

Cum trebuie privită optica lui Iorga ? Vizionar ? Naiv ? Realist ?Gafagiu ?

Bethlen este în expectativă...]

G.Bethlen / '31

▫ **Mesajul regal , guvernul.**

" Dle președinte, d-lor deputați, luînd cuvîntul cu ocazia discuției la Mesaj, în primul rînd trebuie să motivez atitudinea politică a partidului maghiar față de guvern :

nu pot deci , să trec cu vederea asupra faptului că - spre marele nostru regret -

în rezultatul alegerilor se arată efectul diferitelor mijloace ilegale contra cărora am să

protestez în numele întregii maghiarimi.

-Premieră politică : "popoarele " din România

" Înaltul Mesaj Regal - acum ,prima dată - **vorbește despre popoarele din țară** -și **prima oară** consideră ca **o datorie cunoașterea și soluționarea problemei minoritare**. Să sperăm că aceste declarații, atât de importante ,se vor valorifica cât mai grabnic și cu rezultate reale și rodnice pentru toți."

PNM: oferă colaborarea guvernului

"Ne rezervăm dreptul de a ne pronunța , în mod absolut, liber și după cea mai bună convingere a noastră, la timpul său, despre chestiunile anunțate în mesaj.
" Apreciind însă , de o parte, intențiunile înalte ale M. Sale, iar pe de altă parte, **ca reprezentanți aleși ai poporului maghiar** , urmărind și porunca propriei noastre conștiințe, **oferim colaborarea noastră** pentru a ușura **starea atât de gravă a agriculturii , industriei și comerțului** ; a reduce sarcinile publice devenite insuportabile ; a rezolva problema creditului ; a vindeca boalele sociale și a alcătui norme eficace pentru înființarea așezămintelor corespunzătoare de ocrotire socială "
(aplauze la PNM)
Bethlen /25 iun. '31

13.)C. Stere (PTD) , declarație la mesaj, 26 iun. '31

(DAD, MO 10 , șed. din 26 iun. '31, p. 332-333)

[LD : în momentul când i se dă cuvântul lui **Stere** ,membrii majorității părăsesc incinta . **Această "execuție " pe care lorga o prelungește** și prin proaspeții săi partizani parlamentari ,dă măsura **urii pătimase de care putea fi dominat** apostolul neamului. **Discursul lui Stere**, însă, este cea mai **consistentă analiză doctrinară** privind **"experimentul" guvernării lorga.]**

Încadrarea în normele de drept a guvernului lorga

incompatibilitate constituțională

"**PTD**, care vede în **monarhia constituțională** temelia edificiului nostru politic și consideră **Coroana** ca un **simbol și o cheazăie** a unității noastre naționale ,**nu poate privi fără îngrijorare** ,că însăși **condițiunile** în care a fost alcătuit **guvernul prezidat de d. profesor Nicolae lorga**,ca și **directivele** de guvernămînt vestite de acesta, **sunt necompatibile**, atât cu **ideea de monarhie constituțională** ,întemeiată pe principiul de **suveranitate națională** ,cît și cu **normele necontestate** ale oricărui **regim parlamentar.**"

încălcarea normelor constituțional-parlamentare

"Regimul parlamentar ,într-o **monarhie constituțională** ,presupune înainte de toate **colaborarea constantă și intimă la guvernarea țării între Coroană și reprezentanțiunea națională.**" [...] "Dar în nici **un stat** nu se impune mai mult ca în România ,**sub sancțiunea celei mai mari primejdii, respectul ordinii de drept** și a **normelor regimului parlamentar**, pentru asigurarea **colaborării efective între națiune și Coroană.**[...]

nesocotirea partidelor politice

"Guvernul prezidat de d. Nicolae lorga **a sdruncinat această temelie prin nesocotirea normelor constituționale** ,chiar la constituirea sa. Și nu numai pentru faptul că **a trecut peste factorii de partid, ca organe normale de regim constituțional**, peste situația **parlamentară reală**, [parlamentul PNT] ca și prin **violentarea și falsificarea ulterioară a scrutinului popular.**" [...]

slaba performanță electorală

Un guvern care ,cu toate silniciile și fraudele ,**nu a întrunit nici a patra parte din sufragii** ; [...]**care desființează din temelii electivitatea în administrația locală;**

▪PTD:demiterea guv.lorga;guvern neutru de alegeri;parlament constituțional
PTD declară că "numai reînvoarea la legalitate ,statornicirea ordinii de drept pe temeiul regimului parlamentar [...] ne pot deschide calea spre mîntuire."
În acest scop,PTD reclamă constituirea provizorie a unui guvern neutru ,care să asigure expresiunea liberă și sinceră a voinței naționale ;
Alegerea unui parlament "cu adevărat constituțional și parlamentar "
PTD nu va vota Răspunsul la mesaj .
C.Stere / iun.'31

14.)Eduard Mirto(PNT),declarație la mesaj,26 iunie 1931

(DAD,MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 316-317)

Față de adresa de Răspuns la Mesajul Tronului PNT ține să-și precizeze atitudinea prin următoarea declarație:

▪Monarhia.

" Sprijinitor statornic al ideii monarhice constituționale și al Dinastiei,PNT este fericit a constata că toate partidele sunt astăzi strîns unite în jurul Tronului și folosește prilejul Răspunsului la Mesaj, pentru a reînvo respectuoasele sale omagii de credință și devotament Maiestății Sale regelui Carol al II-lea,urîndu-i glorioasă și rodnică domnie"

#Demisia gub.GGMironescu.

"La apelul MSR ,de a înlesni formarea unui guvern de înțelegere între partide pentru înfrîngerea dificultăților unei crize economice , fără precedent ,am răspuns prin demisia guvernului GGMironescu .Am făcut cele mai mare eforturi și jertfe de partid pentru realizarea unui guvern de reală uniune națională.

...Eșecul lui Titulescu

Nu este vina noastră și nu avem a examina împrejurările în care,în loc de guvernul Titulescu, rezemat pe colaborarea unor partide și forțe cu legături în masele țării, cu tradiția unor guvernări și experiențe din trecut și cu responsabilitatea permanentă în viitor...

...investirea lui Iorga -Argetoianu

"... țara s-a găsit în fața unui guvern Iorga-Argetoianu , care și-a asumat rolul de guvern de uniune națională ,deși era conștient că nu poate realiza această uniune.
"Punîndu-se de la început în contradicție cu rolul ce-și asumase ,guvernul Iorga-Argetoianu s-a mulțumit cu colaborarea de interes electoral cu unul din partidele politice ,cel liberal de sub șefia d-lui Duca și a făcut tot ce i-a stat cu putință pentru a crea o atmosferă neprielnică destinderii politice și pentru a se așeza pe un teren pe care nu poate avea loc o colaborare în cadrul regimului constituțional și parlamentar.

...dizolvarea parlamentului PNT

" Din primele zile ale activității sale printr-o convocare neobișnuită a Corpurilor Legiuitoare ,a chemat reprezentanții națiunii numai spre a asculta o declarație ministerială provocatoare și ofensatoare ,precum și decretul disolvării unui Parlament ,care avea dreptul să reclame cel puțin altă procedură ." (apaluze la PNT)

#Guvernarea Iorga-Argetoianu

[...] Guvernul " s-a îndepărtat de la calea constituțională și acest fapt constituie o reală îngrijorare pentru soarta instituțiilor noastre și pentru dezvoltarea liniștită a țării " Abrogarea totală sau parțială a unor legi prin decrete și decizii ministeriale ; măsuri arbitrare împotriva autonomiei comunale ; călcarea libertăților și garanțiilor constituționale;întrebuițarea armatei și justiției în scopuri de răzbunare politică .

▪PNT:nu votează Răspunsul

[...] PNT declară că nu poate vota Adresa de Răspuns la Mesaj, și exprimă convingerea că desfășurarea evenimentelor , în cel mai scurt timp, va dovedi încă o dată , temeinicia vederilor sale " (apluze prelungite, bravo,la PNT)

▣ Campania de calomnii

" În campania electorală care a urmat , în lipsa unui program , **guvernul s-a folosit** ca bază de propagandă de **un sistem de calomnie oficială** . Acest sistem a culminat în **declarații ministeriale** , prin care se anunțau **deficite formidabile**, din fericire imaginare, fără a se ține seama de **efectul lor dezastruos** pentru creditul public.
Mirto / iun.'31

...Alegerile

" Violențele morale și violențele fizice au împiedicat expresiunea sinceră a voinței naționale.[.....]Cu toate acestea ,**guvernul nu a reușit să obțină majorități absolute,decît prin darul primei electorale.**[.....]
Mirto / iun.'31

#Legiferare sub imperiul răzbunării, urii,sfărâmării

Guvernul enunță , printr-**un Mesaj cu caracter polemic**, neobișnuit,**preocuparea precipitată " de a schimba imediat și radical ,instituții și legi organice , elaborate prin munca sîrguincioasă a unui Parlament compus din reprezentanți reali ai tuturor regiunilor și straturilor sociale "** (aplauze la PNT)
"Caracteristica legilor anunțate ,în afară de **ura nelegitimată împotriva operei celui dintîi Parlament liber ales , este sfărîmarea oricărei încercări de voință cetățenească , pentru ca arbitrariul politic și polițist al puterii centrale** să lucreze fără piedică.
"**Întreg sistemul reprezentativ** în administrație ,Camere profesionale etc **este sfărîmat , pentru a se face loc unui sistem centralist și arbitrar ."** (apaluze PNT)
Se anunță **rectificarea bugetului și desființarea regiilor publice comerciale , care vor dezorganiza administrația publică.**

▣Politica externă .

"Luăm act cu **satisfacție că actualul guvern declară că menține politica noastră externă tradițională [...]** "

▣Armata .

Dorințade a continua înzestrarea armatei,operă inițiată de PNT...

▣ Parlamentul

PNT este îngrijorat de posibilitatea compromiterii acestei instituții .
Regimul parlamentar la noi este abia la începutul evoluției sale. **Ar fi dăunătoare puterea executivă excesivă** asupra Corpurilor legiuitoare .
Mirto / iun.'31

▣Partidele

▣Minorități

"Respectuos de drepturile minorităților, care implică îndatorirea tuturor celor de altă origine etnică și de altă credință religioasă **de a se comporta în cetățeni leali** ai statului român, **PNT nu poate accepta** concepțiunea **că țara noastră ar putea fi asimiliată unui conglomerat de popoare străine** , concepțiune care nu ar putea fi decît **amintirea unor regimuri străine , din fericire dispărute.**"
Mirto / '31

▣Provinciile unite .

" PNT este convins că aportul provinciilor unite va fi în viitor din ce în ce mai prețios pentru propășirea statului român și mărirea neamului nostru." (aplauze la PNT)
PNT crede că nu poate fi nici drept, nici folositor, nici oportun să se trateze cu **neglijență aportul de pînă acum la viața românească , al tuturor acelora care au făcut din întregirea și mărirea țării ,idealul suprem al sufletului lor, ținta supremă a vieții lor "** (apaluze prelungite la PNT)
Mirto / iun.'31

15.)George Grigorovici (PSD),discurs la mesaj,26 iun.'31

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p.319- 331)

[LD: xerox.discurs dispersat problematic. Integral la fișier PSD .

Sublinierile, supratitlurile, semnele , îmi aparțin .

Spre deosebire de alți parlamentari, care au recurs la scurte declarații ,

Grigorovici rostește un **amplu și exhaustiv discurs de gen.**

Din toate p.d.v. , discurs de referință.]

Grigorovici / iun.'31

▣Fixarea conduitei PSD

" La începutul unei **sesiuni** , și la începutul unei **guvernări**, nu numai că noi, ci cu niște **caracteristici speciale**, cum nu le-am mai avut în țara românească, **se cade ca fiecare partid să-și dea un fel de declarație clară** ,pentru luptele viitoare ,pe care noi le vom avea aici, între partidele politice.

"Țin, în timpul acesta greu de criză și de lupte deosebite , care s-au născut în toată Europa,să fac **o repetare a declarațiilor noastre socialiste** ,pentru a se ști de la început **,cu cine luptăm și cum luptăm**,și să nu pierdem timpul cu reproșuri eronate unii față de alții."

#Birocrația administrativă

"Ceea ce ați auzit dvs.acum, **destăinuirile** de pe banca ministerială în privința felului cum stăm cu administrația noastră, cum stăm cu rezolvarea actelor și cererilor cetățenilor noștri , **a dovedit că este o putreziciune adâncă la baza statului nostru**,nici unul din **miniștri nu a putut să ne explice de ce este așa** [.....]

Cu părere de rău țin să constat că la noi în România, **cererile nu se rezolvă după principiile legale . Funcționarul nu este responsabil pentru răspunsul ce-l dă ; responsabil este cel suprapus** ,care-i propune să dea o hotărâre fie legală, fie ilegală, pe care **bietul funcționar o execută**.[.....]

.Nu cunosc nici un stat - și am umblat mult ,am stat mult timp în multe state moderne - nu cunosc nici un stat unde să se câștige înaintea forurilor judiciare **atâtea procese din partea cetățenilor și a funcționarilor** ,în **pîrile care se fac contra statului**, ca la noi . (aplauze la PSD)

Aceasta înseamnă că **mii și mii de hotărâri date de foruri administrative nu sunt legale** .[...] **Aici zace toată buba , aici este toată nenorocirea , aici este cauza pentru care nu avem o administrație corectă** [...]"

Îi știu foarte bine pe **Argetoianu și Iorga**.Și ei știu greșelile administrative.[.....]

Crede că vor alege calea cea mai nimerită pentru a rezolva chestiunea aceasta gravă.

"Baza acestor rezolvări ar fi să se dea un ordin tuturor funcționarilor ,ca ei să se îndrepte **numai după legile existente ,și nu după sugestiile ministrului."**

(p. 318-319)

#Partidele burgheze

PSD nu vede **mari diferențe între partidele burgheze**.Toate se bazează în **alegeri, pe țărănime**.Programele lor,dacă sunt sincere ,**sunt analoage : PP și PNT , PNL-1, PNL-2**

"Toate aceste partide **nu se prea deosebesc** și,dacă este vorba de combaterea noastră **sunt chiar la fel**.[.....]

"Îndată ce s-a ivit ideea de fascism și de dictatură ,partidele care au existat în această țară și în acest Parlament ar fi trebuit să se unească toate contra acestei primejdii ,care dorea să distrugă partidele ca atare.Însă partidele nu au făcut acest lucru."

#Criza partidelor socialiste

[LD:Foarte interesantă analiză .Vezi pe larg la **Sistem de partide**]

"Partidul nostru, **partidul social-democrat** , are ,ca mai toate partidele,ca și cele burgheze, în timpul de față,după război, **un fel de criză**.[.....] când **ne-am împărțit într-un partid comunist și într-un partid social democrat** , ieșind de la aceeași **origină**.Am stat 8 ani deoparte și am așteptat pînă **să se limpezească această luptă în lăuntru partidului nostru**.Astăzi clarificarea s-a produs și putem să urmăm iarăși **drumul pe care l-am lăsat cu 8 ani în urmă, fiindcă nu puteam conduce un partid care avea două curente tactice și două păreri deosebite** în ce privește lupta noastră

revoluționară."

-Social -democrații =comuniști democrați

"Dlor deputați, noi, social-democrații, suntem de fapt comuniști, comuniști după cea mai veche concepție a cuvântului. Originile noastre se trag de la **"Manifestul comunist"** din anul 1848, care și astăzi este un document minunat și frumos, o declarație aproape utopică pe timpul acela, însă o previziune așa de minunată, că dacă o citești astăzi, vezi clar că această criză care bîntuie Europa întreagă, a fost prevăzută în **"Manifestul comunist"**, lucrat de Marx și Engels în 1848. Aceasta ne dă nouă tăria."

-Bolșevicii =comuniști fasciști

"Deosebirea dintre comuniști, cum suntem noi, și între comuniști, cum sunt bolșevicii din Rusia, este clară. Noi suntem comuniști democrați, ne apropiem în metode de a ajunge la ținta noastră, de metodele aceleiași democrații de care se folosește democrația țărănească și oricare partid adevărat democrat burghez, în timp ce bolșevicii sunt comuniști fasciști. Ei ne numesc pe noi social-fasciști; de fapt, ei sunt comuniști fasciști fiindcă vor să lucreze cu forța minorității, pe care o numesc ei minoritatea conștientă." Aceeași metodă o au fasciștii din Italia și cam aceeași metodă o are astăzi așa-numita majoritate a guvernului actual"

#Guvern Iorga=distrugerea democrației țărănești

"PNȚ a fost trăsnit deodată ca din cer senin", distrugându-se nădejdea țării într-o democrație țărănească; nimeni nu a avut dreptul să-l distrugă în mod neconstituțional, așa cum s-a făcut. Păcatele care s-au făcut se vor răzbuna; Aceste 40% [prima electorală] au dat guvernului acestuia tăria de a stăpîni, dar nicidecum dreptul constituțional și democrat de a guverna. Între stăpînire și guvernare este o mare deosebire "[.....]" "Guvernul de astăzi este condus de d. profesor Iorga, văd și pe d. doctor Cantacuzino, care, alături de d. Voinov și de d. dr. Racoviță, profesor la Cluj, a sprijinit mișcarea socialistă românească din Bucovina cu bani, două decenii, în modul cel mai regulat așa că trebuie să spun că aș aștepta și din partea unor bărbați ca aceștia, reforme care să bată în direcția de care am vorbit [legea chiriilor și asigurările sociale] Vom vedea, vom avea răbdare, ce va face d-sa, dar dacă nu vom vedea nici grije pentru șomeri, nici grije de stingerea datoriilor țărănești, nici muncă regulată pentru muncitori, atunci vom combate un guvern care nu înțelege încotro merge lumea de astăzi, care arată de la început că e neputincios și pe o cale greșită.[...] În situația aceasta grea, se potrivește zicătoarea latină < pariuntur montes nascitur ridiculus mus >. Ori, dacă traducem pe înțelesul poporului: < Geme muntele Caraiman și s-a născut guvernul Uniunii Naționale > (ilaritate) (p. 331)[.....]"

«Guvern parlamentar

"Noi am spus: înțîi trebuiesc făcute alegeri din nou, în caz că Parlamentul acela nu era capabil să conducă interesele țării alegeri făcute de un guvern neutru, și abia după aceste alegeri, făcute cu toată dreptatea și legalitatea și după desființarea acelei prime de 40% din voturi, să se alcătuiască un guvern din sînul Parlamentului liber ales. (aplauze la opoziție)

"Acesta ar fi ceea ce am înțeles noi prin guvern parlamentar."

N-aș vedea nici o nenorocire să cadă datina devenită sfîntă, însă foarte păcătoasă de la noi, că un guvern trebuie numaidecît să fie compus dintr-o majoritate enormă, care să stăpînească, nu să guverneze.

Sunt de părere că guvernele ar trebui oricînd să fie oglinda fidelă a compunerii Parlamentului. Sunt de părere că în oricare guvern ar trebui să stea și un reprezentant al minorității. (aplauze la opoziție)

Sunt de părere că și în prezidiul Parlamentului s-ar cădea să stea reprezentanți ai partidelor care n-au majoritate în Parlament." (aplauze în opoziția)

Aceasta pentru că în toate Parlametele din lume așa este.

Și sunt de această părere din cauză că atunci numai decît opoziția face controlul necesar, dacă ea stă la izvorul însuș al păcatelor în guvernare." (p. 321)

Grigorovici / iun.'31.

#PNȚ=Democrația țărănească

PNȚ la începutul venirii la putere și mai ales în timpul din urmă al **opoziției sale**, atunci **cînd și PSD s-a alăturat la luptă**, pentru că **a crezut un moment că "vine marele potop democrat"** care va înneca, în sfîrșit, "**oligarhia putredă din România.**" (apaluze PSD)

"Cu părere de rău am văzut că **PNȚ n-a avut nici timpul, nici conducerea, nici omogenitatea necesară** ca să **înfăptuiască** cele mai **principale cereri și făgăduințe** pe care le-a făcut. Și **în loc să fie lăsat să se dezvolte**, să ajungă la oarecare maturitate morală politică și legislativă, **acest partid a fost trăsniț deodată ca din cer senin, distrugîndu-se nădejdea țării într-o democrație țărănească.**"

"**Democrația țărănească** este aproape de **democrația muncitorească**; și una și alta sunt sociale, fiindcă **nu există democrație fără timbru social.**

Democrația înseamnă **guvernarea păturilor largi** ale poporului care formează societatea și această democrație **are oricînd un sîmbure social** și trebuie să-l aibă, dacă vrea să aibă acest nume."

"**Partidul țărănesc era pe drumul acesta în ce privește programul său.**

Nu a fost la înălțimea îndeplinirii, dar **nimeni nu a avut dreptul să-l distrugă în mod neconstituțional, așa cum s-a făcut.** Păcatele cari s-au făcut în această privință **se vor răzbuna**; asupra acestui lucru nu încapă nici o îndoială."

#Guvern de "uniune națională"!?

-Grigorovici :S-a vorbit de "**guvern de uniune națională** ", de guvern de coaliție .

El a scris cu 10 ani în urmă niște **articole în "Adevărul" pe această temă.**

-Robu (LANC) : "De ce nu într-o gazetă creștinească ?"

-Grigorovici :Dle Robu, d-ta nici nu cunoști pe oamenii de la "Adevărul"

-Ed.Mirto :DleRobu, Parlamentul s-a obișnuit să dea ascultare d-lui Grigorovici

Nou venit printre noi, vă rugăm să-i dați ascultare.

-Grigorovici : D.Robu mă cunoaște prea bine și-mi cunoaște toată activitatea, întrebările d-sale își vor găsi răspuns pe culoarele Parlamentului...

"**Guvernul acesta de coaliție**, după părerea noastră, nu se poate forma așa cum s-a încercat să se formeze. **El trebuia să fie format la începutul statului român unic.**

[vezi pledoaria problematizată mai jos] [.....]

...Compromisul politic.

[LD: frumoasă pledoarie la care, în mare, subscriu. Ar fi fost bine dacă o atare atitudine ar fi caracterizat și alți politicieni. Interesant însă, nici măcar pe el nu-l caracteriza !]

"**Noi**, din punctul acesta de vedere, cînd ne-am întîlnit în **țara aceasta unită**, și vă aduceți aminte că ne-am dat o întîlnire **reprezentanții tuturor provinciilor**, și că am spus :

<Nu ne cunoaștem încă bine, fiți cu luare aminte unul față de altul, să găsim o cale de compromis ca să ne unim, să punem bazele acestui stat românesc, în viitor, în bună înțelegere și conlucrare cu toții, fără deosebire de partid. >

V-am declarat că chiar PSD e gata să conlucreze pentru a pune bazele acestui stat.

Din care cauză ? **Fiindcă bazele unui stat sunt comune tuturor partidelor.**

Deabia **dacă bazele sunt gata**, deabia **dacă clădirea constituțională este perfectă**, **luptele partidelor**, care au mare însemnătate în viața unui popor și a unui stat, **își găsesc terenul firesc.**

Toată viața noastră și toate luptele noastre sunt conduse de **compromisuri.**

Oamenii care nu înțeleg compromisul, nu sunt capabili să facă politică.

Oamenii năfingi care nu se acceptă ideea de compromis, nu sunt capabili de o conducere de partid. Nu vorbesc de **compromisul compromițător**, de **compromisul fără caracter**, ci de **compromisul care dă și care ia**, care are **ținta comună**, care există în orice stat și societate."

...Clasele antagonice din România

...Lupta de clasă

[LD: atenție la nuanța națională, la filonul naționalist. Foarte interesant p.d.v. la un socialist comunist, care nu renegă lupta de clasă. Foarte semnificativă departajarea pe care el o

face între **"poporul de baștină"** - în care el include pe români, secui, ucrainenii și a - și **"exploatorii"** - veniți de aiurea, străinii.

În acest context, plasează el **respingerea axiomei liberalismului românesc** - sprijinirea formării burgheziei românești - și poate că aici se află răspunsul la **mobilitatea ideologică a apropiierii PSD de PNL**. Vezi pe larg la **fișiere Doctrină și PSDR**]

"Abia și după ce se pun bazele statului în comună înțelegere, pe baze real democratice, "am fi putut duce lupta de clasă" fiindcă contradicțiile dintre clase, "ne silesc să apărăm clasa exploatată față de clasa de exploatați." (aplaude la PSD)

"Noi știm tare bine că **neamul românesc nu este un neam de exploatați** .

Pătura suprapusă, subțirică, a românilor sau a celor care vorbesc astăzi limba românească - poate nici nu sunt de origine românească - și formează astăzi

clasa exploatatoare, este foarte slabă. În mare parte sunt oameni veniți din alte țări, aceștia care sunt exploatorii neamului românesc." (aplaude la PSD și LANC !)

"Neamul românesc este un neam de mineri și de munteni și de țărani sărmani,

care, vai de capul lor cum trăesc din muncă grea și din sudoare .

Așigdera, **secuii sunt un neam mincitor. La fel neamul ucrainenilor, care și ei sunt un neam de țărani muncitori și nu au clasă suprapusă exploatatoare.**

Aproape tot aceeași situație și la celelalte popoare conlocuitoare în România.

[LD : Cine mai rămâne ?! Evreii ? Străinii ?]

" Față de această situație, **politica guvernelor românești [...]** ar trebui să fie o **politică democrată-socială**, și nu alta. **Noi nu avem timp să formăm o clasă burgheză românească în galop, cum au încercat d-nii liberali** care continuă să ne convingă că **numai după ce vom avea o clasă exploatatoare românească, băștinașă, cum se spune la noi, va putea să înceapă lupta de clasă.**

Dar spun : nu mai avem timp [...] am prefera, noi, social -democrații, să avem în față o **clasă exploatatoare curat românească** și invidiem acele popoare fericite, numai de un neam [...]. **Ne pare rău** că în statele unde **păturile exploatatoare sunt de diferite națiuni, rase și confesiuni, se face confuzie. Nu este claritate în lupta aceasta firească a exploatatilor și exploatatorilor.** Ne pare rău că este așa, că se face **confuzie**, și nu putem lupta în chip clar. [...]

[vezi largile paranteze de mai jos]

"Așa dar, dlor, **naționalismul integral, economic și politic, a căzut și cade pe zi ce trece.** Nu mai apucăm noi vremurile aceluia capitalism național, căci în mod **cinematografic, merge evoluția Europei înainte.**

Înainte de a se ajunge la capitalismul individualist și particular, **toate statele vor avea deja instituții economice colectiviste, alții socialiste, alții comuniste [...]**

Sistemele vechi se prăbușesc, recunoaște și el [Sombart] și vede că **mergem spre sistemul colectivist**" (p. 323-325)

Grigorevici / iun.'31

«"Socialiști" versus "Comuniști"

" Dlor deputați, **noi nu suntem prietenii comuniștilor bolșevici.**

Comuniștii bolșevici au o metodă de luptă care nu este a noastră. Ei vor o revoluție permanentă, cu toate că trăim într-un stat democrat, cu drepturi electorale egale, și se pot impune reforme care ne duc spre o evoluție lentă și normală.

"Noi, din această cauză, cu câștigarea democrației, nu avem nici o pricină să pornim la revoluție sîngeroasă. Concepția asta poate s-o aibă rusul, pentru că rusul a trecut de la țarism, deadreptul, sărind peste toate etapele de evoluție, și numai printr-o revoluție, la conducerea socialistă.

...Democrația=baza evoluției socialiste

"Noi nu avem fazele acestea. Noi am trecut mai departe și am ajuns la democrație, care este baza evoluției socialiste.

Socialismul nu sare dintr-o dată, ci trece prin democrație.

Democrația este pentru noi zăgazul cel mai sfînt și cel mai bun, însă ea trebuie să fie respectată **pentru a ajunge în mod pașnic la acele mari reforme care ne duc la un stat social și democrat."** (aplaude la PSD)

...Democrația europeană =evoluție firească

" Mai departe, **comunismul bolșevic se deosebește, prin faptul că nu vrea să recunoască lupta așa cum ea se desfășoară în întreaga Europă,** pe cîtă vreme **noi**

așteptăm pînă ce capitalismul își face datoria completă.

...Sistemul capitalist = sistem mare și minunat

"Noi suntem de părere că sistemul capitalist ,așa de păcătos cum este el,totuși **este un sistem mare și minunat**.Eu nu am văzut altul mai minunat .

Este minunat în exploatarea care o face , ceea ce este adevărat (ilaritate la PSD)
însă este minunat și în concepțiile sale culturale, științifice și artistice , astfel că noi, deocamdată, nu am văzut o altă lume mai mare și mai mîndră decît **lumea aceasta de astăzi , burghezo-capitalistă.**

"Noi mai știm că sistemul capitalist,nemilos, de exploatare a individului, **face din om un luptător, un om sîrquincios, un om muncitor, dar și un om socialist ,** care înțelege sub presiunea acestui capitalism exploatator, **ce este unirea fratelui cu frate , ce este organizația, ce este lupta de clasă, ce este, în sfîrșit, izbînda mare contra acestui capitalism nemilos** (aplauze la PSD)

"Noi am vrea să vedem **popoare luptătoare pentru idealul socialist**, deabia atunci , **după ce au trecut prin focul nemilos capitalist,căci de abia atunci popoarele sunt pregătite pentru edificiul marelui viitor "**

≈1918.lorga:stat social și democrat

"D.lorga ,care nu este da față, căci d-lui scrie cam prea mult (ilaritate)-și o spun cu toată sinceritatea ,fiindcă aș dori să scrie mai puțin și să fie mai adîncit în ceea ce scrie - a publicat în 1918 un articol în "**Neamul Românesc**",la adresa **muncitorilor din România, care pe atunci erau și ei cam aprinși de lumina din Orient,a spus la adresa lor ,într-o claritate minunată,în ce constă viitorul și venirea la putere a clasei muncitoare.** Le-a arătat **prin ce faze** trebuie să treacă,prin ce **foc de educație**,la ce **moralitate socială** trebuie să ajungă, la ce **cooperative** și la cîte alte întreprinderi ale lor proprii ,prin **școala adîncă a vieții** ,pînă să aibă **capacitatea de-a conduce un stat social și democrat.**

...Dobrogeanu-Gherea despre lorga

La prima lui întîlnire cu Dobrogeanu Gherea, în 1918, în Elveția , s-au întrebat unul pe altul:**<Ai citit articolul minunat al lui Nicolae lorga ?! [...] Așa scrie lorga , așa nimerește cîte o dată, să scrie lorga !Cîteodată pentru fasciști, cîteodată pentru țărani, cîteodată pentru socialiști,și ,de fiecare dată ,scrie adevărat și bine. >**

"Însă minunea minunilor,**acest domn lorga ,acum,deodată ,a uitat ceea ce a scris.** El ar putea să stea cu ideile lui din acel articol , în tabăra noastră "

#1931.Uniunea Națională=part.Curcanului care se teme de culoarea roșie

"Însă minunea minunilor,**acest domn lorga ,acum,deodată ,a uitat ceea ce a scris.** El ar putea să stea cu ideile lui din acel articol ,în tabăra noastră "

"Pe vremea **cînd a venit la putere** ,[1931] și era **încîntat** că a ajuns acolo unde a vrut să ajungă, atîta timp îndelungat ,**d.lorga a declarat că ne-ar primi și pe noi toți pe lista d-sale, dacă am avea în mîină steagul tricolor, și nu steagul roșu.**

Poporul din Bucovina a botezat atunci partidul acesta al **Uniunii Naționale ,partidul Curcanului care se teme de culoarea roșie "**

Grigorovici /

≈Steagul roșu=steagul social-democrației europene

[LD 3 apr.2007.Cât optimism, cîtă sinceră credință social-democrată degaja Grigorovici, în 1931.Încă nu venise la putere Hitler în Germania .

Acum , după ce FSN a confiscat PSD-ul "istoric" a lui Sergiu Cunescu,ca să se poată afilia *Internaționalei Social Democrate* ,nimeni nu mai pomenește de social-democrația interbelică,de Grigorovici,de Titel Petrescu , ș.a ș.a

Doar nu erau să-i pomenească "**bolșevicii fasciști**" care au stăpînit România jumătate de secol și ai căror urmași, sunt **cripto-social-democrații de azi**]

" Noi nu vedem în **steagul acesta roșu nici un pericol.Steagul roșu este semnul nostru de partid**.Așa este obiceiul la noi.**Semnul acesta** de partid este **semnul d-lui prim-ministru al Angliei, Macdonald**, este semnul lui **Vanderveelde**, este și semnul lui **Masaryk**, care și el este socialist , deși altfel, etic,nu așa cum suntem noi; este **semnul partidelor social-democrate** din Elveția, din Scandinavia, din Germania, din toate statele **la ușa cărora batem așa de des cînd e vorba de un împrumut, cînd e**

vorba de un tratat comercial, sau alte dureri pe care le avem noi, țară mică, așezată la mijloc, între Rusia Bolșevică și Europa, care, mâine-poimîine va deveni social-democrată, pentru că social-democrația e pe cale să vină la putere pretutindeni în Europa de Vest "

Grigorovici / iun.'31

#Bucovina sub năvala băncilor liberale și național-țărăniste

"Statul român, de cînd a luat în seamă Bucovina, nu a făcut nici măcar o construcție ! Ex. Cernăuțiul, care a avut " **năvală de vrăjmaș peste năvală de vrăjmaș** ", nu are mijloace să clădească o hală, pentru negustori.

-Voce "Cernăuțiul are buget de 240 milioane lei .

-Grigorovici: "Trebuie să se facă acolo o politică națională. [...] Țăranii din Bucovina au fost **cotropiți de agenții de la băncile acestea** [băncile particulare Doboș și Ungureanu, care acordau împrumuturi cu 30 % ,și amăgiți ca să împrumute bani .[...]

Nici un evreu cuminte nu a împrumutat cu 30 % .Acești evrei au făcut altfel de cămătărie.,ei au dat bani pe mărfuri și au cîștigat astfel pînă la 60 %

[urmează o polemică cu liberalii, cu cuziții, despre importanța băncilor populare;

despre faptul că cele **2 mari bănci din Cernăuți (Banca Țării Bucovinei și**

Cassa de Economie) , au intrat pe mîna particularilor (liberali și național-țărăniști) și acum s-au prăbușit , iar clădirile au fost cumpărate de ei ,că așa se fac afacerile la noi !)

#?"Republica Moldovenească"

[LD:Grigorovici nu precizează cînd și cum s-a petrecut acest episod.Să fie vorba de Transnistria anului 1931?]

"Cinci zile a fost **Parlamentul așa-numitei Republici Moldovenești**.

La sfîrșitul dezbaterilor, **președintele Dimitriu** a spus un lucru "ciudat" ,foarte interesant pentru noi :<**Nici cînd nu am dorit noi război ,din cauza Basarabiei,cu România.**

Noi știm că țara aceasta nu este a noastră, noi știm că țara aceasta a fost furată de țarism și nu avem nici un drept moral ca să pretindem să o luăm înapoi.Însă noi vedem ce se petrece în țara aceasta românească noi vedem exploatarea de acolo, noi vedem cum se conduce țara fără cap,fără minte,fără reforme salvatoare Avem credința că într-o zi, nu numai Basarabia,dar întreaga Țară Românească are să ne cadă poamă coaptă în mînă ,din cauza nevoilor și a durerilor economice. >

"Este bine că se vorbește de noi așa ?Este bine ca să se vorbească așa de românul care este priceput, și care poate are prea multă minte și, din cauza asta , el este prea mult un om de afaceri , și prea puțin om colectiv, este un om care se interesează mai puțin de chestiunile obștești, dar mai mult de chestiunile individualiste ,cum fac și evreii, în mare parte ?

Este un cusur mare al popoarelor vechi [...] că au darul acesta nenorocit."

" Noi , moldovenii , poate avem mai puțin darul acesta , și poate nu avem în sîngele nostru prea mult sînge de roman și din balcani, cum au cei din sudul României.

Noi înclinăm mai mult spre obște , mai mult spre colectivism, și vedem înaintea ochilor noștri ceea ce este țara noastră , ceea ce este poporul nostru , masele largi, viitorul nostru".[...]

Grigorovici / iun.'31

«Disperarea provinciilor unite

[LD : un om atît de cultivat, un om atît de versat politic, destul de echilibrat ,cînd ajunge la capitolul "provincii " ,devine dur, prea dur, **tratînd România ca pe "mama vitregă" , "maștera" ,care asuprește "fratele" și "surioarele"**.

Pentru mine este capitolul cel mai greu de rezolvat:**Naționalism provincial**

[Vezi pe larg la **fișier Etică**]

"În ziarele de astăzi a citit că <**munții Ardealului stau ca de granit în dosul lui Maniu.**>"

"Noi cunoaștem Ardealul,este fratele cel mare al nostru,care se ridică totdeauna în ajutorul nenorocitei Bucovinei și al nenorocitei Basarabii,care astăzi sunt sperate.

...benveniști , ghorghiazi ,mihelzoni

[LD:Deși nu folosește verbiajul cuzist ,este evident naționalist, xenofob ,antisemit . Vezi la **fișier PSDR , Antisemitism**]

Ei bine, d-lor, în Bucovina ați trimis ca să fie candidați niște "benveniști", niște "ghorghiazi", și niște "mihelzoni" pe care lumea nu-i cunoaște. Noi nu știm de ce mihelzonii și benveniștii au fost trimiși acolo, și de ce au binemeritat biata Basarbie și biata Bucovină, să capete astfel de candidați ciudați, întrucât aceștia sunt oameni care nu cunosc țara și durerile noastre și a trebuit d-voastre să faceți împrumuturi levantine din toate părțile pentru a ni-i trimite. (apaluze la PNȚ și PSD)

...nădejdea în ardeleni, în PNȚ

"Surioara noastră Bucovina și surioara noastră Basarabia se uită spre Ardeal, fratele cel mare cu 6 milioane locuitori și cu mulți luptători, cari nu s-au lăsat sugrumați de nimeni [...] La fratele cel mare care spune astăzi: munții noștri de granit stau în spatele nostru. Ei gem și vor naște, dar tare mă tem că vor naște un monstru, care are să vă înghită." (apaluze la opoziție) (p. 331)

Grigorovici / iun.'31

16.) Octavian Goga (P.P.-Averescu), discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 288-300)

N.Iorga - replici, intervenții.

[LD: text integral xeroxat .Dispersat problematic .Supratitlurile, parantezele, colorările, îmi aparțin. Un veritabil dialog Goga -Iorga, deosebit de clarificator]

Goga, primit cu aplauze de deputații PP și PȚ-Lupu, uneori PNL-2, rareori PNȚ, în funcție de obiectul criticii. **Ultimul discurs al lui Goga, ca averescan !**

#Situția țării

La plecarea gub GGMarinescu, țara s-a găsit într-o situație extrem de grea, o manifestare paralelă, de ordin material și de ordin sufletesc.

"În societatea conducătoare, o linie de renunțare, de oboseală, o undă de scepticism peste creștetul tuturor; prestigiul statului scăzut; ideea de autoritate lovită și în clasele de jos ale populației, ceea ce aș putea să numesc, un cutremur molecular care angajează toate fibrele de simțire." (p. 289)

Goga / iun.'31

#Guvern de "uniune națională" !?

"În fața acestei situații de destrămare dublă, materială și morală, a intervenit ideea de a scăpa lucrurile printr-o concentrare a tuturor forțelor politice din țară.

Este un vechi adagiul al vieții noastre publice această dorință de a se așeza, laolaltă, toți cei buni, pentru ca, prin forțele lor înfrățite, să se dea o soluție nenorocirilor prin care trecem. Lumea, și mai ales lumea nepolitică, își zice: de ce astăzi nu s-ar putea așeza toți la olaltă, pentruca din adunarea lor să iasă salvarea țării?

"Clisee de gândire, de import, venite din alte țări, și în deosebi din Franța, au făcut lumea de la noi să-și zică că ar trebui să se facă marea concentrare, așa-zisul guvern de unire națională. Au uitat aceia care doresc acest lucru, s-au nu și-au dat seama de realitate, că în Franța asemenea guvern a fost rezultatul unui echilibru parlamentar pe când la noi, se cerea ca întâi să se facă guvernul și pe urmă, printr-un fel de dozare pe listă comună a viitoarei compoziții parlamentare, să vie Parlamentul ! [...]" Eu mi-am zis: nu se poate ca oameni cu credințe cu totul disparate, fără nici o legătură unul cu altul, să stea la olaltă și să muncească, oameni care nu cred unii în munca celorlalți; "Și mai departe eu mi-am zis: este o imposibilitate tehnică o asemenea dozare farmaceutico-politică, pentru ca pe o listă comună, printr-o compoziție hibridă, să se așeze echilibrul parlamentar în ziua de mâine." (apaluze PP)"

#Eșecul lui Titulescu

Cu toate acestea, s-a stăruit în această idee. S-a mai zis: trebuie acum, la început de o domnie nouă, să prezentăm o consolidare a situației noastre politice dinăuntru și din afară, printr-un fel de demonstrațiune politică a adunării tuturor laolaltă.

Astfel, sub această etichetă sonoră [...] a fost chemat în țară d.Nicolae Titulescu. [...] N-a reușit această încercare din trei motive :

n-a venit cu un program politico-economic bine precizat ; a făcut o clasificare arbitrară a forțelor politice (s-a văzut asta f. clar la alegeri) ; a crezut că este momentul să-și creeze ad-hoc un fel de partid al său, o masă de manevră , pe care urma să o utilizeze (p.289) Goga / iun.'31

#Guvern Iorga-Argetoianu=în afară de cadrele vieții partidelor

[Iorga lipsește din Cameră, fiind la Senat, cu legea bacalaureatului]

...După 15 zile , într-o atmosferă de justificată nevroză, Titulescu a eșuat în mod brusc, și pe primul plan politic s-a ivit silueta d-lui Nicolae Iorga și a dlui C .Argetoianu.[.....] "Mărturisesc , am rămas într-o mare nedumerire , pentru că venirea d-lui Iorga era cu totul altceva decât teza de la care s-a pornit. [unirea tuturor partidelor !]

Ei bine, s-a renunțat la acest lucru .[.....]

Nu , d-lor, s-a ajuns la situația paradoxală care pentru întâia oară se găsește aici în țară, de la întemeierea României moderne, ca guvernul care se face , să fie în afară de cadrele vieții politice din țară .

-G.Cantacuzino-Grănicerul : "Suntem oameni noi !" (ilaritate la PNȚ și PP)

-ACCuza : "Nu în afară de cadrele vieții partidelor " (p.290)

Goga / 31

() Nicolae Iorga (portret politic)

[LD: atenție : acest portret trebuie să figureze la fișierul și capit. despre PND-Iorga Aici doar spre context]]

Regretă absența lui Iorga de la Declarațiile la Mesaj, dar este hotărât să-și dezvolte cuvântarea, cu tot respectul pentru Iorga (profil moral -politic) Nicolae Iorga -personalitate cu vaste ramificații culturale în țară; reamintește pe vechii "polihistori ai Renașterii " "Se încadrează f. greu în viața intelectuală modernă. Este aproape o "aparitiție anacronică ". După 25 de ani n-a izbutit să-și facă un organism politic , un partid...

-Cantacuzino-Grănicerul : "N-avem partid, dar suntem mulți"

-Goga : pentru că Iorga n-a lansat în cursul activității sale politice ceea ce se cheamă propriu-zis o doctrină politică, sau , dacă vreți, a lansat prea multe , ceea ce înseamnă tot una " (ilaritate la PP , PNȚ, PȚ) [.....]

"Într-un sfert de veac, d. Iorga a avut "evoluțiuni " politice interesante. Invită să-i fie studiate ideile în câteva direcții fundamentale : votul universal ; intrarea în război ; domnia regelui Carol ; problema evreească ; (ilaritate la PP , PNȚ, PȚ ; schimb de glume) " au fost evoluțiuni , și au fost evoluțiuni repezi . Această psihologie individuală, cu evoluțiunile ei repezi, nu a putut să fie urmată de psihologia colectivă , cu particulara ei tardivitate.

Pentru că ce s-a întâmplat ? D.Iorga avea o doctrină. Când începea să fermenteze în spiritul public Când opinia publică se pregătea ca să îmbrățișeze această doctrină, și când se pornea oarecum avalanșa de simțire , pregătită de d. Iorga, către autorul doctrinei, când ajungea la el, îl găsea pe baricada adversă " (ilaritate la PP , PNȚ, PȚ ; schimb de glume) Aceasta explică faptul că , în curs de 25 de ani nu a putut constitui un partid, deși a vrut-o . A avut totate atributele exterioare : congrese, programe, șefi de organizații , secretar general, activitate parlamentară, cuvântări l-au lipsit partizanii " De aceea d-l Iorga a rămas un mare Soliloc, o figură ibseniană [...] și poate acesta este unul din secretele puterilor sale căci știți maxima lui Ibsen :

<Este tare omul singur ! > (p. 291)

Goga / '31

...Argetoianu și Manoilescu

[LD: nu amintește, însă, că ambii fuseseră cândva în PP!

Le spune "soliloc", eu găsesc termenul de "migratori", de "fripturiști", mai potrivit]

Iorga a făcut guvernul făcând apel la două personalități , "Soliloc" și ei :

Argetoianu (plecat din PNL) și Manoilescu (degajat de PNȚ)

/ Ceilalți , sunt personalități "dincolo de zona politică ", "oameni de valoare respectați de opinia publică " , oameni pe care "nu-i puteau da partidele politice " ...

Goga -Iorga /iun.'31

✚Iorga - Ardelenii

[Stenograma : în acest moment, Iorga intră în incintă, se așează pe banca ministerială, este primit cu ovații și aplauze]

spunea că în guvern nu au fost reprezentate provinciile unite ;că Ardealul era reprezentat numai din p.d.v. minoritar ...

-Iorga : " [...]este o lungă și tristă poveste .Și, natural, când împarte cineva tot Ardealul în două, și are fiecare cheia în buzunar, de unde voiți dvs să găsec ardeleni ? "

-Goga : "Din ce cauză ?"

-Iorga : "Din ce cauză ? Fiindcă ceilalți sunt naționaliști și patrioți, iar noi, aceștia, suntem lipsiți de simțul național și patriotic. De aceea ardelenii nu pot colabora cu mine. Dar eram excelent pe vremea când stăteam alături de d. Iuliu Maniu și când de atâtea ori Ardealul a avut nevoie de mine. Acum, natural, se încuie ușa cu cheia și după aceea se întreabă :dar de ce nu ai d-ta pe nimeni dintre oamenii aceia pe care i-am închis eu. ?(aplaude la majorități) A rugat pe Iuliu Hațieganu, pe VV Tilea, pe Emil Hațieganu și pe mulți alții; "Dar de oarece eu eram contaminat de o boală molipsitoare politică ,evident, oamenii cari țin la sănătatea lor, nu puteau să lucreze cu un călcător de legi, și cu un sfărîmător al tuturor bunelor datini și cu un răspînditor de imoralitate , cu un sinistru personaj cum a spus șeful d-voastră [Averescu] că sunt eu. (aplaude la majorități) Eu când mă uit în oglindă , mă văd același om de treabă. Cum Dumnezeu astăzi, pentru anumiți oameni din Ardeal, de am devenit sinistru ? Aceasta îi privește pe dînșii. Eu nu pot să împedesc pe nimeni de a visa rău" (aplaude la majorități)

-Goga : " [...] declarațiunea d-lui primministru [...] este din cele mai grave."

-Iorga : " [...] Cum se aruncă cuvinte mari cu orice ocazie !"

-Goga : " Voi avea și mai mari !"

-Iorga : "Suntem scriitori și unul și altul. A fost cîndva un admirabil scriitor englez care a spus : să nu întrebuițăm cuvinte prea mari cînd nu este cazul, fiindcă vin situațiuni mari și atunci noi nu mai avem cuvinte. Sunt admirabilele studii ale lui Golar , asupra lui Schakespeare și Milton. Într-o Cameră ca aceasta se pot pomeni numele celor doi scriitori . Nimeni nu-i confundă cu niscaiva hoți de cai "

-Goga : "Am avut și eu de a face nițel, în viață, cu cîntărirea cuvintelor și cu nuanțele.[...] cîntăresc și cuvintele pe care le spun de la această tribună,[...] am spus că ați pronunțat cuvinte grave ,am întrebuițat un limbaj politic. Și sunt grave pentru că d-voastră, vă prezentați ca izolat în Ardeal. [...] în postura omului care și-a dat toate silințele să adune Ardealul în jurul lui și nu a izbutit."

-Iorga : "Politicianii Ardealului, nu Ardealul. Din inima Ardealului [...] nu mă scoate nici o afirmație și nici o interpretare. Eu am suferit pentru Dînsul, iar nu alții cari au venit și s-au aliat cu Dînsul, în momentul cînd putea să dea o majoritate. Mergeam eu cu banul meu sărac ,de la un capăt la altul al Ardeal, și împrumutam căruța la Beclean, și nu am întîlnit tipenie de politician român pe drumurile acelea.

Atăcați-mă în ce vroți, în inconsecvențele mele; sunt inconsecvent ,cum este viața însuși inconsecventă. **Atăcați-mă în greșelile**, cari vin din iubirea mea de oameni, din dorința de a nu supăra pe nimeni, și din părerea de rău pentru aceia pe care i-am jignit; [...] Dar într-un lucru vă rog să nu mă jigniți , fiindcă ați fi nedrepti.[...]

Goga : " [...] este foarte departe de mine ideea de a vă supăra. Nimeni nu trage la îndoială străduința de o viață întregă , pe care ați pus-o ca să apropiați sufletește Vechiul Regat de toate emanațiunile trupului românesc. În această operă de închegare sufletească a neamului, sunteți unul dintre marii autori ai unității naționale.[...] este adevărul, este o axiomă. Dvs însă spuneți : am găsit ușa închisă.

Ei, rolul omului politic este să găsească cheia ,că să deschidă zăvorul fermecat . (ilaritate , aplauze la PP, PNȚ, PNL-2)

-Iorga : "Să fac cheie falsă ?" (ilaritate) (p. 291)

Goga- Iorga / '31

-Subsecretariatul ptr. minorități

-Goga : Situația din Ardeal este turbure. Pe lîngă viața economică cu aceleași dureri ca ale țării, în Ardeal există și " o specială configurație sufletească zbuciumată.[...] cu mijloacele și cu oamenii de care dispuneți, nu puteți domina situațiunea particulară din Ardeal. Acesta este adevărul.

Ați făcut un subsecretariat al minorităților. " [...] "Cu toții recunoaștem rolul minorităților din țară. Acest rol însă este complex; el nu poate fi urmărit de la un subsecretariat sau de la un Minister.; problema minorităților este o problemă de

ansamblu. **Ea trebuie urmărită de la toate ministerele [...]** mai bine putea să fie urmărită de un român pur sînge " (aplauze PP)

De ce ? Pentru că ar putea să privească problema de ansamblu.

Un minoritar , în această chestiune. În judecata lui, va fi totdeauna îndrumat de **particularismul minorității din care face parte."**

Pe de altă parte, ungurii pot pretinde că sunt minoritatea cea mai numeroasă.

"Al treilea (ca o chestiune personală) , **nu aş da secrete de stat pe mîna d-lui Rudolf Brandsch "** [este contrat de Şeicaru şi părintele Manu] [.....] (p. 292)

Goga - Iorga / 31

≡ Stat național unitar.

[LD:4 apr.2007. Ieri s-a votat în Parlament **Guvernul Tăriceanu II**, în care , după o criză politică de 3 luni (după mine de doi ani !), au preluat portofoliile PNL și UDMR -ungurii ! **"Trădare ! Dictatul de la Viena ! "** strigă Funar și Vadim, și Voiculescu ș.a.

"Democrație! Europeanism ! " replică emancipații de toate "naționalismele ...

Ignoranți deveniți **"analizști politici"**, domnișorele cu creierul în poșetă și cu armele în pantof cu tocul cui , aleargă (pe la parlament -partide-redacții -stradă-piața de legume) și întrebă pe români : **<Ce părere aveți ?>**, **<Se răpește Ardealul ? >** **<Am pierdut Basarabia ?>** **<Bucovina va mai fi a noastră ?>** **<Ce face ...Rusia? Moldova ? Ucraina ? Ungaria ?>...**

În 2008 se vor împlini 90 de ani de la unirea cea mare Aproape de un secol românii trebuie să fie atenți la această **"sabie a lui Damocles"** care este scoasă din teacă , la propriu și la figurat , alimentând polemicile , inventând lovituri sub centură , insinuând persecuții imaginare , strecurând spărturi în legislație, preparând și întreținând loby-uri internaționale , lovind la moment conjunctural propice. Românii s-au bătut în piept cu patriotismul, cu naționalismul lo ... și-au pierdut în acești 90 de ani , de două ori aceste frnturi de Țară Românească ...s-au războit între ei pe această temă, unii au plătit cu moartea năpraznică de mână românească -cazul lui Iorga, a lui Maniu și Vaida -, alții cu moartea spirituală -cazul lui Goga . Iată-i confruntându-se , iar și iar.

Să-și aleagă cititorul de azi , pe placul inimii , cine și de ce avea dreptate .]

-Goga : "[...] după părerea mea , la mijloc a fost o eroare de concepție [...] în Mesaj , cele două cuvinte **<popoarele Mele >** care **au trezit în opinia publică o oarecare turburare** . **D-voastră o avansați, dați-mi voie să o justific.**

Am văzut totdeauna în linia istorică a **străduințelor noastre politice** , de cînd există istoria noastră, **tendința de a întemeia un stat național.**

Și în ordinea noastră istorică, și în ordinea noastră continentală , **noi am tras concluzia definitivă a ideii de naționalitate**, și ne-am luptat , **nu ca să întemeiem un stat eteroclit, ci să unim granițele noastre politice cu granițele noastre etnice.**

Dle prim ministru, cînd citesc **< popoarele mele >** ei bine, în sufletul meu **reînvie dicționarul vechi , antebelic, al Austro-Ungariei : < Meine Vo"lker >**

(aplauze la PP și PNȚ)

"Eu sunt dintre aceia care **știu ce înseamnă un stat eteroclit, știu ce înseamnă tendințele centrifuge** ale celor cari nu vor să trăiască împreună și mai știu că, pentru liniștea țării noastre și pentru liniștea Europei, **noi trebuie să menținem nealterat caracterul național al acestui stat.**

Asta nu înseamnă o intoleranță față de **minorități, care nu sunt popoare**, așezate în cursul istoriei pe teritoriul nostru național." (aplauze la PP)

-Iorga : "Eu cred că **afirmațiile în domeniul istoric** față de cineva , care predă istoria de vreo jumătate de veac, **pot fi , în unele cazuri, riscate** și, mai ales, **nu este bine să mă atragi pe un teren pe care istoricul s-ar găsi în conflict cu omul** care dorește tot binele , în toate timpurile , poporului său. Chestiunile acestea de state, de care vorbiți dvs., sunt lucruri foarte complicate. **Ideea de stat** , este un lucru de **epocă modernă**. [...]
Asupra părții acesteia eu sunt silit să nu vă răspund nimic. "

"În ce privește **fraza din Mesagiul, dvs. întrebuițați nuanțe de subtilitate infinită** , **care n-au ce căuta aici**. Adevărul este că în România se găsesc oameni, cetățeni ai României, **membri ai națiunii politice românești, care au altă limbă, care au alt trecut,** și care , fiind cetățeni credincioși ai statului român , pe lîngă aceasta **au și aspirațiuni care nu sunt ale noastre.**" Acum dvs. **recomandați o politică de struț,** îmi pare foarte rău , că **nu o pot practica.**

Și să punem noi **că nu există popor**, în sensul etnografic al cuvîntului, și nu constituțional-politic, ci în sensul unei tradițiuni istorice deosebite, aceasta nu înseamnă una din acele crime pentru care totuși va trebui să merg cîndva la Curtea de Casație...] Consider însă că **a mă acuza cineva pe mine, că nu-mi iubesc nația și că nu pot înțelege** cum se poate servi Nația mea, că adică **sunt un fel de imbecil** care **n-am cunoștința termenilor** și care **deservesc** Națiunea mea, aceasta este un lucru de care orice copil de pe stradă [...] are voie să rîdă [...]

Cum adică, **eu nu vreau stat național românesc ?** "

-Goga : " Dar este deosebire de metode în viața politică și dați-mi voie să accentuez că **această metodă** a d-voastră **de a pune o noțiune etnografică sau etnică în Mesaj**, este, după părerea mea **o greșală**, fiindcă în Mesaj **nu se fac cercetări istorice ci politice** " [...] (aplauze prelungite pe băncile opoziției)

(Goga repetă din nou că **nu are de gînd să-l jignească, vorbește cu tot respectul, va păstra tonul de bunăcuviință**)

-Iorga : nu au avut totdeauna relații bune; dar, orice s-ar fi întîmplat între ei," nimeni nu-l poate împiedica să vadă la **Budapesta**, în momentele cele mai grele din viața poporului românesc, o masă de tineri în mijlocul cărora eram **eu și citeam istoria lui Mihai Viteazul** și, în fruntea acelei mase, **era un simpatic tînăr blond**, căruia trebuia, în momentul acesta, **un om bătrîn să-i facă marea prezentare față de poporul român. Acel tînăr erai d-ta, iar acela care te-a prezentat poporului românesc** nu sunt domnii care te aplaudă acum, **ci sunt eu** Prin urmare **eu sunt nașul gloriei d-tale meritată** și eu mă onorez de a fi fost nașul acestei glorii, și nu pot decît să te ascult cu interes totdeauna.[...] **iar cînd d-ta ești nedrept față de mine**, eu știu că nedreptatea aceasta vine, peste sufletul d-tale, **de la interese politice de partid, pe care d-ta le ai iar eu nu le am** " [...](p 292-293)

Goga -Iorga / '31

≡Rostul partidelor în viața parlamentară

-Goga:Își exprimă nedumerirea în care s-a aflat la constituirea guvernului.Și-a zis că **"acest guvern este într-o dilemă, întrucît privește rostul său."**

Sau este **"un guvern dictatorial"** sau va fi **un "guvern de alegeri"** **S-a înșelat!** **"D-voastră ați luat de la început o postură de luptă împotriva partidelor politice"**

-Iorga : "Toată viața !"

-Goga : "Dați-mi voie, dle profesor Iorga, **ca eu să fiu apărătorul acestor organisme**, pentrucă în definitiv **ce sunt partidele politice ?**

Sunt emanațiunea directă și logică a dreptului de vot."

-ACCuza : "Contestăm !"

-Goga :"**În orice regim constituțional există partide politice**, pentrucă **cetățenii** cari au drept de vot, **se constituie în puterea intereselor lor**, în temeiul unor **programe**, în **categoriilor politice** care au interese de apărat.

A lupta contra partidelor politice, ce înseamnă ? **A lupta contra totalității cetățenilor din țară cari au preocupări politice.** Înseamnă, dle profesor, **a adopta o formulă de pur individualism politic.** Înseamnă a comite **un act de nihilism politic.** Dvs ați zis într-un manifest electoral : **< voi distruge partidele politice prin infometare ! >**

-Iorga : "Nu, îmi dați voie, **aceasta n-am spus-o.** Dați-mi voie să **rectific.** [...]

Ați găsit această frază în **interview-ul** acordat reprezentantului **ziarului vienez "Neue Freie Presse"**, și eu nu sunt responsabil pentru felul cum se redă un interview pe care nu l-am dicat ; și pe lîngă aceasta, pînă acum, **nici o națiune inteligentă n-a spînzurat un om pentru o vorbă de spirit.** "

-Goga : "Nici noi nu vom face asta " [...]

-Iorga : "**Eu sunt foarte bucuros să existe.** Este o teorie veche pe care am discutat-o cu Ion Brătianu, cînd era aici.[...] Dvs sunteți mult mai puțin tolerant decît dînsul. (ilaritate) Am discutat cu dînsul și **i-am spus:**

<Dle Brătianu, cine poate fi contra partidelor ? Dar eu sunt istoric, eu am scris istoria tuturor partidelor din România. Numai cît eu înțeleg partidul politic în alt fel decît îl înțelege foarte multă lume Nu înțeleg ca noi cu toții, să fim înscrși pe liste ca țigani. [...] **Eu înțeleg să fie o mîină de oameni cari fac politică.** Așa se face în Anglia, în Franța, oriunde [...]> **Partidele politice de la noi nu sunt partide, sunt clanuri**, cum sunt clanurile albaneze.[...] **din nefericire, această concepție sud-estică, orientală, balcanică, este la originea partidelor noastre**, cu o deosebire că înainte o practicau

boierii ,cu eleganță și nobleță, și pe urmă **au practicat-o fără eleganță și fără nobleță , oameni care nu sunt măcar boieri.**

De aceea **sunt nu în contra partidelor ci contra iluziei de partid din această țară , unde rar sunt partidele care ar putea să înfățișeze un program ,ci teoria existenței partidelor.** **Aceea nu există."**

#Asociațiile profesionale

-Goga : Din primul moment dl Iorga ,dînd deoparte partidele politice, **"s-a gîndit cu ce trebuie să le înlocuiască .**

Și atunci d-sa - nu știu de unde i-a venit această **inspirație , de la ideologia care este îmbibat deceniul din urmă , fascistă , de o parte, sovietcă , de altă parte ? -s-a gîndit la asociațiunile profesionale.**(Iorga a scris despre bresle, dar asta era istorie, nu pot înlocui partidele)**Aceste asociațiuni n-au izbutit să-l ajute politicește, și au fost manifestări ilariante.**Bucureștiul era plin de asociațiuni, se multiplicau ; erau cam 102.

Capitala bîjbîia de oameni "fericiți " ;în frunte cu reprezentanții clerului,învățămint, pe grade ;morari mari și morari mici ; moașe...Iorga le promitea mandate ...

-Iorga :"**Eu lucrez pentru viitor și multe idei ,de care rîde acum ușurătatea națională, se vor judeca cu mai multă serozitate , după cîteva decenii.[...]dvs liberi sunteți să rîdeți de ce vreți ,cum dvs. dle Goga ,să provocați cu ce vroiți rîsul unei părți din minoritate ;dar a recunoaște că există într-o țară interese în afară de interesele politice și a sta de vorbă cu reprezentanții acestor interese , [...]**este un lucru mult mai puțin ridicol decît vi se pare dvs.**Eu țin la un lucru:de mine să nu rîdă conștiința acestei nații , cei care sunt interesați,pot să rîdă totdeauna.[...]**

Ești un om de spirit , **de ce faci să rîdă oamenii cu gîdilici ?**

-Goga :"Nu-i gîdil ;sunt inferioritățile lor intelectuale , declarate de dvs.,care-i mișcă și ce pot face dacă **amicii mei toți rîd ,probabil toți sunt inferiori [.....]**

"Partidele politice ,de a căror moarte se vorbea,și a căror condamnare era rostită la tribunalul de gîndire al d-voastre,partidele politice au ieșit întărite din această încercare .

-Lupu :"Afară de unul [PNT] care stă acolo și tace și nu zice nimic. "

-Goga : "S-a dat examenul [...]**suntem cu certificatul în regulă , recunoscut de opinia Publică. Un învățămint pentru viitor : este o greșală să se creadă că în viața politică se poate trece peste partidele politice [..]**"(p.293-297)

...cartelul electoral cu PNL

[Vezi pe larg la **sistem de partide** - polemica ce va urma ,între **Goga și Duca**]

Iorga, dîndu-și seama de nereușită, a pasat rolul lui Argetoianu, și , de unde a pornit contra partidelor, **a făcut cartel cu...PNL !** (aplauze la PP, PNT ; PNL-2)

" Cînd s-a produs acest lucru , mi-am dat seama de realitate.[...] **noutatea s-a cam dat deoparte și că vindeați marfă veche .**"[.....]

"Fac o analiză. **Analiza poate fi crudă, fiind însăși subiectul crud pentru dvs.**

[...] **d.Duca s-a temut să iasă la luptă deschisă cu d. Gheorghe Brătianu ,crezînd că în această luptă nu ar avea cîștig de cauză.[.....]**

Al doilea motiv este de ordin etic ;sau cum s-ar zice , un caz de conștiință "

Leonte Moldovan : "Dta dle Goga, umbli numai după **efecte retorice ,dar nu precizezi situația așa cum este.Dta cauți aplauze [...]**Dta **nu ești un domn drept și cine nu este drept , nu mai poate judeca drept.**

Radu Lascu (PNL-2):"**Odată ce ne-ai învățat să atăcăm chiar și pe MSRegele atunci mai ai autoritatea morală să vorbești ?**

Aceasta a fost **chestiunea care ne-a despărțit pe noi "** (p. 294-297)

[**tumult,vociferări , întreruperi, între duciști și georgiști ..**]

Goga /31

#"Majoritățile" iorghiste

Iorga ar fi plecat de la Interne,lăsîndu-l pe **Argetoianu** să facă atmosfera electorală necesară, să strîngă acea "majoritate " necesară .Din cine era formată ea ?:

/cîțiva credincioși , "garda personală " a lui Iorga- puținii din PND ;

/sacrificații votului censitar -retrași " în colțurile de diversimente sociale, la club [...]

epave, scînduri din corabia naufragiată " a **ex- partidului conservator** , care a avut iluzia că răsare soarele peste creștetul lor , reînviind cuvîntul istoric <bonjur popor ! >

/PNL -la inspirația lui Argetoianu-

/vinătoarea de **partizani** , din cadrul "detestărilor partide politice" , "**clientela**" , "coada" unor partide (inclusiv din cei plecați de la PP) ;

/ziariști , mulți, după moda lansată de Maniu , pentru a susține regimul prin publicitate, drept recunoștință ;

Apoi s-a trecut la **campania electorală**, cu **tot cortegiul de abuzuri și violențe cunoscute, cu "inovații" propagandistice** (foto prin ziare) , **reușind să facă în 25 de zile , ceea ce nu a reușit în 25 de ani.**

[se iscă iar tumult ; i se aduce aminte de alegerile făcute de el , ca ministru de interne ; polemici cu foști colegi de partid ; Iorga evocă alegerile din '19, din '26 ; Goga mărturisește că a obosit cu acest "duel" ; se fac incursiuni istorice, schimburi de cuvinte de spirit, ironii...]

"Sunteți o majoritate numerică , pînă la un punct.[...] Din p.d.v al coeziunii sufletești însă nu sunteți o majoritate Nu aveți o legătură sufletească bine determinată.

-**Voce** : "**Suntem români !**" (Mare ilaritate)

-**Voce PNL** : "**Dar noi ce suntem ?**"

-**Goga** : Dvs.aveți un fel de **aspect de mozaic ."**

-**Dr.Lupu** : "**Un mozaic de friptură "** (Mare ilaritate)

-**I.Petrovici** (acum "iorghist") : Cum a fost majoritatea primului guvern Averescu ?[.....]

-**Armd.Călinescu** : **Petrovici cunoaște istoricul tuturor majorităților "**(ilaritate)

-**Goga** : **D.Petrovici, iubitul meu fost coleg...**

-**Mirto** : **Și al nostru !** (Mare ilaritate)

-**Goga** : "...mă întreb, dle prim ministru , **dacă veți izbuti dvs din acest mozaic ...**

-**Iorga** : "Grija mea să nu o porți d-ta ; grija aceea o să o am eu.Să ai grijă de ceea ce ai să pierzi d-ta."

-**Goga** : "Eu ce am avut de pierdut, am dat !"

-**Iorga** : "Mulțumesc, ai fost generos.Ai dat ce-i mai bun "

-**Goga** : Citează un cronicar care spusese: **< Iar Laiotă -Vodă adunînd oaste de strînsură , lovi pe coasta Siretului. >**

Iorga : "Textul este fals.Laiotă-Vodă n-a văzut Siretul ."

-**Goga** : "Puneți pe altul în locul lui Laiotă, dacă vreți, dar **eu n-aș vrea ca , în locul lui Laiotă să fie astăzi Nicolae Iorga , care să adune <oaste de strînsură.>"**

Iorga : " [...] Dta ne porți mare necaz fiindcă un număr dintre prietenii d-tale , este lîngă mine."[.....] (p. 300)

Goga / 25 iunie 1931

17.)**IGDuca,C.Angelescu ,Declarație la mesaj, Cameră,Senat ,25 iun.'31**

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 283)

(BCS, fond st-Georges, pch. XLV, ds.4, p.160-161)

[...24.iun.Sfatul parlamentar liberal.

("Dimineața", 25 iun.'31)

Sub președinția lui **IGHDuca**.Duca le-a prezentat **Declarația la Mesaj** (punctele cu care nu este de acord) ; hotărîrea de **a nu vota Răspunsul la Mesaj** ;poziția care se va lua față de legile anunțate (administrativă, bacalaureat etc) cu repartizarea sarcinilor

Declarația va marca primul pas al trecerii PNL în opoziție .]

[LD: ei citesc aceeași declarație, în Cameră și Senat.Declarația poartă pecetea situației confuze create în jurul PNL,prin asocierea în cartel cu guvernul.

Cu toate precizările făcute privind "aranjmentul neangajant" , **PNL se găsește în echivoc**.Acest lucru se resimte și în afirmațiile lui Duca ,voit **întortochiate** , deseori **aluzive**, alternînd **aprobarea** cu **respingerea**.

În confruntările "ochi în ochi" , pe scena deschisă a parlamentului ,se simte la toți politicienii ,pe de o parte , **grija mare de a nu-l jigni pe Iorga** (pentru a nu-i provoca cine știe ce filipice sau lamentări) ,pe de altă parte, de a-i transmite **avertismente ferme lui Carol** să nu se atingă de regimul democratic parlamentar partidist.]

▀Regele

"Partidul Național-Liberal se asociază cu toată însuflețirea și cu nestrămutată credință la omagiile de respect și devotament ce se aduc Maiestății Sale Regelui,

prin Adresa de Răspuns la Mesaj "(aplaude la PNL-1 și majorități)
"Dinastic din convingere și din tradiție, partidul nostru vede în Monarhie chezașia
normalei dezvoltări a statului și urează MSR Carol al II-lea o domnie îndelungată ,
rodnică și corespunzătoare nevoilor timpului și aspirațiilor naționale "
(aplaude la PNL-1 și majorități1)

/Sesiunea extraordinară

"**Socotim de prisos să lungim durata sesiunii extraordinare** , printr-o **discuție amănunțită în jurul Mesajului Regal**. În adevăr, **semnificarea politică a guvernului** de față **a fost îndeajuns lămurită** , potrivit concepțiilor fiecărui partid, cu prilejul luptei electorale. **Alegerile** au fost la rîndul lor **cu prisosință discutate** , cu ocazia validărilor."

/Legiferarea

[LD: la dezbaterile legilor, vor lua cuvîntul, în Cameră și Senat : **dr. Angelescu** (învățămint) , **CIC Brătianu** (Camerele Agricole, protejarea producției de țuței), **I. Pillat** (legea administrativă, convenția comercială cu Germania, etc.etc.)]

"**Acum datoria noastră este de a cerceta legile** cu caracter mai urgent, reclamate de situațiunea generală a țării și , în deosebi, de starea atît de îngrijitoare a finanțelor publice
"Luăm de asemenea îndată act , cu **deosebită mulțumire** , de pașagiile din Mesajul Tronului ,prin care ni se vestește **o simțitoare reducere a bugetului statului** , precum și **complecta modificare a legii administrative** , **desființarea regiilor autonome** și a **celorlalte creațiuni nefericite** , **ce au contribuit** în ultimii doi ani , într-o măsură atît de largă ,la **dezorganizarea statului și la dezechilibrarea finanțelor noastre**.
"Întrucît **am cerut aceste măsuri cu stăruință** , timp de doi ani de zile, și ,
întrucît **ele fac parte din programul partidului nostru** ,este firesc să **le dăm aprobarea noastră**. (aplaude la PNL-1) "**Socotim însă ca [...]** **Legile cu un caracter organic ar trebui amînate pentru toamnă** , spre a fi **temeinic pregătite** și discutate în atmosfera normală a unei sesiuni ordinare "

/Minoritățile

"În schimb , Mesajul Tronului **cuprinde unele echivocuri** , **care am dori să le vedem înlăturate fără întîrziere**. După părerea noastră, **caracterul unitar și național al statului nostru nu ar trebui să poată fi pus la îndoială sub nici o formă "**
(aplaude la PNL-1) "**Minoritățile** au , desigur , drept la **toată sollicitudinea noastră**, dar îndeplinirea legitimelor lor revendicări **nu poate schimba structura însăși a României întregite ."** (aplaude la PNL-1)

▣ **Acord cu politica externă**

▣ **Acord cu grija față de armată**

▣ **Avertisment !**

"Tot astfel se pot discuta și judeca în chipuri deosebite formele exterioare pe care viața noastră de stat le-a îmbrăcat în evoluția ei de la renașterea României contemporane pînă azi, dar **PNL nu poate opri gîndul său la amintirile bune a unor regimuri trecute străine** și ,statornic credincios ideologiei sale democratice , **vede** , mai mult decît oricînd, **în respectul Constituției și al regimului parlamentar , întemeiat pe partide , garanția propășirii generale și a ordinii publice "** (aplaude PNL-1) [.....]

#Respingerea Adresei de Răspuns

Partidul național liberal , călăuzit de grija intereselor superioare de stat , care , în aceste vremuri deosebit de grele, trebuie să fie ținta de căpetenie a tuturor , **așteptînd**, precum a mai declarat-o , **guvernul la fapte , se va abține de la votarea Adresei de răspuns la Mesajul Tronului "** (aplaude la PNL-1)

-**dr. Lupu** : " **Puteați să vă abțineți și de la cartel "** (întreruperi, sgomot...)
PNL, 25 iun. '31

18.) " **Liberalii își iau libertatea de acțiune.** " , 28 iun. '31

("Dimineața" , 29 iun.'31)

▣Atacul lui ACCuza provoacă solidarizarea partidelor.

("Dimineața" , 29 iun.'31)

Încă de la validări, **raporturile dintre PNL și majoritățile parlamentare** , au constituit un **echivoc**. Acest echivoc a durat pînă în ședința din 28 iunie.

ACCuza , la Mesaj, o șarjă , **despre neconstituționalitatea partidelor politice** , și că **guvernul Iorga-Argetoianu este** , în sfîrșit, **un guvern constituțional**, subliniind că Iorga îi împărtășește opiniile .

...Cum Iorga lipsea din Cameră, **R.Franasovici l-a întrebat pe Argetoianu dacă guvernul se solidarizează cu declarațiile lui ACCuza**.

...**Argetoianu s-a eschivat** ...pretextînd că nu a auzit ce a spus oratorul ... deoarece făcea niște corecturi !

Acest lucru a produs **consternare și indignare la deputații PNL**.

"Atacul d-lui Cuza împotriva partidelor politice a solidarizat în mod spontan toate partidele politice din Cameră."

PNȚ (Mirto) , PP, PT (Lupu) s-au solidarizat cu Franasovici.

▣Comunicatul PNL.

...Sfatul parlamentar PNL a ținut o ședință în dimineața de 28 iunie, sub președ. lui Duca . **"Viitorul"** a publicat **următorul comunicat** :

"S-au luat în discuție diferite proiecte de legi [...] În privința proiectelor legilor învățămîntului, PNL va protesta cu energie contra grabei cu care d.N.Iorga vrea să procedeze la modificarea legilor școlare [...] **PNL va combate atît modul acesta de a legifera, cît și principiile și dispozițiunile din proiectele pentru modificarea legilor învățămîntului [...]"**

PNL/ 28 iun.'31

19)dr N.Lupu (PT) , discurs la mesaj ,30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, pp. 362- 372)

[LD: cu zeflemeaua care-l caracteriza, el ironizează pe președintele Camerei Pompeiu , care le atrăsese atențiunea că 1 minut de discurs era evaluat la 1000 lei ;voia să facă o scurtă declarație dar s-a gîndit că ceea ce vrea să spună să nu devie anacronic la toamnă ; că , poate la toamnă va fi alt guvern ;că trebuie să-și explice poziția și locul , deoarece Iorga spusese că se miră că nu este pe banca ministerială]

Lupu / iun.'31.

#Regimul PNȚ

PNȚ nu a putut răspunde dezideratelor țării, o mare "disproporție de randament" , între speranțe și realități. **Legiferau fără noimă ;**

Prima datorie a lor ar fi trebuit să fie demolarea mizerabilei legi electorale.

N-au făcut-o ! Situația partidului și guvernului devenise penibilă .

Situația era tot atît de gravă ca și în timp de război .

Guvernul a plecat , cum a plecat Parlamentul a fost dizolvat [...]

Lupu / iun.'31

#Regimul Iorga

..."Tradițiune și datină ?

Care ? [...] **Noi avem tradiția recentă a vieții constituționale parlamentare.**

(aplauze la opoziție) **Noi trăim în Europa civilizată și cine trăește cu Românii ,trebuie să facă cum fac Românii** .[.....]

Lupu / iun.'31

#Cacialmaua lui Iorga

[LD: adevărul este că Lupu a sperat și a fost desamăgit că nu a fost inclus în guvern **Povești, frustrări, maliție și politicianism savuros**]

Iorga i-a propus **tratative de colaborare** (vizită și scrisoare) în care îi amintea de

colaborarea fructuoasă din 1919 ,cînd el a fost ministru de Interne în gov.Vaida.

...Lupu a propus dizolvarea parlamentului PNT

Lupu a pus o condiție esențială :**dizolvarea Parlamentului PNT**

PNT își pierduse încrederea țării ;**PNL și PP** nu participau la dezbaterile parlamentare de peste un an jumătate ;**PT, Lupu, s-a aflat de multe ori singurul opozant ;** lorga n-ar fi putut guverna cu o astfel de "majoritate"

lorga credea ,însă, că poate guverna și cu acel Parlament ,pentru ca ,apoi, să-l dizolve cum a făcut-o !

Fratele său a fost numit prefect de Fălciu (era f. capabil)și a doua zi "emisarul " Topa i-a propus **2 locuri pe listele Uniunii (Bălți și Fălciu)**,în vreme ce **Titulescu îi oferise 4 !** (ilaritate)

....lorga i-a promis participare la guvern și majoritari

A plecat imediat la lorga , i-a spus ce i-a transmis Topa, și **lorga i-a spus :**

< Topa nu știe ce vorbește ! >(ilaritate) **< Dute la Ministerul de Interne , și o să ai de acolo cîte capete de liste vrei. >** (ilaritate)

I-a spus : **< Dle dr Lupu,baza Parlamentului meu ești d-ta :eu n-am partid, Argetoianu n-are partid.[...] nici prefectii nu pot să numesc.[.....]**

Prin urmare ,eu mă bizui în puterea mea în Parlament și de guvern pe d-ta
Eu voi face așa: 60 % din Parlament va aparține corporațiilor și 40 % partidelor.

Și, pentru ca liberalii să nu mă păcălească și să nu-mi vîre corporațiuni de ale lor , liberale (ilaritate) să-i frecăm noi amîndoi ; (ilaritate),să vîri d-ta corporațiile d-tale și eu corporațiuni de ale mele .Și, dle Lupu, să-mi dai liste aparte de corporațiuni și mai ales să-mi dai țărani ,sau cum zice d-lui țerani, cît de mulți țerani .>

Lupu / iunie '31

...cât mai mulți "țerani"

Povestește cum **I-a păcălit lorga cu listele**, cu cerința de a-l da candidați " țerani" ... (ilaritate)Și mă uit pe aici ,așa, **și văd cîți "țerani" sunt aici !** (ilaritate)

Nu numai că **nu este nici un țaran, dar nici neam de neamul lor n-a fost !**

-Argetoianu :"Sunt țărani, dar s-au îmbrăcat frumos ! "(ilaritate)

-Lupu :"**Puținții țărani care sunt aici aparțin altor partide.**În majoritatea dvs, **nu este nici unul .[...]** **Eu am pus 3 capi de listă țărani, i-ați bătut cu jandarmii și nu s-au ales . "** (ilaritate)

Văzînd o asemenea propunere și, în naivitatea lui,crezînd-o logică,**Lupu i-a spus:**

< Foarte bine ! [...] nu ar fi bine să facem o înțelegere scrisă ? >

lorga s-a uitat muștrător la el, încît i-a fost rușine și a pus ochii în pămînt.

S-a dus acasă, de bună credință, a făcut o listă cu oamenii cei mai buni din partidul lui
Erau 176 locuri., 135 la Cameră și 41 la Senat.

lorga a studiat lista și i-a spus : <cu foarte puține modificări, tabloul se aprobă ! >
și a plecat la Timișoara cu MSRegele ,cînd tocmai se făceau listeleA plecat și <A lăsat arhimandritului ,Toată grija schitului .> (Mare ilaritate) (p. 365-366)

Lupu / iun.'31

...Aranjamentele electorale

A avut o nouă convorbire cu **lorga care i-a spus: <Dle Lupu, aranjamentul făcut cu d-ta rămîne perfect stabilit.Mergi la excelența Sa , noul ministru, Munteanu-Râmnic, care îți va comunica d-tale tabloul.>**

L-a căutat, l-a găsit, și **acesta i-a spus: < D-ta ai 25 de locuri , dar nu mă întreba pe mine mai mult,pentrucă din ordinul d-lui prim-ministru , nu eu mă ocup cu alegerile și cu lista de deputați.De acest lucru se ocupă decît doi oameni**

Cine? I-am întrebat.D-Argetoianu și d.Duca.>(exclamări)

-Munteanu -Râmnic (subsecretar Interne) : "Nu este exact !" [.....]

Lupu / iun.'31

#Alegeri : farse- circ - demagogii -

[...vezi la alegeri]

Lupu / iun.'31

#Parlamentul "monstruos"=opera lui Argetoianu

Febra alegerilor a trecut.Reîntors la București,lui **lorga** i-au ajuns la ureche câteva din isprăvile lui Argetoianu și "atunci s-a rugat de noi și ne-a cerut iertare .

Noi iertăm pe marele învățat Nicolae lorga de toate aceste greșeli,știind că nu de toate este vinovat."

Dar ,din "păcatul" lui Argetoianu , "a ieșit un monstru ,care este majoritatea de aici ,și eu vă mărturisesc că **pînă cînd nu va dispăre monstrul ,nu putem ierta păcatul "**

.Au ajuns în Parlamentul actual.

Ce este acest Parlament ?Pînă atunci, în parlament exista o majoritate guvernamentală și opoziția.

...PNL, ce este ?

[LD: radicalismul lui Lupu întrece orice măsură ! refuză PNL-ului dreptul și de a fi în opoziție ! Dar este și un oarecare echivoc din partea PNL]

Acum ce rost avea **gruparea de la centru , PNL ?**Ce sunteți dvs ?Minoritate ? opoziție ? (ilaritate, întreruperi) **"Ați voi să reveniți la alt rol ,mai onorabil, mai eroc,de opoziție, nu vă primim !**Prea mult am suferit din partea dvs.ca să vă facem această onoare." [..]

...Majoritate peștriță

/ "Majoritatea" reprezintă caracteristici foarte interesante ,relativ la biologie . **"Niciodată o majoritate n-a fost așa de peștriță."**Neavînd partid,**Argetoianu** a luat **cîtiva** de la **Jokey Club, cîtiva din vechile familii boierești**,pe care i-a trîntit candidați prin toate județele.Unii sunt **oameni valoroși, dar n-au făcut politică niciodată** (Miclescu,Mavrodi, Băcleșanu ...)

-**Argetoianu** : Dvs credeți că deputații și senatorii trebuie să reprezinte județele ! **"Nu, deputații și senatorii trebuie să știe să facă legi."**

-**Lupu** :**Băcleșanu**, medic veterinar, pensionar la 60-70 de ani, știe să facă legi ? După ce "a scos cu forcepsul această majoritate" ,ea s-a dovedit că nu poate să lucreze , fiind **lipsită de omogenitate.[....]Faceți o crimă de les naționalitate cînd vă privați mai mult de jumătate ,de trei sferturi din țara întregă.**

Trebuie să reveniți la realitate ,să intrați în viața constituțională normală, pentrucă acesta este **singurul drum drept**,care ne poate scăpa de primejdii mari, cari ne amenință din toate părțile.

▣PT:cu poporul, pentru popor!

"Noi în lupta noastră, vom fi în permanentă pentru popor, cu poporul și prin popor, și nu vom merge cu dvs., cari sunteți fără popor, contra poporului,și de multe ori mai mult pentru dvoastră, decît pentru popor și nu voi vota Adresa."

(apaluze la PT) (p. 371)

Lupu / iun.'31

20.)IGDuca, replică la discursurile lui Cuza și Goga , 30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iunie, p. 372- 373)

Primit cu aplauze de băncile PNL, își cere scuze că a lipsit câteva ședințe.

Cuza s-a ocupat de " **dinasticismul**" PNL iar Goga de "**mîndria**" PNL.

Duca / retro 8 iun.'30

▣PNL:atitudinea față de monarhie

[LD: **vezi pe larg la fișier Monarhie Aici doar atmosfera creată de readucerea subiectului în parlament , pentru a provoca scandal și derută]**

Cuza a repetat discursul din sesiunea trecută, citînd din discursul lui Duca din 8 iunie. I-a făcut un serviciu."**Discursul** meu de la 8 iunie , anul trecut , nu **dovedește** decît un singur lucru , pe care o țară întregă îl știe, și anume că **partidul meu este acela care a aderat cel din urmă la restaurarea noiei domnii .**

Dacă este vorba să reedităm de la această tribună tot ce s-a spus de către aceia cari au stat **pînă la 8 iunie pe temeiul actului de la 4 ianuarie**, eu sunt gata să primesc această dezbatere [...]Actul de la 4 ianuarie ?Dar care dintre d-voastre nu ați stat pe temeiul lui ? "

-**Al.Oteteleșteanu** : "Trăia Regele Ferdinand "

-**Duca** : "**Diferențele dintre dvs și noi** sunt două :că unii am aderat mai devreme și alții

am aderat mai târziu la noua domnie. Atît și nimic mai mult.

A doua , și care este o diferență esențială, că **noi am fost întotdeauna leali și cinstiți** , și cînd am stat pe temeiul actului de la **4 ianuarie** și acum cînd am aderat cu sinceritate și lealitate la actul de la **8 iunie**. Noi nu am avut niciodată , ca **d-voastră, concomitent, două atitudini : una la București , alta la Paris; una la Regență, alta la Belizona "**

-Oteteleșanu : "Cu adevărat , acum dvs. sunteți imprudent "

Duca : " Una în parlament , și alta la congresele partidului [...] Aș vrea să știu și astăzi dacă nu sunt **oameni cu două atitudini** și dacă acești oameni nu trebuiesc căutați aiurea , decît în lagărul PNL ? "

Prin urmare, transmite șefului LANC, mulțumiri pentru ocazia oferită.

Duca / iun.'31

Goga s-a preocupat de **mîndria PNL.**

"Nu crezi dle Goga că ai fost extrem de imprudent ? Eu **ți-aș da sfatul** prietenesc și caritabil **de a te ocupa mai mult de mîndria partidului d-tale**; pentru că între partidul meu și partidul d-tale sunt multe și mari deosebiri și, în special, deosebirea că partidul meu n-a fost niciodată **în funcția în care a fost al d-tale , față de al meu. "** [.....]

Duca : De ce s-a ocupat d. Goga de mîndria PNL ?

Goga : Fiindcă a existat în trecut **și a murit odată cu venirea d-tale la șefie...**

Duca / iunie '31

«Cartelul PNL-guv.lorga.

Duca : **PNL a încheiat un cartel electoral cu guvernul prezidat de prof. Iorga.**

A încheiat acest cartel ,crezînd că este **în interesul țării și al partidului**,avînd aprobarea partidului.[.....]Avea convingerea că , după ce patimile se vor stinge, se va vedea că, prin cartelul încheiat, **"eu am făcut un mare serviciu țării,dar am făcut un mare serviciu și vieții noastre constituționale și existenței și puterii partidelor politice."** (argumentează de ce nu a nesocotit nici tradiția partidului, nici nu a închinat steagul partidului, cu exemple din actele predecesorului său IICBrătianu)

"...**stranie concepție** manifestați, d-le Goga, cînd **afirmați** că **cel care este arbitru situației politice** ,este cel care **a închinat steagul partidului său "**

Gr.Trancu -Iași:" Demnitatea și puterea sunt două lucruri diferite ."

Duca / iun.'31

#Curente pro- și anti- partide

[LD: IGDuca este de bună credință.În ce privește intențiile și credințele prof Iorga, ale lui Argetoianu , ori este naiv ,ori ,din considerente conjuncturale,se face "*avocatul diavolului*", ori este un mod de a încerca să nu se autoexcludă din vederile lui Carol.Indiferent de realitate și substrat ,această atitudine va fi receptată ca un echivoc și va da "*apă la moară*" adversarilor PNL.De toate categoriile.]

Duca : "**Adevărul este că d-voastre ați sperat cu toții ,după 8 iunie anul trecut, că steagul PNL va rămîne închinat** pentru totdeauna în viața politică a acestei țări,**și nu vă convine să vedeți că acest steag filfîie tot mai mîndru deasupra PNL.**

"Goga a avut o singură idee politică, dar și aceea eronată : că prin semnarea cartelului , **PNL a dat o lovitură vieții partidelor**,deoarece **acest guvern este hotărît să desființeze partidele politice .**

...Iorga și Argetoianu =antipartinici conjunkturali

"Întîi, eu sunt convins absolut ,mai cu seamă din convorbirea pe care am avut-o cu d. profesor Iorga, **că gîndul d-sale nu este de a distruge partidele politice**,entrucă dacă ar fi fost acesta, **nu ar fi invitat partidele politice cu loialitate să colaboreze cu el .** (aplauze la majorități și PNL)

Dar cunosc și concepțiile d-lui Argetoianu , pe care nu numai că mi le-a explicat, dar le-a spus tuturor.**D-sa crede că este nevoie astăzi** , în situația grea în care se află țara, **trecător, de un guvern în afară de partide**, care să asigure însă pentru un viitor apropiat **reîntoarcerea la guvernele de partid.**

...antipartinicii=vor să devie partide

Singurii ,cari , în această privință,**s-au afirmat împotriva partidelor politice**,sunt domnii de la liga "**Vlad Tepeș**".**Dar eu am avut o speranță** , care cred că s-a și realizat în parte:**că prin colaborarea d-lor, cu un partid politic în alegeri,se vor convinge că partidele politice nu sunt așa de rele cum își închipuesc** și că între alte bunătăți , au

și pe aceea de a putea contribui cîndva la înlesnirea reușitei electorale a tuturoră.[...] **Eu am convingerea adîncă** , după rezultatul alegerilor,că **aceste alegeri și acest cartel au contribuit să reinvieze și partidele politice ale căror speranțe începuseră să se evaporeze!**(aplauze la majorități și PNL)
Iar pe de altă parte ,nu vreau să fiu perfid ,**dar sunt unele fenomene care mă fac să mă întreb dacă astăzi n-a venit pofta să creeze partide politice chiar aceluia care pînă mai ieri s-au rostit împotriva lor."**

«Crezul PNL:

De aceea, îl ruga pe Goga **să nu mai facă tirade** pe chestiunea partidelor.[.....]
"declar , în mod hotărît și solemn , de la această tribună ,**dacă vreodată viața partidelor și viața constituțională a acestei țări ,bazată pe partide,ar fi serios amenințată**- ceea ce nu este cazul astăzi -**eu voi fi luptătorul cel mai energic pentru apărarea vieții constituționale și a vieții de partid "** (apaluze la PNL)[.....]
La geutățile României, ale Europei, "dă-mi voie d-le Goga **să te privesc cu compătimire** cînd singura d-tale preocupare e **să debitezi meschinării de la înălțimea cestei tribune.** " (aplauze prelungite, îndelung repetate, la PNL și majorități , proteste la PP)

*Notă.Al Topliceanu

(Rev."Parlamentul Românesc " , nr.20, 6 iul.'31, p. 4-5)
Provocat de A.C.Cuza și O.Goga, **șeful PNL a ridicat mînușa**. A explicat lapidar că și atunici (iun.'30) și acum (iun.'31) , PNL a fost loial. **Importante sunt opiniile sale despre partide**.Bune sau rele -a spus el - ele **sunt indispensabile** , ca exponente ale corpului electoral.**Unii** -care au trecut prin mai toate partidele - acum au devenit **adversari ai lor.Ion Petrovici** , în 15 ani de cînd face "politică" a colindat în toate partidele .
Eminentul profesor de morală de la București, și-a schimbat credințele , mai des decît părăirile .Duca a pus lucrurile la punct arătînd că **nu-i loc de jocuri periculoase**.

Duca /30 iun.'31

21.)Octavian Goga (PP),replică la replica lui I.G.Duca ,30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, p. 373- 375)

-Goga : Duca n-a răspuns la problemele ridicate de el; a vorbit " grandilocvent ,emfatic și agresiv" ; a făcut "aluzii" , "insinuări" ,despre PP , pe care el le respinge [.....]

Goga / iun.'31, retro 1926

Goga / iun.'31, **retro iun.'30**

«Retro'30.Restaurația.

" Marea d-voastră vină, tragedia d-voastre , începe din ziua , în clipa cînd din aeroplan a coborît **Principele Carol** și și-a ocupat patrimoniul lui.[.....] nu aveți decît să vă duceți să faceți actul de sumisiune în fața Tronului,în prima zi, pentrucă acesta era gestul reflex, normal din partea d-vs.Dvs ați făcut întîi o socoteală meschină, negustorească ...

-Gh.Tătărescu : "Negustori au fost alții"

-Goga :[.....]"În noaptea în care Principele Carol a venit în țară, am avut onoarea să fiu **chemat la Palat, la Cotroceni**.M-am dus în mod firesc, cu sufletul plin de bucuria mea împlinită și în mod firesc am fost întrebat :**care este starea sufletească din țară ?**

Am arătat toate lucrurile [...] **în dimineața** cînd am plecat de la Palat , mi-am zis: trebuie să iau contact cu un reprezentant al PNL și mi-am zis că trebuie să le țîn un limbaj frățesc de impuls de bun român care se adresează altui bunromân.

Am trimis d-lui Duca vorbă că vreau să-l văd.**Vă aduceți aminte d-le Duca ?**

Duca : " Da , îmi aduc aminte [...] **Dta ai făcut un apel la mine ,ca eu să aderez la noua Domnie și eu am refuzat categoric."**

-Goga: "**Condensenzi** în această scenă toată **deosebirea sufletească** care era între noi și toată **deosebirea politică** , care a fost între noi în acel timp.**DleDuca,ați venit la mine** pe la ora 11 jumătate , în prima zi cînd a răsărit soarele după sosirea în țară a Principelui Carol.Și v-am spus ,d-le Duca, vă țiu un limbaj de bun român.[...]vă zic:**este momentul ca și partidul liberal să se ralieze împrejurul noului Rege** ,pentrucă **mîine va fi Rege și trebuie să ne adunăm cu toții în jurul Tronului, să dăm un aspect de consolidare a țării , înăuntru și în afară**.

Atunci, d-lor, d.**Duca mi-a ținut un discurs**.După aceea, l-am citit și în gazete .
Era discursul pe care l-a ținut în aceeași dimineață la club și pe care eu nu-l repet ,
pentru că l-a cetit d.Cuza.[...] Atunci eu **am rămas tulburat** și v-am spus :
<Dle Duca, **mă așteptam să văd în d-ta un om al realităților pozitive și eu am găsit un erou.** > **D.Duca a încheiat conversația cu aceleași gesturi mari, pe cari le-a debeat aci la tribună și ridicând mâna și degetul către Cer a spus:**

< Niciodată nu voi întinde mâna acestui om.>

-IGDuca : " N-am spus. Cer cuvântul în chestiune personală"

-Gral Cantacuzino-Grănicerul (Liga Vlad Țepeș) : cere să nu fie publicate în M.O. cele spuse de Goga.

-Voci : cer să se închidă discuția.

IGDuca : "Eu, din contra, **rog Adunarea să lase pe d.Goga să vorbească ."**

-Valer Pop (vice președ.Cameră) : cf. art. 40 din Regulament, **Coroana nu poate fi pusă în discuție ...**

-O.Goga:" Peste trei sau patru săptămîni după acea scenă, ați văzut postura de consecvență a d-lui Duca, care a făcut actul normal de sumisiune, ce nu pătimea decât că urma cu trei săptămîni mai tîrziu decât al celorlalți.Eu nu vreau să dau perdelele la o parte să se vadă ce este după această particulară tardivitate.

E greu să-mi aleg substantivele cînd mă gîndesc la psihologia dvs. [...]

Nu este potrivit [...] să vă lansați în mod lipsit de pudoare elementară , fotografia dvs , dle Duca , alături de fotografia M.Sale "

Duca : "Ce meschinărie !"

Goga : "Ați făcut acest lucru și, firește, eu **sunt revoltat văzînd aceste tribulații .**

Eu am venit aici, de la această tribună, să **le denunț țării și aștept ca dvs.**

să fiți mai modești în această atitudine. Am făcut-o dintr-un impuls moral.[...]

Schimbările d-voastre de atitudine în marile probleme de stat și mai ales în această problemă, **lipsa de sinceritate și de pudoare** cu care v-ați declarat la alegerile din urmă [...]
umple de revoltă și lipsește de sprijinul moral masele populare. [...]

Țara are nevoie de oameni întregi, de oameni de bronz, cu nervi de oțel, **iar nu de oameni de gelatină**.[...]Vă rog să veniți aici , să spuneți tot ce știți .[...] eu voi răspunde la toate , cu cuvintele lui Carageale :< a se slăbi ! >

(aplauze la PP, PNL-Gh.Brătianu , PȚ-Lupu)

Goga / replică , 30 iunie'31

22.)I.Petrovici("neînregimentat"), discurs la mesaj, 1 iul.'31

(ex-PP, ex-PNȚ,devenit "liber")

(DAD, MO. 14, șed. din 1 iul.'31, p. 412-415)

[LD : nici nu știu la ce grupare și la ce fișier să-l pun. Spre deosebire de 1928, cînd și-a motivat **plecarea din PP**, prin **adeziunea la programul și principiile PNȚ**, de data asta este un **fervent susținător al guvernării în afara partidelor, a guvernării lorga** ,explicit,căutîndu-le **antecedente, precursori, motivații și legitimitate.**

Autoîntitulîndu-se ca făcînd parte dintre "**neînregimentați**" ,migrator emblematic, etichetat în epocă ca făcînd parte din categoria "**fripturiștilor**" ,egalat sau întrecut doar de **Argetoianu și Manoilescu** ,nu se poate spune că nu era un **redutabil teoretician , dedicat ad-hoc cauzei pe care o servea.**

Și de data aceasta , **o face cu brio** , încît este viu aplaudat de guvern și majorități]

Petrovici / iunie '31

..."Coeziunea" partidistă?!

[LD:Goga spusese că majorității îi lipsește coeziunea]

Dar oare **partidele au totdeauna coeziune ?**

...Coeziune în PP?

În 1920 , guvernul Averescu a avut inițial o majoritate "gelatinoasă",dar **după un an și jumătate era atît de solidară , încît cu excepția lui GGMironescu** (care a trecut în guv.Take Ionescu , apoi va trece în PNR ,iar acum este prețuit în PNȚ !)**nu s-a produs nici o fisură.**

...Coeziune în PNL? (ilaritate) ,împărțit în două tabere

-ITFlorescu :" în trei !" (ilaritate)

...Coeziune în PNȚ ? mentalitate identică ?Anul trecut un coleg de PNȚ i-a spus că a făcut greșala de a se declara "**național -țărănist** " ; trebuia să se declare **ori una ori alta** ,altfel risca să fie al nimănui ! (ilaritate) (p. 414)

Petrovici / iun.'31

▣Solidaritate sufletească ,nu de firmă !

"Eu cred că **planul solidarității sufletești este altul decât planul firmelor politice.**"

Nu are disciplină (ca la partid) ,dar are solidaritate .

"Eu personal, **prefer disciplina care iese din solidaritate , decât solidaritatea care se bazează pe disciplină.**" (aplauze la majorități)

Petrovici / iun.'31

▣De ce lorga ?

"Cum adică ,domnilor ?**Un om** a cărui viață a fost **numai muncă și numai sacrificiu** , un om care de ani de zile este **conducătorul netăgăduit al spiritului nostru politic**, un om care **a creat curente** așa de puternice , încât nimeni nu putea să navigheze în contra lor,un om care **a hrănit cu idei programele tuturor partidelor** (aplauze prelungite la majorități) ,**numai dînsul să nu aibă dreptul să guverneze această țară?**

[...] Un om a cărui **înțelepciune este un far puternic**, care aruncă lumină departe, nu are nici un sens să servească , după cum ar voi unii, numai bărcilor răslețe ale visătorilor și **să nu călăuzească și nava șovăitoare a statului român ? "**

(aplauze prelungite la majorități) [.....]

" Ei bine , d-lor , în aceste momente ,în adevăr critice, **lozinca trebuie să fie :**

< la o parte cu lorga! > sau **< cît mai mare sprijin , din toate părțile, pentru Nicolae lorga ! >?**(aplauze prelungite la majorități)

Pentru că **în lumina acestor îngrijorări**, trebuie să **judicate toate și hotărîte toate** , [...] trebuie **judecat gestul tuturor acelor care s-au strîns la chmarea d-lui lorga** [...] sunt convins că **veți mai veni și vă veți alătura și alții . "** (aplauze prelungite; autorul este felicitat de pe banca inisterială și de deputații majorității)

Petrovici / iul.'31

23.)**Traian Ionescu (Asociație)**, declarație la mesaj,1 iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 411-412)

▣Asociația Demobilizaților

[LD : Nici măcar nu a ridicat vreun deziderat specific !] (Vezi la **fișier Asociații**)

"Este **prima oară** în Parlamentul țării cînd **glasul demobilizaților** se poate ridica în Parlamentul țării ,**dezbrăcat de orice influență și interes de partid politic.**

Marele cărturar și prim-ministrul lorga , adăugînd cunoștințele sale asupra trecutului acestui neam și **adîncă sa simțire** asupra nevoilor de viață pe care le are acum, a înțeles să treacă peste **paravanul strîmt și interesat pe care partidele politice i-au pus între popor și cei trimiși de el să-l reprezinte**,să dea posibilitatea să **fie reprezentați în Parlament acei care cu sîngele lor au făurit această Românie Mare , pe care mulți interesați au privit-o numai prin prisma intereselor lor pesonale**.[.....]

Va vota Adresa

24.)**I.Isac (Liga contra cametei)** ,discurs la mesaj, 1 iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 418- 422)

[LD : nu uita, a fost cartelat cu Stere .Va trebui să revezi în ce măsură **Liga asta a fost organizație "legală "**, sub influență PCR, sau asta a fost doar o gogoasă a istoriografiei comuniste.În mare măsură, tonul și cartelul cu Stere i-au creat o atmosferă ostilă în Parlament]

Isac / iun.'31

#Parlamentele românești

"Parlamentele **au fost formate din nepoți de fini, din oameni de casă și de club**

[...] incapabili să prevină pe protectorii lor.[...] întotdeauna le-au spus că poporul e fericit și că se prăpădește de dragul conducătorilor lui.

...**Parlamentul de la 1864 ,străin de sufletul poporului**, anchilozat în formele strîmte ale unor privilegii ce nu mai cadrau cu a doua jumătate a sec. XIX,penru care elocința și

lacrimile marelui român și bărbat de stat **Kogălniceanu** n-a însemnat nimic.

Și atunci, Vodă Cuza a dizolvat Parlamentul... și a înfăptuit prima mare reformă agrară.

După 1864...1907, ș.a., ș.a,**evocă evoluția parlamentară și agrară a României.**

Isac / iul.'31

25.)Teodor Fischer (P.N.Evreesc) ,Declarație la Mesaj,1iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 415- 418)

[LD:6 apr.2007.Acum,evreii din România au un reprezentant în **Grupul parlamentar al minorităților.**

[LD:În interbelic,evreii din **Vechiul Regat** nu s-au declarat "**minoritate națională** " ,drept pentru care au activat în partidele românești existente ,iar în Senat erau reprezentanți de rabinul șef (Niemirower, apoi Șafran)

Pentru problemele specifice ,exista UER(Filderman) .

În provinciile reunite cu România,de la caz la caz,evreii s-au exprimat fie în partidele altor minorități naționale (mai ales maghiare) , fie în cele românești.

Precum între partidele "românești" au existat diverse variante de "integrare" , fenomenul s-a petrecut și la evrei.El a mai avut op componentă specifică , determinată de **Mișcarea Sionistă** din România care ,mai ales în dec. 4 ,a cunoscut o ascendență deosebită.

La fel ca și pentru alte minorități naționale ,nu am făcut cercetări aprofundate privind activitatea lor specifică , încât considerațiile mele sunt destul de "subțiri" , ele fiind , cu precădere , integrate în istoria generală a României .

Vezi la **fișier Evrei și Antisemitism]**

*Notă.Mayer Ebner:demisia din Parlament

(președ. clubului parlamentar evreesc) În loc,**Singer Samuel** .12 iul.'31.

(DAD, MO 31, 12 iul.'31, p 1265-66)

("Dimineața" , 27 apr.1931)

[Crearea **Subsecretariatului ptr Minorități** de către Iorga ,a produs și în rândul evreilor oarecari disensiuni.Vezi la **fișier Minorități]**

Comentariul "Dimineții" : **DI Ebner** polemizează cu **d.Filderman** ,președ.UER , care s-a exprimat **în alt fel în legătură cu Statutul pentru minorități ;**

amintește că , în 1919 , la Paris,a luptat pentru obținerea unor asemenea drepturi.]

" Prin numirea dlui **Iorga ca prim ministru** , Regele a făcut un experiment de importanță istorică covârșitoare , împluternicind , după formularea lui Platon despre stat , pe "**înțeleptul națiunii**" să formeze un guvern.D.Iorga trebuie să arate dacă știe numai să cugete înțelept , sau să și guverneze mai bine decât toți.În acest sens,eu văd în **premieratul d-lui Iorga un eveniment de importanță mondială "**

"De la d-nii **Iorga și Argetoianu, evreii așteaptă o reprimare energică și efectivă a brutalităților cuziste.[...]**

De la titularul ministerului de Instrucție și culte , profesorul de istorie Iorga, **e de așteptat că ,** în pozițiunea sa de înaltă de răspundere,va avea înțelegere pentru faptul că **un popor ,atît de vechi ca evreii , trebuie sprijinit în cultivarea entității sale specifice** , cu atît mai mult cuctî aceasta se armonizează în cadrul intereselor generale alestatului."

" **În numirea d-lui Brandsch ca subsecretar de stat al minorităților ,noi vedem un progres** resimțit pe tărîmul tratamentului pentru minorităților etnice.

Avem impresia că noul guvern se va ocupa în mod serios de această problemă,în interesul însuși al statului.D.Brandsch are și pentru noi,evreii , înțelegere , deoarece el împărtășește părerea noastră cu privire la minoritatea evreiască.

Activitatea d-lui Brandsch trebuie să ducă la regularea problemelor minoritare , printr-un **statut special al minorităților. "**

**Notă:Un nou partid evreesc ?

(" Dimineața" , 7 mai 1931)

Primim înștiințarea că s-a înființat un nou partid: **Partidul Național Evreesc**

/Evreii ardeleni, bucovineni.

Autorii acestei creații , sînt **cîtiva politicieni evrei din Ardeal și Bucovina** , cari, după alipirea acestor provincii , purtați de valurile împrejurărilor,**au ajuns în parlamentul**

romănesc. Firește,ei ar vrea ca și pentru viitor, să-și păstreze acest avantaj [...]

De aceea, s-au hotărât să se extindă și în Vechiul Regat.

"Dar dacă evreii ardeleni și bucovineni se pot socoti minoritari - la ultima alegere parțială de la Cernăuți ,d.Mayer Ebner a încheiat și pact cu blocul partidelor minoritare -

/Evreii regăteni .

"...evreii din Vechiul Regat nu sînt și nu se consideră minoritate etnică.

Ei s-au declarat în totdeauna români ,în această calitate au cerut drepturile politice ,și cu acest titlu le-au obținut.Evreii din vechiul regat iau parte la viața publică românească ,ei sunt profesori, scriitori, artiști, ziaristi români , răspîndiți în toate partidele românești, după idei și curente ."

Interesele "speciale evreești" ,sunt reprezentate de UER , care-și susține revendicările cu unul sau altul dintre partidele românești, cum au fost formulate de întemeietorul Ad.Stern

.Ex. a fost cartelat cu PCD-Take Ionescu, altădată cu Țărăniștii,mai recent,cu liberalii .

"Este ceva anacronic și bizar a vorbi evreilor români de un partid național evreesc , a încerca să-i izolezi într-un fel de ghetto politic, cînd ei înțeleg să stea în complexul vieții românești, cum a făcut-o încă înainte de a avea drepturile politice ,și cu atît mai mult de atunci încoace."

Cercurile politice nu prezic deci nici un succes politicianilor evrei din Ardeal și Bucovina.[!!!]

***Notă.Activitate electorală evrească, mai-iunie 1931.

/Partidul Național Evreesc

O delegație a Clubului parlamentar evreesc, compusă din senatorul Mayer Abner și ex-deputatul Theodor Fischer ,a fost primită de Iorga.

Delegația a felicitat pe premier, expunîndu-l p.d.v. în problemele minoritare.

Iorga a promis că se va preocupa de probleme (Dimineața, 27 apr.'31)

/UER:Cartel electoral cu guvernul

Între UER și guvern a intervenit un cartel .Pe listele guvernului,atît în Vechiul Regat cît și în provinciile unite, vor candida o serie de reprezentanți ai UER.Este vorba de acei evrei care consideră necesară încă o luptă specială pentru emanciparea totală.

"Nu toți evreii sunt preocupați în aceeași măsură de această chestiune.

Foarte mulți evrei, duși instinctiv de interesele lor de clasă sau stăpîniți în mod perfect conștient de diferite doctrine în curs, sunt membri activi în partidele politice ,căci găsim evrei la liberali,la național-țărăniști, la iorghiști, la lupiști, la socialiști, la comuniști etc. Acești evrei votează, firește, cu candidații partidelor respective , ba unii dintre ei sunt chiar candidați pe aceste liste.[.....]

Cartelul evreilor cu guvernul.Guvernul acordase UER, 8 candidaturi: 5 la Cameră, 3 la Senat. Cînd s-au fixat listele,Argetoianu a oferit locuri inacceptabile,apoi a revenit, a promis... (Dimineața, 15 mai'31)

/ Disensiuni între UER și PNE

"O soluție cu totul imposibilă este crearea unui partid național-evreesc care să înglobeze pe toți evreii într-un singur organism , menit să lupte în afară de toate celelalte partide .[...]

Acordăm această preferință UER tocmai pentru că ea nu înțelege să fie partid național evreesc ,căci concepția unui astfel de partid constituie o absurditate , și poate face mult rău în primul rînd everilor [...]

Numai națiunile care au de revendicat dezrobirea națională pot întemeia partide naționale .Acesta nu e cazul evreilor români" (Dimineața, 13 mai '31)

T.Fischer / 1 iul.'31

[LD: face mai întîi o mică dizertație privind noțiunile controversate la ordinea zilei,destul de interesantă.Apoi citește Declarația.Sublinierile, supratitlurile, colorările ,îmi aparțin]

[vezi xerox integral și doc. complet la *Fişier Evrei II*)

[LD: rev. "cultul mozaic" , dec.'88 evoca faptul că T.Fischer a adus adeziunea pop. evreești la Unire , la Consiliul Dirigent,la Sibiu, în 1919.Nu am document]

- ▣ Popor, națiune, minoritate ▣ Monarhia .
- ▣ Partidul evreesc. ▣ Dezideratele evreești .
- ▣ Democrație , libertăți cetățenești ;stîrpirea antisemitismului ...
- ▣ Religia mozaică. ▣ Deziderate minimale :
- ▣ Meserii și comerț. ▣ Minoritățile
- ▣ Guvernul Iorga .

#"Popoare": formularea controversată din Mesaj

" În jurul unei fraze din Mesaj, care invocă conviețuirea mai multor "**popoare**" cu nația română în cadrul statului român, **s-a ivit o controversă**, controversă ce, în mod firesc, trebuie să intereseze foarte de aproape grupările politice înjghebate de **cetățenii minoritari**.

"Mai multe **partide din opoziție**, descoperind în această frază **un punct vulnerabil, un fel de călcîiul lui Achile al guvernului**, unde i s-ar putea cauza , eventual, o rană morală, **l-au atăcat** cu învinuirea că **recunoașterea** coexistenței în țară a **mai multor popoare** cu nația română , **ar fi incompatibilă cu axioma că România este un stat național unitar**.

"Acele partide și-au întemeiat **teza** pe considerația că **cetățenii de altă origină** decît nația românească , **ar fi numai indivizi izolați** și **nu s-ar putea afirma existența unor colectivități** compuse din cetățeni de aceeași **origină etnică neromânească**.

...minoritate etnică

"Însă ,**expresiunea de minoritate etnică** însăși, întrebuițată de toată lumea politică , întrebuițată de tratatele internaționale , întrebuițată de însăși partidele în chestiune, **desmint această teză**.

"Oare **cuvîntul "minoritate"** nu este un **substantiv colectiv** , nu înseamnă noțiunea unei **ființe colective** , concepută ca existență în mod separat de ființele individuale care o compun ? Vasăzică **este o realitate incontestabilă** că aici în țară ,cu nația românească , **conviețuiește o serie de colectivități** ,compuse din **elemente de populație de aceeași origine etnică neromânească**, fiecare din aceste colectivități nu reprezintă decît **un fragment și nu totalitatea unui popor**.[...]

Însă **legile stilistice admit** ca **numele întregului să fie întrebuițat în locul numelui părții** . Și astfel , nici măcar legile stilistice nu sunt călcate dacă minoritățile etnice sunt invocate ca popoare ."

" Dealtfel **controversa** care s-a născut în jurul **termenului de popor** ,folosit **pentru minoritățile etnice**, arată tocmai **cît de necesară este lămurirea perfectă a opiniei publice** în această chestiune.(i-ar trebui ceasuri întregi ca să lămurească această controversă științifică .)

"**Această divergență** de păreri nu **reprezintă propriu zis decît o coliziune** între **o concepție** a secolului al XIX-lea, și **o concepție** a secolului al XX-lea.

" Și această din urmă **concepție** ,**mai înaintată** ,este **un fenomen ciudat : nu este al opoziției** ,considerată ca **opoziție de stînga**,ci este **a guvernului**, considerat ca **guvern de dreapta**."

T.Fischer - Declarația ,în numele Partidului evreesc:

▣ Monarhia .

" [...] **partidul evreesc se asociază** cu toată inima și cu mare însuflețire la cuvintele omagiale din proiect ,prin care această Adunare își manifestă **sentimentele de credință și iubire față de MSRegele Carol al II-lea**.

Pătrunsă de aceleași sentimente ,**populația evrească din întreaga țară** înconjură cu **nețărmurit devotament** Tronul augustului său Suveran și nu încetează **a se ruga ca pronia cerească să ocrotească viața și să binecuvînteze domnia Maiestății Sale**."
(p. 416)

T.Fischer / iul.'31

▣ Partidul Național Evreesc

...un pas înainte în consolidarea unității statului român

[LD: atenție, atenție la nuanțe ; atenție la accepțiunea dată patriotismului "românesc "

prin prisma sionismului ;atenție la doctrina sionistă, în context românesc.]

"Apariția partidului evreesc în arena politică a țării, angajarea hotărâtă a forțelor lui spre a duce în alegeri o luptă proprie în împrejurări din cele mai vitrege, și realizarea din partea lui a unui succes electoral desăvârșit, constituiesc fapte cari trebuiesc privite și apreciate sub două aspecte.[...]

prin unirea cetățenilor evrei din toate provinciile țării într-o singură și unitară organizațiune politică, cu centrul aflător în Capitala țării, în anul 13 din viața României întregite, ultimele consecințe formale ale marilor transformări istorice din care ea a ieșit, au fost trase în mod definitiv și de către elementele populațiunii evrești din teritoriile alipite, și astfel s-a făcut un pas înainte pe drumul de consolidare al unității statului român." "Și dacă nimeni cu cugetare logică nu se poate sustrage recunoașterii acestui adevăr, n-ar trebui să fie bărbat de stat român căruia constituirea și existența partidului evreesc să nu-i inspire un sentiment de satisfacțiune patriotică.

...afirmarea legământului cu entitatea neamului evreesc

[LD:am citit și recitit această declarație publică și solemnă.Sunt de acord că declarația este sinceră și tranșantă privind legământul evreimii din România cu restul poporului evreu.Ceea ce nu pot înțelege, însă,este afirmația că ,prin această afirmare deschisă,evreii ar da dovadă "de un adevărat și curat patriotism românesc."
Adică cum ?]

"Privite sub aspectul nevoilor vieții evrești, sus indicatele fapte, arată voința clară exprimată de majoritatea covârșitoare a populației evrești din România, că cucerirea unui viitor al său, în care exigențele sale de viață să găsească deplină îndeplinire în toate direcțiile, nu vreau s-o urmărească pe căile piezișe ale unei politici de neclaritate și echivoc, de învelire a firii iudaismului de ipocrizie, ci dorește s-o realizeze printr-o politică străbătută de spiritul secolului XX, politică care, pornind de la afirmarea deschisă și sinceră a legământului său indestructibil, cu entitatea neamului evreesc, se mișcă pe linia dreaptă de idei de minoritate etnică, față de națiunea majoritară română." (aplauze la P.Evr.)

"Aceasta este politica patriotică, în înțelesul propriu-zis al cuvântului, căci numai recunoașterea clară a legământului evreimii din România, cu restul colectivității poporului evreu, poate acorda sufletului ei echilibrul indispensabil, sentimentul unui adevărat și curat patriotism românesc."

"De aceea trebuie considerat, ca de sine înțeles, că steaua conducătoare a acestei politici este și rămâne perfectă solidaritate și armonie sufletească a minorității evrești cu națiunea română, în tot ce privește principiile fundamentale, de devotament neclintit față de Tron, de dragoste nețărmurită către țară și de nestrămutată credință către ideea statului român."

Fischer / iul.'31

≡PNE:dublu ideal

"Urmărind această stea călăuzitoare, în toate acțiunile ei, partidul evreesc își propune realizarea dublului ideal, de a dobîndi pentru cetățenii români, cari fac parte din minoritatea etnică evrească, situația asigurată prin legi, instituțiuni și un spirit general de înfrățire, ca, pe de o parte, egalitatea lor cetățenească, înscrisă în Constituția țării, să fie respectată în practică, [...]

de altă parte, colectivitatea lor, printr-o autonomie acordată, patronată și supravegheată de statul român, să fie pusă în stare de a-și cultiva și dezvolta, în mod independent și nestînjnit, cultura proprie."

-ACCuza : "Aiurea ! "

-T.Fischer : "Urmărirea ambelor țeluri, determină străduințele de căpetenie ale partidului evreesc .[...]

...Dezideratele evreimii:

Pretindem ca cetățenii români, cari fac parte din minoritatea etnică evrească, să fie primiți, potrivit capacităților lor, fără nici o restricție, în serviciul administrațiunii centrale, locale și în învățămîntul public, al armatei, al justiției și al celorlalte ramuri din funcțiile statului."

-Nichifor Robu : "Da, la Palestina .Voi sunteți sioniști ! Sioniștii spun că vor să plece în Palestina .Atunci ce te privește administrația Țării Românești ? Pregătește-te de

plecarea în Palestina. Noi ne vom căsni să fim cei mai buni sioniști , să vă ajutăm plecarea acolo "

-Voce evreească : "Rămînem aici !"

ACCUZA: "Rămîneți , dar cu rizicul și pericolul vostru. Și fără perciuni " (zgomot , întreruperi)

-Teodor Fischer : [...] **cerem cu mare insistență** ca la organizarea întreprinderilor industriale și comerciale colective care iau ființă, **o parte corespunzătoare a personalului** să fie recrutată din acele **elemente evreești** , cu pregătirea și experiența cuvenită, **a căror întreprinderi particulare cad victime** acelor mari prefaceri în domeniul economiei noastre naționale "

Fischer / iul.'31

...Democrație ,libertăți cetățenești ;stîrpirea antisemitismului

[LD: atenție la nuanța dată libertăților cetățenești , cu tentă voalată și aluzivă , la **datoria de a sancționa ... antisemitismul**]

"Dlor deputați , **ne declarăm aderenți statornici ai democrației nefalsificate** ,care comportă ,în afară de **un sistem de guvernare parlamentar**, în adevăratul înțeles al cuvîntului, **respectarea cu sfințenie a tuturor libertăților cetățenești**, în deosebi a libertății întrunirii, a libertății presei, și a libertății învățămîntului.

Însă pe cît de sincer vream să fim totdeauna între apărătorii aprigi ai acestor libertăți, **pe afit de hotărît socotim că prin mișcări sau acțiuni care ,sub orice titlu sau pretext, urmăresc distrugerea ordinii publice, ori provocarea unor fapte ce primejdiesc viața, sănătatea sau avutul unor categorii din populațiunea țării, se abuzează de libertățile cetățenești** și, în consecință, **pretindem stîrpirea unor asemenea abuzuri** , prin aplicarea energică a cuvenitelor **măsuri de prevențiune și sancționare ."**

Fischer / iul.'31

...Religia mozaică respectată

"Conștienți de faptul că **cel mai esențial bun național al poporului evreu rezidă în religia sa și în tradițiile sale etice** care singure au avut puterea de a-i păstra existența ,**susținem** în modul cel mai hotărît **toate acele deziderate ale minorității etnice evreești**, care sunt în legătură cu **executarea nestingherită și liberă a prescripțiilor credinței mozaice**. Luptăm deci pentru **legiuiri și măsuri guvernamentale** ,care să facă cu puțință **dezvoltarea sănătoasă a comunităților evreești**, și **pretindem** ca din respectarea prescripțiilor și obiceiurilor religioase ,să nu rezulte pentru credincioșii confesiunii mozaice **nici un prejudiciu material sau moral."**

«Deziderate legislative evreești :

Modificarea art. 50 , 60-68 din **legea** privind **dobîndirea și pierderea cetățeniei române** (24 febr.'24) ,în concordanță cu **Tratatul de la Paris** (9 dec.'19) , **ratificat de Parlamentul românesc** (MO nr.40 /1920) ;

Abrogarea art.din **legea cultelor** (1929, PNL) ,privitoare la **cultul mozaic**;

[LD:substrat : **opozitie la unificarea cultului mozaic și reprezentarea în parlament de către rabinul șef din Vechiul Regat**]

Sporirea proporțională a subvenției statului pentru **cultul mozaic** ;

Scutirea elevilor evrei de a face **lucrări scrise și desen, sîmbăta** ;

Înființarea unei **școli normale evreești de stat** ;

Eliminarea din **legea învățămîntului** a împiedicării frecventării școlilor particulare alese [LD:substrat : **dreptul de a frecventa școli maghiare**]

Modificarea legii cooperative (1929, PNȚ) încît **cooperativele evreești** să funcționeze sub tutela unei centrale proprii, cu excluderea oricărui control din partea Oficiului Național al Cooperativelor, cu singura condiție :atașarea lor la **Centrala cooperativelor evreești** ; (LD: **stat în stat !** zgomot, vociferări)

-Nichifor Robu (LANC) :"**Ascultă , să-ți faci cooperativa la Ierusalim !**" (zgomot)

-T.Fischer : "Ați recunoscut **acest drept** și pentru **cooperativele germane și maghiare** "

-Robu : "De ce nu cereți scoaterea la licitație a tuturor țărănilor din România ? "

-Voce : "**Pe ceilalți de ce nu-i stingherește controlul Centralei ?** "

-Fischer Pentru că **acest control** al **Oficiului Național al Cooperativelor** **se face într-un anumit spirit** care nu cadrează cu concepțiile acelor ce intră în aceste cooperații.

Și , dacă s-a recunoscut acest drept pentru cooperativele germane și maghiare, **de ce nu**

s-ar putea recunoaște și pentru cooperativele evreiești ?"

-Robu : "Un gheșeft fără control ar fi mai bine !"

Fischer / iul.'31

▫Meserii și comerț.

"Fără a uita vreun moment caracterul eminent agrar al României,partidul evreesc nu poate trece cu vederea că cea mai mare parte a populației evreiești din țară trăește din meserii și comerț

-Robu (LANC) : "Din meserii ? Din hoții !"

-Fischer : "... și astfel se va găsi totdeauna ,între purtătorii de cuvînt pentru apărarea intereselor legitime ale meseriașilor și comercianților, care constituiesc elemente atît de prețioase în organismul economic al statului."

Fischer / iul.'31

▫Subsecretariatul ptr Minorități

"Ca semn al atitudinii binevoitoare a acestui guvern , față de exigențele vieții minoritare din România, poate fi considerat noul *Subsecretariat de stat al minorităților...*

-Robu : " Păcat că nu este un jidan !"

-Fischer : "... a cărui organizare și funcționare urmează a fi așezată pe temelii definitive și sistematizată printr-o lege specială. [...] revendicarea noastră firească ca în cadrul subsecretariatului de stat în chestiune să se înființeze ...

Robu : " O republică jidovească !"

Fischer : "... pentru chestiunile evreimei din țară, o secțiune specială , sub conducerea unui funcționar superior , numit din sînul acestei minorități."

-Robu : "Poate să fie rabinul Tiresom, de pildă"

Fischer / iul.'31.

▫PNE:va vota R la M

"[...] Partidul Evreesc nădăjduște că opera de cîrmuire a acestui guvern va evolua către un regim de dreptate, umanitate și propășirea materială și morală [...] Din acest motiv, [...] se simte îndemnat ca, sub rezerva satisfacerii grabnice a dezideratelor minimale formulate de el,Să nu precupețească azi onoratului guvern concursul său, și să răspundă la invitația de colaborare a onoratei majorități dina aceastăCameră, cuprinsă în Răspunsul la Mesaj,cu : < da ! > "

T.Fischer / 1 iul.31

26.)Traian Alexandrescu (independent,raportor)Senat ,1 iul.'31

(DS, MO 11, șed. din 1 iul.'31, pp. 224- 229)

[LD : se prezintă ca om care a stat departe de luptele de partide ,căruia politica i-a fost " total indiferentă ". Este avocat .Dar , deloc înfîmplător ales raportor la Mesaj în Senat,face un rechizitoriu vitriolant regimului partidist constituțional.

Alegerea lui Alexandrescu ca raportor în Senat , la fel ca a lui Ottulescu în Cameră, este o dovadă ideatică a intențiilor lui Iorga de a intimida-anihila acțiunea partidelor ,de a distruge sistemul constituțional existent .]

Alexandrescu / iul.'31

▫ Atmosfera senatorială.

A contrastat cu atmosfera de altădată :nu a mai fost "vorbăria inutilă " ; exponenții partidelor și-au formulat vederile ,criticile, dar nu au mers pînă acolo încît să dovedească obiectivitate și cordialitate ; [.....]

Alexandrescu / iul'31

▫ Armata

" Armata , < la grande muette> , a găsit în persoana d-lui general Popovici , un interpret sincer și înzestrat cu toată autoritatea tehnică și morală pentru afirmarea nevoilor și doleanțelor acestei fundamentale instituțiuni a statului. [.....] (p. 224)

▣ **Reprezentanții profesioniilor.**

Declarații lipsite de vreun substrat politic .

/ Reprezentantul **Asociației clericilor** a relevat **nevoile bisericii noastre dominante, sfânta biserică ortodoxă** ,în raport cu **cultele minorităților confesionale.**

/ **Victor Catargi** - declarația de lealitate, viu și nesecat românism, **ale Basarabiei.**

/ **Pavel Grecu** , în numele **Ligii Agrare** , despre nevoile agriculturii .

/ **Apostol Popa** , președintele **Camerei de comerț din Galați**, despre suferințele în care se găsec industria și comerțul . (p. 225)

/ Reprezentanții partidelor - vezi la PNL-1, PNL-2, PNT, Liga Vlad Țepeș ;

▣ **Legiferarea**

"D-lor senatori, cred că **păstrarea datinelor** , în opera de legiferare ,**este principala condițiune a unor legi viabile și fecunde în rezultate.**

Legiferarea frenetică , ce a fost o **nenorocită caracteristică** a viații noastre parlamentare, ne-a făcut să introducem **legi copiate, absolut nepotrivite cu moravurile și cu firea poporului nostru.** Sunt atâtea legi , rămase complect în desuetudine , tocmai din cauza nepotrivirii lor cu firea poporului nostru.[.....]

Montesquieu a avut perfectă dreptate când spunea în celebra sa lucrare "L'Esprit des Lois" că **trebuie să explicăm istoria prin legi și legile prin istorie.**

"Cred , d-lor, că **trebuie să renunțăm la această manie legiferantă** care, de multe ori, dă impresia de **totală lipsă a simțului de realitate** , iar alte ori, îmbracă forma , demnă de compătimire , **a unui exces de agitațiune bolnăvicioasă** , la baza căreia sunt **frigurile și ambițiunea submediocrităților de a intra în istoria politică a țării.** "

(p. 227)

Senator Alexandrescu 7 iul.'31

▣ **Parlament, parlamentarism**

În mesaj s-a vorbit de **compromiterea parlamentarismului.**

"Nimeni nu s-a gândit să dea acestei aprecieri un caracter cominatoriu.

Suntem cu toții de acord asupra **utilității evidente** pe care o reprezintă **viața parlamentară** , desfășurată în condițiuni normale.

Dacă poate fi vorba de compromiterea parlamentarismului, [...] această compromitere poate deriva, mai lesne, **din presiunea morală a demisiilor în alb**, [LD: vizat PNT, Maniu] , **din scandalurile** ce transformă incinta parlamentului într-un loc unde se debitează **insulte triviale și calomni odioase**, **din traficurile de influență** ce au putut determina **arestarea unor parlamentari**, cu prilejul exercitării mandatului lor, [.....]

Speră ca parlamentarismul să se reabiliteze (aplauze prelungite) (p. 228)

Tr. Alexandrescu , raportor Senat / 2 iul.'31

27.) M. Manoilescu , discurs concluziv la Senat, 1 iul.'31

("migrator" , ex-PNT, ex- PP; ministru la Comerț și industrie) , discurs concluziv la Senat, 1 iul.'31 . (DS, MO 11, șed. 1 iul.'31, pp 230- 237)

[LD: opinia mea este că **asocierea numelui lui Manoilescu la denumirea guvernului lorga ar fi fost mai potrivită. Deci "guvern lorga-Manoilescu"**

În primul rând, Manoilescu, pe atunci, **principal pion al regelui Carol ;**

apoi, în ipostaza de **unic păstrător de portofoliu** în guvernul precedent și prezent ;

în al treilea rând, ca **doctrinar al parlamentului corporatist** , însușit într-o mare măsură, de noua guvernare **Faptul că Argetoianu a fost apelativul adăugat , a ținut mai mult de culisele electorale, de rolul lui ca ministru de Interne]**

Manoilescu / iul.'31

▣ **Regimul lorga = mai constituțional decât**

[LD: atenție! cu această demonstrație aparent speculativă, MM urmărește **să scoată total "partidele" din ecuația mecanismelor de reglare a puterilor în stat .**

Dacă apologia lui este citită liniar , parcă avem de a face cu un regim democratic, constituțional, parlamentar .

Dar dacă - fără a deforma cu nimic afirmațiile sale - se citește demonstrația de la **concluzie spre premise, realizezi că dincolo de înșiruirea propozițiilor]**

"Este adevărat că **regele numește pe miniștrii** , dar **aceștia trebuie să lucreze în acord**

cu **Parlamentul**. Și atunci rezultă în mod firesc, **spiritul constituțional** cere ca să existe un acord între **majoritatea parlamentară și miniștrii**.

Opinia țării dă un Parlament.

Opinia Parlamentului, exprimată prin majoritate, trebuie să se acorde cu **opinia guvernului**. Există deci o singură necesitate: **coincidența de opinie**.

Or, un guvern care realizează **o coincidență de opinii între țară, majoritatea parlamentară și el însăși, este un guvern constituțional**. [...]

"De esență constituțională este numai **acordul opiniei cu guvernul, indiferent de felul cum este organizată opinia**. [...]

"marile masse care decid în toate alegerile generale, masele care fac acea opinie înaintea căreia se descoperă legea pozitivă și spiritul constituțional, sunt libere și în afara partidelor." (apluze frenetice) (p. 232)

"Concluzia este că **un guvern fără partid, bazat pe opinia liberă a țării, este perfect constituțional**, și, fără a fi paradoxal, aș putea zice că este, într-un fel, **mai constituțional decât un guvern care sindicalizează și aglomerează în mod forțat și anticipat**, indiferent, la bine și la rău, **opiniunea**" (apluze frenetice)

"Un asemenea guvern este în stare să dea **o imagină mai exactă a țării**, fiind mai mobil în a se adapta variațiunilor de opinie." (p. 232)

Manoilescu / iul.'31

≡ **Parlamentul lorga = o formulă de ultraparlamentarism**

[LD: da, are dreptate. Parlamentul lorga era mult **mai reprezentativ din p.d.v. partidist** Compoziția sa pluralistă este demonstrabilă aritmetic.

Numai că **acest parlament pluri-partidist**, avea o **"majoritate" obedientă și opoziția** parcă fusese acceptată numai pentru a fi supusă (silită să asiste) **contestării vreunui rost al ei**. Așa cum parlamentul PNȚ fusese convocat de lorga pentru a-i anunța dizolvarea... tot așa **deputații și senatorii partidelor** erau zi de zi "demascați", "judecați", "criticați", iar partidele lor erau învinovățite de toate relele și **păcatele democrației românești**]

"[...] **acest guvern, care era denunțat opiniei publice din străinătate ca reprezentând o tendință dictatorială, a ajuns să dea o formulă**, nu de parlamentarism, ci prin noutatea ei în cadrul nostru constituțional, **o formulă de ultraparlamentarism**, nerealizată, încă, de la război încoace. [...]

Noi [gub.lorga] am venit cu un program de revalorizare a tuturor instituțiilor publice [...] **revalorizarea parlamentului însuși**. (apluze)

"Cînd privim **acest parlament** avem satisfacția că, atît prin calitatea sa, cît și prin spiritul care ne însuflețește, putem să credem pe drept cuvînt, că **această operă de revalorizare este bine începută**." (p. 233)

M. Manoilescu / iul.'31

28.) Emil Ottulescu, (raportor) discurs concluziv, Cameră, 2 iul.'31

Liga "Vlad Țepeș" (DAD, MO 16, șed. din 2 iul.'31, p. 449-458)

[LD: atenție! Dacă poți să tragi vreo concluzie privind **caracterul conservator al regimului iorghist**, din argumentele grupărilor eclectice care i-au format suportul în guvern și în parlament. **Ottulescu** reprezintă o părticică din acest mozaic. Se urcă cu sfială la tribuna unde au vorbit atîția oratori iluștri, cu experiență parlamentară. El este doar prima oară parlamentar. Pentru că mulți oratori au contestat **oportunitatea și legitimitatea guvernului lorga**, el vrea să demonstreze contrariul.

Urmează **argumentarea, dispersată problematic**: regim PNȚ / eșec Titulescu / Guvern lorga / păcatele partidelor / Monarhia-restaurația / Regionalism-ardelenii / Minorități / Parlamentul - majoritățile / Liga Vlad Țepeș / alegeri / Discurs integral xeroxat.)

Ottulescu / iul.'31

#Guvernarea PNȚ

Bilanțul unei guvernări de doi ani de zile **a fost dezastruos**, din toate punctele de vedere: **cu un buget deficitar** cu un deficit de cîteva miliarde [...] a fost **o guvernare în totul neprevăzătoare**, în condițiile gravei crize economice.

"**Guvernul național-țărănesc era de mult condamnat**, criza era de mult declarată,

toată chestiunea era ce se poate pune în locul acestei guvernări " (p. 450) [...]

...PNȚ:negarea Constituției

A negat ,de la introducerea ei, **Constituția** de care acum face caz :

În 1923 ,declara : <**Constituția va rămâne nulă de drept.Ea nu poate servi la temelia noului stat român, nici ca un izvor pentru un regim legal și constituțional.**> [...]

-M.Popovici :"Era un protest.Împrejurările au fost mai tari decât noi,admitem aceasta ;și **ar fi trebuit** , bineînțeles, să fim consecvenți,**să desființăm Constituția** , să facem o Constituție cu înțelegerea și acordul tuturor partidelor.**Repet: împrejurările au fost mai tari decât noi** ;ne-am supus evenimentelor,**ne-am supus stării de fapt, și am recunoscut-o**,după cum **au recunoscut-o și alții**, împreună cu d.profesor Iorga ." [...]
Ottulescu / iul.'31

#Eșecul Titulescu

"MSRegele a încercat să facă un **guvern de colaborare între partidele politice** [...] pentru că numai un asemenea guvern ar fi fost capabil să facă **să înceteze** la un moment dat **patimile și lupta dintre partidele politice** ,să aducă aici **o atmosferă de desindere** care era necesară [...] N-a putut să ajungă , cu toată dorința Sa, la realizarea unei asemenea guvernări, o concentrare îngustă era imposibilă [...] **Apelul** pe care l-a făcut MSRegele către toate partidele politice **n-a fost ascultat și partidele politice s-au arătat** , din acest p.d.v.,**a nu fi la înălțimea împrejurărilor** critice prin care trecea țara " (aplauze la majorități ; proteste la PNL-1) (p. 450)

«Guvernul prof Iorga.

-Ottulescu: MSRegele s-a adresat d-lui **Nicolae Iorga**.**Profesorul Iorga** este omul care a făcut să filfii peste hotarele țării **drapelul culturii românești** La spatele său era **o viață de de muncă și de abnegație** și desigur,că în concursul acestui **om prețios** ,**neînregimentat într-un partid politic**,care avea împrejurul său...

-Al.Ottelișanu (PP): "**Dar este șeful unui partid politic.**" [...]

-Ottulescu:"**Mă întreb :puteți dvs să faceți această operație chirurgicală sau este nevoie**

de un **guvern în afară de partide** ,un guvern care **să aibă toată libertatea necesară** unei asemenea operațiuni ,un guvern care **să nu aibă legături cu masele electorale**, un guvern **ai cărui reprezentanți** să aibă **independența și libertatea de acțiune** necesară ? "(p. 455)

#Gâlceava partidelor

-Ottulescu:Goga a făcut teoria partidelor politice ...revendicînd pentru ele dreptul exclusiv de a guverna țara ...

-DRIoanițescu (PNȚ) :"Este normal ! "

-Ottulescu :" Și nu a lipsit mult ca să-l auzim pe d.Goga spunîndu-ne că partidele politice sunt organizațiuni de drept divin (ilaritate pe băncile PP),după ce ,din p.d.v. constituțional ,d-sa le-a justificat necesitatea și oportunitatea "[.....]

"Îmi pare rău că nu pot să fiu de părerea d-voastră , în teoria partidelor politice ,așa cum ați exprimat-o de la această tribună.Pentru mine [...] **partidele sunt bune sau rele** , după **ideile** pe care le reprezintă.**Înfăptuirile sunt în funcție de idei.** [.....]

"Partidele au guvernat și vor mai guverna această țară " (aplauze la Vlad Țepeș)
Chestiunea se pune că, **după "nenorocita" guvernare PNȚ** ,se putea aduce un partid , în stare să facă **"operațiunea chirurgicală necesară "** (p. 452)

Ottulescu / iul.'31

#Regionalisme: ardelenii

"S-a zis (Goga) că **guvernul a inaugurat** , prin însăși constituirea sa,**un centralism tulburător** , prin aceea că în compunerea acestui minister **nu s-ar găsi nici un reprezentant al Ardealului** sau s-ar găsi **prea puțini reprezentanți ai Ardealului**,sau nu s-argăsi ,poate,**reprezentanți ai Ardealului din aceia cari credeți d-voastre că au monopolul de a reprezenta Ardealul.**"(aplauze la majoritari și PNL-1)

"Dar ,d-lor,**mi se pare curios** că **astăzi,după 12ani de la Unire**,să se vorbească de reprezentanții Ardealului ,**așa cum s-ar vorbi, știu eu, de reprezentanții minorităților**.**Mi se pare ceva anacronic** , și după cum azi nu se poate vorbi de

reprezentanți în guvern ai Munteniei și ai Moldovei, tot așa nu cred că s-ar putea vorbi de reprezentanți ai Ardealului. (aplauze prelungite la majorități) (p. 453)
Ottulescu / iul'31

#Minoritățile

" O altă idee care a fost agitată la tribună a fost chestia minorităților și chestia unității statului național român, exploatându-se cu arguții , o frază din mesajul regal și interpretându-se această frază în sensul că guvenul ar nega caracterul de stat unitar și național al statului român." [.....]

-N.Iorga : "Dle raportor, calificarea de stat național român a fost introdusă de mine în Constituție . Nu era, dar am adaus-o eu." (aplauze la majorități)

Cf. Ottulescu

≡Imaginea Guvernului Iorga în străinătate .

[LD: printre puținele comentarii străine despre situația politică internă din România. Nu are importanță dacă erau "juste" ,dacă erau "partizane" ,dar sugerează existența unui sincronism politic european]

S-a vorbit despre impresiunea rea din străinătate (Goga) privind instalarea guvernului . Citează dintr-un articol al contelui de Saint Aulaire (ex- ministru în Țara Românească), din "Figaro " :

Saint Aulaire:

...parlamentarismul românesc

<El -adică Regele - ar fi făcut să se observe că la El dizolvarea ,departe de a fi anormală ,este normală chiar .Un singur Parlament român , mi se pare ,a murit cînd trebuia să moară ,din cele 5 legislaturi de după război ;și în timp de 75 de ani viața constituțională fără accident ,proporția trebuie să fi fost aceeași.

...dictatura parlamentului francez

<Franța care cu o lungă răbdare, suferă cea mai strașnică dictatură ,aceea a Parlamentului,nu mai are dreptul să învinuiască pe sora ei România,în numele unei libertăți pe care ea nu o are .Dacă ea [România] se aruncă în mîinile unei dictaturi care nu există,este vorba de o dictatură tot așa de periculoasă ca aceea de care vă era frică d-voastre inutil, căci este vorba de dictatura Parlamentului ,care ,de multe ori, în Franța a împiedicat înfăptuiri și realizări necesare ; și cînd guvernul Poincaré a fost impus ,se poate spune,nu de Parlament ,ci de curentul opiniei publice ,căci Parlamentul era să fie dizolvat în momente critice pentru Franța.Franța numai astfel a fost salvată de această a doua dictatură, care se chiamă dictatura parlamentară. >

Ottulescu /

Compunerea unui parlament se poate înfăptui prin două mijloace :
Pe calea demagogică sau pe calea selecțiunii . (p. 455)

Ottulescu / iul.'31

≡Parlamentul Iorga =parlament de oameni "subțiri", liberi, independenți

[Ottulescu nu vorbește despre PNL -1, despre celelalte partide de opoziție,tratînd numai ceea ce el considera a constitui "majoritatea" .Devine astfel clară, tranșantă , caracterul neangajant al PNL-1 , de la început.]

Compunerea unui parlament se poate înfăptui prin două mijloace :
pe calea demagogică sau pe calea selecțiunii .

Selecțiunea se poate face și de partidele politice ;ea a și fost făcută de unele partide. Dar cel mai bine o putea face profesorul Iorga.

"D-sa a putut selecționa o Cameră să ne amintească unul din Parlamentele ,cu care nu mai eram obișnuiți după război.Parlamentul luase un aspect cu totul scăzut, nivelul era într-o vădită scădere.

Ei bine, astăzi avem un Parlament , după cum spunea d. prof. Iorga la întrunirea majorităților ,avem un Parlament de < oameni subțiri>Și ce est mai bine, chiar, este că

acest Parlament este **un parlament de oameni liberi și independenți "**

(apaluze la majorități)

Reproșa Octavian Goga,această independență ,fiind îngrijorat de lipsa de omogenitate

" Dar dlor, mie mi se pare că **această independență** este , în primul rând,
un omagiu adus d-voastră, iar în al doilea rând, este și **o garanție** ,pentru că numai în
această independență d-voastră veți găsi **puterea de a lucra în numele unei idei**
singura care face coesiunea sufletească între diferitele grupări ale acestui Parlament ."
(apluaze)

...prieteni (nu partizanii) prof.lorga

În compunerea acestui Parlament, așa cum a fost făcută, intră **o parte din prietenii d-lui
prim-ministru - nu zic partizani politici** ,pentru că **nu era nici o altă legătură între
acești fanataci** cari de ani de zile urmează pe d. lorga ;

...reprezentanții breslelor și corporațiilor

În al doilea rând, intră **reprezentanții diferitelor bresle și corporațiuni** ,care pot mai bine
decît oricare alții să reprezinte interesele țării ;

..."naufrațiații" votului cenzitar

În al treilea rând,**o altă categorie** , de care s-a ocupat d. Octavian Goga,categorie de care
să-mi dați voie să vorbesc cu oarecare mîndrie ,deși d. Goga a vorbit în deriziune
< naufragiații > -zicea d-sa -ai regimului cenzitar "

[Liga Vlad Țepeș, ex-și viitoare P.Conservator]

"Și atunci mă întreb : **oare putem vorbi în modul acesta de fostul regim cenzitar** ,care
ne-a dat independența acestei țări,**care ne-a dat România Mare** , care ne-a dat
întreaga propășire a statului român de dinainte de război ?

D-lor ,**acesta nu este un regim condamnabil** cu o frază ușoară,pentru că d.Goga are
talent, are și humor, dar humorul d-sale oricît ar fi de mare ,nu poate rezista criticilor.

Regimul acesta cenzitar ne-a dat oameni , d-lor, ca poetul Bolintineanu,ministrul
cultelor în timpul secularizării averilor mănăstirești,care a fost totuși înmormîntat cu
talerul.Aș dori ca regimul deastăzi să poată da asemenea oameni .(**apluaze prelungite la
majorități.**)

Regimul acesta cenzitar v-a dat oameni ca Brătianu, ca Take Ionescu,ca Filipescu,
ca să nu mai vorbesc de alții care fac fala acestei țări .

"Este deci imprudent de a vorbi de naufragiații regimului cenzitar .[conservatorii]

Iar eu am **o singură dorință :ca România să ajungă la propășirea
la care era pe vremea regimului cenzitar.** " (**apaluze la majorități**)

-D.Manu : **"Să vie iar neoiobăgia !"** [.....:] (p. 457)

Ottulescu / concluzie

«Nonpartidismul majorității

"Dle prim ministru, **în independența noastră**, în credința noastră,în trecutul nostru de
oameni care nu am fost amestecați pînă acum- cea mai mare parte dintre noi -**în
partidele politice** ,d-voastre veți găsi cea mai bună garanție că veți putea realiza
scopul d-voastră. [...]

Eu cred , dle ministru, **în solidaritatea care nu naște din interes...**

-**lorga** : "Foarte bine! "

Ottulescu :... **nu cum este solidaritatea partidelor politice**,ci în solidaritatea care
naște dintr-o idee dint-o credință ,d-voastre veți găsi mai multă asigurare **decît într-o
solidaritate de interese** ,care este vremelnică , cum este și interesul " (apaluze
prelungite la majorități)

Pînă atunci , dle primministru, **o singură rugăminte să vă facem** [...]dorința noastră
ar fi ca **nelegiurile care s-au comis în trecuta guvernare ,să nu rămînă
nesancționate** " (apaluze, ovațiuni)

Ottulescu / iul.'31

«Liga "Vlad Țepeș"

Deși vorbește în numele "majorității" ,ține să facă cîteva precizări .

...Liga a preconizat dictatura .

"[...] **Noi am preconizat** într-un moment dat **dictatura** și recunoaștem cu toată sinceritatea că **am fost partizanul dictaturii** ,pentru că noi avem curajul opiniunii noastre."

-Otetelișanu (PP) : "Ce zice majoritatea ? "

-Ottulescu : " <Teapa > de care vorbea d.Grigorovici ..."

-Bogdan-Duică (PNL) : " Dle raportor, din cele mai înalte locuri **tendința de dictatură a fost dezmințită de mai multe ori.D.prim-ministru a dezmințit-o în străinătate** , prin cuvinte așa de clare , încât nimeni nu le mai poate pune la îndoială.

Atunci ,**de ce vă mai aduceți aminte cu plăcere de o idee,dacă spuneți că a existat numai în trecut ? (aplauze la PNL-1 și PNT)**

-Ottulescu : " [...] eu nu fac decît să dau **o explicație** în privința evoluțiunii grupării noastre [...] am nevoie de toată **sinceritatea** [...] nu înțeleg să vin aici și să spun înaintea Camerei că **Liga Vlad Țepeș nu a fost partizana dictaturii** .

Dar, dacă ați fi urmărit evoluțiunea grupării noastre, desigur că ați fi văzut că **astăzi nu se mai poate vorbi de dictatură.**" (p.456)

...Liga a renunțat la dictatură

A doua zi după reîntronarea MSRegei, "Epoca" ,sub semnătura dlui Periețeanu scria :< **Află însă că Țepeș-Vodă a venit . Ajută-l ,Doamne, să îndeplinească vorba poetului: Dă-i puterea să aleagă neghina din grîu și călăuzește-l pașii lui spre binele țării. Insuflă-i încredere că în țara aceasta sunt și semințe bune, gata să încolțească și să susțină Țara și Tronul , iar pe cel rău să-l înlemnească sub greutatea neghinei , care să-l sufocce.> Din acea zi , "**noi nu am mai simțit nevoia unui regim de dictatură...** "**

-Otetelișanu : "**Dar Vlad Țepeș nu era dictator ? Ați spus că a venit Vlad Țepeș** "

-Ottulescu : "[...] **Vlad Țepeș este un simbol**, este simbolul ideii de autoritate, după cum , în trecut, pe vremea lui Petre Carp, **fierul roșu era simbolul ideii de cinste**,așa și **astăzi Vlad Țepeș este simbolul ideii de autoritate și cinste.**"(aplauze) (p . 457)

Ottulescu / iul.'31

▣Restaurația

"Dar s-a întîmplat **restaurarea monarhică**, restaurare la care, dați-mi voie să vă spun, că **nu ați contribuit nimeni dintre dvs.; restaurație care s-a făcut prin voința țării . MSRegele n-a venit cu un aeroplan pilotat de d.Duca, nici cu un aeroplan pilotat de d. Maniu.**MSRegele a venit singur , și l-a primit întreaga națiune." (aplauze prelungite la majorități) (p. 456 -457)

Ottulescu / iul.'31

▣Cartelul electoral cu PNL

Cartelul a fost pur electoral.El nu a îngreunat mișcările guvernului.

A avut concursul PNL în alegeri , pentru că "**partidul liberal a înțeles apelul MSR.**

Și, dlor, chiar dacă a plecat steagul, **cînd pleci steagul pentru salvarea țării , nu este o rușine** " (apaluze la majorități și PNL) [.....]

Em.Ottulescu,raportor / iul.'31

29.)**Nicolae Iorga** ,Discurs concluziv la Mesaj,Cameră,2 iul.1931

prim-ministru, ministrul Instrucțiunii publice și culte, (DAD, MO.16, șed.din 2 iul.'31, pp 459- 464)

[LD : Discurs integral xeroxat .În computer, integral la **fișier PND** .

Iorga este , ca totdeauna. Mai puțin transparenț ipostaza de prim-ministru.

Despre guvernul pe care-l conduce, despre programul de guvernare, nu spune mai nimic.

Ca opozant, altă dată, spunea mult mai multe.

România patriarhală- este esența doctrinei xpuse.

Este - deși nu o spune explicit - exponent nostalgic al **conservatorismului ,cu nuanțe personale , originale, istoriciste, morale.**

Hotărît să servească Suveranul , el este mîhnit de ingraturile și atacurile adversarilor, pentru că nu i se recunosc fie legitimitatea, fie prestigiul, fie meritele.

Dar nu dă sentințe tranșante contra partidelor, contra guvernărilor de partide.]

[LD : ff important ! Revezi discursul la mesaj al lui Iorga din 5 dec.1930, în care :

/a dat o lovitură de grație guvernului **GGMironescu** ;

/ lovituri zdrobitoare **ideii de partid** , rotativei partidiste la guvernare ;

/ l-a sugerat lui Carol că el este într-un totuș câștigat **ideii "autorității monarhice"** ;

/ s-a auto-indicat ca fiind **"omul providențial "** ;

Și penetrații erau fericiți și la fiecare "capcană" întinsă îl aplaudau !

(Legislatura I, ses. III , șed din 3 dec.'31, p. 191-197)]

Iorga / iul.'31

-Mărturisire de premier :în serviciul Suveranului .

[...]"**Obiceiul** cere ca la sfârșitul discuțiilor privitoare la Adresă, **guvernul însăși să ia cuvântul**.Supunându-mă acestui obicei, eu fac întâi o făgăduială: **voi fi pe locul acesta** [banca ministerială] - **cum eram pe locul de dincolo** [banca lui de deputat] , unde am stat **un pătrar de veac**,fără să mă plîng nimănui și fără să cer nimic nimănui - voi fi același **mărturisitor simplu de lucruri în care cred**.[.....]

Și adaug încă un lucru : Eu am de multă vreme - și am avut prilejul să exprim această credință-**eu am o convingere** în ceea ce privește **îndatoririle locului pe care îl ocup**. **Într-o Cameră pot să fie lupte**: luptele acestea se dezvoltă în măsura pasiunilor care frământă o Adunare și în ce privește indivizii izolați ,în ceea ce privește marginile culturii și educațiunii lor.

Dar cînd cineva se găsește aici [banca ministerială] , trebuie să-și aducă aminte că **ministrul este acela prin care Suveranul guvernează**,nu aș zice totdeauna prin care Suveranul vorbește, dar este omul , care,**cîtă vreme este în serviciul Suveranului** , **nu poate să fie în serviciul partidului său**, chiar dacă îl are.

-Mărturisire de șef de partid

Prin urmare ,îmi pare foarte bine că eu mă găsesc în situația unui **om chemat în afară de situația de partid**, pe care pot să o am, și, deci, mie îmi este mai ușor să reprezint de aici , **ceea ce trebuie să reprezinte întotdeauna un Președinte al Consiliului** ,și fiecare dintre colegii săi, adică: **a da oricînd dovezile** care i se cer, și mai ales oamenilor care i le cer cuviincios, a arăta totdeauna **intențiunile sale** , cu modestie, și **a nu contribui prin nimic la iritarea acelor patimi** , cari, măcar într-un ceas ca acesta de supremă nevoie și suferință națională,**ar fi bine să dispară din Adunările noastre "** (aplauze la majorități)

Iorga / iul.'31

-Mărturisire de istoric.

"Dlor deputați, eu **nu sunt dator** să fac de aici **funcțiunea de istoric**.Atunci cînd , însă, mi se cere, trebuie să o fac și de aici. **În cuvîntările care s-au rostit în această Adunare** - trebuie să **constat cu părere de rău,că nu s-au rostit pentru această Adunare , ci s-au rostit pentru cercuri care sunt în afară de această Adunare; și eu nu am avut niciodată slăbiciunea pentru demonstrații teatrale .**

Prin urmare , o demonstrație teatrală din partea mea nu se va adăugi la demonstrațiile teatrale, care au venit din altă parte - în cursul acestor discuțiuni **s-a făcut istorie**.

Trebuie să vă spun că **istoria contemporană care s-a făcut ,este de o calitate cu totul inferioară**.

Eu ,cu ceea ce voi spune , pot să mă înfățișez înaintea tuturor pînă la sfârșitul vieții mele, și oricine după sfârșitul vieții mele ,va putea să întrebuițeze ce spun eu aici , **ca un document istoric** , care nu se poate respinge. "

"Noi am fost prezințați ca un fel de uzurpatori , care ne-am înbulzit ,**ca niște oameni , care aveau de multă vreme patima de a guverna**.

Curioasă patimă pe care n-am arătat-o douăzeci de ani și mai bine, aproape treizeci de ani ! Și ,**mînați de această patimă** , noi **ne-am fi impus, cumva, Coroanei**.

"Pentru aceasta,pentru a arăta **cîtă nedreptate și cît neadevăr se găsește în această aserțiune**,să-mi dați voie și mie să înfățișez , foarte pe scurt,un mic capitol de istorie."

[urmează relatarea factuală a evenimentelor]

Iorga / iul.'31

▫Tribulațiile parlamentare

-Iorga:La propunerea lui Titulescu,Iorga a mers la **Maniu ca să-l convingă să accepte**

să pună la dispoziție **Parlamentul** , pentru ca să nu fie noi alegeri

-**Argetoianu** : " Fără consimțământul meu !" (ilaritate)

...a dorit menținerea parlamentului PNT

-**Jorga** : "D-voastre erați ca mireasa pe care n-o întreabă nimeni ,dar știe și tace !"

"Da, d-lor,eu m-am luptat multă vreme ca să păstrez **Parlamentul** care a precedat pe acesta, și vă pot spune foarte simplu ,și tot atât de sincer cum v-am făgăduit de la început, de ce țineam la aceasta .

...nu dorea comuniști în parlament

Mie îmi era frică de situația țării , în ce privește anumite propagande cari ne-au trimis pe deputații comuniști ,de cari am scăpat numai grație faptului că lista lor nu avea o valoare legală."

...nu crede în discernământul alegătorului

" Eu totdeauna , în douăzeci de ani , și , mai ales, după război, de câte ori am fost consultat de vreo unul din Suveranii pe care am avut onoarea de a-i servi,cu mijloacele mele modeste, am stăruit să nu se recurgă la alegeri noi,fiindcă eu cred- aceasta este convingerea unui om care își cunoaște bine țara -că o să treacă încă multă apă pe toate râurile țării ,pînă ce alegătorul va ști ce face ! " (apaluze la majorități)

...nu voia să folosească demagogii și presiuni

"Prin urmare,în loc să ațite suferințe, în loc să măgulesc prejudecăți,în loc să întrebuițez sau să văd întrebuițindu-se cele două mijloace obișnuite la noi ,presiunea, care este rea, ori înșelarea conștiinței oamenilor,cu neadevăruri, care este mai rea, decît orice presiune (apaluze la majorități)
mai bine să rămînă orice Parlamnet , cum este. "

#Maniu a refuzat

Dar d.Maniu a refuzat [.....]

(p. 461) [.....]

...dizolvarea parlamentului PNT

"După aceea a venit **formidabilul curent de opinie publică** , care - și nimeni nu mă va desmînți - **mi-a cerut dizolvarea Parlamentului** , pe care eu n-am voit-o .
Parlamentul s-a dizolvat .

▫Parlamentul nou

În cuvintele din urmă pe care eu le-am rostit aici , a fost acea **dorință de a întîlni în Parlametul cel nou, toate forțele vii din celălalt Parlament**,fiindcă **un adevărat Parlament** , pentru un astfel de moment, nu poate fi decît acela în care se întîlnește o **opoziție puternică** , foarte puternică,care să reprezinte toate curentele din această țară."(p. 462)

S-au fixat candidaturile :

- Cîțiva oameni pe care îi cunoștea el ;
- Cîțiva oameni pe care îi cunoșteau colaboratorii lui ;
- Cîțiva de la grupările care au acceptat să colaboreze cu el ;

- "Majoritatea "

La prima întîlnire guvern-majoritate, el le-a spus :

< Vă cer să fiți , față de acțiunea guvernului , **liberi și cu spirit critic.**

Greșeliile noastre să nu le acceptați ; **șovăirile** noastre să le conduceți ;

iar cînd vom avea să propunem **lucruri** care într-adevăr corespund intereselor țării, atunci **să ne susțineți** . > (apaluze la majorități)

▫România patriarhală.

" Aceasta este o nație admirabilă ;numai să nu o înnebunim cu teoriile noastre de **clasa a III-a** .De **clasa I -a**, sunt teoriile unde se fac,de **clasa a II-a** sunt în alte țări ,

mai înaintate decât a noastră, și **cînd ajunge de clasa a III-a**, pe care o poți cumpăra pe nimic, atunci vine și la noi.

"Să nu înnebunim oameni cu lucruri pe cari nu le-au gîndit ,pe care nu le pot înțelege. Nu pentru că nu sunt inteligenți, ci nu le pot înțelege ,fiindcă sunt inteligenți, fiindcă **nu li s-a strîmbat capul cu teorii.**

Să-i luăm așa cum sunt, să învățăm de la dîșii, să respectăm așezămintele lor,să îndeplinim dorințele lor, **să facem o bună țară patriarhală ,mulțumită, solidară,** de la **Rege** pînă la cel din urmă **cioban,cum a fost țara noastră din totdeauna."**

(aplauze la majorități) [.....]

Îndată ce va fi **un suflet adevărat al acestei țări,** de la un capăt pînă la altul, **el va învia toate așezămintele vechi ,va corecta toate așezămintele noi, și ne va învăța ce trebuie să facem în așezămintele pe cari i le vom da "**

(aplauze la majorități) (p. 464)

Iorga / iul.'31

Programul de guvernare .

"Noi nu avem pretenția de a revoluționa România, noi nu avem nici cel mai mic gînd de a călca [...] **legile constituționale ale țării,** pe care noi am prestat jurămînt.

"Noi nu ne înfățișăm ca niște mari inovatori; ne prezentăm numai ca **niște oameni cari fac ce pot , în împrejurările în care se găsesc.**

Și această **modestă operă de oportunitate , nu se inspiră de la teorii mari.[...]**

"Noi nu pornim de la teorii noi nu suntem oameni învățați, nici nu avem pretenția de a fi oameni învățați.Și o spun nu în glumă ci foarte serios."

" Suntem prin urmare oameni care am lăsat în urmă multe iluziuni, și cărora **nu ne pare rău că am înlăturat multe pseudo-principii** , îndată ce am ajuns să le înțelegem.

"Suntem oameni cari ne ținem de **un singur principiu** , anume acela că **în orice situațiune** să-ți dai seama de **trei lucruri : ce este , ce se poate face și ce poți face d-ta** în lucrurile care se pot face , față de lucrurile care sunt.

" Cea dintîi linie generală pentru noi, este să nu împovărăm societatea cu lucruri de care societatea nu are nevoie.[...] **Să nu înlocuești taina ei de viață cu iluziile d-tale de teorii .Societatea aceasta românească e așa de bună și înțelegătoare ! "** (p. 463)

"În ce privește dăinuirea noastră [...] **cînd ni se cere să plecăm,** noi,n-avem decât un răspuns : **nu uzurpăm dreptul nimănui,dar nu dezertăm de hatîrul nimănui. "** (p. 464)

(aplauze.ovații în picioare.Se cere afișarea discursului)

N.Iorga /2 iul.'31

30.)I.Th.Florescu (PNL-3) ,discurs la mesaj, 2iul.'31

(DAD, MO. 16, 2iul.1931, pp 465-471)

[LD: discurs integral xeroxat.Fișier PNL-tehașist .În calculator, l-am dispersat problematic,

avînd în vedere discursul său cu multe paranteze, cu multe momente "retro", fiind deseori **în polemică cu Iorga**. I se dă cuvîntul la insistențe, cf. Regulamentului , deoarece Ottulescu (raportor) și Iorga (primministru), își rostiseră discursurile concludive și Adresa fusese votată.Fusese ales **deputat de Tîrnava Mare** .

Interesantă figură parlamentară și de presă care , cu al său ziar **"Omul liber"** , păstrînd proporțiile, ar putea fi inclusă la ceea ce acum se numește precursor al **" societății civile"** .Din categoria "intelectualilor politicieni " , fără priză în masse, dar cu mare influență în rîndul tineretului etc etc.]

Th.Florescu / iul.'31

#Incident parlamentar .

A fost **surprins** să audă că , în lipsa lui,**50 de deputați majoritari,au cerut " să se înăbușe glasul nu a unui opozant"** , pentrucă el nu face parte din opoziție,nu a luat , încă , "o atitudine de adversar hotărît față de guvern",ci **"al unui coleg imparțial care stă în așteptare** , spre a judeca faptele bune,proiectele folositoare sau greșelile unui guvern nou." Nu înțelegea , deci, această antipatie,difuzată dinspre banca ministerială, contra lui.

Voce : "Vă înșelați!"

Florescu : " Eu, d-lor, vă cer ca **cuvintele d-lui prim-ministru,** atît de moralizatoare,

pentru cei ce au nevoie de această moralizare, **să corespundă cu faptele** însăși ale guvernului, și **să fim**, d-lor, o dată **sinceri**, în acțiunea noastră ca și în vorbele noastre. Chiar d. primministru, adinioară, în discursul său, vă spunea că va fi mulțumit să constate **independența și caracterul d-voastră. Fiți Parlamentul care judecă cinstit și drept, ca să meritați măgulitorul epitet de <Parlament select >**

Nu înțeleg, de ce, oricât de puțin interesant ar fi pentru dvs. ce aș spune eu, **nu înțeleg de ce să nu mă lăsați și pe mine să uzez de dreptul pe care nu l-am utilizat la validări, și să-mi fac datoria de reprezentant al județului Tîrnava Mare.**

Vă rog să nu mă siliți, pentru nici un fel de motiv, să fac opoziție pentru opoziție, nu vreau să fac acest lucru.

Eu sunt un om descătușat de partide, reprezint un curent de opinie, mai mare sau mai mic, mai mic decât al d-voastră, mai mic decât al tuturor, dar **am și eu convingerile și părerile mele.**[...] Aduug că **lealitatea d-lui președinte [Pompeiu] este în joc.** Eu m-am înscris printre cei dintîi la discuția la Mesaj și d-sa m-a încredințat și ieri și alaltăieri, că voi vorbi în această seară. **Eu reprezint o grupare independentă**, cu aceleași drepturi ca toate partidele, și **nu înțeleg** de ce se face față de mine **un act de brutalitate** pe care cu toții îl veți regreta.

(aprobări la opoziție; protestări la majorități)

[Se pune la vot luarea în considerare a Răspunsului la mesaj, se adoptă, ...

Florescu insistă, i se dă cuvîntul.]

-Florescu : "regretînd sincer gestul unei părți din Adunare, care fără nici un motiv serios m-a împiedicat a vorbi în discuția generală a Mesajului, contrariu tuturor uzanțelor, revin la tribună pentru a vorbi la paragraful I al Adresei." (p. 465) [.....]

I. Th. Florescu / iul.'31

Majoritatea parlamentară

Succesul lui Ottulescu, figură distinsă a baroului Bucureștean, om cu "caracter", un autentic "independent", care a ținut o cuvîntare "elegantă." De altfel, Iorga i-a mărturisit în ajunul alegerilor că nici nu ținea să aibă "o mare majoritate"

-Iorga : "Este adevărat"

-Florescu : a scris într-o revistă franceză despre această opinie a profesorului...

-Iorga : prea scrie des în revistele franțuzești, ar fi bine să scrie în cele românești ...

-Florescu : a vrut să-l pună într-o lumină favorabilă în Apus, pentru că reprezintă țara într-un moment greu (aplauze la majorități) El are mulți prieteni printre majoritari ...

Revenind la **Parlamentul "Uniunii Naționale"**; a întrebat pe **unii majoritari**

căror partide sau grupări aparțin și dînșii i-au răspuns :

< nici unui partid sau grup, suntem independenți. >

M-am bucurat și mi-am zis: iată niște **< oameni liberi >**, ca mine, dintre aceștia **o să-mi recrutez eu partizanii**, și pot să-mi fac **cadre.** (**Ilaritate**)

Am văzut, însă, că nu prea sunteți liberi. [...]

Am văzut pe distinsul și scînteietorul de talent, prietenul meu, d. **Petrovici** [...]

Eu cred, contrar d-lui Goga, că **aveți deja o puternică coeziune** și că nu e nevoie

să se infiripeze treptat.[...] **mie mi-este frică că aveți prea mare coeziune,**

pentru că v-am văzut blok din prima zi ... noi **am dori ca blokul să se mai fărîmițeze**,

ca să nu fiți prea puternici și **să deveniți despoți.** " (p. 467)

I. Th. Florescu / iul.'31

31.) Comunicări, interpelări, diverse .

M. Negură (PNL), N. Robu (LANC), Teodor Iacobescu (PNȚ), I. Modreanu :

a) **întîrzierea plății salariilor învățătorilor, preoților și a pensiilor.**

/ **G. Cantacuzino-Grănicerul**, proiectul de lege, din inițiativă parlamentară pentru perceperea sumei de 3 lei, pentru terminarea **Bisericii Neamului de la Mărășești**.

/ **I. Petrovici** : așezarea **bustului lui Titu Maiorescu** în incinta Adunării ;

b) **I. Mihalache** : declarație la depunerea proiectului de lege privind controlul averii și apărarea onoarei.

/ **dr. Șt. Irimescu** : ravagiile tuberculozei ; **dr. Cantacuzino** (ministrul Sănătății)

: **fondul loteriei de stat va servi la combaterea plăgii** .

TRAVALIUL LEGISLATIV

Vezi la fișier Legislație

- Rectificarea bugetului - Argetoianu ; (fișat)
- Camerile Agricole - Ionescu-Sisești ; (fișat)
- Protejarea producției de țigări - M.Manoilescu ; (fișat)
- Modificări la **legea pentru administrația locală și la legea municipiului București** Nona Ottescu (subsecretar de stat la Interne)
- Lege pentru **Autonomia universitară** - Iorga
- Lege cu modificări la **legea inv.superior** -Iorga
- Lege pentru reînființarea Direcției Generale a teatrelor Naționale și Operelor -Iorga
- Modificări la Legea pentru **învățământul secundar** - Iorga
- Legi pentru înființarea unor catedre - medicină, drept,
- Lege pentru **valorificarea cerealelor** -Ionescu-Sisești
- Modificarea unor articole din **legea drumurilor** -V.Vîlcovici
- Modificări la legea **contabilității publice**
- Modificări la **legea pădurilor**
- Modificări la legea **peschăriilor statului**
- Modificări la legea **contra cametei**
- Lege privind **stabilirea orei oficiale.**
- Lege privind înființarea **loteriei de stat**

32.) **N.Iorga** , discursuri ,Cameră și Senat , 14 iul.'31

(DAD,MO 32, șed. 14 iul., p 1419)

(DS, MO 21, 14 iul.'31, p. 804)

[LD : trebuie să ții seama de atmosfera resimțită atunci de toți "**actorii politici** ", după primăvara aceea tensionată și zgomotoasă ;trebuie să ții seama de așa-numita "**lună de miere** " a oricărei guvernări ; trebuie să detectezi, totuși,previzibila reluare a nemulțumirilor, a discordanțelor, a atacurilor ,**contra unui guvern "nonpartidic"** , destul de clar exprimate și în această sesiune extraordinară .

Partida de șah era deschisă : fuseseră făcute primele mișcări :

Regele, guvernul, parlamentul ;

urma mișcarea "**adversarilor** ", **a partidelor** :dacă se resemnau să fie înlăturate din mecanismul puterii ,dacă erau în stare să se solidarizeze contra loviturii date .

Este greu de surprins cu exactitate , **dacă și cât** :

Iorga era sub **euoforia** apogeului puterii sale politice;era **ajutat** sau **minat** de echipa guvernamentală;era **derutat** sau **sigur** de reușita experimentului...]

Iorga / Senat (ora 23, 45)

" Dlor senatori, din partea guvernului nu vă pot arăta îndeajuns , cît suntem de **recunoscători pentru tot ajutorul care ni s-a dat.**

"Rare ori probleme de o actualitate atît de grabnică au fost soluționate atît de repede și cu o atît de mare bunăvoință din partea tuturor.

" Și, împreună cu colegii mei, eu am **o singură rugămintă** , aceea ca,întorcîndu-vă în mijlocul alegătorilor , **să le duceți solia că vremurile grele au căzut asupra noastră** , și deseori, **nu din vina noastră, a nimănuia dintre noi**,dar că , prin **munca și buna înțelegere** cheltuită aici,se poate ajunge nu numai la **refacerea Țerii, așa cum a fost odată**,ci la **ridicarea ei** la o treaptă de dedezvoltare , materială și morală, **pe care n-a cunoscut-o pînă acum.**

"Vă urez vacanță plină de activitate și de rod, pentru binele **Țerei noastre iubite** " (aplauze prelungite și îndelung repetate)

Mihail Sadoveanu /

"Dlor senatori , în aceeaș clipă, țin și eu să vă **mulțumesc tuturor pentru jertfa destul de grea** , pe care ați făcut-o,luînd parte la **această sesiune extraordinară.**Vă doresc odihnă bine meritată.Adresez , în acelaș timp, **sftenicilor Maiestății Sale**, aceleași urări. Doresc iubitelui nostru **Rege tihnă și tărie** pentru binele țării "

(apaluze prelungite îndelung repetate)

Iorga / Cameră (ora 24)

"În numele tuturor colegilor mei , vă arăt cele mai bune **mulțumiri** pentru ajutorul pe care l-ați dat , **chiar atunci când alte puncte de vedere au fost prezentate de minoritate, operei fără nici un caracter de interes de partid** ,care a fost **încredințată acestui guvern.**

"În adevăr , în această lună de zile **cred că s-a simțit un "ritm nou"** în **sentimentele noastre unii față de alții** ,în ajutorul pe care ni l-ați dat în orice împrejurare ,în votul unanim sau aproape unanim , care a fost constatat , la sfârșitul discuțiilor noastre , s-a constatat zic, **acel ritm nou** , care ne este ,în ce privește **concepția singură a legilor de un caracter românesc, local, potrivit cu nevoile noastre , fără nici un împrumut de la legislațiile străine** ,dar mai ales , în **dorința** pe care o avem cu toții , de a **ne întinde mâinile într-o epocă de armistițiu a unor lupte care au durat deajuns ,pentru a putea fi amânate** în continuarea lor **peste un oarecare răstimp de odihnă pentru țară.**

"Și eu sunt sigur că , atunci când vom controla fiecare ,în mediul din care ne-am luat votul alegătorilor României ,**când vom controla dacă am făcut bine sau rău aici în Cameră,** eu cred că și în cazul când nu orice din măsurile câte s-au luat , ar putea să fie aprobate, **aprobarea țării va fi dată momentelor acestora de bună înțelegere și de lucrare pașnică și roditoare** , care vor forma pentru această sesiune extraordinară **un moment de reluare a celor mai bune tradiții și de pregătire al celui mai bun viitor de concordie națională, pentru îndreptarea unei situații** , pe care nimeni dintre noi n-a vrut s-o creeze,dar pe care cu toții suntem datori a o îndrepta .(apaluze pe băncile majorității)

" Dleam **Mesajul Regal** de închiderea acestei sesiuni extraordinare "
(Adunarea ascultă în picioare)

33.)14 iul.'31.Închiderea sesiunii extraordinare

(DS , MO 21, șed. din 14 iul,'31, p. 804, ora 23,45 !)

(DAD, MO 32, șed. din 14 iul.'31, p. 1419, ora 24 !)

▀Mesajul regal

"Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare a avut drept **scop principal** îndreptarea **condițiilor financiare** ale țării și **simplificarea aparatului de stat .**

"**Necesități superioare** ale **agriculturii și învățămîntului** , au făcut necesar și prezentarea unor **proiecte de legi** care să permită **învieirea inițiativei materiale și morale** a societății însăși și **înlăturarea piedicilor** care-i stăteau în cale.

" Mă bucur că **la îndeplinirea acestei opere, toate partidele,ascultînd călduroasa Mea chemare , au contribuit cu experiența și cunoștințele lor** (apaluze prelungite)

"Astfel a fost satisfăcută dorința pe care o exprimam că, în fața unor greutăți cum n-au mai fost altele ,**să se ajungă la o colaborare** inspirată numai de grija intereselor superioare ale țării noastre iubite.

"**Unele legi votate unanim** au **căpătat astfel acea pecete a tuturor formațiunilor și personalităților politice** , care asigură dăinuirea lor. (ovațiuni îndelung prelungite)

"Întorși pentru vacanță în mijlocul acelor cari v-au trimis,**veți putea constata** ,cred, cît de mult **această nouă atitudine corespunde dorințelor țării întregi** ,care nu cere decît discuție onestă, schimb frățesc de păreri și măsuri de înțeleaptă conordie. (ovațiuni)

" Mulțumindu-vă pentru **cît de mult ați putut face** într-un timp așa descurt,ca să sprijiniți **intențiile patriotice ale guvernului meu,sunt sigur că pe această cale** serviți mai bine **decît pe oricare alta** adevăratele interese ale României și ajutați esențial Coroana în misiunea istorică ,încredințată Mie de voința națională."

(Ovațiuni prelungite, îndelung repetate.Strigăte:

Trăiască Regele Carol al II-lea)

" Eu, declar închisă sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare " **Carol.**

Mesajul Regal / 14 iul.'31

1.)15 nov.'31.Deschiderea Parlamentului.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

[LD: atenție ! Sesiunea se deschide fără prezența lui Carol .În incinta Adunării Deputaților, întruniți deputații și senatorii, guvernul,deminitari , presă . Iorga a dat citire **Scrisorii** .Apoi a citit **Mesajul Regal**.
Atrage atenția responsabilizarea fiecărui ministru în fața regelui , prin formula "**guvernul Meu**" , "**ministrul Meu**" .]

Scrisoarea lui Carol către Iorga .

" Scumpul Meu Președinte de Consiliu,

Sunt adînc mîhnit că **gripa de ale cărei urmări sunt reținut în casă** ,mă împiedică să îndeplinesc funcțiunea constituțională de a deschide ,cetind Mesajul Regal, sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare.[.....] Conform uzanței , d-voastre aveți îndatorirea să cetiți , **în numele Meu**, Mesajul Regal. [...]**gîndul și sufletul Meu** va fi în mijloc reprezentanților Națiunii [...]"Carol . Sinaia. 14 nov.'31

▫ Mesajul Regal

Domnilor Senatori,

Domnilor deputați,

" Sunteți chemați în sesiune ordinară pentru a continua opera începută în împrejurări grele acum o jumătate de an, într-o spornică sesiune extraordinară.

[Doctrina nouă:adaptarea la realitate]

" În acest moment de mare criză , în care toate țările își cercetează bazele așezămintelor lor economice ,**așezarea economică și financiară a Statului nostru se cere și ea revizuită** .**Noua ordine** de lucruri urmînd să fie stabilită **nu pe concepții individuale** , sau pe acelea ale unui singur partid,este de dorit ca munca **Guvernului Meu** , de **necesitate națională** , tuturor formațiunilor politice. (apaluze)
"Adaptarea la realitate ,aceasta e **formula** care poate aduna pe toți cîți s-au convins , în sfîrșit, că o societate în perpetuă evoluțiune , **nu poate trăi în cadrul unor legi rigide** și că e **dreptul ei** să ceară **forme noi**,corespuzătoare împrejurărilor în care se dezvoltă. [...].Ar fi de dorit ca **legiuirile** pe care munca Domniilor Voastre le vor da Țării , să poarte ,așa dar ,prin tendința și prin forma lor, **această nouă pecete.**"

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați ,

[Buget .Finanțe.C. Argetoianu]

[.....]"Guvernul Meu este , prin urmare ,nevoit să prezinte **un buget redus** la cheltuielile strict necesare pentru **menținerea aparatului de Stat** ,buget care să ne permită a aștepta vremuri mai prielnice.[.....]

Pentru a veni în ajutorul **celor apăsați**, ministrul de finanțe va aduce înaintea D-voastră **un proiect** pentru **conversiunea datoriilor agricole** (apluaze prelungite pe băncile majorității),și în special ale micii proprietăți rurale ;

un proiect de revizuire a impozitului global ;

un proiect pentru emiterea de obligațiuni industriale,care să ușureze situațiunea marii industriei ;**un proiect** pentru instituirea **Casei de Amortizare** care, pe lîngă atribuțiunea de **lichidare a datoriilor flotante a Statului** ,va avea în sarcina ei și aceea de a înlesni **lichidarea creanțelor private** care nu s-ar încadra în prescripțiunile legii asanării datoriilor agricole.

" În strînsă legătură cu bugetul și cu economia generală,ministrul de finanțe vă va supune de asemenea :**un proiect** de lege pentru **armonizarea funcțiunilor și salariilor funcționarilor publici** ,ca o consecință a **reorganizării și raționalizării** muncii în

Departamentele Ministeriale.[LD:reducerea posturilor !]

"Ministrul de finanțe va mai supune dezbaterilor Dvs:

un proiect de lege al **monopolului alcoolului** ;un proiect al **Asigurărilor de Stat** , atât în ceea ce privește imobilele Statului , județului și comunelor, cât și al asigurărilor cuprinse în legile de muncă și ocrotire socială ;
un proiect pentru crearea **inspecției superioare a finanțelor** ;
un proiect pentru complectarea **organizării Curții de Conturi** ;
un proiect de lege pentru **unificarea pensiunilor** ;
un proiect pentru crearea **monedei divizionare de argint** ;
un proiect de lege pentru **organizarea comerțului bancar** ." (p. 2)

[Armata -g-ral C.Stefănescu Amza]

[.....] Ministrul armatei va supune deliberării dvs. mai multe **proiecte de legi** menite a complectea organizarea și buna funcționare a diferitelor sale organe constitutive , precum :

Legea **cadrelor** ;Legea creerii **Corpului Tehnic** al Armatei ;

Legea **Aeronauticii** ;Legea **Corpului Subofițerilor** ;

Legea pentru asigurarea fondului necesar **dotățiunilor armatei**. (p. 2-3)

[Agricultură - Gh.Ionescu-Sisești]

[.....] Puterea de rezistență și capacitatea de producție a agriculturii vor fi sporite prin **readaptarea sarcinilor fiscale** la rentabilitatea actuală (aplauze majorități) și prin **conversiunea pe termen lung și cu dobândă mică a datoriilor**, devenite apăsătoare în urma scăderii prețurilor. (apaluze și ovații prelungite la majorități)
[...]"Proiectul de **lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii** ,pe care îl veți cerceta, este menit să înlesnească această **evoluțiune a agriculturii** noastre spre **noi ramuri de producțiune** , **mai variate, mai valoroase și mai rentabile**. (aplauze prelungite, ovațiuni la majorități) [.....] (p. 3)

[Școala -Nicolae Iorga]

" **Ministrul Școlai** va căuta , prin măsuri de cea mai simplă ,dar mai folositoare **legislație** ,să ducă și în domeniul **școlilor normale , comerciale,industriale**, unde trebuie înviate atelierile de meșteri,în domeniul **seminariilor** , unde dreptul Bisericilor trebuie restabilit ,dar cu **controlul firesc** al celui care plătește, **opera începută în timpul verii** " (aplauze prelungite, ovațiuni repetate la majorități)

[Administrație ad-interim la interne , C.Argetoianu]

"**Legea pentru organizarea administrațiunii locale**,cu **modificările sumare** aduse în sesiunea trecută, **urmează a fi revizuită**

Vi se va propune, prin urmare, un proiect de lege de **organizare administrativă** care, **păstrînd parte** din principiile actualei legi, **suprimînd parte** din dispozițiile ei , și **răspunzînd ideii de ordine , de economie și de simplificare** a aparatului administrativ, să creeze un **instrument de cîrmuire** apropiat nevoilor noastre prezente . (aplauze la majorități)

"Împreună cu acest proiect vi se va supune un proiect de **organizarea municipiului București** ,care răspund aceluiași principii de ordine , economie și simplificare " (p. 3)

[Sănătate, muncă , ocrotiri sociale -dr.I.Cantacuzino]

[...] În cursul acestei sesiuni vi se va supune un proiect de lege privitor la modificările de adus actualei **legislațiunii sanitare** și un altul prin care, pentru prima oară,se va realiza **unificarea legislațiunii** noastre , atât de dispartată, în materie de **asigurări sociale** ." (aplauze la majorități) (p. 4)

[Justiție-C.Hamangiu]

"Ministrul de Justiție va prezenta votului Parlamentului

o nouă lege de **organizare judecătorească** , care tinde a înlătura orice influență a puterii executive asupra puterii judecătorești . (aplauze) ;

o lege privitoare la organizarea **Înaltei Curți de Casație și Justiție** ;

o lege modificatoare a **Contenciosului Administrativ** și

o lege pentru înființarea unei **Case de Economie, Credit și Ajutor a Magistraților** .
(aplauze prelungite , ovațiuni, la majoritari)

[**Lucrări publice -V.Vâlcovici**]

" Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor va propune o cercetare atentă a principiilor care stau la baza **legii drumurilor** , [.....]

" Vor veni apoi propuneri de **revizuire a legilor Regiilor Autonome** dependente de Departamentul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, cu scopul de a da acestor importante instituții de Stat **o haină mai proprie lor**, folosind desigur experiența de până azi" (p. 4)

[**Industria și comerț -N.Vasilescu -Karpen**]

" Variațiunea rapidă a conjuncturii economice impune o **ajustarea legilor existente** la nevoile actuale , crearea de **noi legi cu caracter economic** , precum și **revizuirea condițiilor schimbului** nostru comercial cu străinătatea , favorizând , pe cât posibil, exportul. [.....]

Legea energiei urmează a se modifica în vederea atingerii acestui scop , ținând totuși seama și de **folosirea** , pe cât posibil , a **combustibilului neexportabil**. Aplicarea actualei legi a minelor a pus în evidență **necesitatea revizuirii** unora din dispozițiile ei. [.....] "

Unele legi în legătură cu economia Țării , **au dat loc la nepotriviri între aceste legi și legiurile mai vechi** , precum și la **dificultăți de aplicare** ; **legea comercializării** , **legea energiei** , vor trebui revizuite și în vederea armonizării lor. [...]

Unele modificări urmează a fi introduse în **legea burselor** de efecte și în **legea Camerelor de comerț** , reducându-se și numărul acestor Camere , astăzi mult exagerat ." (aplauze la majorități)

▣ **Apel la solidaritate cu guvernul**

" Încredințat că aceste vremi pun înaintea fiecăruia , **din orice formațiune ar face parte, probleme de conștiință**, din care poate rezulta acea **solidaritate** pe care **Coroana , ca și Țara , v-o cer, urez o liniștită și rodnică desfășurare** a discuțiilor Domniilor Voastre **oneste și patriotice** .

(ovații și aplauze îndelungate la majorități)

Declar deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare . **Carol** "

(aplauze, ovații, trăiască Regele ! urale prelungite)

Mesajul Regal, 15 nov. '31

2.) **Răspunsul la Mesaj (raportor C.Ifrim,) , 20 nov. '31**

(DAD, MO 4, ședința din 20 nov. '31 , p 27-28)

[LD. cf uzanțelor, **Răspunsul urmărește aceeași ordine problematică** ca și Mesajul , un fel de rezumat ; notez doar diferențierile formale...Vezi xeroxul integral]

...**Parafrazarea Mesajul**

" Sire ,

[...] "**Bugetul redus** la cheltuielile indispensabile menținerii aparatului de Stat , **impune sacrificii funcționarilor**, al căror **patriotism** , Adunarea Deputaților îl apreciază în adevărata măsură " [LD:curbele de sacrificiu !]

-Gr.Trancu-Iași (P.P.): "Vai de capul lor ! " [...]

" Adunarea Deputaților , Vă exprimă în numele Națiunii , **recunoștința sa profundă pentru înalta inițiativă a Majestății Voastre**, cu privire la **ușurarea sarcinilor greu resimțite de plugărima Țării**" [LD:conversiunea !] [.....]

"Adunarea Deputaților va sprijini guvernul în toate măsurile ce va lua , atât în chestiunile locale , cât și în întrebunțarea tot mai largă a **elementelor localnice** de seamă în spiritul **Unității naționale** , tot mai puternic întărită de dragostea patriei comune , reintregită prin jerfa tuturor " [.....]

Credința Maiestății Voastre , că Tronul și Țara sunt în drept să găsească în **solidaritatea tuturor formațiunilor politice** , ecoul necesar unei rodnice desfășurări a discuțiilor oneste , [...] e adânc împărtășită de toate conștiințele , între reprezentanții națiunii ." [.....]

Trăiască MSRCarol !

Trăiască Marele Voievod Mihai și întreaga familie regală !"
Răspuns la mesaj, 20 nov.'31

3.)C.A.Spulber (Liga Vlad Țepeș/P.Conservator) ,la mesaj, 24 nov.'31

(DAD, MO 6, ședința din 24 nov.'31, p. 74- 77)

[LD : marchează transformarea Ligii "Vlad Țepeș" în **Partidul Conservator**.

Motivul principal: posibilitatea de a fi chemat la putere ;

Conversiunea datoriilor agricole - piatra de încercare ;

Programul și principiile PC:**liberalism clasic +ordine + nonintervenționism]**

***Notă:10 nov.'31Congresul P.Conservator.**

[Vezi pe larg la **fișier P.Conservator]**

[LD: Explicația politică cea mai penibilă cu putință, făcută de un "țepist" submediocru,încît este de mirare că a fost desemnat să fie "purtător de cuvînt"S-ar putea ca să fi fost o strategie deliberată , dar oricum ,debutul lor ca partid a fost compromițător
Singurul lucru meritoriu, sinceritatea :**ca ligă nu puteau fi chemați la putere , ca partid, da ! Este evident că ascensiunea lor în parlament , prin tactica lui Iorga, le-a deschis apetitulul .]**

Spulber / nov.'31

▫Dezbaterea la Mesaj

Discuția la mesaj, este ocazia ca **partidele să-și fixeze atitudinea față de de guvern și ,** implicat , între ele. Nu sunt decît 5 luni de la discuția la mesajul precedent,dar **viața publică se precipită vertiginos, încît ...**

...Țepiștii :un pas spre "dreapta"

...Guvernul : un pas spre "stînga"

"[...] noi, țepiștii, în aceste luni am făcut un pas spre dreapta,în același timp , guvernul face un pas spre stînga .

Această deplasare de poziții dă naștere la raporturi noi cari, acolo unde există onestitate politică , trebuie să fie fixate , formulate și cunoscute de toată lumea.

...Piatra de încercare: conversiunea

[.....] Acum însă cînd **pe primul plan** al preocupărilor politice Mesajul a aruncat chestiunea atît de arzătoare a **datoriilor agricole , partidele sunt somate să spună un da sau nu** categoric.

Noi nu trebuie să tolerăm gîndul că prin manevre de culise s-ar putea ajunge la dărîmarea guvernului, înainte ca onorabilele partide din opoziție să fie obligate să ia o atitudine și **să-și spună gîndul precis în această chestiune."** (p. 74)

Spulber / 24 nov.'31

▫Partidul Conservator

[LD: atenție ! analogia cu **partidul conservator englez** este de luat în seamă ?

"Liberalismul clasic" revendicat de P.C, este un paradox ?Există vreo **continuitate** între doctrina dispărutelor partide consrvatoare și noua formație ?]

-**Nichifor Robu** (LANC) " Dar se va chema **tot Vlad Țepeș ?"**

-**Spulber** : " Ce vă inchietați de detalii de acestea ? [...] partid sau ligă **noi avem pur și simplu aceleași intențiuni [...]** numai că **adăugăm ceva:dezvoltăm** ceea ce este necesar ,pentru a **transforma o organizație temporară , cum este o ligă,în una permanentă**.Este o suprapunere de intențiuni și de aspirațiuni naționale"

Partidul Conservator admite clasele sociale , nu însă dinamice,pe care o admit socialiștii, a acestei clase,adică lupta de clasă,această ipocrită formulă ,care , în definitiv, tînde a distruge pe toate celelalte ,pentru a ajunge la dictatura unei singure clase , a proletariatului.

-**Al.Lucian** (PSD) : " Nu simții greutatea contrazicerii ? "

-**Spulber** : " O afirmi d-ta, dar aș vrea să văd formulată contrazicerea.Luptele acestea de clasă **sunt înlocuite la noi cu cooperăția de clasă și cu armonia de clasă.**

...Doctrina P.C.: liberalismul clasic

Partidul conservator are un program ,cel al liberalismului clasic pe care însă l-au uitat de mult liberalii ;el vrea respectul proprietății , respectul convențiilor ,care nu este decât un alt aspect al proprietății, și vrea un minimum de intervenționism.

-V.Gh.Ispir (PNL-4) : "V-au influențat alegerile din Anglia, acolo însă este alta situația.

-Spulber : "Vă înșelați ;așa de puțin am fost impresionați , încât trebuie să știți că doctrina aceasta a partidului conservator ,era de la început în intențiile și în aspirațiile Ligii.Liga noastră s-a născut cerînd apărarea autorității , care, în adevăr,este singura condiție pentru a se ajunge la ordine, care ordine la rîndul ei este postulatul partidului conservator .Noi eram predestinați să evoluăm cu principiile noastre , mai curînd sau mai tîrziu, în partid conservator."(p. 75)
Spulber / nov.'31

PC:Nonintervenționismul de stat

[LD: la acest capitol doctrinar transpare continuitatea doctrinară conservatoare; poziția față de exproprierea pămîntului ;și, în noul stadiu, pentru conversiune.]

" [...]intervenționismul ,după părerea mea, este rădăcina tuturor relelor de care suferă această țară .Dvs știți că intervenționismul acesta este atît de extins și de adînc, încît nici nu se mai vorbește de el. Presupun chiar că vă surprinde faptul că mă ocup de această metodă exclusivă de guvernare.Dacă intervenționismul este așa de generalizat , este el cel puțin expresia unei convingeri ? Deloc.

E pur și simplu o practică de inerție ,care se explică istoricește.

-Pamfil Șeicaru : " După război , în toate statele s-a manifestat intervenționismul de stat .

-Spulber : " Exact.Este însă adevărat că intervenționismul la noi începe mult mai devreme.

-Șeicaru : "Dacă se manifestă intervenționismul de stat ,înseamnă că este determinată de anumite necesități."

-Al.Perițeanu (P.C.): "De aceea merg lucrurile așa de prost în Europa."

-Șeicaru : "Reformați Europa"

-Perițeanu : "Europa a pornit înapoi. "

-Șeicaru : " Europa suferă consecințele războiului"

-Spulber: "Statul român modern a fost creat acum 70 de ani , de sus în jos.Aceasta înseamnă că a fost creat prin intervenționismul de stat ,dar era departe de a avea intensitatea de acum.Ce s-a întîmplat ?În timpul războiului intervenționismul de stat a ajuns la maximum și cu drept cuvînt , fiindcă războiul , acțiune națională, este o acțiune concentrată și unitară și cade ,firește, în mîinile statului.

...intervenționismul =exploatarea politicianistă a bunului public

Pacea nu însemnează numaidecît și lichidarea tuturor chestiunilor.

Statul avea în mîină lichidarea acestor chestiuni și a continuat să intervină.

Dar în orice caz , odată cu aceste circumstanțe de război,care legitimau intervenția statului , ea avea să dispară într-un moment dat,dacă acest intervenționism nu ar fi fost alimentat de politicianism.

Politicianismul , în definitiv, nu este decât un sindicat cu aparență legală , de exploatare a bunului public.[...] Acest nenorocit politicianism a întreținut, prin urmare, acest intervenționism de stat , în care eu pun rădăcina tuturor relelor noastre. [...]

...intervenționismul în variantă socialistă, comunistă

Intervenționismul de stat este acreditat în ațîtea alte părți ,sub forma de socialism de stat. În definitiv , comunismul nu este decât intervenționismul la maximum.[...]

Acest intervenționism nu este justificat nici din p.d.v al economiei politice, nici din p.d.v .social.[.....]

...intervenționismul =statul excroc

Miniștrii noștri[...]au avut așa de puțină conștiință a menirii lor , a faptului că ei sunt însăși statul, încît și-au bătut completamente joc de stat.La un moment dat au făcut din stat un excroc, un înșelător, pur și simplu, compromițînd cu desăvîrșire această idee, care este desigur înaltă.Exemple:

-**Legea pentru încurajarea construcțiilor** ,cu scutire de impozite pe 10-20 de ani ;după ce omul și-a terminat casa ,statul l-a pus la impozite !

-**Legea împrumutării** ,făcută fără selecțiune, generalizarea ei ,a fost o mare greșală.

-**Conversiunea ?** Vor beneficia debitori cinștiți,dar și atîția "debitori veseli" !

-**Șeicaru :** " dvs **negați rolul statului de a interveni în conflictele sociale ."**

-**Spulber:** Nu, eu **reduc rolul statului la apărarea ordinii sociale** ,la rolul de **controlor și dirigiuitor."**

-**Șeicaru :** Și de aceea statul trebuie să intervină în conversiunea datoriilor agricole.

-**Spulber:** A, nu ! Am înțeles prin ordinea socială, ordinea publică!

-**ACCuza :** **Vasăzică reduceți rolul statului la statul jandarm** .Atîta tot ?!

-Voci : "Cum garantezi ordinea ?"

-**Spulber :** Un mijloc de **a compromite** cele mai fundate teorii ,este acela de a aplica acestor teorii **o etichetă anticipată** : așa a fost și cu acel termen de "**stat-jandarm**"; așa a fost și cu eticheta de "**domiciliul forțat pentru profesori**" (la legea care fixa stoparea profesorilor "ambulanți "); așa este și cu "**intervenționismul**" - prin care **cetățeanul așteaptă totul de la stat !** (p. 76)

▣**PC:colaborare condiționată cu guvernul**

Dacă guvernul va vota conversiunea,P.C va denunța alianța , cartelul cu guvernul;

...Guvernul **să nu țină seama de curentele "zgomotoase "** ;

..."**Țărănismul "** este un fetiș !

...**Conversiunea**

/ Suspendarea execuțiilor datoriilor pentru 2 ani ;

/ **Conversiune pe baza acordului dintre creditor și debitor ;**

▣**Votează R la M**

/ **Votează Răspunsul la Mesaj**, cu rezerva privind conversiunea. (p. 76-77)

C.A.Spulber / nov.'31

4)**Al.Otetelișanu (PP) ,discurs la mesaj , 24 nov.'31**

(DAD, MO 6, șed. din 24 nov.'31, p. 63- 67)

[LD: urcînd la tribună, ACCuza îl ironizează că a fost aplaudat doar de Trancu-Iași . Otetelișanu spune că ,deși a mai fost parlamentar, este prima oară cînd ia cuvîntul la Mesaj . Xerox incomplet.]

Otetelișanu / nov.'31

▣**Guvern Iorga-Argetoianu**

Guvernul s-a autodefinit de "**ritm nou**" . Ritm înseamnă cadență, măsură .

..."**ritmul nou**" =ritm de haos,diletantism

"**Ritmul nou** al guvernului actual ,este un **ritm al haosului** ,este un ritm al **lipsei complete de unitate de convingeri** între membrii acestui guvern, **este un ritm al diletantismului.**(aplauze PP)

(**Argetoianu**

La baza **concepției acestui guvern** stă, pe de o parte ,"**gîndul și simțirea primului-ministru de drept**" ,**profesorul Iorga** ,dar stă într-o măsură mai mare și "**concepția șefului de fapt**" ,a ministrului de finanțe, **Argetoianu.** [.....]

Argetoianu are concepția "**oarecum autocrată**" , crede că poate să conducă țara:"**așa cum vrea dînsul, așa cum crede dînsul !"**

Argetoianu -**reprezentantul cel mai desăvîrșit al diletantismului** în viața noastră publică "**L-am cunoscut cînd era conservator** ,conservator care se plimba de la casa defunctului Marghiloman ,la casa defunctului Nicolae Filipescu , la casa defunctului Take Ionescu ;

I-am cunoscut mai tîrziu ,**cînd era convins membru al partidului nostru [PP] ;**

I-am cunoscut , mai tîrziu , cînd era membru convins al **partidului național** al d-lui profesor Iorga, **al partidului național -țărănesc**,și mai tîrziu **al partidului liberal** , iar acum **ca tehnician , specialist, susținător al unei concepții etatiste sui generis.**

Vedeți dvs ,cît de variată este concepțiunea d-lui Argetoianu care a știut ,în scurtă vreme, de la 1914 încoace, să officieze **pe altarele tuturor partidelor"**
[LD: din 1914-1931,6 migrări !]

#Misiunea guvernului Iorga

Un guvern vine totdeauna la putere ca să îndeplinească o anumită misiune sau chiar mai multe misiuni (impuse de împrejurări sau dorite de guvern)

După opinia sa, **Guvernul Iorga și-a asumat două misiuni :**

Să transforme radical viața politică, prin desființarea partidelor ;

Să transforme radical , din temelie, viața economică ;

Concepția etatistă - promovată de Argetoianu ;neagreată de Iorga ; (p. 63)

Otetelișanu /24 nov.'31,

5.)Victor Iamandi (PNL),discurs la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : text integral **xerox.și fișier PNL** Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.

Din explicațiile de mai târziu (3 dec.) rezultă că IGDuca era bolnavși de aceea nu vorbește el.Dar era f. important ca PNL să-și explice atitudinea.

Metodic, fără menajamente , spulberă opera de **guvernare cu "tehnicieni " ;**

face pentru Iorga și Argetoianu portrete politico-morale zdrobitoare ;

pledează , cu argumente imbatabile , pentru guvernarea democratică, partidistă ;

izbutește un discurs opozant antologic.

Este remarcabilă argumentația lui pentru **a reapeza PNL în adevărata lumină ,**

image îndelung falsificată, maculată ,în continua campanie antiliberală

dusă de adversari, fie ei averescani, cuziști, național- țărăniști, Iorga și alții .]

...Iorga și ideea de partid.

[**Vezi pe larg la Sistemul de partide**]

Străduințele lui Iorga ar fi trebuit să conducă la creațiuni puternice , dar"**variația lor și dese schimbări ale d-sale** , pe linia politică a țării,**au zădărnicit** închegarea serioasă și permanentă a unei **organizațiuni reale**-în schimb **marele nostru istoric** a fost întotdeauna **șef de partid**.[.....]

Oricum , însă,**nu se poate nega că d.prim-ministru Iorga a disprețuit partidul politic.**

D-sa a luat **atitudine ostilă față de ideea de partid** ,numai **pentru că nu a izbutit să-și întemeieze o organizație puternică.**" (p. 94)

Iamandi / nov.'31

...Argetoianu și ideea de partid.

" **Dar d. Argetoianu ?** Care au fost raporturile între d-sa și partidele politice ?

A fost d-sa adversar al partidelor politice ? Cine nu știe că d-sa a fost **un adevărat maestru în utilizarea partidelor** pentru **atingerea scopurilor personale urmărite ?**

[.....] dar d. **Argetoianu a greșit de prea multe ori.**

Cu aceeași dezinvoltură a trecut **de la conservatori la averescani**,la 1918,de acolo,la 1923, **s-a unit cu d.Iorga,formînd Partidul Național al Poporului ;** [...]

după **aceea a trecut în Partidul Național Român** ,creind șefia bicefală a acestui partid,

în persoana **d-lor Iorga și Maniu** ;în sfîrșit, mai tîrziu, în 1927,[...] a venit cu această scrisoare în care face **apologia partidului liberal** [....] (p. 94)

#Guvernul de "tehnicieni"

[**Vezi pe larg la fișier Guvern Iorga**]

"Așa dar , d-lor deputați ,concluzia care se trage , în chip logic, cu privire la calitatea de < **tehnicieni** > și <**specialiști** > a d-lor **Argetoianu și Iorga,și de adversari ai**

partidelor politice ,este că d-nealor **au recurs la această <formulă > numai ca la un simplu expedient** - și aceasta aparține , în special, d-lui Argetoianu, căci d-sa este

autorul actualei combinațiuni ministeriale **-menit să justifice în ochii lumii neștiutoare <experiența > riscantă a acestei guvernări.**" (**apaluze la PNL**)(p. 94) [.....]

"Aceasta nu înseamnă însă că **miniștrii nu trebuie să fie buni conducători ai problemelor pendinte de departamentele pe care le conduc.**

Din potrivă, **Regimul democrației preconizează contopirea poiliticii cu tehnica,**

dar cu asigurarea permanentă a priorității politice.

Pentru competența de specialitate ,trebuie să se ridice **spiritul de ansamblu**, **liniile mari** ale ale conducerii politice ,**intuiția străbătătoare a realităților sociale**, **într-un cuvânt autoritatea omului de stat**.**Și aceste condițiuni nu le pot îndeplini tehnicienii de nicăeri,și cu atât mai puțin tehnicienii improvizati de la noi "** (apaluze la PNL) (p. 95)

#Guvernarea Iorga-Argetoianu

[LD:vezi pe larg la fișier **Guvern Iorga**]

" [...] **Guvernul nu a avut și nu are nici măcar un program minimal** în chestiunile economice, pentru a nu vorbi decât despre ele.Din această cauză, zilnic, **lipsa de coeziune și de seriozitate** a acțiunii d-voastre de guvernare , apare din ce în ce mai vizibilă și mai îngrozitoare ." [.....]

"**Guvernul de astăzi al României** , redus la proporțiile exacte pe care le are, **trăește prin doi oameni : prin d-nii Iorga și Argetoianu** .(întreruperi, proteste, la majorități)Aș putea spune ,d-lor,trăește prin **mesianismul d-lui Iorga** , și prin **improvizatia cinică a d-lui Argetoianu**.(apaluze la PNL, proteste la majorități)

...**"Profețiile "** lui Iorga.

"D-lor deputați,d-l președinte al Consiliului, în discursul pe care l-a ținut majorităților în ziua deschiderii Parlamentului, **a spus că dacă pleacă d-sa** ,ar reînvia în urma sa **< trecutul dezastruos>**,ori ne-am izbi cu toții de **<zidul revoluției.>** [...]

a spus **că d-sa reprezintă<scîndura >** care plutește în mijlocul tulburat al vieții sociale de astăzi și care ar fi **singura mîntuire a țării** .[.....]

"D-lor deputați dați-mi voie ca , **în numele partidului liberal,să protestez împotriva declarațiilor dinții a d-lui Iorga,și împotriva formulei sale din urmă."**

▫**Viabilitatea** partidelor.

[Vezi pe larg la **fișier Sistem de partide**]

"**S-a încercat** , d-lor deputați, **o luptă împotriva partidelor ,s-a urmărit discreditarea și desființarea lor**.[.....]

"**Guvernul actual** a voit să dovedească prin acțiunea sa -astăzi complet compromisă - **incapacitatea partidelor**.[.....]

"**N-ați izbutit d-lor prin tentativa d-voastră decât să ne întăriți poziția și rostul "**

(**apaluze la PNL și PNL**) [.....]

Partidele există pentru că ele sunt **organisme cârmuitoare** ale statului și **nu sunt improvizatii** de la o zi la alta.

Partidele politice sunt **rezultatul unei evoluțiuni îndelungate** ale țării , ele **reprezintă interesele sociale și economice** în plină și continuă mișcare ale nației și ele constituiesc , sub această formă, **forțele diriguitoare ale destinului obștești "** (**apluze PNL și PNL**) [.....]

#Regimul hibrid Iorga-Argetoianu

[Vezi pe larg la **Guvern Iorga**]

"**Cine** , d-lor deputați,**să desființeze partidele politice ?**

"**Personalitățile de pe banca ministerială** ,așa ziii **tehnicienii** ,exponenții ritmului nou, sau **diversele ligi** care numără în rîndurile lor pe toți **eliminații partidelor** ,pe acei care neputîndu-și satisface ambițiunile decât sub incarnațiunea aceasta de **reformatori și profitori ai unei diversiuni** transformată în **guvernul anacronic** care deține frînele conducerii supreme în aceste ceasuri de tragică îngrijorare ? Aceștia ?

N-o crede nimeni, n-o mai cred nici ei ."(p. 101) [.....]

Guvernul de astăzi stă în aer .

D-voastre **nu reprezentați nici voința populară** , nu înfățișați **nici o clasă socială**, **nu sunteți capabili** să faceți față situației grave în care se găsește statul.

Vă detestați toată lumea, și, ceea ce este și mai îngrijorător, este că ,prin politica pe care ați făcut-o ,**ați pierdut sau n-ați fost în stare să obțineți încrederea străinătății** .[.....]

Constituiți o primejdie națională ! " (**apluze la PNL**) (p. 102)

lamandi / nov.'31

▫**PNL:Revenirea la regimul constituțional !**

"Să se reintre , d-lor deputați , în normal.

Partidele politice să fie reintegrate în rosturile lor , căci **forța și prestigiul** lor astăzi, după eșuarea experienței ce s-a încercat , sunt **mai impunătoare ca oricând**.

Suntem pentru continuitatea vieții constituționale, așa precum o stabilesc tradițiile acestei țări , precum o cere democrația biruitoare pretutindeni.

Opinia publică este alături de noi. Ea așteaptă reluarea firului rupt de întâmplările regretabile din ultimul timp."

D.președinte al Consiliului **se compară cu o scîndură** care plutește pe apă.

Chiar dacă această scîndură nu ar fi putredă, cum este, **ea nu poate fi suportul pe care să se ridice edificiul consolidat al statului român"** (apaluze la PNL)

lată d-lor care este gîndul nostru , opinia noastră cinstită, despre d-voastre.

-PNL nu va vota Mesajul

Și iată de ce , scoborîndu-mă de la această tribună , **socot că guvernul ritmului nou, este una din experiențele nenorocite** , cari s-au făcut pe socoteala țării.

Mai curînd sau mai tîrziu , **această experiență va trebui să înceteze**, pentru a lega firul **continuității**, fără de care viața acestui stat nu poate fi dusă mai departe .

Pentru toate aceste considerațiuni , **reprezentanții partidului național-liberal nu vor vota răspunsul la Mesaj "**(aplauze prelungite la PNL)

lamandi /25 nov.'31

6.) Teodor Fischer (P.Evr.), declarație la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, șed.din 25 nov.'31, p. 102-103)

[LD. Fischer este întrerupt ,sîcîitor, la fiecare frază , de AC și GA Cuza , tatăl și fiul, și dr.V.Trifu , "antisemiții de serviciu" , cu apostrofări de genul "jidanii" , "paraziții" etc... Din acest soi de "antisemitism" nu se poate extrage decît o dovadă de mitocănie, și , în orice caz, de crasă intoleranță și vulgaritate parlamentară .]

T-Fischer / nov.'31

#Subsecretariatul ptr. Minorități -lipsește din Mesaj

"Despre dezvoltarea organică , mai apoi, a **Subsecretariatului de stat pentru minorități** , promisă la începutul prezentei legislaturi , **nici nu se pomenește în Mesaj. Atribuțiunile** acestui subsecretariat de stat **sunt și astăzi tot atît de nebuloase ca în momentul înființării sale.**

-Suprimarea subvențiilor ptr școlile minoritare

"Acordarea de **subvenții pentru școlile minoritare** , **începută de guvernul anterior**, e drept, în măsură foarte modestă, **a fost pe deplin suprimată de guvernul actual.**

-Legea ptr pierderea și dobîndirea cetățeniei(1924)-defectuoasă

"Ceea ce **ne doare** mai mult , este **lacuna Mesajului** , în ce privește problemele provocate de **defectuoasa lege** privitoare la **pierderea și dobîndirea naționalității române din anul 1924**. Este foarte **regretabil indiferentismul guvernului** față de această chestiune primordială de stat. **Fără o reglementare dreaptă , rațională și clară a cetățeniei**, așezarea pe baze solide a vieții de stat **nu este imaginabilă**, iar **legiuirea din 1924** , în această materie , **cuprinde prevederi atît de absurde** , încît **România este singurul stat european** , unde și astăzi , în anul al 14-lea după terminarea războiului mondial , **există zeci de mii de oameni** care întrunesc condițiile firești ale cetățeniei române și cu toate **acestea aparțin categoriei haimatoșilor."**

-dr.V.Trifu : "Să plece în acele țări unde au drepturi."

-N.Miclescu (vicepreșed.) : "Vă rog d-lor deputați nu mai întrerupeți"

-ACCuza : "Dle președinte, dar **să termine mai repede** , **căci este o sfidare continuă care ni se adresează. Ajunge , d-le, la fraza din urmă , că noi tot nu te ascultăm ! "**

-Fischer : "Dacă nu mă ascultați, de ce mă tot întrerupeți ?" Trebuie , oare, o mai elocventă dovadă pentru absurditatea acestor dispozițiuni , decît faptul care mi s-a comunicat deunăzi , și anume că < de lege lata > , **Înalt Prea Sființia Sa Patriarhul , fost regent al țării, nu este cetățean român**, și numai prin formalitățile naturalizării poate dobîndi naturalitatea română !"

-ACCuza : "Aceasta dovedește că **legea este deopotrivă pentru toți** , iar **jidanii nu au a se amesteca într-o asemenea chestiune .Nu vă privește ! "**

-Fischer : " Lucrul acesta este cu atât mai **deprimant** cu cât de ani de zile **reclamăm repararea** greșelilor legiirii din 1924. **A și fost anunțată** această reparațiune , din păcate tot fără rezultat , **în Mesajul regal al ultimei sesiuni din legislatura anterioară** " **PNTJ**

-dr.V.Trifu : " Dacă este vorba de reparațiune , **o să încerc să vă repar eu. Este specialitatea mea.**" (ilaritate) (p. 102)
T.Fischer / nov.'31

7)I.Willer (PM) , discurs la mesaj, 26 nov.'31

(DAD, MO 8,șed. din 26 nov.'32)

[**LD: gata cu "bunavoința" manifestată față de guvern , în prima sesiune.]**
fișă.Nexeroxat]

▣PNM-nu va vota R la Mesaj

/Cereri, doleanțe, specific minorității maghiare, conchizînd că maghiarimea luptă disperat pentru existență.

/ Nu va vota Răspunsul la Mesaj.

8)H.Otto Roth (PNG) ,discurs la mesaj, 26 iun.'31.

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 331)

Roth / iun.'31

▣ Guvernul Iorga .

" Pe lîngă grava **criză economică** se accentuiază tot mai mult și **o criză de autoritate**. De aceea a salutat întrega țară, cu mare însuflețire, **gestul MSRegelui** , prin care în prima oară, **Suveranul a căutat să unească toate forțele vii ale țării** , spre **o colaborare armonioasă**.

Dacă această încercare, **spre marea noastră durere,n-a reușit**, trebuie să ne exprimăm , față de situația serioasă generală,**speranța și dorința fermă** ca să se găsească cel puțin în ceasul cel ultim **o soluție potrivită** cu greutățile grave ale momentului.

"Guvernul, în timpul alegerilor, a zugrăvit un tablou impresionant asupra stării deplorabile în care se sbate Țara.[...] **Țin să asigur** pe d.președinte al Consiliului că **Partidul German va sprijini toate străduințele guvernului în această direcție** ,cu căldură și hotărîre." (aplauze la majorități)

Roth / iun.'31

▣Subsecretariatul de stat ptr.Minorități

" Profit de prima ocaziune să exprim onoratului guvern **mulțumirile noastre și satisfacția** noastră pentru **crearea Subsecretariatului de stat al minorităților**,care va avea menirea de a pune în mod crescînd **baze solide și trainice** pentru stabilirea **raporturilor dintre stat și minorități**.

Socotim crearea Subsecretariatului pentru minorități, nu numai ca **un act important** , ci o faptă de **o excepțională importanță** , care deșteaptă în toate cercurile minoritare , **speranțe serioase**.[...]

...Sprijin ptr Rudolf Brandsch

Partidul German este **ferm hotărît de a sprijini pe subsecretarul de stat al minorităților, d.Rudolf Brandsch** (apaluze la majorități și PG) în activitatea sa oficioasă ,**cu toată tăria** , apărînd astfel și interesele permanente ale acestui așezămînt de stat.**Resping** totodată, cu hotărîre, **toate atacurile nedrepte** , ridicate **în contra d-lui Brandsch în Parlament și presă**, exprimîndu-i toată încrederea. (apaluze la majorități și PG)

Roth / iun.'31

▣ Doleanțe minoritare

" Exprimăm **așteptările** noastre cele mai profunde ,că vor găsi în curînd **vindecarea** lor

rănilor deschise ale corpului minorității noastre.

Suntem de părere că a sosit în sfârșit timpul pentru **asigurarea definitivă a școlilor noastre profesionale** prin ridicarea însemnată a contribuției de Stat și pentru crearea unei **legi organice** pentru **rezolvarea problemei minoritare**.

Totodată așteptăm **repararea tuturor nedreptăților** comise la **aplicarea reformei agrare**, în deosebi **revizuirea exproprierii ilegale a Universității săsești**.

Reintegrarea autonomiei școlare și bisericești, precum și

recunoașterea dreptului de a întrebuința **limba maternă în administrație**,

rebuie să formeze etapele proxime în opera de **împăciuire dintre stat și minorități**.

În sfârșit, exprimăm dorința hotărâtă pentru **menținerea neștirbită a autonomiei locale**

în **comune și județe**. De realizarea acestor deziderate va depinde în primul rând atitudinea noastră față de opera de guvernare a acestui Parlament." [...] (p. 315)

Roth / iun.'31.

▣ **Regim constituțional, parlamentar**

" Ca adepți convinși ai regimului constituțional și parlamentar, ne exprimăm speranța că principiile fundamentale ale vieții noastre de stat să fie păstrate cu toată strictețea.

Interesul suprem al statului ne obligă ca să ne ferim de riscurile unei schimbări brusce și radicale ale formelor noastre de guvernământ. " (p. 315)

Roth / iun.'31

9.) **Rudolf Brandsch. replică la atacurile lui Goga , 26 iun.'31**

(subsecretar de stat la Președinția Consiliului de miniștri, Subsecretariatul ptr.minorități) (DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 331)

[**Goga lipsește din Cameră Mirto insistă să amîne. Cantacuzino-Grănicerul îl susține.**]

-Brandsch :" Îmi dați voie să fac o declarație , fără a mai stăruii asupra motivelor personale : **< nu ași da secrete de stat pe mâna d-lui Rudolf Brandsch. >**

Această frază, d-lor, este cea mai mare ofensă și un atac grav contra mea.

Cînd d.**Goga**, ca deputat și fost ministru, **este de părere** că eu nu voi păstra secretele statului , eu nu pot face alceva decît să **resping în modul cel mai energic această**

afirmațiune, nu numai în calitate de funcționar al statului român, ci și personal ,**ca om cinstit și leal**.

Eu vă declar că nu accept din partea nimănui , nici din partea d-lui Goga, o lecțiune de patriotism. **Eu ma jurat în fața MSRegelui** și nimeni n-are dreptul a spune

că eu nu voi ține acest jurămînt (apaluze la majrități) nu numai pentru că am o datorie

oficială , ci pentru că așa îmi poruncește inima mea și sentimentele ce am păstrat pînă astăzi și voi păstra și în viitor. **Familia mea a trăit mai mult de 700 de ani în această țară, și n-a lipsit niciodată în această familie , sentimentul datoriei. "** (p. 331)

R.Brandsch / 26 iun.'31

10.) **G.Grigorovici (PSD) ,discurs la mesaj, 27 nov.'31**

(DAD, M.O. 9, șed. din 27 nov.'31, p. 141- 144)

[LD: o schimbare evidentă de ton, o radicalizare a cererilor, o agresivitate politică , determinată de **accentuarea stării de sărăcie** și de **măsurile de sacrificiu** anunțate de guvern .**PSD-ul în plină speranță de ascensiune**, cu accente de "luptă de clasă" ,temperată de doctrina sa reformatoare ,în cadrele regimului democratic, parlamentar, pluripartidist.De pe banca ministerială , nimeni nu-i răspunde.]

Grigorovici / nov.'31

▣ **Națiunea muncitoare/Clasa muncitoare**

[LD: **atenție la accețiunea pe care o dă el "clasei muncitoare".]**

" [...] într-un timp de criză așa de gravă ,acest Răspuns la Mesaj **nu conține nici un cuvînt pentru pătura mare de muncitori industriali** ,specializați și nespecializați , și

nici un cuvînt despre șomaj,cu toate că pe banca ministerială stă **un bărbat ca d.dr. Cantacuzino**, în care noi, și eu în special,**avem mai multă încredere decît în frazele acestui Răspuns la Mesaj "** (apluaze la PSD)

" Însă **avem** , totuș, cum spuneam, **o nădejde, în persoana d-lui Cantacuzino**.

Și am avut o mică conferință cu d-sa , analizînd **acele legi cari trebuiesc întocmite pentru muncitori** . Cum spun, noi **avem speranța că d.ministru Cantacuzino ne va**

ajuta și avem această speranță , avînd în vedere trecutul său frumos în rîndurile noastre.D-sa nu ne-a făcut nicicînd de rușine ,ca om intelectual și ca om de știință, și sperăm că ne va da mîna de ajutor , spre a ajunge și pentru muncitorii industriali la oarecare reforme.

-D.I.Perianu : " Noi am admis d-lui ministru Cantacuzino toate legile.

Nu vă puteți plînge de noi, majoritarii."(p. 142)

-Grigorovici:"Ne doare că nu a fost amintită clasa muncitoare în acest Răspuns.

Clasa muncitoare are o menire eminentă în țara aceasta ,căci prin muncitori noi înțelegem și pe cei intelectuali și pe cei manuali [.....]

"V-am spus, națiunea română este compusă în mare parte din clasa muncitoare , națiunea română nu este o națiune de boieri, națiunea română este compusă din țărani, din funcționari,intelectuali și din lucrătorii din mine ,fabrici,din munți și păduri, cari, vai de dîșii cum o duc în momentele acestea grele.

Noi trebuie să avem grijă de această națiune , pentru că vedem că ea cantitativ reprezintă 15 milioane de suflete , însă calitativ e rămasă înapoi, față de clasa exploatatoare" (p. 141) [.....]

#Diurnele parlamentarilor.

[LD : călcați pe bătătură , socialiștii protestează !]

"D-lor, cu ocazia acestor discuțiuni, cu ocazia protestelor salariaților intelectuali -pentru că ,în definitiv, către dîșii se adresează fiscal -s-au observat și unele atacuri în ziare , în contra deputaților.Este foarte interesant ce s-a făcut :s-a cerut ca deputații să jerfească mai mult din diurnele lor !

D-lor, eu n-am venit în Parlamentul românesc să iau diurnă.

Diurnele sunt pentru mine și pentru toți tovarășii mei - și știu că și pentru foarte mulți deputați din tabăra burgheză, care nu vor decît binele țării - nimic altceva decît un minim mizerabil care ne dă posibilitatea să exercităm mandatul pe care îl avem - încît este o rușine din partea presei că mai vorbește de aceste diurne ,care nu se ridică decît la 5.700 lei pe lună."

"D-lor, în Cehoslovacia, deputații au un salariu fix de 5.000 de coroane,ceea ce face 26.000 lei.Imediat ziarele din București au scris :iată ce jerfă aduc deputații din Cehoslovacia:ei renunță la 6 % din acești 26.000 .

"Ce este cu deputații din România ? D-lor, putem noi compara acești 5.700 lei cu cei 26.000 ,care se plătesc în cehoslovacia ? Aceasta este o logică ?

Recunosc că sunt deputați și deputați.În deosebi între d-nii ziariști cari scriu lucrurile acestea , sunt deputați cari ar trebui să renunțe la diurne,deputați cari stau la București,care au salarii enorm de mari,și care ar putea renunța la diurnă , trăind cu casa și masa aici ;dar nu pot renunța acei deputați cari din provincii îndepărtate călătoresc pînă la Buucurești,stau prin hoteluri, trăesc scump,pentru că guvernul n-a îngrijit ,ca în alte țări, ca deputații să aibă locuințe ieftine, mîncare ieftină, și cite altele;n-a îngrijit nimic, pentru ca , de la acei deputați , să se ceară într-un mod demagogic ,să renunțe încă din această diurnă. (apaluze)

De ce am spus aceste lucruri ? Pentru a răspunde acestei lovituri la adresa unor deputați care luptă greu cu traiul ,acei care sunt curați,și știu că nu trăesc decît din diurnele acelea " (apaluze) (p. 142)

≈PSD :reformism în cadrul democratic

[LD : atenție la delimitarea implicită de comuniști !]

-Grigorovici:"Noi am avut 100.000 de voturi.O sută de mii de voturi social-democrate ,înseamnă , pentru Țara Românească, mare lucru.Ele dovedesc că în țara aceasta sunt oameni așezați ,cu program,cu dorința să meargă înainte ,fără cine știe ce lovituri , fără cine știe ce sărituri ,care eu nu le doresc și nu le-am dorit nicicînd."

(apaluze pe mai multe bănci)

"Noi suntem contra salturilor ,și această notă o au acei socialiști care cer reforme , pentru a evita aceste salturi. Din cauza aceasta noi nu putem înțelege de ce suntem supuși la un tratament , care este absolut ilegal. "

...de ce se sugrumă libertățile ?

"Contrazicerile care s-au arătat aici de d.Trancu-lași ,că între cuvintele regelui și pornirile ciudate anti-constituționale și ilegale ale băncii ministeriale , sunt de

neînțeles."(aplauze pe multe bănci)

"Noi suntem sub stare de asediu, pe noi nu ne lasă să facem întruniri nicicând,**deși n-am cerut nimic revoluționar,** decât acel principiu ,care este sancționat prin proiectul de **lege pentru asanarea datoriilor țărănești.** " (aplauze la PSD) (p. 142) [...]

Ei bine, d-lor, **pentru aceasta să fim noi prizoniți ?!"**

Și explicați-ne nouă ,ce pricină este că **se interzice o întrunire în Capitala țării ?**

Suntem sub stare de asediu ? Atunci să se facă stare de asediu.Dar felul acesta de a umbla cu noi,ca **orice prefect să-și facă de cap,**orice prefect **să ne admită sau nu întrunirile,**cînd **legea constituțională** spune că **întrunirile sunt libere** , chiar sub cerul liber,aceasta este prea mult."

-V.Ispir : "Sunt reminiscențe din vechiul regim. "(p. 143)

#Regimul Argetoianu

-Grigorovici : " Pentru ce d.**Argetoianu crede că țaranii sunt cu toții de mentalitatea d-nealui,** și sunt în stare să recurgă imediat la violență ,dacă nu li se dă dreptate , **pentru că așa ar face el ?Noi știm mentalitatea lui, noi știm nerăbdarea lui, și orice individ care înclină la dictatură și la teroare** , atunci cînd este multiplicat cu 15 milioane , **face revoluție**.[...] **De ce măsoară d.Argetoianu după însușirile sale ?** [.....] tratamentul la care suntem supuși din partea d-lui ministru de interne , prin prefectii lui, prin **prefecții militari** [.....]Ei bine, **ce idee aceasta de a pune prefecți militari ?** [...] Acești oameni ,**ajunși prefecți,ne desființează totul.Schimbă primarii și consiliile comunale;ei sunt atotstăpînitori în județe....**

-general G.Cantacuzino-Grănicerul : "Die Grigorovici , **de ce ești așa de sever** cu bieții ofițeri cari și-au făcut datoria și care poate și acum încearcă să și -o facă ?

-Grigorovici : Îl cunoaște pe general și știe dragostea lui pentru popor.

Dar [.....] D-lor, **toate partidele politice din Bucovina** - chiar partidul liberal -

protestează în contra acestui om, că mai este în Bucovina.**Guvernul se face surd, nu vrea să audă protestele noastre** .Disprețul acesta la adresa partidelor politice nu poate să rămînă fără răspuns .(p. 144)

Grigorovici /27 nov.'31

***Notă Șerban Voinea (PSD), "Social democrația și Parlamentul" ,iun.'32**

(Rev."Parlamentul românesc" , an III, nr.21-22, iun.'32, p. 8-10)

#Crisa parlamentarismului ?

Odată cu discutarea **crizei parlamentare**, se discută și despre **criza socială** în Parlament.În această **polemică**, prin intermediul revistei,**Șerban Voinea** arăta că , ceea ce pare o perimare a parlamentarismului ,nu este decât **un reflex al unor împrejurări extraparlamentare** ,rezultat al unui **echilibru de forțe, din afara Adunărilor legislative.** În ultimă instanță,**al echilibrului dintre diferitele clase sociale** care, prin anihilare, **paralizează acțiunea creatoare a corpurilor legiuitoare.**

Ei nu împărtășea concepția doctrinarilor burghezi - de la extgrama dreapta pînă la ceada stînga -care explicau criza parlamentarismului ca rezultat al **"mecanismului învechit"** al sistemului reprezentativîn vigoare.

De aici,**neîncrederea lui față de"reformele" preconizate în epocă: corporatism, fascism, sovietism.**

Pornind de la aprecierea că **vechile clase nu mai pot governa** ca în trecut ,iar **cele noi** (muncitorimea și țărănimea) **nu sunt deajuns de puternice** pentru a-și impune interesele și programele, el conchidea că ,în mod obiectiv,**Parlamentul este "o oglindă în care se reflectează starea generală a societății"** și că , ceea ce pare o **"neputință parlamentară"** nu este decât **imaginea realității sociale: forțele sociale contrare , de o putere aproape egală, se neutralizează între ele.**

Șerban Voinea

-PSD și Parlamentul

Reprezentant al intereselor de clasă ale muncitorimii, activitatea PSD în Parlament este o necesitate :lupta pentru a obține introducerea , la noi, " a legislației din alte țări "

Numeroase straturi populare țărănești și mici burgheze ,au tendința de a cere realizarea unor măsuri care sunt în contradicere cu **"legile economiei capătaliste "** .

Fără a reprezenta un paradox, **social-democrația nu are nici un interes să le**

stăvilească . Dar

Socialismul nu este anticapitalism decât dacă în locul capitalismului urmează să se ridice socialismul.

O înlăturare a capitalismului care ar arunca societatea înapoi ,la stări precapitaliste, **nu poate fi idealul proletariatului modern.** [aluzie la conservatorism, țărănism]

Respingerea prejudecății că "**soarta lumii se plămădește în culoarele corpurilor legiuitoare**" și, decurgînd din această convingere, **plasarea centrului de greutate al activității social-democrate în afara parlamentelor "**

Folosirea prilejului (privilegiului !) de a propaga doctrina sa, teoria sa - privind **necesitatea capitalismului modern - ,teorie care lipsește majorității partidelor burgheze .**
Voinea / iun.'32

-Difuzarea Marxismului

Socialdemocrația, mișcare esențialmente anti-capitalistă,a studiat legile de dezvoltare ale capitalismului .Nu conservatorismul ,ci doctrina socialistă și-a făcut un crez din "Capitalul" , pentru al cărui studiu Marx și-a închinat întreaga viață.De aceea, conchidea el, social-democrația română are un rol hotărîtor în viața politică a României: "aduce cu sine aportul, de o bogăție fără seamăn, al Marxismului .**"**

Șerban Voinea / iun.'32

11.)dr.N.Lupu (PT),discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD:5 apr.2007.Spectacolul penibil până la grotesc oferit ieri de președ.Băsescu ,în ajun de investire a guvernului Tăriceanu II.La ploaia de invective, de calomnii și suspiciuni reciproce ,aruncate pe "**sticlă**" (termenul tot mai frecvent utilizat ptr TV)de taberele politice,analști și moderatori La "figurile"(și prestațiile)unora ca Cristoiu,Paler,Ciutacu Dumtrescu, Alina Mungiu-Pippidi ,Pora etc etc...

La unii foști sau actuali miniștri(și prestațiile)ca Monica

Macovei, ,Berceanu ,Meleșcanu ,Cioroiu...și atunci "**interbelicii** " -miniștri, parlamentari -mi se par niște semizee,niște

intelectuali de clasă ,niște politicieni sadea.

Dar chiar și așa , nu-mi pot reprimă senzația că românii au fost și sunt o "**specie aparte**" ,incapabili să se ridice la condiția de "**bărbați de stat**", incapabili să mânuiască "**arta politică**" a compromisului,a negocierii, a dialogului,...într-un cuvânt ,**incapabili de comunicare și fair -play** Mereu vindicativi,agresivi,grosolani,vulgari...

Mă gândesc la incapacitatea cronică a politicianilor români de a face politică generală ,așa -zis "în interesul țării "La incapacitatea lor de a guverna , eventual, în "**coalțiie**" , pe o serie de programe punctuale .**dr Lupu , din acest p.d.v. este un "etalon"**

Din acest motiv chiar ași inventa o **etichetă** (mă ajută și numele lui predestinat de a o sugera !) pentru prototipul politicianului român :**lupism]**

Lupu / dec.'31

▀Parlamentarii "realității"

LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj.Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cît mai mulți. Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi discursuri** , spre exasperarea celorlalți

Chestiune de Regulament :roagă **să nu fie întrerupt**, și toate chestiunile să i se pună la sfîrșitul discursului.**Repetă aluziv** că trebuie să-și spună părerea despre guvernare ,pentru că ... dacă "**mîine-poimîine**" **guvernul cade**,să nu poată fi trasă la răspundere și opoziția, deci și partidul său .]

" D-lor ,**leit-motivul Adresei** d-voastre este **adaptarea la realitate**.Pentruca să de adaptezi la realitate,**trebuie să cunoști realitatea.Ori cunoașteți dvs realitatea ?** **Îndrăznesc să spun că nu.**"În afara categoriei deputaților pe care Corteanu i-a calificat drept "**musafiri și poftiți**" ai guvernului ,**străini de circumscripțiile pe care le reprezintă**,sunt și **deputați trimiși realmente de națiune , care cunosc realitățile."**

(p. 279)

Lupu / 'dec.'31

#Schimbarea configurației parlamentare

"Apoi, d-le prim-ministru, eu trebuie să constat cu surprindere că mă găsesec astăzi în fața altei configurații a parlamentului, decît acum cîteva luni de zile.

...Liberalii: "frații siamezi", hermafrodiți

[LD: curioasă este "surzenia" dr Lupu (care fusese inclusiv ministru în guvern liberal) -deși PNL își precizase conduita, deși Duca a explicat deosebirea dintre alianța "electorală" și cea "guvernamentală"-continuă să considere liberalii vinovați de dezastrele guvernării lorga]

Mai întîii, din marea majoritate a d-voastră, s-a desprins acest trup compact de capete sănătoase, dar de gîtlejuri și mai solide, ale partidului liberal" (ilaritate)

D-lor, este foarte curios cazul psihologic al d-lor. Aștept și eu, cu nerăbdare, să văd cum d.Duca are să o descurce aici. (mare ilaritate) Aceasta este o problemă fără soluție. Dvs ați vrut, în aprilie și iunie, să vă păcăliți reciproc. Dvs pe ei și ei pe dvs. Rezultatul este că v-ați păcălit și unii și alții și sunteți astăzi în situația fraților Siamezi, pentru că nu vă puteți despărți unul de altul, fără să nu muriți. (mare ilaritate)

Acesta este adevărul.

-lorga: "Eu aș dori numai să se știe un lucru, că n-am voit să păcălesc pe nimeni; restul ... (aplauze prelungite, bravo!)

-Lupu: "Departa de mine gîndul de a acuza sufletul cinstit și real, de a face bine țării, a d-lui profesor lorga. Alte caiate au lucrat, peste capul d-sale [...]

Rezultatul, d-lor, este că d-nealor se trudesă să fie opoziție și nu pot să fie. [...]

(arătînd spre PNL-1): Opoziția este aici, d-voastră nu sunteți nici opoziție, nici guvern. Dvs. sunteți o ființă hermafrodită, care căutați să vă găsiți un sex.

Ei bine, trebuie să muriți întîii și apoi să reînviați prin alegeri, ca să spuneți că aveți un sex." (ilaritate, aplauze)

...Țepiștii :reînvierea conservatorismului vechi

"Dar dacă v-ați înșelat cu marele lot al partidului liberal, văd că nu stați mai bine nici aici (arătînd spre Liga Vlad Țepeș). Deodată văd că a înviat figura legendară a lui Vlad Țepeș, iar silueta subțire a d-lui inginer Periețeanu, se ridică și declară că d-nealor au părerile lor; iar noul teoretician al căruței cu boi, cum foarte bine spune d. Grigorovici, d. Spulber, vrea să reînvie conservatorismul vechi. Vasăzică, iată 15 inși cari nu sunt cu majoritatea."

...Manoilescienii :alt grup diferit

"S-a ridicat apoi un alt grup, un grup cam greu de pronunțat: manoilescian, care iarăși este aparte.

#Atunci unde sunt majoritățile ?

-Voci : "Aici !"

-Lupu : "Sunteți pe putere, nu pe principii. Dar un lucru vă spun, d-le prim-ministru, că oricît s-ar împărți partea aceasta din extrema dreapta, din majoritate, țin să vă asigur că, cu tot ce s-a întîmplat, în ce privește proiectul conversiunii, necomplet, așa cum este, dar cu unele amendamente, ce va lipsi aici, la majoritate, veți găsi acolo, la noi" (aplauze la majorități și PT)

-lorga : " D-le doctor, eu mulțumesc pentru bomboană, oricare i-ar fi învelișul " (ilaritate)

≠PT: nu va vota R la M

-Lupu: Nu vom vota Răspunsul la mesaj. "(aplauze PT, PP. PNL-2) (p. 286)
Lupu /3 dec.'31

12.) ACCuza (LANC), discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 287- 297)

[LD : ultima zi de dezbateri la Mesaj. În ciuda rugămintii președintelui Camerei, de a vorbi scurt, pentru că erau încă mulți înscriși, ACCuza ține, încă o dată, cel mai lung discurs din sesiune. Atacă, în principal, 2 probleme: partidele și chestiunea evreească. Pentru că este bătrîn, pentru că apără, pe rînd, pe rege, guvernul, pe lorga,

majoritatea parlamentară ,este ascultat cu bunăvoință.]

ACCuza / dec.'31

▣Stiluri parlamentare

"Dle președinte, d-lor deputați, **față de unele situații și stări politice**,nu sunt decît două **atitudini: tragedia și ironia**.După temperament, după spirit, este cineva , fără să vrea, tragic sau ironic,**tragediant sau ironizant**."

...stilul ironic :Iorga,Argetoianu

"Dle președinte, d-lor deputați, **față de unele situații și stări politice**,nu sunt decît două **atitudini: tragedia și ironia**.După temperament, după spirit, este cineva , fără să vrea, tragic sau ironic,**tragediant sau ironizant**.Eu, d-lor, din temperament, **sunt ironic și împărtășesc** această însușire cu d.**prim-ministru** și cu d.ministru **Argetoianu**."

"Deunăzi, de pildă, a venit la Constanța **o delegație** la d.prim-ministru și acea delegație era **tragediantă** ,delegații făceau pe tragicii față de sfaturile pe cari le dădea d.prim-ministru.Atunci , **d. prim-ministru, ironic, le-a spus :**

< d-lor , **dacă sunteți așa de sperați , nu vă mai rămîne decît un singur lucru :marea este aproape , duceți-vă și vă aruncați în mare ! >**

-Iorga :Cu o mică schimbare :au venit la mine ,**le-am dat toate explicațiile**,și la urmă , cineva care a ascultat trei sferturi de ceas,deodată țipă din fund :**< Eu sunt disperat ! >** Atunci eu i-am spus :**<Nu ești disperat , deoarece casa mea este așezată lîngă mare și dacă erai disperat , te aruncai acolo , în loc să vii aici. >** (ilaritate)

-ACCuza :"Vin la **ironia d-lui ministru de finanțe Argetoianu**,cu profesorii universitari de la Iași.Te-ai aștepta ca profesorii universitari de la Iași să fie mai puțin tragici.Ei bine, **făcînd pe tragedianții , d. ministru de finanțe le-a spus:**

<Să fiți încă mulțumiți că nu ați ajuns să vă cîștigați hrana,cîntînd din scripcă!>

"**Asta este ironia**.Dar veți zice:cu ironia nu se soluționează problemele.

Nu, d-lor, **dar se împiedică aceia care voiesc să le încurce și mai inutil.**

-Iorga: "Foarte bine!"

...stilul tragedian :Lupu,Goga

-ACCuza : " Au venit aci diferiți reprezentanți ai partidelor.Cel din urmă a fost d.**dr.Lupu**., **tragedian prin temperament** . (ilaritate)**Unii sunt tragedianți fiindcă sunt poeți:** iubitul și marele poet **Octavian Goga**,**proclamă** de la tribună că **noi trăim într-o perioadă pre-revoluționară** .

Dar vine **alt tragediant și spune: nu, nu este pre-revoluționară,ci este latentă;** Iar altul - **d.dr Lupu**, ca doctor - vine și **stabilește diagnoza:revoluția este sporadică** ; și pe urmă sfîrșește cu **declarațiuni ,cu atacuri deghizate**,care regret că **au fost uneori aplaudate** de unii dintre d-voastre [din majoritate] ,care se înțelege , nu ați avut nici o intenție , dar așa, v-a luat înainte avîntul d-voastră,și **vorbește de lucruri la care nu s-a gîndit nimeni:de dictatură , de restabilirea monarhiei absolute** și așa mai departe. Ei bine, d-lor, **aceasta este atitudinea tragediantă** de care vorbesc.

Cum voiți să mă prezint eu față de aceste atitudini , **eu care sunt ironic ?**

Eu rîd și caut să împiedic în modul acesta ca situațiunea să nu fie complicată de acei **care ar trebuie să contribuie la lămurirea ei.**"(p. 287)

ACCuza / dec.'31

▣Dezbaterile la mesaj

"[...]un alt **bărbat de stat** ,[Argetoianu] foarte distins, un mare om politic și, adaug, financiar ,**pururea grăbit** de a-și vedea legile votate , care nemulțumit că se țin prea multe discursuri , **a susținut teoria că trebuie suprimată discuția la Mesaj**.

-Voce : "Micșorată, nu suprimată"

-ACCuza :"Să-mi spui d-ta cum o poți micșora .Răspund aceloră cu teoria care s-a susținut de multe ori, și le zic:**discuția la Mesaj este de esența regimului parlamentar**.Aceasta este atît de adevărat ,încît **discuția la mesaj este obligatorie , fiind introdusă în Constituție**.

Constituția zice la **art. 90:**< **La 15 octombrie a fiecărui an, Adunarea deputaților și Senatul se întrunesc fără convocare , dacă regele nu le-a convocat mai înainte.**

Regele deschide sesiunea prin Mesaj, la care Adunările fac răspunsul lor. >

"**Credeți dvs că aceasta este o dispozițiune constituțională arbitrară sau fantezistă ?**

[...]Regele vine cu Mesajul , în care expune întregul **program de activitate al guvernului său,căci regele este șeful puterii executive** , pe care **o delegă** , la rândul său, **miniștrilor numiți de el.**

Iar **Adunările, reprezentînd puterea legiuitoare** ,stau cu tot respectul ,cu profund respect față de MSRegele,și cu toată considerația față de reprezentanții Majestății Sale,**discută acest program** pe care îl expune Mesajul și caută să dea **indicațiuni precise pentru guvernarea acestei țări.**

Primesc unele dispozițiuni din Mesaj **sau resping** alte dispozițiuni din Mesaj, și de aici **rezultă o indicațiune , o îndrumare a politicii generale a Statului.**[...] Acum ,**dacă d-voastră scoboriți discuția** la Mesaj și amestecați tot soiul de chestiuni , **nu este vina Mesajului însuși.**Dar ,**dacă veniți ,cu date pozitive** și cu indicațiuni precise ,**indiferent dacă aceste indicațiuni vor fi primite sau nu,**atunci d-voastră **sunteți în conformitate cu spiritul Constituției "** (apluaze LANC)(p. 287)

ACCuza / dec.'31- la 74 ani

▣Autoportret parlamentar

"D-lor, **o lungă experiență în luptele parlamentare** , **o vîrstă** la care cei mai mulți sunt scoși din funcțiune (ilaritate) eu **mulțumesc lui Dumnezeu că m-am păstrat așa precum mă vedeți** .(apaluze la LANC și la majorități)Dlor, sunt și eu **un vechi moldovean**. Împărtășesc și această calitate cu d.prim-ministru; și d-sa era și este un vechi moldovean. Eu însă am o superioritate , dacă poate să fie , față de d-sa :**că eu sunt născut și supus musulman.**(mare ilaritate)[...] **m-am născut în anul 1857**[...] în Camera aceasta se mai găsește cineva de la 1857 ? Cred că nu . (ilaritate)eu sunt oarecum **decanul** acestei onorate Camere .

...testament politic

"Dar , d-lor, pentrucă după viață e și sfîrșitul vieții ,eu în fiecare moment -fiindcă **sunt spiritualist** -și **cred că viața nu se termină aici pe pămînt,în deosebire de materialistii** aceia cari cred sau nu cred ,sau nu gîndesc nimic,cu privire la existența noastră pe pămînt **-ajung la conștiința că mi se impune să-mi fac și testamentul politic** , în mod solemn , înaintea d-voastră ,cu prilejul acesei discuții la Mesaj."

-Voce : "Este prea trist !"

-ACCuza : "**Am trăit îndestul**, d-lor, **am văzut cele mai mari figuri cari au creiat România modernă**, [...]am văzut cu ochii mei pe **Cuza Vodă**, l-am cunoscut de aproape, foarte de aproape, pe **Mihalache Kogălniceanu** -am fost și cu fiii săi **în Germania** , **la studii** -am trăit în cercul <Junimii> de la Iași ,unde am întîlnit pe **Teodor Rosetti**, pe **Petre Carp**, pe **Mihail Eminescu**,pe **Ion Creangă** și toate acele ilustrațiuni ,pe care dvs le cunoașteți din <Junimea>,o societate al cărui spirit mă tem că nu se va mai renaște niciodată."[.....]

" Prin urmare , d-lor, **în școala aceasta a <Junimii>**, unde era și **Maiorescu** și unde erau **ațiți oratori distinși**, în școala aceasta a Junimii **mi-am făcut și eu studiile mele politice**.Și mi-a rămas din moștenirea **<Junimii >,această ironie** cu care **m-am strecurat prin viață zîmbind** și ridicîndu-mă deasupra tuturor mizeriilor ei.**De aceea** , d-lor, fie zis în treacăt, **nu m-a putut birui în curs de ațiția ani** , **toată vrăjmășia partidelor** și **toată vrăjmășia presei jidovești**.[.....]

▣Opoziția parlamentară

ACCuza / dec.'31

#PNL -1:terorizarea Coroanei

" [...] **oposiția național-liberală** a trecut prin **două perioade** :perioada din sesiunea trecută , pe care aș putea-o numi **perioada motanilor pocăiți** (mare ilaritate)și perioada aceasta ,începutul acestei sesiuni,pe care o voi numi **perioada mâțelor răzvrătite**. (mare ilaritate)

Acum ,din primul moment ce ați venit în această Cameră, imediat, cu cea mai mare nerăbdare ,**veniți fără motiv, să vă aruncați asupra băncii ministeriale ,punînd pe unii tineri [lamandi]** ,cari,desigur,că **n-au autoritatea** voită sau recunoscută în această materie, **să vorbească de o stare etică** ,sau de împrejurări morale, de o situație morală, **care vă împiedică pe d-voastre să continuați colaborarea cu guvernul ."** (apaluze la majorități, întreruperi la PNL)

"Însă vă trebuia o **temă teoretică**. Care este tema teoretică ?

Neconstituționalitatea acestui guvern ! În sesiunea motanilor pocăiți , era **constituțional** ;în perioada mâțelor răsvrătite ,este **anticonstituțional** ."

(apalze prelungite la majorități și LANC) "D-lor , se înțelege , eu aş trece cu vederea această atitudine a d-voastră,dacă n-ar fi un **gînd ascuns** în dosul acestei atitudini . Care este gîndul ascuns ?

Gîndul ascuns este : să terorizați Coroana , ca întotdeauna.

" Guvern neconstituțional ! Așadar, **cine a făcut guvernul anticonstituțional ?**

Guvernul, care este nevinovat ?Nu! **Regele !** Prin urmare , guvern neconstituțional !

Regele n-a respectat Constituția ! Și aceasta cadrează cu cealaltă notă ,că i se zice **:guvern de dictatură ."**(p. 288)

[.....] D-lor, care este **scopul d-voastră ?**

Să răsturnați acest guvern, să dizolvați acest Parlament,pentru că dvs nu v-ați fi agitat așa cum vă agitați în această perioadă dacă n-ați avea perspectiva dizolvării acestei Adunări și **răsturnarea,încă o dată, a țării , punîndu-vă perfecți și primari ai partidului dvs.Acesta este scopul dvs.**

Și atunci eu vă spun de la această tribună:**acest Parlament este indisolubil."**

(p. 289)(apaluze prelungite la majorități, exclamări la opoziție)[.....]

...Proslăvirea lui Iorga/răstignirea lui Duca

[LD :ACCuza este mereu întrerupt de liberali, este apărat și încurajat să continue "rechizitoriul antiliberal " de către Topa (vicepreșed.Camerei) și de membrii majorității ; toată chestiunea este scandaloasă, huliganică, degradantă ;astfel,treptat-treptat , debutează campania contra lui Duca ,în una dintre cele mai odioase înscenări politice , puse la cale de adversari și speculată de Carol ,avînd sfîrșitul fatal în dec.1933]

"Ce mai reprezentați d-voastre toți reprezentanții partidelor , decît reprezentanți ai unor partide ,din p.d.v. moral, falite ?**Ce autoritate aveți dvs să pretindeți**

conducerea acestei țări, împotriva unui om de onoare și de înaltă autoritate , care este d. prof.Iorga ? [...] eu aş vrea să ajung la o **concluzie politică** , în deosebi care

vă interesează pe dvs.**Șeful dvs. , d IGDuca, nu are autoritatea să pretindă**

a governa această țară (întreruperi la PNL) **după atitudinea de la 8 iunie ,**

asupra căruia nu revin.[...] (întreruperi la PNL) (p. 292)

ACCuza / dec.'31, retro apr.'31

[LD: m-am săturat ! Iar și iar, o ia de la capăt :argumentele și variantele ;împrejurările căderii guvernului PNTJ ; apelul regelui la toate partidele; neputința partidelor de a crea guvern de uniune; încercarea lui Titulescu ; chemarea lui Iorga ;aici mai semnalez doar cîteva nuanțe semnificative]

-ACCuza :" Pentru ce a fost chemat la guvern d.profesor Iorga ?

-Iorga : "Să vă spun eu de ce :fiindcă nu a cerut;și ceilalți nu au fost chemați,

pentru că au cerut ." (ilaritate)

-ACCuza : "Alegerea dlui prof Iorga se datorează faptului că țara avea nevoie

de un **guvern de autoritate morală , după tot dezmățul imoral de pînă atunci**

al partidelor." (aplauze prelungite , îndelung repetate, la majorități și LANC)

Era de așteptat ca Iorga să vină cu oameni din partidul său .Nu! El își sacrifică cei mai

buni prieteni , partizanii de partid, nu-i pune în funcții(ex. cavalerul de Zotta, francmason

cu merite, nu-l pune ministru al Bucovinei sau primar de Iași !),nu schimbă primarii, nu

pune perfecții săi (p. 289)

ACCuza / dec.'31

¶Parlamnetul Iorga=indisolubil

"Acest Parlament este indisolubil . Eu nu mă ating de prerogativele regale:

MSRegele poate oricînd să dizolve orice Parlament ; însă eu zic că **este indisolubil**

pentru **două motive: unul teoretic constituțional și unul practic.**

Motivul teoretic constituțional este acesta ,că voim să intrăm în ordinea constituțională

neconținut turburată.**Un Parlament ales , trebuie să-și îndeplinească misiunea lui, în**

curs de patru ani .

[LD: de ce nu a fost lăsat Parlamentul PNTJ să-și consume legislatura ?]

Din rîndurile acestui Parlament, **se poate constitui,** dacă ministeriul d-lui Iorga n-ar

conveni, **și alte ministere .** (apaluze la majorități)

-Voce : Suneteți în contradicție cu d.președinte al Consiliului...

ACCuza : Țin să adaug că , **dacă** această Adunare nu ar lucra cu guvernul Iorga, ar fi imposibil să-și continue lucrările sau ar fi foarte greu.[...] fiindcă **dacă** acest Parlament nu poate merge înainte cu d.Iorga, fără Iorga va merge și mai puțin
Din p.d.v.practic , **țara nu așteaptă alte alegeri ; țara așteaptă măsuri;**"Prin urmare **noi suntem siliți să lucrăm cinstit în acest Parlament** , să venim fiecare cu **propunerile noastre** și **să dăm concurs** pentru a realiza **reformele trebuitoare țării ."** (p. 289) [.....]
ACCuza / dec.'31

#Partidele

[**Vezi pe larg la fișier Sistem de partide**]

George Brătianu a amintit **marile fapte ale partidului liberal.**

"Eu am să-l răspund iarăși cu repetarea cuvintelor **lui Petrache Carp**, când a fost vorba de războiul de independență, când a spus că **războiul l-a făcut Regele și dorobanțul.** Ei bine, d-lor, **marile fapte n-au fost înfăptuite de partide**, ci de avîntul națiunii "
(apaluze prelungite la majorități și LANC)

-Voce PȚ: "Fără conducători"

ACCuza : "**Conducătorii au corespuns avîntului acesta al națiunii** , cum a fost la realizarea Unirii , **dar nu partidele au realizat Unirea.**[...] **Partidele au compromis faptele mari pe care le-a săvîrșit națiunea în avîntul său.**"

(apaluze la majorități și LANC)

-C-Toma (PNL-2) :"**Aceasta este istorie?"**

-ACCuza : "**Da**, acesta este adevărul:[.....]"**Ați compromis Unirea, ați compromis apoi Monarhia[....] Ați compromis Dinastia [....]Ați compromis reforma rurală [.....]**
Ați ruinat țara; ați distrus clasele organice ale nației românești [.....] (p. 290)

ACCuza

#PNȚ-ardeleni -regionalism

[LD : chiar dacă la acest capitol **ACCuza pune degetul pe o rană reală**, felul cum o face, apoi **degenerarea în calomnie și scandal** provocată de cuziști, transformă totul în **gîlceavă de mahala și instigație** Cu atît mai evident cu cît "ținta" ,de data asta, sunt **ardelenii moderați, cooperanți, loiali ideii de apropiere .**

Bătrînul acesta nu putea decît să declanșeze zîzanie...]

-ACCuza:În ziua de **1 dec.1931, Parlamentul a sărbătorit marele act național al unirii**

Ardealului.El nu a luat cuvîntul, nu a participat la sărbătoare,din două motive , sentimentale și politice.Și-a adus aminte de lupta lui pentru realizarea marelui act. De serbarea lui **Horea , de la1884**, inițiată de el , pornită la Iași;De luptele **Ligii Culturale**,pe care a înființat-o la Iași, în **1890**;De suferințele îndurate la Iași, **în anii războiului** , de iarna grea a anului **1916**, cînd **regele Ferdinand** nu avea locuință , și rătăcea cu vagonul între munți și Iași

" Și, d-lor, la urmă, **ne-am văzut tratați noi -Românii de aici,cari am jertfit 800.000 de eroi pentru unirea Ardealului -am fost tratați cu dispreț de < regățeni >**

(**Părintele Manu** întrerupe)Este o foarte mare problemă, părinte Manu.

"Și atunci , mi-am zis eu ,**acestei agitații pe tema <regățenilor>,pentru ca unii, ca < ardeleni > să-și asigure perpetuitatea guvernării ,acestei agitații nesănătoase, care dezbină neamul românesc,acestei agitații trebuie să i se dea , odată pentru totdeauna , un răspuns hotărît : că noi, Românii , indiferent din ce partid, nu tolerăm o asemenea politică de învrăjbire și de ațîtare : politica împotriva < regățenilor.>**
(apaluze) **Iar d-voastră , care ați făcut această politică de învrăjbire ,eu vă sfătuesc de aceea că mai întîi să nu mai apăreți cu chestiunea regățenilor și cu pretenția ca d-voastră să guvernați țara pentru că sunteți ardeleni**, pentrucă **această manoperă în țara noastră nu prinde.**Noi rezistăm împotriva acestei tendințe , **suntem cu toții români, și nu facem această deosebire dacă suntem regățeni sau ardeleni."**

(apaluze la majorități) Spun cuvîntul hotărîtor : **regionalismul acesta care ne dezbină și care ne degradează**

-G.Moroianu :Jos regionalismul !

-D.Manu :Jos fripturismul !

-ACCuza : **Această politică**, părinte Manu, d-le Mihalache, și dvs toți ceilalți din partidul **Țărănesc, trebuie să tindeți de a o înlătura** (proteste la PNȚ)

-Voicu Nițescu : "dle Cuza, nu credeți că ar trebui să puneți capăt acestei atitudini ?

Dvs.calificați drept regionalism dreptul nostru!

Nu vedeți că ironia dvs este deplasată ?

-**Dr.V.Trifu** : Spune aceasta la loja "Panonia" unde ești șef!

-**Voicu Nițescu** : "Nu știu de nici o Panonia" !

-**Dr.Trifu** : Am să-ți aduc eu diploma.

-**Nichifor Robu** : "Nu este masonerie aici !"

-Voci :La Panonia! La Panonia!

-**D.Manu** : **Die Robu, măsoară-ți cuvintele , că vorbești cu acela care a proclamat Unirea încă din timpul când era în Siberia! "**

-**Robu** : "Binecuvintează-l părinte și spune-i să iasă din masonerie"

-**ACCuza** : "Eu vă atrag atenția că **în dosul acestei politici este un fapt grav** ,de care sunteți acuzați.Faptul grav este că **d-voastră faceți politică regionalistă,sunteți acuzați de confesionalism.** (**înteruperi la PNT**) (p. 292) [**LD: din păcate, lipsă 2 pagini**]
ACCuza / dec.'31

#Problema jidovească.

[LD: vezi pe larg la **fișier Antisemitism**]

LANC cere " **rezolvarea problemei jidovești, prin eliminarea jidanilor.**"

"Aceasta este cauza de conflict între noi și dvs ;nu alta.

Cine ni se pune deacurmezișul , în momentul când luptăm ca să rezolvăm această mare problemă,îl considerăm ca dușman și ne va găsi pe noi ca dușmani hotărâți.

Nu admitem ca dvs. să faceți politică antinațională ,susținând pe jidaniși vă prevenim că se apropie timpurile când această mare problemă națională , astăzi cu caracter internațional ,va fi rezolvată ."

"Dacă dvs nu mă credeți, dacă dvs stați încă sub presiunea acestei mentalități de frică,de îndoială, apoi eu, am să vă reamintesc că ,pe când la 1879 ni s-a impus modificarea art.7 din Constituție,de către toate puterile întrunite la congresul de la Berlin,azi, în acelaș Berlin, triumfă programul nostru în întregime și la primăvară Hitler va fi stăpîn în Germania.[.....]

ACCuza / dec.'31

...deosebire lorga -Cuza

[LD: pentru cei ce nu știu : lorga și Cuza, înainte de primul război, au fost co-președinți ai PND .Despărțirea lor s-a produs după război,o dată cu anularea art. 7 din Constituție, emanciparea evreilor , când ACCuza a fondat LANC]

" Am ajuns la limita cuvîntării mele.

Țin să vă declar că,politica noastră nu este politica actualului guvern.(exclamări)

Între d. profesor prim-ministru lorga și între mine, **este o deosebire de metodă :**

d.profesor lorga procedează după metoda pozitivă a realizării binelui;

eu, urmez metoda negativă :a distrugerii răului.

"D.profesor lorga, cu răspunderea d-sale de șef al guvernului,procedează conform politicii sale.Noi, cei de la Ligă, urmăm politica noastră.Nu voim să solidarizăm guvernul și pe nimeni cu această politică.Dar veți înțelege ,că noi nu putem părăsi politica noastră ,tocmai în momentul când ea este pe cale să se realizeze aiurea.

"Ar fi o extremă rușine ca să se agite această mare problemă jidănească în Germania, unde există 1 la sută jidani și să nu existe în România , unde jidanii au completă stăpînire asupra pămîntului, asupra industriei și asupra orașelor , așadar, în parte, asupra culturii.

"De aceea ,noi ne considerăm aici că îndeplinim o mare misiune națională și vă rugăm pe d-voastră,**dacă nu vreți să intrați în conflict cu noi,să nu ne împiedicați și să nu vă opuneți la realizarea acestei politici** ,care interesează toată nația românească.Iar **dacă veți încerca, pe căile d-voastră, să ne opriți de la rezolvarea acestei probleme, să știți că vom merge împotriva oricui, pentru a realiza** ceea ce credem noi că este binele nației românești ,primejduită astăzi în existența ei."

«LANC:votează Adresa de Răspuns

" Cu privire la mesaj [...] întrucît etc, etc ... vă declar că **voi vota Adresa.**" (p. 297)
(**apaluze la majorități și LANC**)

ACCuza / 3 dec.'31

13.)**IGDuca**(PNL) ,replică-lui lorga ,3 dec.1931

(DAD,MO 14 , șed. din 3 dec, p.298- 321)

[LD : În absența lui – fusese suferind - Iorga se întrebase dacă IG Duca împărtășește părerile amicilor politici .În Parlament, atmosferă de așteptare a unei “ bombe”

Ora era f.târzie .Persoanele străine au fost rugate să părăsească incinta.

Chestorii au fost invitați să ia măsurile necesare.În incintă au sosit și senatorii liberali ;

Duca se urcă la tribună și anunță că nu va ține un discurs,ci va face câteva observații în legătură cu poziția PNL față de guvern .]

Duca / dec '31

«Poziția PNL față de guvernul Iorga

“ Sunt la această tribună , pentru a răspunde d-lui prim-ministru, **că atitudinea luată de prietenii mei politici corespunde cu totul cu părerea mea** (aplauze la PNL)

De altminteri era și firesc ca într-o discuție de această însemnătate ,oratorii PNL să vorbească după **o prealabilă consfătuire și cu aprobarea conducătorului partidului.”**

-Iorga :“D-le Duca , dacă îmi permiteți : n-a fost autorizat dl Inculeț ...

-Duca :“ Vă va răspunde dl.Inculeț .Dar , în primul rînd , vă voi răspunde eu.

-Iorga :“ N-a fost autorizat dl lanculeț să vie la mine pentru a aproba pe vorbitorii în numele partidului liberal ?

-Duca :“Dl Inculeț nu a fost autorizat să facă nici o declarație de asemenea natură.

-Iorga :“Vă voi aduce mîine notele mele zilnice și veți vedea ce este scris acolo ,după conversația ce am avut-o cu d.Inculeț”

[LD: Continuă această hărțuială , minute în șir...]

-Duca :“ Dl Inculeț este aici și poate să vorbească [...]noi nu avem nimic de ascuns și nu văd de ce dvs nu vă convine că eu, aici, în mod public,să lămuresc pozițiile noastre respective.”Mai întîi, **protestez pentru că dvs sunteți autorul Regulamentului care interzice dialogurile[...]** În al doilea rînd, fiindcă sunteți prim-ministru al țării care, cel dintîi trebuie să dați bunul exemplu ... “

-dr.V.Trifu (LANC) :“ Dle președinte , au venit și senatorii liberali”

-PTTopa : Au voie să asiste , dar nu au voie să aplaude...

-Xeni : Nici șefii de cabinet (p. 298)

Duca / dec '31

« PNL în opoziție .

“ Noi am încheiat un cartel electoral.În momentul încheierii aceluia cartel,**noi am precizat pozițiile noastre**[...] Ne-am prezentat în fața corpului electoral pe baza unui manifest .Acest manifest eu, **în prealabil, l-am prezentat** fiindcă am crezut că este corect ,d-lui prim ministru .Am spus : **< Încheind această înțelegere electorală, PNL își rezervă deplina libertate de acțiune atît înăuntru cît și în afara de Parlament , fixîndu-și atitudinile în cadrul intereselor țării, și pe temeiul principiilor și metodelor ce stau la baza programului său .>** (aplauze la PNL)

Alegerile au avut loc.**Parlamentul** s-a convocat Ne-am întrunit la clubul nostru spre a ne fixa atitudinea .Printr-o cuvîntare , pe care am ținut-o și a apărut în toate ziarele , am stabilit **punctul nostru de vedere față de guvern în prima fază a activității lui.**

Am spus : **< Cît despre cartel, el este terminat.[...] am încheiat o înțelegere electorală , nimic mai mult. [...]de azi înainte , în mod automat, ne reluăm libertatea noastră de acțiune și Partidul național liberal reintră în funcția lui normală care este aceea a celei mai însemnate opoziții în Parlamentul actual. >** [...]

cum înțelegeam să exercităm acțiunea noastră de opoziție ?

...incident parlamentar

-Duca :“Mă veți întreba însă cum înțelegem să exercităm **acțiunea noastră de opoziție ?**

-Dr.Viorel Trifu (LANC) :“**Ca șobolanii** “

(vii protestări , mare zgomot pe băncile liberale)

-Duca : Dle președinte, eu **nu pot sta la această tribună** ,fiind **insultat** de asemenea oameni (aplauze PNL ; Duca părăsește tribuna ; tumult în Adunare)

-PTTopa : “Suspend ședința”...(la redeschidere)

-N.Robu (LANC) :“**Vă declar că nu am rostit eu acest cuvînt**”

-PTTopa :“D deputat **Trifu** este rugat **să-și retragă cuvîntul.**

Cf. art 38 din Regulament,**n-are voie să întrerupă** nimeni pe orator ,decît președintele sau cu învoirea președintelui.”

-CIC Brătianu :“ **Este insultă, nu întrerupere** “

-PTTopa : “ DI Viorel Trifu este rugat **să-și retragă cuvîntul** ,pe care îl considerăm **neparlamentar.**”

-D.Arțăreanu (PNL) :” Aceasta cerem.Să aibă cavalerismul , să recunoască și să retragă cuvîntul “

-Trifu : “ Sunt foarte **surprins că s-a supărat** așa de mult .Nu m-am așteptat la acest lucru fiindcă epitetul l-am auzit de atîtea ori.Deoarece a produs un efect cu mult neașteptat de mine,**vă rog să luați act că-mi retrag cu părere de rău acest cuvînt**” (apaluze la majorități) (p. 299)

«Guvernul Iorga .

“ Întrucît noi n-am refuzat nici PNȚ creditul în primele luni ale activității lui,nu avem nici un motiv să refuzăm acest credit guvernului d.lui Iorga.

Precum am spus în prima zi [aprilie '31] ,**îl așteptăm la treabă .**

Am urmărit cu atențiunea pe care, după părerea mea , o comportă situațiunea extrem de grea în care ne aflăm noi și Europa întreagă, **toată activitatea dvs.** – am urmărit politica dvs.**bugetară** , politica dvs.**agrara**, poltica dvs **economică**, politica dvs. **școlară**, și **politica dvs externă.** **Și am marele regret să declar că nu ne putem solidariza cu activitatea dvs. în nici una din aceste direcții “** (**apaluze PNL**)(p. 299)

Duca / dec.' 31

-Politica financiară : Argetoianu

[**Vezi pe larg la cap.Guvern Iorga**]

“Nu putem aproba politica dvs. bugetară. [.....] (p. 299)

[**despre buget urma să se pronunțe a doua zi, cînd se lua în dezbateri**]

Duca / dec.'31

-Politica agrară – Ionescu-Sisești

[**Vezi pe larg la cap.Guvern Iorga**]

“ În politica dvs agrară ați fost, cum era și firesc, preocupați de situația agricultorilor noștri , situație datorată scoborîrii prețurilor – evident, fenomen mondial , cauze externe, nu cauze interne. **V-ați întrebat: ce putem face ? Oarecari paleative.Le-ați propus.**

V-am anunțat prietenește , cînd ați venit cu ele , **prin glasul d-lui Dinu Brătianu,**

că vor fi inoperante [.....]politica dvs.a fost fără folos pentru agricultură”

(**apaluze PNL**) (p. 299)

IGDuca / dec.'31

-Politica bancară- Argetoianu

[**Vezi pe larg la cap.Guvern Iorga**]

“În criza actuală , care zguduie temeliiile însăși ale organizațiilor sociale economice moderne, în lumea întreagă, în mijlocul acestei îngrijorătoare zbuciumări, prin care trece creditul în toate țările din Europa, **care era datoria guvernului dvs?**

Să vegheze ca instrumentul de credit al țării , clădit cu atîta trudă, să iasă ,

dacă nu intact, **cît se poate mai puțin atins** din împrejurări ca cele de azi.

Ce fel de politică ați făcut dvs. în această materie ?

Nu vreau să spun că ați provocat , dar ați lăsat să se provoace **emoragia depozitelor** și pe urmă ați fost cu desăvîrșire **incapabili să opriți această emoragie** , care continuă și astăzi. (apaluze la PNL)[.....] (p. 300)

Duca / dec.'31

-Politica școlară –Iorga

[**Vezi pe larg la cap.Guvern Iorga**]

“Ați schimbat în cîteva luni toată organizarea învățămîntului , cu intenția lăudabilă , nu contest, de a o îmbunătăți, **dar cu rezultate negative.**

Dealminerii, nu mă refer la părerea mea, ci la **părerea tuturor** categoriilor de membri ai corpului didactic , de la învățători pînă la profesorii universitari , cari toți **critică și**

protestează împotriva inovațiilor d-voastră.” (**apaluze la PNL**) (p.300)

Duca / dec.'31

-Politica externă – Dim.Ghika

[**Vezi pe larg la cap.Guvern Iorga**]

“ **Politica dvoastră externă ?** Dar de la război încoace , dacă a fost o materie în privința căreia **nu a putut să fie divergență între partide**, o materie în privința căreia a existat **unanimitatea conștiinței naționale** , desigur că a fost politica externă.[.....] (p. 300)

«Opoziția PNL

“ În asemenea condiții, însă, **nu putem continua să vă acordăm creditul** care vi l-am acordat în primele luni și **suntem hotărâți să pornim lupta cea mai energică împotriva d.voastră.**”(aplauze la PNL)

-Voci : ”Soluții! Soluții!”

-CIC Brătianu : ”Cînd vom fi acolo , pe banca ministerială, vom da soluțiile. ”

(întreruperi, vociferări la majorități)

#Mesajul și Răspunsul

Duca :”Mesajul regal **nu-l putem vota** pentru că este **în contradicție politica d-voastre , cu tot ce credem noi** că ar fi trebuit să se facă în aceste grele împrejurări , pentru binele țării.

În al doilea rînd, pentru că **Mesajul d-voastră** anunță,sau mai bine zis **trădează o mentalitate împotriva căreia noi ne ridicăm de mult**,aceea că **fiecare guvern să vie și să răstoarne tot ce s-a făcut înainte** și să dăm acestei țări spectacolul acelei **deplorabile instabilități**,în toate ramurile de activitate. (aplauze la PNL)

...funestă manie de legiferare

Cînd astăzi avem atîtea nevoi și cînd eu văd că **vă stăpînește aceeaș funestă manie de legiferare** ,cînd văd pe însuș d.ministru de Justiție ,că ne anunță **schimbarea întregii organizațiuni a magistraturii**,de la Curtea de Casție , pînă la judecătoriile de pace, **cum vreți să ne solidarizăm** , d-le primministru ,cu asemenea concepții și cu asemenea procedee ? “ (aplauze la PNL) (p. 300)

Duca / dec'31

...scoaterea partidelor din sistem

“ Dar mai este încă **un motiv , mai însemnat** , poate , decît toate celelalte , pentru care socotim **imposibil să votăm Mesajul Tronului** și să adoptăm o altă politică decît aceea pe care v-am anunțat-o.

D-le primministru, dvs **ați spus** : în această țară , pe de o parte ,**sunt eu ultima speranță** - ați spus mi se pare, ultima scîndură –**de partea cealaltă haosul**.

“ Noi protestăm cu energie împotriva acestei alternative.În această țară **există o Constituție și partidele politice ,pentru a asigura aplicarea ei normală și cinstită.**”

(**aplauze la PNL**) (p. 300)

Duca / dec.'31

...inovația:governul de tehnicieni

[LD: este în această expeditivă mărturisire a lui Duca "ceva " nesincer ,sau ocolit :faptul că PNL,dorind căderea de la guvern a PNȚ, văzând imposibilitatea de a fi adus la putere de Carol, s-a gândit să folosească ca "**manta de ploaie**" guvernul Iorga.]

În desfășurarea politică a statului român , **guvernul dvs. – adică guvernul de tehnicieni reprezintă o inovație și o experiență**.

O inovație pe care noi, din primul moment, **am privit-o cu cel mai mare scepticism , dar împotriva căreia nu numai că nu ne-am opus, dar chiar i-am dat concurs**.

-Ed.Mirto :”De ce ?”

Duca :”Pentru că era făcut în respectul formelor constituționale.”

-Mirto :”Credeți în soluțiune, ori nu ? “

Duca :”Și o experiență care s-a dovedit **a nu fi la înălțimea așteptărilor.**”

Duca / dec.'31

«PNL:Regim constituțional normal !

”Atunci concluzia firească este că, fără întârziere , **să reintrăm în practica tradițională a regimului nostru constituțional**.(aplauze la PNL)

Acest sistem este acela pe **baza căruia stă statul român**.

Acesta este sistemul care **a asigurat** acestui stat ,**70 de ani de neîncetat progres** și de **glorioasă înfăptuire**. (aplauze la PNL)În această perioadă, cum este firesc să fie în

orice acțiune omenească , **au putut să fie clipe de scădere** .Au putut să fie **momente de greutate** [...] În acest sistem **a putut să fie umbră** , dar a fost și lumină.

Acest sistem, în orice caz, **ne-a adus de la două Principate robite , la România Mare** a visurilor noastre împlinite.

Concepției d-voastră, experienței pe care o reprezentați, noi opunem cu toată hotărârea aplicarea strictă și fecundă a sistemului nostru constituțional.

(apaluze și ovațiuni prelungite , la PNL)

-Iorga : “ Dle președinte și onorată Cameră, văd aici **tot Senatul** ,văd **o întreagă nație în tribune** ,care așteaptă de la mine **un spectacol.Nu-l pot da.Regret foarte mult ; puținele mele aptitudini pentru tragedie** ,de o bucată de vreme, **le-am pierdut.**

Dați cuvîntul oratorului următor , și, foarte simplu, foarte onest,**voi răspunde la sfîrșit.”**

(apaluze prelungite, ovații, la majorități)

-C.Spulber (Liga Vlad Țepeș) :“ **Jos frazeologia politicianistă !”**

Duca, 3 dec.'31

14.)Costin Sturdza (Liga V.Ț/P.Conservator) , discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 301-302)

[LD : Debut parlamentar .Vorbește imediat după IG Duca (care cere revenirea la sistem constituțional) și Iorga (care nu se intimidează, promițînd să răspundă la final)

Discurs sub formă de replică punctuală lui Duca, în apărarea guvernului Iorga.

Denotă :cultură parlamentară ; artă oratorică ;orgoliu “domnesc” ; șarm “boieresc” ;

Dar (pentru a intra în jocul lui speculativ)nu-l cunosc suficient pentru a putea presupune ce fel de bilet ,semnat “ *ton Jo*”,ar fi trimis în acea seară]

Sturdza / dec.'31

#Dezbaterile la Mesaj

[LD : după opinia sa, deoarece retragerea încrederii în guvern de către PNL, nu putea fi motivată...declarația lui Duca ar fi avut altă adresă...]

“ [...] trebuie să recunoașteți , împreună cu mine, că această viață parlamentară

-a spus-o la un moment dat și d.profesor Iorga care este vechi parlamentar -

are , și în special cu prilejul dezbaterilor Adresei, **o oarecare aparență, cel puțin , de teatru, de factice** ;pozițiile se iau de multe ori **exagerat** ,pentru a impresiona pe unii , pentru a avea ecou în altă parte .[LD : la Rege ?]

Și eu adaug aici că **pentru prima dată** cred că aducem această hotărîre , **de a introduce în dezbaterile Parlamentului** și, în special, în împrejurările atît de grele ale țării, **o notă de desăvîrșită sinceritate.”**

-Iorga : “Foarte bine !”

...exemplul parlamentului englez

-Sturdza : “ Dlor deputați, s-a ales de curînd și a început să lucreze **Parlamentul englez**.În prima ședință în care s-a înfățișat guvernul ,un șef de partid abandonat de majoritatea partidului său, **n-a auzit nici o întrerupere, nici o aluzie, nicio umbră de acuzare de fripturism** .Cu toții și-au dat seama de **primejdiile** care apasă asupra țării. În aer plutea umbra **ascetului de altă rasă** ,care discută de la egal la egal cu Marele Imperiu, plutea în sală **depresiunea orgoliului național**,lovit prin căderea mîndrei monete naționale,și a fost **o atmosferă de liniște solemnă** , de putere stăpînită și de desăvîrșită **sinceritate** “(apaluze la majorități)

....tradiția parlamentară românească

“ Nu e nevoie să mergem așa de departe. În țara aceasta , **în primele divanuri** ,[1831] al căror **centenar** se sărbătorește acum , atunci cînd **oamenii părăseau de bună voie privilegiile și prerogativele** clasei lor [boierii !] și hotărâu pentru binele țării , **Unirea Principatelor și Dinastia străină**,era iarăși în **spiritul de jertfă** , o desăvîrșită sinceritate

-Iorga :”Sigur !”

-Sturdza : fiindcă **oamenii își iubeau țara și voiau s-o slujească** .Oamenii așa sunt făcuți , ca cel puțin în două împrejurări să fie **sinceri** :cînd le e frică și cînd iubesc.

Frica și cu **dragostea** sunt cele două clipe care descuie rezervele de sinceritate ale omului .”(p. 302)

Sturdza / dec.'31

#Moravuri politice.

...Caillaux-ii noștri:Tătărescu /Lupu

Îmi mai aduc aminte ,fără să vreau, de cuvîntarea onoratului d.Duca ,în cealaltă sesiune , cînd spunea < **Noi am fost sinceri și la 8 iunie și sinceri suntem și astăzi.** >

Desigur că avea dreptate.La 8 iunie fuseseră sinceri **pentru că le era frică** ;și astăzi sunt sinceri ,**fiindcă iubesc prea mult.** [puterea !](ilaritate, aplauze la majorități)
[Își amintește că în preajma războiului, la 1914, de drama politică ce s-a petrecut la Paris, cînd soția lui Joseph Caillaux a împușcat pe directorul ziarului "Figaro" , pentru un bilețel adresat unei prietene ,în care Caillaux (ministru de finanțe) , în seara cînd **susținuse proiectul impozitului pe venit** , scria acelei prietene :<**Am susținut cu toată vigoarea impozitul pe venit; sper că va fi înmormîntat pentru totdeauna !** >

(ilaritate, aplauze la majorități)"Mi-am adus aminte atunci cînd am ascultat **elocventa cuvîntare a onoratului domn Tătărescu** ,violentul atac împotriva guvernului și mi-am zis : nu am desigur dreptul să-mi închipui că onoratul d.Tătărescu ,scrie astfel de bilete ,dar , **dacă ar scrie** ,sunt convins că în seara aceea ar fi scris un bilețel :

< **am atăcat cu toată violența guvernul.Sper că aceasta nu- l va face să cadă** >

(ilaritate, aplauze la majorități)

"În aceeași zi, onoratul d.Lupu a ținut o foarte frumoasă cuvîntare ,prin care a apărut guvernul împotriva atacurilor d-lui Tătărescu ,și m-a îndrituit să gîndesc că, **dacă** după aceea , d. dr.Lupu ar fi scris un bilețel ,ar fi spus :

< **am apărut cu toată puterea guvernul. Nădăjduesc că totuși se va remania .** >

(ilaritate, aplauze la majorități) [.....] (p. 302)

Sturdza / dec.'31

▫Liga V.Ț.: va vota R la M

" Dlor deputați, primul nostru **motiv** - celelate le vom discuta la buget și la legile speciale –pentru care **votăm Adresa de răspuns la Mesaj**,

este **convingerea absolută** pe care o avem că , **pe această bancă ministerială** , nu este nici un om care să vorbească ziua într-un fel ,pentru a scrie seara bilete semnate < ton Jo > " (**apaluze la majorități**)

-**dr.Lupu** " Dle Sturdza, **finalul d-tale a fost meschin și nedemn** de tonul discursului pe care l-ai ținut ;meschin în sensul spaniol, al d-lui Iorga ,

-**Voce** : "Arab, nu spaniol "

-**N.Miclescu** : "Meschin este un cuvînt parlamentar ,prin urmare ,dle dr.Lupu,nu vă cer să- l retrageți ." (p. 302)

Sturdza / dec.'31

15.)Samuel Singer (Part.Evreesc),discurs la mesaj,3 dec.'31

(Vezi pe larg la **fișier Evrei**)

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 302- 304)

[LD:6 apr.2007.Tocmai astăzi mă sună ,pentru a doua oară în ultimii 50 de ani,Dolfi Pearl ,elevul-coleg de la Dorohoi ,cu care am școlărit și făcut serbări în Dorohoiul anilor 1945-1953 Amabil, sentimental..."**În căutarea timpului pierdut "...Trăește la Haifa și are nostalgii de tinerețe.**..Mă întrebă de Liviu , de lucrarea lui dedicată Pragăi .

Îmi amintește de **Jean Ancel** și-i repet de ce nu mai am legături cu el.Zilele trecute am citit filipica lui contra istoricului **Teșu Solomonovici** , privind "reabilitarea" lui Antonescu. Este năprasnic J.A cînd cineva îndrăznește să intre pe "terenul" lui ... dar văd ca nu se grăbește cu publicarea **Memoriilor** lui Filderman.

Nu am de gînd să intru în această polemică disproporționată și deformantă privind holocaustul .Mă simt datoare să termin această carte]

[LD:Samuel Singer vrea să spună cîteva cuvinte la Mesaj, în numele partidului său .

Ca de obicei, **cuzistii îl hărțuie** cu glumele lor stereotipe ,**deputații** ceilalți,în general, **se amuză** ! Nu vreau să ocolesc ,nici să diminuez, dar nici să nu exagerez manifestările antisemitismului cuzist .Extras din contextul și atmosfera parlamentară românească,el ar putea fi invocat - a și fost exacerbat de istoriografia comunistă ,și ,pe o altă direcție , de cea israeliniană -ca dovezi ale unui continuu și agresiv filon xenofob ,care prefigurează holocaustul .Mă voi ocupa și eu de subiect , atît cît se cuvine, în context românesc.]

▫ Rostul Partidului evreesc

- ▣ Cămătarul și țaranul.
- ▣ Conversiune . Țărănism
- ▣ "Speculantul " evreu
- ▣ Partidul Evreesc - ▣ Minoritatea evrească.
- ▣ Doleanțele evreilor
- ▣ Răspunsul la Mesaj
- ▣ Antisemiții .

Singer / dec.'31

▣Partidului Evreesc=organ central de conducere

-Nichifor Robu (LANC)"Die președinte ,de ce mai dați cuvîntul acestui jidan ?

-Singer : "D-le președinte, vă rog să-l chemați la ordine."

-Miclescu : Die Robu, vă rog.

-Singer:"**Partidul Evreesc** din România **s-a constituit** cu scopul de **a aduce**

ordine și unitate de mișcare în viața noastră politică, în această țară.

Trebuie să existe **un organ central** cu **răspundere** deplină în fața țării și a legilor, care **să poată avea conducerea** unei populații de **1 milion de locuitori**, populațiune care, pînă la constituirea noastră **a format o simplă masă electorală** , pe care toate **partidele și-o disputau** .

Onorată Cameră, partidul nostru **însemnează această unitate de conducere** și în consecință **de răspundere ,în fața guvernului și a țării**.Partidul nostru **leagă toate fragmentele populațiunii evrești** din orice părți ale României Mari, din toate provinciile, cu centrul acesta politic al **Bucureștilor**.Odată pentru totdeauna **se face ordine** în ceea ce privește **constituția noastră etnică**.

...reproșurile aduse evreilor

"Onorată Cameră ,**nouă ni s-au adus reproșuri** nenumărate în diversele ocaziuni ,și mai ales **la recensămintele** care s-au făcut de către guvernele țării ,**că populația noastră nu se prezintă definită precis etnicește**, parte din **ea se manifestă** cînd ca **maghiari**, cînd ca **rusă**, și cînd **altfel**, pe cînd în realitate **ea ar trebui să fie ceea ce este cu adevărat** , să-și păstreze adică **ființa ei etnică național-evrească**.

▣Populația evrească= minoritate etnică

"Ceea ce face **Partidul Evreesc** din România este tocmai acest lucru :odată pentru totdeauna **el își pune ordine în această gravă problemă**.Populația evrească se prezintă dar **ca minoritate etnică**, alături de celelalte minorități etnice din țară.

...drepturile specifice ale populației evrești

"Dar ea are **toate interesele ei în această țară** și **soarta ei e legată strîns de soarta poporului român**.Populația evrească **suferă** astăzi , alături de restul populației **românești**,- și poate mai mult decît aceasta -din pricină că **ea nu are ogorul sau țarina** aceea,temelie a existenței ,**pe care o are proprietarul de pămînturi** ,și care suferă și el astăzi, atît cît suferă.**Ea este, în imensa sa majoritate, populația aceea de intermediar** , cum i se spune, **populație orășenească** care se găsește **astăzi complectamente la pămînt**.

" Onorată Cameră, noi am venit aici **ca să apărăm drepturile specifice ale populației evrești**.

-ACCuza : "N-aveți nici un drept specific în România"

-Singer : "Noi avem și **drepturi specifice culturale**..."

-Nichifor Robu : "Aveți numai drepturi la pașapoarte..."

-Singer : "Avem dreptul **respectului la cultura noastră** , dreptul de a ni se respecta **religiunea noastră** , așa cum se respectă religieuna tuturor neamurilor care trăesc în pace și cu gînduri bune pentru această țară. Avem , cu un cuvînt, dreptul la **dezvoltarea normală a ființei noastre etnice**, precum și **drepturi generale cetățenești**.

" Noi înșă, în afară de aceste drepturi, [...] **ne-am prins** în același timp **să ne ocupăm**, alături de toți ceilalți reprezentanți ai națiunii , și **de interesele primordiale și imediate ale cetățenilor români de orice religie și naționalitate**."

-ACCuza : "N-au nevoie cetățenii români de **apărarea voastră**"

-Robu : "Miroși a usturoi"

-Singer :”Dta miroși a parfum...

Singer / dec.'31

#Gogorița cămătarului evreu

-Singer :”Și noi suferim , așa cum suferă țăranul român Și noi suntem de părere că **s-a făcut o politică greșită** atunci cînd **țăranului i s-a dat numai pămîntul și nu i s-a dat posibilitatea** de a cultiva acest pămînt cu toate mijloacele ...

-ACCuza :” Și au fost lăsați **jidanii să-i exploateze** “

-Singer :”Voi veni și la această problemă pe care mi-o impuneți prea devreme .

D-lor,**această gogoriță , această legendă a cămătarului evreu,** trebuie să înceteze odată pentru totdeauna.Și iată de ce :**populația orășenească ,populație de intermediari ,negustori** sau cum vreți să-i ziceți,**trăește numai din credit** și acest credit i s-a dat sau i se dă **cu dobînzile** pe care le știți. “

”Știți dvs,pe de altă parte,**cine sunt creditorii satelor ?Ei sunt numai băncile populare , băncile cooperative și capitaliștii particulari,sau marile bănci românești agricole.”**

...PNE:va vota conversiunea

”**Pentru țărani,** avem însă posibilitatea la îndemînă să aducem **mijloace de îndreptare** a situațiunii lor.Iată ,acum se vine cu **legea conversiunii datoriilor agricole** , **pe care eu, în numele partidului nostru, declar că o vom vota cu ambele mîini,** deși **avem un singur regret :ea nu salvează creditul general,** pe de o parte, iar pe de alta, **nu e suficient de largă.**

”**Noi am vrea să se dea țărănilor** ,odată cu această **conversiune și posibilitatea creditului** ,pentru a se putea ajunge la situațiunea **ca țăranul să se însănătoșească economic cu adevărat,** pentru că noi primii ne dăm seama că **o pătură țărănească sănătoasă în această țară,**însemnează posibilitatea de **însănătoșire și trai normal, economie pentru toți cetățenii acestei țări.** “ (apaluze) (p. 303)

Singer / dec.'31

...Ce se face ptr orășeni ?

#“Speculantul “evreu

-Singer :”Dar ce se face pentru orășeni ?

-Voce:” Era vorba să faci o declarație”

[LD: **dacă deputatul era evreu, automat i se adresau “per tu”]**

-ACCuza :”N-avem noi nevoie de luminile tale”

-Singer :”Nici nu încerc să ți le dau ! “

”S-a vorbit de la această tribună ,în afară de **cămătarul evreu** și de **speculantul evreu.**

S-a adus aici **chestiunea trustului zahărului [...]** aceste trusturi aparțin pur și simplu unor **societați olandeze și italiene.”**

-Robu :” Cu perciuni “

#Antisemitismul intolerant

-Singer : Chiar d.Cuza , cînd a citit acele **liste cu consiliile de administrație,**erau doar nume românești.”**De ce se vorbește atîta de specula evreească ,dacă acestea sunt exemple ?** Însemnează pur și simplu **dorința de a învrăjbi** două populațiuni sau, mai bine zis, **toată populația țării** cu una singură , cu un fragment din ea, **cu populația evreească.”**

”**Partidul nostru a dovedit din plin legitimitatea dreptului său la viață în această țară.** Noi, **la diversele manifestații politice** ,care au intevenit de la ăzboi încoace, de cînd am devenit cetățeni ai acestei țări, precum **și în viața zilnică cetățenească,**după cum **ne-am făcut datoria pe cîmpurile de luptă** ,ne-am făcut-o mereu, în chip **leal,** ca și ceilalți, **și în timp de pace.**

”Dar d-lor,**noi nu ne putem declara mulțumiți cu întreaga politică dusă de diversele partide politice** ale acestei țări **față de noi,** care , cum am arătat , **ne-au tratat ca pe o simplă masă de manevră electorală.”** (p. 303)[.....]

...atitudinea civilizată ,tolerantă a conducătorilor,a personalităților

[LD.7 apr.2007.**Sunt în sâmbăta Paștelor,a Învierii .Am văzut zilele astea câteva filme și câteva "dezbateri" despre esența creștinismului, despre religiozitatea românilor (mai**

bine zis ce a mai rămas din ea !) și m-a dus iarăși gândul la cartea lui Mihail Sebastian... "De două mii de ani"...la percepția ei în epocă ... și la "citirea" ei de după război , și de acum.

[LD:Întorcându-mă la Samuel Singer ,foarte .important:el **critică partidele politice** -în cor cu antidemocrația din acel parlament , de parcă asta era obligatoriu ,la modă ! - dar are cuvinte de **apreciere superlativă la adresa conducătorilor** acestor partide, a oamenilor politici,a personalităților ,pentru ceea ce au făcut pentru evrei .

Spațiul temporal sugerat ca epocă a lui ICBrătianu și (sau) Iorga ,departe de a fi un compliment conjunctural,exprima **percepția evreească a vremii** .

Fără ca să însemne raiul pe pământ,ea trebuie raportată la fericirea (sau nefericirea) generală,a întregii populații din România,și **nu a unui fragment al ei** -în cazul dat , **a evreilor** .

Istoriografia subiectivă evreească,Adin dorința de a demonstra **un antisemitism congenital** (ancestral)**românesc** ,extrapolează (raportează , transformă)orice suferință, orice nedreptate ,orice manifestare antievreească ,ca un izvor care ,**fatalmente ,trebuia să ducă la genocid, la holocaust** .Acest **reducționism evreesc** nu poate fi comparat ,pe fond ,decât cu **reducționismul antisemitismului românesc**,care vedea în evrei izvorul tuturor nenorocirilor de la noi.LD:Oare se înțelege ce vreau să spun ?

Vezi pe larg **la fișier Evrei** sau **Antisemitism**]

"Dar, ca să revin la partide, interesant și curios este că întotdeauna **am avut de suferit din pricina și din partea partidelor politice;am avut de suferit deși întotdeauna am fost leali cu ele** ;

Din partea oamenilor politici ,însă,**conducători** ai acestor partide,**am avut întotdeauna** ,sau aproape întotdeauna ,**atitudini civilizate ,de toleranță și care ne mulțumeau** ,mai mult sau mai puțin."

Ar putea să citeze cuvintele lui ICBrătianu ; ar putea cita cuvintele de solidaritate , toleranță și mîngîiere ale lui Iorga .

"Noi **i-am fost recunoscători** și îi suntem și astăzi recunoscători pentru această atitudine.Este **o mare mîngîiere** pentru noi aceasta pentrucă,**dacă partidele politice** din pricini care nu sunt și scuze,cum ar fi **conjuncturile politice** momentane,din pricini care depind de **structura lor**,din cauza **situației lor electorale**,**n-au putut și n-au vrut să facă dreptate cauzei evreești**,**în schimb părerea personalităților politice** care se găsesc în fruntea vieții publice românești, reprezintă totuș pentru noi **o nădejde că se va face**, în sfîrșit ,o dată **dreptate acestei populațiuni**."

În declarația citită de dr.**T.Fischer** la Mesaj,a arătat motivele nemulțumirilor noastre : **cetățenia, cultul mozaic, școlile evreești, departamentul minorităților, băncile cooperative evreești**.Toate **instituțiile evreești de credit burghez sunt "la pămînt"** ; **Cooperativele evreești**, din cauza legii cooperăției (gov.PNT) ,nu mai funcționează **normal și nu se bucură de sprijinul statului**.

Singer / dec.'31

☞PNE:respinge Răspunsul la Mesaj

"... noi am aștetat de la onoratul guvern o soluție.Neexistența și nepomenirea lor în Mesaj, ne pune pe noi în **imposibilitate de a vota Adresa** de Răspuns la Mesaj."

-**Anton Chemale** (PND) :**"Logic ar fi fost să-l votați.Ați spus că aveți încredere în guvern."**

-**Singer** : "Am nădejdea că < a' la longue> guvernul acestei țări va veni la dreptate . Am spus însă că acest guvern **nu a realizat pînă acum nici unul din dezideratele noastre** .Am fi ilogici dacă am proceda altfel." (p. 303)

Singer / dec.'31

N.Iorga :intervenție

☞Nu înțelege ce dorește PNE

-**Robu** :**"Ai gătat <dija >?"**

-**Singer** :**"Foarte spiritual! Glumă de suburbie!"**

-**Dr.Lupu** (PTJ) :**"Dle președinte, d-vs aveți datoria să apărați pe orator,nu să-l terorizați. "**

-**Singer** :**"S-a făcut aici apel la unire politică între diversele partide ale acestei țări.**

[...] **fac și eu un apel și poate** că acest apel al meu **va îndulci sau modera puțin vrajba cu care am fost înveninați aici** cu ocazia cuvîntării d-lui **Cuza** d-lor, **faceți posibilă** prin atmosfera de dreptate pe care o dorim întronată, **o solidarizare a tuturor populațiilor acestei țări**, ca împreună cu toții, liberi și în deplină frăție, **să putem lucra pentru binele țării, și să dispară, odată pentru totdeauna, veninul urii ce se toarnă în cugetul unei populațiuni**, care ar trebui să înțeleagă că **este momentul unirii tuturor, și nu al dezbinării și defăimării** .“(Aplauze la P.Evreesc și pe diverse bănci)

Iorga : “Nu înțeleg sensul acestui discurs.Ni s-a spus de către **reprezentantul** partidului evreesc că **nu votează Răspunsul la Mesaj**.În al doilea rînd, ni s-a spus că **am făcut făgădueli** pe cari nu le-am îndeplinit.

Nu am fost niciodată solicitați să facem anumite declarații ;prin urmare, **nu văd ce declarațiuni am făcut și pe care nu le-am îndeplinit** .

De 7 luni de zile,**populațiunea evreească din România**,care **are aceleași drepturi ca orice categorie de cetățeni,se găsește în cea mai desăvîrșită liniște, ceea ce nu era cazul înainte de venirea mea la guvern**.Mai la urmă, **mai face și un apel** .

Acesta,să mă ierte **este ca povestea oalei aceleia** .O știi d-ta (**ilaritate la majorități**) ,nu mai este nevoie să ți-o spun eu.[LD: **Iorga mai face și alte glume părăsește incinta** , **promițînd că revine Singer se urcă la tribună și vrea să vorbească**]

-Voci : Jos ! Jos ! (**Singer părăsește tribuna**) (p. 304)

S.Singer, 3 dec.'31

16.)**C.Z.Codreanu** (**Gruparea “C.Z.C”**), discurs la mesaj, 3 dec'31

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 304-306)

[LD.iul.2001, **Piatra Neamț**:

Cel mai tînăr deputat ;prima oară în Parlament ;ultima zi de dezbateri la Mesaj ; vorbește după deputatul evreu , Samuel Singer.

În Senat , este părintele Ion Moța, (ca senator de drept ?)]

Prezintă **Programul** mișcării .Nu se pronunță cu nimic privind guvernul și parlamentul iorghist,nici dacă va vota sau nu Răspunsul

Ridică , punctual ,cîteva probleme Vezi pe larg la **G de F -IV**

- ▣ Mișcare tinerească
- ▣ Antisemitism ? –Nu, naționalism românesc !
- ▣ Chestiunea evreească
- ▣ Concepție economică.
- ▣ Conversiunea
- ▣ Partidele politice.
- ▣ Democrația .
- ▣ Listă “ compromițătoare “
- ▣ PROGRAMUL

CZC / dec.'31

▣Primul discurs parlamentar

...o mișcare tinerească

“Dle președinte, d-lor deputați,eu **sunt cel mai tînăr** dintre dvs și reprezint **o mișcare tinerească**.M-am ridicat aici prin **propriile mele puteri**,fără ajutorul și fără sprijinul **nimănui**.

...exponent al noii generații

“**Cred** că **actualii conducători ai României** **Mari se vor obosi să mă asculte și pe mine**,ca unul care sunt **exponent al generației tinere** ,generație **zbuicumată**,generație despre care s-a vorbit atîtea, generație **martirizată** ,aș putea spune :**răstignită**.

“**Cred** că este bine ca **onorata Cameră să aibă puțină bunăvoință** pentru a ne asculta și **pe noi**, deoarece socotesc că ,este bine ca **conducătorii de astăzi să știe** care este **zbuicumul**, cari sunt **părerile**,care este **orientarea politică** a generației care, **cu voia sau fără voia dvs**.,**trebuie să vă urmeze miine pe aceste bănci**.”

“În orice caz,țin să **afirm de la început,că noi nu suntem o generație așa cum ne cunoașteți dvs** dintr-o **anumită presă** .

Noi nu urmărim decît să ne apărăm Patria săracă, Patria amenințată de viscolul

furtunei, **Patria părinților** noștri și **cuibul cald** al acelor care vin după noi.

▣Puncte cardinale

Și ca să fixez **punctele cardinale**, în scurt, voi spune: **nu este nici o generație imorală, nu este nici una fără Dumnezeu, nici una republicană sau antiregalistă.**

Fixez acest punct în: **Dumnezeu, Patrie, Rege, Familie proprietară și Armată care să garanteze existența statului român.**”

-G.Ispir (grup liberal independent)*:“Pentru aceasta , **puteți fi alături cu noi** “

*Notă Grup liberal Independent

Grup desprins ,în mai '31, din PNL-2, după ce se rupsesse de PNL-1,și care în parlamentul iorghist ,dădea concurs lui Iorga.Ispir , în studenție ,fusesse în PND ; era profesor de teologie.În grup mai erau :Istrate Micescu, Jean Valjean și Șt.Tătărescu (senator)-----
CZCodreanu / 3dec. '31

...Antisemitism ?Nu, naționalism românesc !

[LD: **Subscriu la remarcă** lui cu privire la **tratarea în deriziune a problemei evreești ,dar nu era singura temă la care parlamentarii se comportau astfel]**

-CZCodreanu : “Dlor deputați, **generația** aceasta a noastră **trece ca o generație antisemită**.Ași dori să știți că **eu nu am venit aici ca să strig :jos jidanii** ,după cum cred că n-a făcut-o nimeni .Am observat,însă ,un singur lucru ,că,**de câte ori s-a pus aici problema naționalismului românesc,dvs ați privit-o și ați primit-o cu ilaritate și ați transformat-o** ,dintr-o problemă care este de un tragic fără pereche,într-o **chestiune comică**”

-VCIspir:“**Cel puțin pentru această parte a Camerei,acest lucru nu este exact.** “

-CZCodreanu :“Eu, d-lor, **am să pun această problemă în câteva linii** ,pentru că **sunt șeful unei mici grupări,și trebuie să-mi dezvolt punctele mele de vedere.**

C.Z.Codreanu / dec.'31

#Chestiunea evrească

[LD,**9 apr.2007** :.**Deși recensământul se făcuse în 1930,rezultatele sale vor fi publicate abia în 1938-40.Eu astăzi știu relativ exact** care era situația demografică (pe etnii, zone rural/ urban ș.a),care era repartiția proprietății și a profesiunilor .

Subiect de confruntare partizană în interbelic,subiect "minat"(interzis, falsificat)după 1944,de către regimul comunist ,subiectul a ieșit din actualitate.

Apare ,sporadic,acum, cu ocazia revendicărilor de proprietate ,deschise de legislația reparatorie de după 1989.Ceea ce vreau să zic, este că antisemitismul românesc a avut o profundă sorginte economică ,și că această realitate trebuie cunoscută și tratată **corespuzător.**]

“**Am fost în Maramureș**, în Maramureșul care este leagănul descălecătorilor noștri, al Moldovenilor -Maramureșenii sunt străbunii lui Ștefan –cel-Mare –și-Sfânt ,domnul Moldovei -și acolo ,cu ocaziunea unui **proces** pe care l-am avut la **Satu Mare** și la care a venit și d.**profesor Cătuneanu** [LD:cuzist] și a venit **un om bătrîn** , cu plete albe ,și a **făcut mărturie** ,în fața **instanțelor judecătorești**,de cele ce vă spun acum :

< Noi, maramureșenii, suntem de viță boierească și am avut moșiile noastre și munții noștri.La 1848, cînd eu eram copil, au venit cei dintîi jidani la noi în comună . >

Și aici fac o mică paranteză.**Eu nu întrebuițez cuvîntul de jidan ,pentru ca să insult pe cineva** .**Eu le spun jidani** pentru că așa cred eu că se numesc ei, și,dealt fel –mi se pare curios –**este singura nație care fuge de numele ei propriu** ,de numele pe care îl are “.(d.Singer întrerupe)

...luptă pe viață și pe moarte

“**Pentru mine ,această populație ,pe pămîntul țării mele** -și rog să mă creadă toată lumea -atunci cînd eu am conștiința fermă **că atacă existența nației mele**, și ei au conștiința fermă că o atacă și își caută să-și facă loc pe propriul nostru teritoriu, pentru mine, vă rog să credeți, **s-a deschis o luptă pe viață și pe moarte și nu-mi arde să fac glume sau să insult pe cineva.**

...acapararea pămînturilor

"Pentru mine este clar și precis :**inteligentă sau neinteligentă, parazită sau neparazită, morală sau imorală, această populație este o populație dușmană aci pe pământul țării, și eu înțeleg să lupt împotriva ei prin toate mijloacele pe care mi le va pune la dispoziție mintea, legea și dreptul meu românesc.**"

Ei bine d-lor, și-mi spunea **bătrînul** acela : < La noi, la 1848, au venit cei dinții 5 jidani, pe cari părinții noștri, văzîndu-i ruși și flămînzi, de milă i-au lăsat să stea la marginea moșiilor noastre. **Astăzi, la 1930, am pierdut 60 din cei 62 de munți.**

Noi românii, mai avem 2 munți, iar restul de 60 de munți sunt în stăpînirea jidamnilor. Astăzi, noi ne-am retras și stăm sărmani și fără pîine, la marginea moșiilor lor.>

"Ei bine, această situație din Maramureș se întinde și în Bucovina; această situație se întinde și în Moldova noastră, unde bisericile se închid, unde altarele se dărîmă.

Și eu vă întreb pe dvs. pe toți : ce se alege de o nație careia i se dărîmă altarele ?

...îngenuncherea comerțului

"**Comerțul nostru a îngenunchiat.** La noi, în străvechiul Bîrlad, în Bîrladul care exporta mărfuri în Polonia, sub Ștefan cel Mare, și exporta prin Cetatea Albă pînă la Constantinopol și Alexandria, **la noi a rămas un singur comerciant român, de manufactură.**

"Ei bine, d-lor, **nu se poate neglija această problemă și nu se poate spune de nimeni că ea nu este problema dominantă a politicii României moderne.**

...invazie străină

"**Cu noi se săvîrșește același lucru care s-a săvîrșit cu Piele Roșii din America de nord : ne găsim în fața unei invazii străine și avem tot dreptul și avem și datoria, să ne apărăm Patria . "**

"**Pe mine nu mă interesează cine vine și cine iese,** și mi se pare curios ca atunci cînd veneau dușmanii, cu arma, să ne fure pămîntul nostru, noi îi întîmpinam cu toții în tranșee, cu arma în mînă, iar **astăzi, cînd arma s-a schimbat în bani,** și cînd **aceștia sînt în stare cu banii lor să vină să ne cumpere țara,** atunci nu mai este nimeni la noi care să protesteze ? Iată d-lor cum se pune această problemă."

...vom dispărea precum Piele Roșii

"Dvs știți foarte bine că **Piele Roșii** din America de nord au dispărut, încetul cu încetul, în fața **năvălirii anglo-saxone.** Astăzi toată Europa îi deplînge și îi regretă, pentru că au fost oameni de treabă dar se zice : <**ce să facem, au fost alții mai tari !**>

"D-lor, mă gîndesc cu groază că, la un moment dat, **Europa va avea să ne plîngă și pe noi, și pe urmașii noștri.**"

«Lupta tinerimii române

"Iar în ce privește **tinerimea noastră zbuciumată,** care după cum v-am spus **este răstignită pentru această idee,** ei bine, vă spun d-lor **-eu vin aici după 2 ani de închisoare nedreaptă -**ei bine, vă spun d-lor, **ce doriți dvs să facă acești tineri care au fost loviți de toți conducătorii de pînă acum ?**

Doriți să ne luăm într-o bună zi traista în băț și să plecăm în altă țară, pe alte meleaguri, ca să ne cîștigăm pîinea, și să găsim un refugiu de viață națională liberă ?

"**Noi nu vă cerem prea mult** Nu vă cerem decît un singur lucru : **să ne lăsați aici pe acest pămînt, sub binecuvîntarea ciolanelor părinților noștri . "** (p. 405)

C.Z. Codreanu / dec.'31

#Problema economică: sărăcia românului

"Voi trece de la această problemă și voi reveni la o problemă de mare importanță : **problema mizeriei.** "

Am adus în această **cutie cîteva bucățele de pîine,** care sunt din Maramureș și din județul Neamț, pentru ca să vedeți **ce pîine mîncă românul** maramureșan și munteanul nostru .

"Astăzi cînd lumea se plînge de supraproducție de grîu, cînd toți atribuie criza faptului că grîul se vinde cu 1 leu kg, **iată ce pîine mîncă oamenii aceștia !**

(D. deputat Corneliu Zelea-Codreanu prezintă adunării o bucată de pîine neagră)

Trebuie să ni se strîngă inima de durere și cred că orice popor din Europa, văzînd

această imagine a mizeriei în care trăește neamul românesc ,**ar plînge de mila noastră.**Am adus aceste bucăți de piine ,învelite și puse în această cutie elegantă , înadins ,ca să vedeți **cu cîtă artificialitate și în cîtă poleială de civilizație se îmbracă această mizerie românească.**

Eu o depun ,cu părere de rău ,**pe banca ministerială** și aș ruga pe **onoratul guvern să o aibă la dispoziție**, pentru că ,**oricui îi arde să facă glume** pe spatele neamului românesc,mai întâi de toate **să vadă ce piine mănîncă el.**

...Teoriile(leacurile) guvernelor

“D-lor în fața acestei mizerii,care cuprinde întreaga țară,**am să vă întreb :care este sistemul de apărare al guvernului contra acestui marș al mizeriei mereu crescînde ?**

Dlor ,pentru mine este clar :**guvernul vine cu două teorii:**

teoria sentimentală a sacrificiului .

Teoria economică a conversiunii .

...teoria "sacrificiului"

În ce privește **teoria sacrificiului**, și eu sunt unul dintre cei care **o admit**,însă voi afirma aci un principiu imutabil :**nici dvs nici nimeni altul nu are dreptul să facă apel la banul sărac al omului cinstit** ,pînă cînd nu va fi adus înapoi în visteria statului **cel din urmă ban furat de tîlharii care au jecmănit această țară."**

Codreanu / dec.' 31

...conversiunea

“În ce privește cealaltă teorie,teoria conversiunii,**sunt pentru ea.**Acesta însă nu este un **medicament**.Medicament este acela care omoară cauza boalei,adică microbul.

Conversiunea este un balon de oxigen , pe care onoratul guvern îl administrează economiei naționale.**Sunt pentru proiectul conversiunii și-l voi vota .**

Țin însă să vă spun : **aștept să văd și alte soluțiuni** și mai ales **soluțiile acestea categorice care se cer** pentru nenorocitele vremuri de astăzi.” (p. 305)

Codreanu / dec. '31

#Problema (ne)utilității partidelor

...poporul va hotărî

“ D-lor deputați, aproape întreg **obiectul principal** în discuțiile la acest *Răspuns al Mesajului*, a fost :**suntem contra desființării partidelor sau pentru desființarea partidelor?** În această privință **eu vă spun punctul meu de vedere !**

Cine este acel care trebuie să hotărască desființarea sau nedesființarea partidelor ?

Puteți dvs să le desființați sau să le înființați ?

Nu ! Cel care trebuie să hotărască e **poporul** ,e țara flămîndă și goală.

În momentul acela cînd va trebui să se hotărască ,**poporul va vedea dacă trebuie să le desființeze sau nu .**

...poporul nu iubește partidele

În orice caz,**vă spun că poporul nu iubește partidele politice.**Acesta este un lucru **precis și dvs**, într-un regim democratic,**nu vă puteți menține la conducerea statului în contra voinței poporului.**Aceasta este iarăși **precis.**

“ Mai este încă ceva .**Spunea cineva [Victor Iamandi] :partidele nu sunt născute dintr-o improvizatie ,ele sunt rezultatul unei evoluții.**

Da, **și eu sunt pentru această teorie**, și eu aplic partidelor **legea evoluției.**

Partidele, ca și toate lucrurile de pe lumea aceasta,**se nasc, se dezvoltă și mor.**

Cred că **partidele nu sunt forma superioară a perfecției**,care să fi **cîștigat dreptul la nemurire.**

...Extremele(stînga-dreapta) vor măcina partidele

“Mai este încă **o chestiune ,de ordin extern .**

Dvoastre vedeți foarte bine că **întreaga** opinie publică din Europa **se îndreaptă către extreme.**Ei bine, **extremele acestea** , ca două pietre de moară,**vor măcina** încetul cu

încetul **toate partidele.**

-Ed.Mirto (PNT) : "Ce vor pune în locul lor, vrem să știm? "

-CZCodreanu : "Aceste partide se vor măcina. D-lor deputați, priviți în Europa.

"Sunt două extreme puternice: extrema dreapta și extrema stîngă, care se întăresc; la un moment dat, una din acestea va învinge.

"Ei bine, eu vă întreb pe dvs., mai ales pe dvs. care tot timpul v-ați plecat în fața

Europei și ați tremurat la cea dintîi adiere de vînt ; într-o Europă, în care învinge una din extreme, d-voastre veți putea să rezistați curentului acestei Europe ?"

«G de F:soarele răsare la Roma

[LD : era în 1931. După venirea lui Hitler la putere, va folosi aceeași metaforă, cu soarele răsăind la Berlin. Dacă în 1930 era mîndru de origina romană, ulterior va fi tot mai mîndru de origina dacică. Vezi pe larg la fișier **Sistem de partide și G de F**].

"În ceea ce privește orientarea noastră, dacă este chestiunea să alegem între cele două extreme, suntem între cei care credem că **Soarele nu răsare la Moscova, ci la Roma.**" "Noi credem că părinții noștri, străbunii noștri [romanii], care ne-au adus pe pămîntul acesta, oasele lor, cel puțin din mie în mie de ani, ne trimit cîte un sfat bun, în ceasurile grele și dureroase."

"În fapt, d-lor, asupra partidelor, generația noastră – privind din afară – constată :

1. Că un partid politic este **o societate anonimă de exploatare a votului universal** ;

2. Că toate partidele sunt democratice, deoarece **utilizează votul universal în același mod;**

3. Că **neglijează interesele poporului și ale Patriei**, satisfăcînd numai interesele particulare ale partizanilor ; Că **democrația este iresponsabilă**, îi lipsește puterea sancțiunii ; Că **toate partidele fac fărădelegi**, se dau pe față unele pe altele, nimeni nu aplică sancțiuni în contra alor săi, fiindcă îi pierde, nici contra adversarilor, fiindcă ei dețin la rîndul lor, fărădelegile lor. (p. 305-306)

CZCodreanu /3 dec.'31

#Democrația =vastă complicitate în fărădelege

"Democrația văzută de afară ne dă impresiunea unei **vaste complicități în fărădelege.**

Concluzia : **democrația este incapabilă de autoritate.**

...în slujba finanței jidovești

Și încă ceva –am să vă servesc **o chestiune** care poate **multora n-are să vă placă** –

vă rog, d-lor **să ne tolerați ca să fim severi**, intransigenți în tot ce interesează

fie Națiunea românească, fie cîntea. "Declar aici că **democrația e pusă în slujba marelui finanțe naționale sau internaționale jidovești .**" (înteruperi, zgomot...)

CZCodreanu / dec.'31

#Listă "compromițătoare"

[LD: listă cu persoane care aveau împrumuturi la bănci. Le face procese de intenție, numai pentru că aveau împrumuturile la o bancă evreească. Aceste insinuări, sub diverse formule, ajungeau în opinia publică etichetate drept "fraude", șperțuri, "trădări". Aceste "liste", au devenit temutele "**liste negre**", ale gardiștilor, numele celor ce figurau pe ele, fiind indicate ca "**ținte**" ale demascării sau răzbunării.

Negate de legionari, folosite drept dovezi în crîmătorii în represiunile

antilegionare, despre acest gen de "liste" există o controversă impresionantă. Am

preferat, de aceea, chiar accepțiunea dată de CZC, la tribuna parlamentului]

"D-lor, **dovada Am venit aici cu o listă care are să vă supere**, însă vă spun să nu-mi luați în nume de rău, fiindcă **nu pot să tac** în această chestiune, este vorba de ceea ce se numește **portofoliul de la Banca Blank**. Dați-mi voie să vă citesc - fiindcă fiecare vă regăsiți aici. Lista am căpătat-o, poate nu-i întregă :

D.Brandsch (subsecretar de stat) 111.000. [LD:P.German, persoană marcantă a comunității germane ; semnatarul declarației de unire a germanilor cu România, în 1918 ; poziție de loialitate și solidaritate cu poporul român ; democrat, antinazist .]

D.Carol Davila, 4.677.000 [LD:savant, medic, familie respectabilă]

-Lahovari(P.Conservator):Nu datorează dl Davila, datorează "Banca Țărănească "

-Codreanu :Bine, nu zic că este putred, dar **sunt bani împumutați S-or plăti sau nu s-or plăti**, dar vă spun un singur lucru : **există obligații** cînd se împrumută cineva de la o

asemenea finanță de a o satisface cînd este la guvern,de a o sprijini în opoziție, și, în orice caz, de a nu lovi în ea cînd trebuie lovită “ (apaluze pe diverse bănci)

D.Eugen Goga ,creanță ipotecară agricolă ,6.200.000 [LD:ziarist, fratele lui O.Goga]

-Oțetelișanu(P.Poporului) :Dar asta este o creanță pe moșia dnei Eug,Goga !

-Codreanu :Mai departe :**D.Iunian** , 407.000 [LD:avocat, fost ministru PNT, șeful PRȚ, renumit pentru radicalismul lui intransigent și corectitudine]

D.Madgearu ,401.000 , [LD:familie (tată, frați) de negustori bogați, prof.univ.,ex ministru, atăcat deseori de adversari pentru favoritisme și mașinațiuni economice]

D.Filipescu , 1.265.000 [LD:boier foarte bogat, familie integră ,șeful Ligii “Vlad Ţepeș” care avea în program, explicit, lupta contra corupției]

D.Mihai Popovici ,1.519.999 [LD:medic, jurist, ardelean, lider PNT, ex-ministru , printre cei mai bogați ardeleni];**D. I.Răducanu** ,3.450.000 [LD:prof. univ., PNT, ex ministru muncii] **D.Titulescu** ,19.000.000.[LD:jurist, finanțist,moșier ,diplomat]

D.Argetoianu ,19.000.000 [LD:moșier,medic, lider politic în diverse partide,despre care se spunea, în epocă, că a făcut multe afaceri dubioase ;în acel moment , ministru de finanțe și de Interne , în guv.lorga] [.....]

Codreanu :“D- lor, eu nu acuz că banii aceștia au fost bacșișuri date ,nu !

Sub o formă sau alta **s-au luat de acolo acești bani** și acuma,cînd este vorba să se vadă ce s-a făcut acolo,și se cer măsuri absolute în această chestiune,acum desigur că **oamenii aceștia** ,care se simt **legați de acolo, n-au libertate deplină** ca să vină să ia **măsuri energice împotriva** acestei bănci “

“Dlor deputați, **dacă se cer sacrificii** pentru ca să asanăm această țară ,nu putem noi să consimțim la sacrificiul care ar fi să se facă pentru **asanarea băncii Blank , pentru nunta** pe care a făcut-o d-sa la Paris,unde s-a cheltuit, cum se aude, 50.000.000 , ca și pentru alte lucruri! “ (Exclamațiuni, întreruperi) (p. 306)

Codreanu / dec.'31

▣PROGRAMUL G de F

“D-lor, în consecință ,noi venim cu cîteva **soluțiuni practice** , care poartă nota tinereții :

-Pedeapsa cu moartea

"Cerem introducerea pedepsei cu moartea , **exclusiv pentru manipulatorii frauduloși ai banului public.** “ (apaluze pe mai multele bănci)

-V.G.Ispir : “Dle Codreanu,d-ta **te intitulezi creștin** și apărător al ideii creștine .Îți aduc aminte – eu sunt profesor de teologie – că**sustinerea acestei idei este anti-creștină.**” (apluze)

-Codreanu :“Dle profesor, dați-mi voie să vă spun :cînd este cheeestiune să aleg între moartea ,dispariția țării mele și aceea a țîlharului,**eu prefer moartea țîlharului și sunt mai bun creștin** ,dacă nu permit ca țîlharul să nenorocească țara, și să mi-o ducă la peire “(apluze pe multe bănci).

-Confiscarea averilor

"Cerem revizuirea și confiscarea averilor **celor care și-au furat țara săracă** “ (aplauze, strigăte de bravo)

-Răspunderea penală a oamenilor politici

"Cerem tragerea la răspundere penală a tuturor **oamenilor politici** **care se vor dovedi că au lucrat în contra țării** , sprijinind afaceri necorecte particulare “ (apaluze pe multe bănci)

-Interzicerea prezenței în Consiliile de administrație

"Cerem împiedicarea pe viitor a **oamenilor politici** de a mai face parte din **consilii de administrație** ale diferitelor bănci sau întreprinderi “ (apaluze pe multe bănci)

-Protecția muncii naționale

"Cerem protecțiunea muncii naționale.Să se declare **dreptul de prioritate** în toate domeniile de muncă fizică și intelectuală ,**pentru elementul românesc.** “(apaluze)

-Alungarea din țară a exploatatorilor străini

"Cerem alungarea cetelor de exploatatori nemiloși, care au venit pe pământul acesta să exploateze bogățiile solului și munca brațelor noastre.

Cerem declararea teritoriului României ca proprietate inalienabilă a neamului românesc.

-Comandament /conducător / unic al nației românești

"Cerem trimiterea la muncă a tuturor agenților electorali și stabilirea unui comandament unic, căruia să i se supună într-un singur gând, toată suflarea românească. "

-Referendum/schimbarea constituției /ptr desemnarea conducătorului

"Dacă conducătorii țării sunt în momentul de față împiedicați ca să ia măsuri întregi din cauza Constituției sau a legilor în vigoare, atunci noi suntem de părere să se dizolve Corpurile legiuitoare să se facă apel și să se concheme Adunarea constituantă ,pentru ca poporul să desemneze pe acel care va fi chemat să ia toate măsurile necesare pentru salvarea României."(aplauze pe mai multe bănci)

C.Z.Codreanu / 3 dec.' 31

[LD. introdus în calculator, în iul.2001, la Piatra Neamț]

17.)Episoade legate de dizolvările Gărzii de Fier .

[LD:Problema este deosebit de încălțită cu aceste succesive dizolvări;cu procesele intentate legionarilor și cu achitarea lor ;cu relasarea lor în lupta politică și electorală . Aici prezint doar câteva semnalări , pentru a releva faptul că problemele au fost discutate în parlament .Vezi pe larg ,cu argumente la fișierul G de F,I,IV]

a)M.Landau (P.Evreesc), interpelare , 26 mart.'32

«Devastarea sinagogii din Iași

(DAD,MO 70, șed.din 26 mart.)

[LD: fișă, nexeroxat.]

-Landau : sinagoga din Iași a fost devastată pe 23 martie ...

-Iorga :Guvernul va impune respectarea legilor de cei ce tulbură ordinea.

-C.ZCodreanu :Protestează și respinge cuvintele "ofensatoare" adresate membrilor Gărzii de fier,"Nu distrugerea unei singogi este vandaism ! "

-Bogdan Duică : Dar ce ?

-CZCodreanu : " Vandalism este dispariția noastră, a moldovenilor, de pe pământul pe care trăim, în văzul dvs.! Vandalism că în orașul celor 40 de biserici ,ele se dărîmă [...] în nepăsarea condamabilă a conducătorilor acestei țări ."

De vină sunt evreii și răspunderea s-o poarte Argetoianu și Ottescu.

b)Nona Ottescu,dezordini legionare

«Suprimarea "Calendarului"

-Nona Ottescu :A primit o telegramă la Ministerul de Interne, care roagă să fie eliberați redactorii ziarului "Calendarul" ,în urma cererii președintelui tudenților,Mociulschy. Un student nu trebuia să-și permită o asemenea obraznicie față de ministru de Interne (Zgomot, vociferări.CZCodreanu, notă aparte)

A apărut un articol al lui Dragoș Protopopescu (24 mart.)< Ruritania, în sfîrșt, sîngerează>, în care studenții erau îndemnați să facă din palmele lor <bici cu cinci sfîrcuri> ,să-și îndeseze < pumnul în chip de cnut> și să lovească ,ori de cîte ori înțîlnesc pe stardă , <obrajii puhavi ai politicii noastre falimentare ,obrajii de gutapercă ai Argetoianului.>A doua zi, a apărut "Calendarul" ,tipărit pe ascuns, ca la comuniști, care ațîța studentimea la revoltă.Foaia a fost confiscată de Poliția Capitalei.

[o arată și citește fragmente din ea]:< Acel ce trebuie să răspundă de sîngele vărsat de o parte și de alta , este omul sinistru al acestui guvern în debandadă, politicianul ordinar , întreținutul cinic al oligarhiei bancare [...] ministrul C.Argetoianu . > Și dvs. cereți cc o asemenea foaie , să mai apară ?!

-Voci : Rușine ! Să nu i se mai dea cuvîntul lui Codreanu ! (care insistă)

-Nona Ottescu : Confirmă că ,**la Iași, Garda de fier a devastat sinagoga.**

-Bogdan Duică : **Garda de Fier are "o gură ascuțită"** , este "foarte oțelită" , și cuvintele ei sunt "**nestăpînite**". Este o Gardă de Fier "**copilăroasă, inconștientă, sălbatecă**" "Nu înțelege că **credințele religioase nu se insultă**" Garda de Fier **face promisiuni prin sate** .În satul Bîla (Mureș) , într-o adunare ținută noaptea ,au promis țăranilor că , dacă vin la putere, 3 ani nu mai plătesc bir! "**Asta-i anarhie!**"

-CZCodreanu : Nu-i adevărat !

-Bogdan Duică : În alt sat au spus :<*Dacă printre voi se va arăta un bancar,pătrundeți-i stomacul sau burta , cu două cuțite , nu cu unul !* >

Acesta este **rezultatul acțiunii extremiste**.Face apel către **Gardă să pună "botniță guri sale atît de destrăbălate!**" "[...]

V.Rădulescu (PNȚ) : **lotuși, suprimarea ziarului este ilegală** ! Confiscare ,da. Nu suprimare !

-Gh.Brătianu (PNL-2) : Se asociază părerii lui Rădulescu.

-Mircea Djuvara (PNL-1) : se asociază părerilor celor doi (scandal, vociferări)

c)N.Iorga, răspuns la interpelarea lui Gr.Tr.Iași,2 apr.'32

(DAD, MO 76, șed. din 2 aprilie '32)

[LD: fișă.nexeroxat]

...Universitățile se vor redeschide

-Iorga : Studenții liniștiți au cerut, într-adevăr, redeschiderea cursurilor.**Celebrul** Marcus Ulpius Trajanus **Cotigă** ,a binevoit să fie mai puțin comisar al poporului,decît pînă acum. A auzit că Trăian Cotigă este **de 5 ani student la facultatea de Drept !**

Va insista pentru redeschiderea cursurilor ,dar face apel la liniștirea spiritelor.

#Dizolvarea Gărzii de Fier

"Am dizolvat < Garda de fier> și **aceia care au făcut tulburări ,fac parte din Garda de fier.Voi cere universităților să-i scoată pe gardiști și pe comuniști.**"

-VGAlexe (PȚ) :**Ar fi timpul ca guvernul să dizolve și organizațiile comuniste.**

-Iorga : "Acelea le dizolvăm noi altfel"

Iorga / mart.'32

d.)C.Z.Codreanu ("Gruparea CZCodreanu ") Interpelare :, 6 apr.'32

(DAD, MO. 80, ședința din 6 apr.'32 , p.)

[LD:fișă-semnal ; nexeroxată.Protest pentru a II-a dizolvare a **Gărzii de fier**, prin Jurnalul Consiliului de miniștri .Acum, de **guvernul Iorga -Argetoianu.Va da lămuriri I .Pangal ;Apărători -Gh.Cuza** (LANC) și, din principiu ,**Al.Lucian** (PSD)]

CZC / 6 apr.

#Dizolvarea Gărzii de Fier

"Printr-un recent Jurnal al Consiliului de Miniștri, **a fost desființată Garda de fier.**"

...1 ian.'31-prima dizolvare-guv.GGMironescu / Mihalache

Dorește să știe motivele,mai ales că Garda de fier a fost desființată prin actul de guvernămînt de către d.I.Mihalache :

1 ian.'31, arestarea conducătorilor (învinuiți de anarhie și subversivitate)

Au stat **închiși 80 de zile, chinuiți, forfecăți, terorizați ;**

Au fost **judecați de 3 instanțe:** Tribunal, Curtea de Apel, Curtea de Casație ;

Au fost **achitați în unanimitate .**

...nesocotirea Justiției

Cei ce lovesc Garda de fier ("Viitorul", "Lupta", "Adevărul", "Dimineața") ,numind-o subversivă, anarhică, clandestină, **lovesc în Justiție.**

Garda de fier este de o legalitate și bună-cuviință, de care nimeni n-ar trebui să se plîngă.**Ex.la alegerile din vara '31, el, Codreanu, a renunțat să candideze în județele în**

care candidau Iorga sau Argetoianu. Răsplata ? : în celelalte județe, au fost terorizați și maltratați.

...CZC-deputat de Piatra Neamț

El a ieșit deputat printr-o "surprindere", în urma alegerilor de la Piatra Neamț.

C.Argetoianu, într-un interviu (1 ian, febr.'32), reprodus de "Curentul", spusesse:

<La Neamț am lăsat alegerile libere și a ieșit acolo un fel de demagog hitlerist. / Pe viitor, aceasta nu se va mai întâmpla. >

...Alegerile parțiale la Tutova

[LD: Ion Zelea Codreanu s-a ales la Tutova.

-Bosnief Paraschivescu (Majoritar , raportor) a citit Raportul explicativ la alegerile parțiale din Tutova (17 apr.'32), la care IZCodreanu a întrunit cel mai mare număr de voturi. (Cf.Rev."Parlamentul românesc", 12 apr.'32, p.15; DAD, MO 92, șed din 20 apr.'32)

Acum [mart.'32], la Tutova, oamenii săi au fost maltratați.

Patetic și disperat : " Am fost chinuți pentru cedițele noastre monarhice [...] în sufletul nostru este o furtună [...] cerem ajutorul MS Regelui "

Amenințător: "Dacă nu va veni, nu știu ce drumuri vor apuca sufletele de cari s-a bătut de prea multe ori joc"

Sfruntînd : "Orice ar face guvernul , în afara legii nu ne va scoate . "

Demascînd (masoneria, Pangal) : "Acolo este izvorul prigoanelor împotriva Gărzii de fier ; împotriva lor va lupta Garda , pe viață și pe moarte !"

e) I.Pangal: respinge acuzele lui CZC, 7 apr.'32.

(subsecretar de stat, Presă și informații)

că el ar fi fost amestecat în dizolarea Gărzii de fier ;

se solidarizează cu măsura luată de guvern.

-Gh.Cuza (LANC) : cere lămuriri cu suprimarea "Calendarului" .

(polemică în problema libertății presei, masoneria etc.)

f) Armand Călinescu (PNȚ), 5 apr.1934

[Legislatura PNL] (DAD, MO 39 / 1934, ședința din 5 apr.'34, p.1689)

[LD: Semnalare retro ' : în cadrul marilor dezbateri care au urmat după asasinarea lui IGDuca și dezbaterea la legile represive antilegionare]

Armand Călinescu / retro'30 / [apr.'34]

Prima dizolvare (1 ian.'31): Guv.GGMironescu.

[LD: : Ministr.de Interne-Ion Mihalache ; Subsecretar de stat -Armand Călinescu

Procesele legionarilor s-au prelungit și după căderea guvernului PNȚ și venirea la guvern a lui Iorga -Argetoianu]

După dizolvarea Gărzii de Fier (1 ian.'31), guvernul național-țărănesc a reușit să risipească organizația. A arestat pe agitatorii principali și, sub inculpare de complot împotriva siguranței statului, a trimis înaintea tribunalului pe : Codreanu, Stelescu, Banu, Totu, Dănilă ș.a.

Armd.Călinescu / retro'31 [apr.'34]

...Actul de inculpare al Tribunalului [1931]

[LD: Călinescu îl citește la tribuna parlamentului]

<Avînd în vedere că faptele ce se impută inculpaților sunt în esență următoarele : că fac parte dintr-o organizație denumită "Legiunea Arhanghelului Mihail și Gavril " sau "Garda de Fier", înființată în anul 1927, cu scopul de a determina o mișcare în vederea înlocuirii actualei forme de guvernămînt, prin introducerea unui regim dictatorial ;

că inculpații , fie personal, fie prin instigarea altora , în calitatea lor de conducători, în sinul organizației din care fac parte, au activat în contra siguranței statului ;

că atît inculpatul Corneliu Zelea Codreanu , cît și ceilalți, precum și toți componenții organizației , propăvăduiau un braț tare , în locul partidelor, dar recunoșteau

autoritatea regală;[.....]Or,atîta vreme cît era vorba de o colaborare cu capul statului ,nu putea fi vorba de o răsturnare a formei de guvernămînt. >

#Achitarea legionarilor de către instanțele de judecată

Procesul s-a desfășurat și după căderea PNȚ de la guvern [apr.'31] **Tribunalul achitîndu-i pe inculpați.**

Ministerul public [Parchetul] a atăcat hotărîrea tribunalului respectiv.

Toate instanțele de judecată au achitat Garda de Fier ,ceea ce a avut drept efect încurajarea ei,încît la revenirea PNȚ la guvern , în 1932,Garda de Fier era partid politic, cu participare la alegerile organizate de gov.lorga,avînd reprezentanți în Parlament

...Hotărîrea Curții de Apel

<[.....] [Parchetul] **Dar nu a dovedit că inculpații urmăresc introducerea dictaturii politice ;din contra,din statutul și interogatoriile lor, rezultă că,nu luptă pentru dictatura politică a unei persoane ,ci dictatura românilor , a națiunii românești,în țara sa.Pentru aceste motive, respinge apelul Parchetului, și lasă achitați pe membrii Gărzii de Fier. >**

Armd.Călinescu / apr.'34

...Hotărîrea Înaltei Curți de Casație.

<[...]**Toate aceste fapte,deși ar putea fi socotite ca o formă de turburare a ordinii publice,nu corespund însă noțiunii de atac în contra siguranței statului.>**

Armd.Călinescu / apr.'34 / retro '31

18.)**Vladimir Zaloziecki (Part.Naț.Ucrainean),discurs la mesaj,3 dec.'31**

(**Vezi la fișier FII.Minorități**)

(DAD, MO 14, șed.din 3 dec.'31, p 310)

«Doleanțele populației ucrainene

“Doleanțele populației ucrainene din Bucovina-de- Nord au rămas nasatisfăcute și de guvernul actual.Casele noastre de citire continuă a fi închise. Școlile dau mai departe , analfabeți.Nimeni nu se îngrijește de generația viitoare a învățătorilor cari să fie în stare să predea și limba ucraineană.

Instituțiile noastre de credit nu se bucură de nici un ajutor din partea statului,cu toate că oferim garanții solide.

Țăranul suferă încontinuu ,sub greul execuțiilor silite sau sub amenințarea acestora.

Reforma agrară,atît cît e ea de defectuoasă ,nu este nici pînă astăzi definitiv terminată.

Țăranii sunt urmăriți pentru plata arenzilor, pentru loturile primite prin reforma agrară.

Judecătorii noștri, chiar dacă posedă limba ucraineană,sunt obligați să asculte părțile numai prin tranzlatori.În consiliul județean avem un singur consilier ,cu toate că

județul are 75% din locuitori, ucraineni.

Absolvenții ucraineni ai Universităților și ai celorlalte școli superioare , nu obțin deloc posturi la stat.

O singură **reprezentanță teatrală** , chiar pentru copii , necesită îndeplinirea multor formalități inutile , pentru a obține aprobarea , dacă se obține vreodată.

Preoții noștri nu pot obține vreo parohie ucraineană mai bună.

-PNU-nu va vota Adresa de Răspuns

Din aceste motive, **Partidul Național Ucrainean nu poate vota pentru Răspunsul la Mesaj “**

VI.Zaloziecki, 3 dec.'31

19.)**N.Marinescu (Mici meseriași și patroni) ,discurs la mesaj, 3 dec.'31**

[LD: este ultima zi le dezbateri ; vorbise Sturdza, Duca, Singer, CZCodreanu .deputați cer închiderea discuțiilor ;cu greu și fără a stîrni interes,representant al “clasei mijlocii”]

N.Marinescu / dec.'31

▫ Meseriașii și micii patroni.

Sunt câteva sute de mii ; sunt o clasă importantă ,cu toate acestea **Mesajul nu vorbește nimic** despre nevoile acestei clase;**deputații** care au luat cuvîntul (personalități de seamă ale vieții noastre publice , onorabili, distinși oratori)- în bună parte **aleși și ai cetățenilor meseriași** , în special de la orașe, **au vorbit "de toate"** (atotputernicia partidelor ; călcarea Constituției ;ilegalitățile guvernului) dar **"au uitat complet de cetățenii care i-au trimis în Parlament** , și care cred că **i-au trimis cu un alt scop**,adică ,într-o **epocă de sîngeroasă criză morală și materială**,reprezentanții în Parlament să fie preocupați în ...

[LD : lipsă xerox , nici pe mine nu m-a interesat ! Am reținut doar pornirea , pentru a evalua gradul de "competență parlamentară " a aleșilor pe criterii profesionale , "corporatiste "]

Marinescu / dec.'31

20.) C.Leancă (PȚD-Stere) ,protest basarabean ,3 dec.'31

(DAD, MO. 14, șed. din 3 dec'31, p. 319)

[LD: I se dă cuvîntul după închiderea dezbaterilor la mesaj după ce a vorbit Ifrim și Iorga]
Leanca / dec.'31

#Basarabia nedreptățită !

A cerut cuvîntul contra închiderii dezbaterilor la mesaj .

" D.raportor, în discursul său , în partea finală a discursului său înflăcărat - d. Cuza l-a categorisit în categoria oamenilor cu temperament tragic -a spus că în anumite momente se gîndește **dacă într-adevăr** această realitate nu este un vis și **dacă într-adevăr noi suntem în Țara Românească ,toți la un loc.**

Ei bine, d-lor, într-o măsură oarecare **a avut dreptate.** La un moment atît de important , cum este discuția la Mesaj, **o provincie întregă n-a avut posibilitatea să-și spună cuvîntul."**

-Voce : " Nu v-a oprit nimeni"

-Altă voce :"Suntem români cu toții !"

-C.Leanca : " D-lor, cînd **au vorbit** aici toate **provinciile** , toate **partidele**,toate **grupările**,toate **confesiunile**, dar nu numai atît, toate **breslele** ,toate **asociațiile**, mari și mici, **eu singur** , care reprezint un partid , mare sau mic,și care **am vrut să vorbesc în numele Basarabiei**, cum era firesc,fiindcă n-a vorbit nimeni (întreruperi , vociferări, la majoritari)

-Voci :"**Nu reprezinti Basarabia!**"(sgomot)

-C.Leanca : " Și eu cred că sunt multe lucruri acolo , care ar fi trebuit aduse la cunoștința țării întregi " (**sgomot, întreruperi**) Deși am fost înscris la cuvînt acum 8 zile,**am fost amînat zi de zi**, ieri mi s-a spus că voi vorbi la sfîrșitul ședinței,astăzi tot așa, însă nu mi s-a dat cuvîntul.[...] **nu știu de ce am fost amînat la infinit și nu mi s-a dat cuvîntul.**

Am ținut cu acest prilej să **protestez contra acestui sistem , de a mi se lua posibilitatea să vorbesc"**

Iorga :replică

...să vorbim în calitate de români !

-Iorga :"Îmi dați voie,eu **nu înțeleg sistemul** acesta de a spune cineva că **vorbește în numele provinciei unde s-a născut**, (apaluze la majorități) unde sunt mai multe partide.**Cineva poate vorbi** în numele partidului său,**independent de locul unde s-a născut.**Astfel, eu, care m-am născut la Botoșani, aș putea să mă ridic și să spun că Moldova n-a vorbit încă.Or,cum Moldova n-are pretenția de a vorbi în calitatea ei de Moldovă, ar trebui **să vină vremea în care fiecare să vorbească în calitatea sa de Român."** (aplauze la majoritari)

Leanca-Iorga / dec.'31

21.)C.Ifrim(raportor la Mesaj) ,discurs –concluzie ,3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 311- 317)

[LD: este clar că face parte din discipolii lui Iorga și ACCuza, ca **“sămănătorist”** și **ex- PND-ist** Ca raportor la mesaj , își construiește toată pledoaria mai puțin ,pe contrareplici doctrinare ,cît pe patetice argumente morale și afective.

Pare a fi foarte sincer ,apără din toate puterile guvernul Iorga –Argetoianu și ideea guvernului în afară de partide , atribuind partidelor toate relele .

Vezi ape larg la **fișierele PND, Guvern Iorga**]

...Generația ”Sămănătorului”

“...sunt unul dintre aceia care , în marginele modestelor mele puteri ,mi-am făcut datoria față de neamul meu, de pe cînd eram student,**ucenicul profesorilor Iorga și Cuza**, și pînă astăzi.[] Era **student, la 1910** , cînd s-a întemeiat **Partidul Naționalist-Democrat** de sub șefia d-lor Iorga și Cuza.**Atunci s-a declarat , pentru întâia dată , luptă deschisă împotriva partidelor vechi, așa zise istorice.**” (p. 313)

“Nu mai sunt astăzi nici în partidul profesorului Iorga ,nici în Liga profesorului Cuza. Dar nu pot să nu **recunosc** că ceea **ce este mai bun în sufletul meu , lor le-o datorez**. Și nu pot iarăși să nu **recunosc** că, ceea **ce am înfăptuit** , în acea acțiune de înfrățire , desfășurată , atît cît s-a putut, în Basarabia în deosebi, în Bucovina ca și în Ardeal, am făcut-o , în **spiritul lor** “ (p. 314)” Eu fac parte din acea **generație** care, ca și alte generații,a crescut la **școala de înalt patriotism a profesorilor Iorga și Cuza**.[.....] (p. 315)]

...Motivația raportului

“Dlor deputați, **cinstea** deosebită care mi s-a făcut , prin încredințarea raportului la Înaltul Mesaj al Tronului, **am acceptat-o** cu mulțumire adîncă pentru **două motive: primul**, pentru că **guvernul d-lui profesor Iorga** , cum se recunoaște de către toți, **nu este un guvern de partid**.

Iar cel de-al doilea **motiv** : pentru că am socotit că este **o datorie de conștiință** , pentru oricare dintre noi, **a răspunde apelului pe care MSRegele** , în Înaltul Mesaj al Tronului ,îl adresează Parlamentului Țării Românești, în timpurile acestea excepțional de grele.” (p. 312)

(aplauze) [citează din Mesaj **paragraful în care se cerea sprijinul formațiunilor politice pentru guvernul “de necesitate națională ”** ; citează **paragraful din Răspuns care preia ideea din Mesaj ;citează paragrafele care făceau apel la patriotism din Mesaj și Răspuns** ...Mulțumește colegilor care au sprijinit Răspunsul la Mesaj :

Medicilor Cantili și Irimescu care au vorbit despre starea de sănătate ,despre primejdiile grozave care amenință sănătatea națiunii ;[.....]

deputatului Spulber (Liga Vlad Țepeș) , care deși a combătut conversiunea,a susținut Răspunsul la Mesaj și a cerut sancțiuni severe contra celor care s-au pus în afara legii ; Deputaților **ACCuza, Traian Dimitriu-Șoimu, inginer Bușilă, Costin Sturdza** ,pentru concursul dat, înțelegînd că **acest guvern este “de necesitate națională** “[...] (p.311-312)

Ifrim / dec.'31

«Criza economică românească

[LD:vezi pe larg la **fișier Guvern și Economie**]

În numeroasele discursuri rostite s-au adus **numeroase învinuiri acestui guvern**.

S-a recunoscut , însă, un fapt :“că trecem printr-o **criză care nu este numai a țării noastre,ci este o criză mondială**, cum nu s-a văzut pînă astăzi.”[.....]

“dacă această criză este greu de suportat pentru toate țările,pentru țara noastră **se prezintă în condițiuni excepțional de îngrijorătoare**.[....] (p. 312)

Ifrim / dec.'31

«Situția politică

#Sfidarea partidelor

“În ceea ce privește situația politică, **s-a obiectat guvernului** prezidat de d.profesor Iorga : că ar fi venit la putere **ca un guvern de sfidare a partidelor politice**.

“S-a spus de onorații reprezentanți ai PNL , de supt șefia d-lui Duca,**accentuîndu-se în deosebi de d.deputat Tătărescu** ,că acest guvern **nu are autoritate nici înăuntru , nici în**

afara țării.

"S-a afirmat de d.deputat **Mihalache**, în numele PNTJ că guvernul Iorga nu are bază parlamentară ,ba i s-a tăgăduit tot de d-sa pînă și programul.

"Obiecțiunea cea mai accentuată a fost făcută de d.deputat **Tătărescu** ,anume că guvernul Iorga a venit cu hotărîrea de a desființa partidele politice

De aici ,o acțiune solidară a partidelor , împotriva acestui guvern. "[.....]

Ifrim (raportor) / dec.'31,retro'30, retro'27

«Carol = executorul testamentar al lui Ferdinand

"Reîntoarcerea Principelui Carol în Țară "(aplaude prelungite , îndelung repetate, la majorității) Nația românească a văzut în acesta un semn al providenței; o plinire a destinului istoric.[.....]

"MSRegele Carol al II-lea s-a întors cu dorința vie de a reda încrederea țării și a pune capăt ,pentru un răstimp,**luptelor fără istov dintre partide.**

Vroia ,prin aceasta,iubitul nostru Suveran ,**să execute și o dorință testamentară** a augustului său părinte ,marele Rege Ferdinand. "

(Citește dintr-un articol pe care MSR Carol I-a publicat în revista franceză " La Revue de Vivants" ,cu ocazia morții lui Ferdinand [1927] :

< Toată viața Sa, Ferdinand I a predicat **încetarea luptelor dintre partide**, unirea.

El dorea ,cu pasiune, să se poată forma **un guvern de concentrare națională**,cărui să-i fie permis de a aplica un program lipsit de tendințe de partid.

A fost o mîhnire continuă , pentru Dânsul, de a nu fi putut reuși.>

"**În spiritul acestui dor neimplinit** al regelui întruchipător de neam,a stăruit MSRegele Carol , pentru **un acord între partide**,pentru un **guvern de colaborare** , chiar din **primul timp al sosirii Sale în Țară.**"

Ifrim / dec.'31

#Rezistența partidelor

...Eșecul Presan

" [Carol] **A încercat cu generalul Presan**, iar , mai tîrziu, a adresat acel apel vibrant , de patriotism și chemare la datorie către partide :<Dacă din păcate această Uniune-Națională nu se va înfăptui **eu unul nu voi purta nici o răspundere** , avînd conștiința împăcată că **am făcut toate sforțările ce le poate face un Suveran în aceste împrejurări.** >

"**Partidele** însă **nu au răspuns dorinței Regale** și **nu s-au putut pune de acord** .

...Eșecul Titulescu

"Nu sunt eu cel indicat să stabilesc răspunderile pentru ce **nu s-a putut încheia un guvern de uniune națională** , sub președinția diplomatului de autoritate europeană ,care este d.Titulescu .Țin să constat că **apelul patriotic al MSR Carol al II-lea,a rămas fără răspuns,spre mîhnirea unei țări întregi**, care ,obosită și descurajată de luptele fără cruțare dintre partide ,dorea să vadă odată , în fruntea țării ,un guvern de frățească înțelegere , pentru ca toată lumea să vadă începerea unei ere noi, de potolire a patimelor și urilor; de leuire a amarurilor și a relelor.**Nu s-a putut înfăptui acest guvern** ".(p. 312)

Ifrim / dec.'31

#Iorga, împotriva partidelor ?!

"Atunci MSRegele s-a adresat **omului de Înaltă cultură , de Înaltă autoritate morală**, care este d.profesor Iorga,ca ,împreună cu **marea personalitate politică a d-lui**

Argetoianu ,să facă **un guvern în afară de partid.**

"Să nu se uite că în acel memorabil **Consiliu al șefilor de partide** ,convocat la Sinaia, **de către MSR, singur d.Iorga a declarat că primește să facă parte dintr-un guvern național, primind orice minister** ,și acceptînd președinția oricui.

A fost și aceasta o dovadă de înalt patriotism și de înalt respect pentru Suveranul Țării . "

"Și atunci vă întreb, d-lor deputați,**ce vină are d.Iorga în alcătuirea acestui guvern , în afară de partid ?**De unde rezultă sfidarea, provocarea adusă partidelor ? [...]

Iar în ce privește **lipsa de program** ,o socotim ca o obiecțiune cu totul netemeinică , întrucît **la dizolvarea Parlamentului Național-Țărănist**,primul –ministru a cetit **un program** care, multora s-a părut prea dezvoltat!"

S-a insistat asupra faptului **că guvernul Iorga a venit cu hotărîrea de a desființa partidele**

politice .Acest lucru a fost spus de către reprezentanții partidelor de opoziție.(Tătărescu, Otetelișanu)Noi am rămas surprinși , cu bună credință , căci nu știm de unde s-au născocit asemenea învinuiri.”

-Otetelișanu (PP) :” Ori de câte ori se ridică o acuzație de la tribună împotriva partidelor politice ,întreaga majoritate, în picioare, aplauda .Prin urmare sunteți un Parlament care susțineți un guvern în contra partidelor .“

-Ifrim :Otetelișanu a vorbit de “*anemierea partidelor* “ ;Tătărescu de “*partidofobie*” dar lorga i-a răspuns :<*cum ași putea socoti partidele inutile, cînd eu singur am un partid ?*>,iar **Argetoianu** a făcut parte dintr-un partid...

-Otetelișanu :Din toate partidele !

-Ifrim :“**Nu interesează asta** .Ceea ce este sigur este că nici d.Argetoianu nu vrea moartea partidelor.”[.....]

...1910:lupta deschisă împotriva partidelor "istorice"

[LD:iată o mărturie care dă **o cheie** pentru **poziția antipartidistă a lui lorga și ACCuza**.

Fără a considera războiul ca o bornă de început de lume nouă- ceea ce nu este deloc nefiresc-Ifrim evocă începutul luptei politice a celor doi tineri ,care au declarat atunci, întâiaș dată ,**lupta deschisă împotriva partidelor vechi ,zise "istorice"**

Fără a risca o speculație hazardată ,se pare că vârsta de 30-40 de ani este propice dorinței de schimbare,de răsturnare a prezentului ,nutrit de generația nouă.

Numai că în acest caz este vorba de **un eșec** (a lui lorga -Cuza) **transformat într-o obsesie**,purtând pecetea **conservatorismului**

Intersectându-se cu tendințele de răsturnare ale unei noi generații -în care poate fi inclus, diferit motivat ,și prințul/ regele Carol - cei doi și-au continuat acea luptă , fiecare într-o viziune proprie .Dar asupra acestei chestiuni ...

vezi la **fișiere Sistem de Partide și PND-lorga]**

-Ifrim :“Se impune de precizat un lucru :lupta împotriva partidelor politice **nu se duce de acum** ,de la venirea la cîrmă a guvernului lorga.**Ea este cu mult mai veche.**”

...Era student, la 1910 ,cînd s-a întemeiat Partidul Naționalist-Democrat de sub șefia d-lor lorga și Cuza.Atunci s-a declarat , pentru întâiaș dată ,**luptă deschisă împotriva partidelor vechi, așa zise istorice.**”

-VG.Ispir(PNL-4) ” În contra sistemelor acestor partide”

-Ifrim :“Negreșit, **contra sistemelor politicianiste , ale acestor partide** ,sisteme pe care le cunoașteți cu toții și le condamnați cu toții “[...] Însăși Tătărescu recunoaștea <**excesele , erorile și scoborîrile**> partidelor ;Otetelișanu de <**ambitiunile personale dintre conducători**> , de <**supralicităția și demagogia politică**> .”

Atunci iată-ne de acord.Cum a spus și lorga < **partide de doctrină și de unire pentru scopurile țării,da ;Partide exploatarea bugetului, nu .>**”

În sprijinul celor susținute s-ar putea aduce și comenta unele definițiuni asupra partidelor politice.**ACCuza , la 1910 ,la crearea PND**,rostea o admirabilă definiție :<**grupare de individualități conducătoare, în slujba binelui obștesc.**>

...oportunitizarea partidelor

Sociologul Gusti , în introducerea la doctrinele politice,arăta diferența dintre partidele de program și partidele oportuniste :< **partidul de program urmărește guvernarea ca mijloc pentru a realiza programul său ; partidul politic oportunist,urmărește guvernul cu singurul scop ,de a guverna**> (citează masiv)Printre metodele folosite de partidul oportunist , Gusti menționează :arta de a insinua, a seduce , a place ;arta de a calomnia, a minți, a mistifica ;arta de a intriga ;

“**Cele mai mari rele** ,în țara noastră, să recunoaștem,**ne-au venit din oportunitizarea partidelor politice**.**Acest oportunism se strecurase și în vechile partide**,așa zise istorice.De la război încoace, **în urma acordării votului obștesc**,partidele politice, și vechi și noi,**au fost invadate de acest oportunism**.

Șefii de partide , cu statele lor majore,au fost terorizați neconținut de clicile electorale , **care i-au împiedicat de a face tot binele care ar fi putut să-l facă** “ (aplauze la majorități)

Faptul că în rîndul unor partide **se produc curenți de regenerare**, acțiuni de transformare,dovedește că partidele se îndepărtează de la caracterul lor doctrinar și programatic, pornind pe pantele oportunismului... (p. 313-314)

...1931:legiferare deasupra partidelor

Are credința că **proiectele de legi financiare, în deosebi conversiunea**,nu puteau fi înfăptuite **decît de un guvern “în afară de partide”**.Are în amintire experiența PNL cu reforma agrară.**Ce inversări, ce opoziție, chiar de la partizani interesați** !De aceea ,**partidele ar fi trebuit să fie mulțumite că legile sunt aduse de un guvern în afară de partid**.Aceasta a fost și credința MSR.

Trancu –lași a calificat bugetul de adaptare ca fiind **< de provocare >**

Tătărașcu a **revendicat pentru PNL paternitatea conversiunii** (imitîndu-l pe Duca care afirmase că țărăniștii sunt feciorii de bani gata a reformelor liberale !) ;

Lupu, ACCuza, Șeicaru au protestat , revendicînd ei această paternitate !

Actualul guvern nu revendică această paternitate.

Deputatul Spulber[PC] , consideră conversiunea ,**ca intervenție a statului în relațiile dintre creditor și debitor, rădăcina tuturor relelor de care suferă țara.**(p. 314)

lfrim / dec.'31

...Țărănismul antipartidist

“Însăși Constituția țării , în art. 21 prevede :**<... statul poate interveni prin legi în raporturile dintre acești factori , pentru a preveni conflictele economice sau sociale . >**

Ori, se recunoaște de toți, și de PNL, prin Tătărașcu, că **< Proprietatea nu se mai găsește virtual în mâinile țărănimii ,ci în mâinile creditorilor care o speculează. >**

“Poate statul să nu intervie , poate lăsa pradă desființării ,marea reformă agrară ? “**Spulber** a vorbit ,spre mîhnirea tuturor,despre **“educația pomenei”** printre săteni.

“Țăranul pomanagiu ? El, exploatatul de veacuri – înainte de reforme,de stăpînitorii de pămînturi, după reforme,de către bănci și cămătări.

Țăranul care, prin munca lui , ține o Țară ; el care prin vitejia și sacrificiul lui , a apărat pămîntul acesta dealungul veacurilor de restriște ;care prin minunata lui înzestrare sufletească a creat și a păstrat comoară de frumuseți nepieritoare a literaturii și artei românești ?De aceea ,considerăm ca un imperativ categoric al existenței noastre ca neam ,întărirea materială și morală a plugărimii noastre.Neam de țărani cum suntem, vom prețui și în viitor atît cît va prețui el, săteanul, temeliea țării.” (p. 314) [.....]

Alături de Maiestatea Sa , este întreaga țărănime , **pe care noi o reprezentăm.**

Milioane de țărani , pe care noi îi pomenim neconținut, cu dragoste adevărată, pentru cumînțenia lor pentrucă -acesta este adevărul – avem cea mai înțeleaptă țărănime.

Dacă n-am fi avut cea mai cuminte și mai înțeleaptă țărănime ,nu ne-am fi îngăduit să ne batem joc ,cum ne-am bătut, de sufletul ei .

Pe țărănimea aceasta n-a ispitit-o demagogia,care s-a făcut de către partidele politice;**n-au ispitit-o, în Basarabia, curentele anarhice** care frămîntă această provincie.[...].

Milioanele de țărani **“sunt oboșiți și descurajați de luptele dintre noi.”**

Nu mai au încredere în patide , fiindcă, prea ne-am bătut joc de sufletul și de credința lor ; prea le-am făgăduit și nu ne-am putut ține de făgădueli; prea ne-am batjocorit unii pe alții în fața lor. Au ajuns să creadă că **toate partidele sunt făcute numai din oameni mincinoși și necicinștiți.** “(p. 317)

lfrim / dec.'31

-Bugetul.

[LD: **vezi pe larg la fișier Guvern**]

Ministrul Argetoianu a spus că țările sunt în fața unui examen greu ,că vor ieși victorioase numai țările care vor fi știut să facă la vreme sacrificiile necesare .[.....]

Măsurile luate prin legile aduse , sunt dureroase dar salvatoare “Argetoianu nici nu are pretenția originalității, mărturisind că și alte țări au procedat la fel. (p. 314)

-Minorități

Reprezentanții minorităților (Willer și Fischer) și-au exprimat nemulțumirile ,deși **guvernenul lorga a dat subsecretariatul pentru minorități** ;apreciază declarația loială a deputatului Krauter (p. 314)

#Discordia dintre partide .

[LD: **recunosc faptul că întrebările raportului din 1931, au devenit , în mare parte, și întrebările mele .Numai că , spre deosebire de el, eu am găsit vinovăția ,nu la sistemul democratic,nu la votul universal, nu la partide ,ci la incapacitatea românilor de a se**

acomoda lor.Și nu distrugi (demontezi,spargi ,) un sistem,pentru că "mânuiorii " sunt de calitate proastă.Vezi această argumentare la **fișierul Sistem de partide și Etică]**

"Au trecut 13 ani de la războiul de întregire a neamului.Multe s-au schimbat în timpul acesta!O singură stare de lucruri a rămas neschimbată :**lupta partidelor noastre politice.Lupte înverșunate , care de multe ori au întrecut orice măsură.**

Atîta energie vrednică de o cauză mai bună,s-a mistuit și se mistuie în **lupte dintre frați.Spre răul acestei țări!Spre amărăciunea și descurajarea celor mulți.**

"Mă întreb **cum a fost cu puțință această luptă fără răgaz**,după marea minune a întregirii neamului ?Doară epoca aceasta pe care am trăit-o noi,cu toate amărăciunile și necazurile ei, va rămîne cea mai strălucită a istoriei noastre ,iar noi, cu voia sau fără voia noastră, **vom fi socotiți marea generație a înfăptuirii idealului național ! "**

"Și atunci, d-lor deputați, stau eu cu mintea și conștiința mea și mă întreb :**în fața acestei minuni** ,căci a fost ,să o recunoaștem cu toții,minune ceea ce Dumnezeu a făcut cu neamul nostru .**Cîți dintre noi cu 15-20 de ani în urmă și-ar fi închipuit că vom ajunge** să întrunim ,la olaltă deputații Vechiului regat cu deputații provinciilor cotropite ? [..]

Și atunci , dați-mi voie d-lor deputați, să mă întreb :

cum se face că după marea minune pe care Dumnezeu a făcut-o cu neamul

nostru ,nu a fost chip ca de la război încoace ,în curgerea a 13 ani de suferinți obștești ,**partidele noastre politice să ajungă la un armistițiu** ;la o curmare temporară măcar a acestor lupte frățești , spre binele întregului neam ? "(aplauze la majorități)

M-am întrebat deseori cum s-a putut ca ,încă de a doua zi după războiul nostru mare și sfînt **să nu se fi încheiat o înțelegere între partide ? Cum de nu a fost cu puțință** ca în timp de 13 ani ,**partidele să ajungă la o înțelegere temporară** ,căci atunci, de sigur, nu ne-am găsi astăzi în situațiunea în care ne frămîntăm ? (apaluze la majorități)

Era o datorie sacră pentru partidele politice , acest popas de reculegere , de pietate, încă de a doua zi după încheierea războiului ,față de cele 800.000 de morminte ce au închise pe vecie floarea eroică a armatei române .Nici nu se uscaser bine pămîntul de pe mormintele lor ,**noi am reînceput ,cu înverșunare ,luptele frățești !**

La frontul de iubire și de jertfă al războiului , **noi am răspuns ,de a doua zi,cu frontul de ură și de luptă** al partidelor noastre politice ! "(p. 315)

lfrim / dec.'31

...Dacă ... dacă ...

[LD:istorie sub semnul lui "dacă" .Unii istorici consideră că sub zodia lui "dacă" **nu se face istorie**.Este adevărat .Dar numai sub semnul acestui ipotetic "dacă",**se pot trage învățămintele istoriei**.De aceea întrebările retorice ale raportorului din 1931, devin întrebări retorice pentru istoricul de azi]

" Doamne ! Ce s-ar fi întîmplat **dacă** ,în bună înțelegere ,partidele ar fi pornit acțiunea de **leuire a rănilor războiului ? ;dacă** ,în bună înțelegere ,ar fi căutat **să topească granițele vitrege** ,în focul iubirii de neam ?(apaluze strigăte de bravo la majorități) și al unei conștiințe ,mereu sporită, prin cultură și prin frăție ?

Ce s-ar fi întîmplat **dacă**,în bună înțelegere ,partidele **s-ar fi ocupat de problema minorităților** ?Avem aproape [LD:text ilizibil ! 2sau 4 ,sau 9 milioane] de minoritari,și sunt mulți dintre dînșii care **puteau fi apropiați** și pe care i-am îndepărtat ,prin luptele dintre partide și printr-o supralicitație,împotriva intereselor superioare a statului . (apaluze)

Ce s-ar fi întîmplat **dacă** , în înțelegere frățească ,partidele politice ar fi mers în lumea satelor ,ca **de acord să facă reforma agrară** ?Să o facă complectă ,cum trebuia ,din primul moment ? [...] **dacă** am fi făcut această mare reformă ,pe deplin, din primul ceas, **dînd plugărimii creditul necesar**, și puțința unei munci raționale a pămîntului ?

Și **dacă**, în aceeași frățească înțelegere între partide, s-ar fi dus în lumea cuminte și înțeleaptă a satului, ca prin muncă comună, să o pregătească pentru **exercițiul votului obștesc**, silindu-se să-i facă pe săteni mai buni, mai luminați ?Noi am dus ,însă, în lumea aceasta prea înțelegătoare a satelor ,patimile și înverșunările politice !Ne-am dus să-i facem mai răi,să-i otrăvim cu vrajbele și luptele dintre noi ! (apaluze la majorități) Să-i facem arbitrii greșelilor și păcatelor noastre ,de multe ori exagerate.

"**Să ne întrebăm cu toții**, d-lor deputați, în ceasul acesta al reculegerii ,**ce s-ar fi întîmplat dacă** toate acestea partidele politice le-ar fi săvîrșit ,de acord și în cea mai frățească înțelegere ?O,desigur multe, foarte multe din relele și viciile de care suferim ,nu și-ar fi aflat loc! **Patimele luptelor politice au făcut mult rău țării noastre**, abia reîntregită.

Posteritatea.Istoria de mâine

[LD:Să transformi partidele politice în "**țapul ispășitor**" al tuturor păcatelor și al tuturor neîmplinirilor ,este o dovadă de miopie ,un greu tributul plătit unor idei fixe (sau partizanate politicianiste).Ifrim - ca și idolii săi, Iorga, ACCuza ș.a -plătește acest tribut contribuind la șubrezirea unui sistem care ar fi trebuit,dimpotrivă,curățat,întărit,revigorat .]

"**Istoria de mâine** ,cînd se va scrie ,și se va scrie la ceasul convenit,va arăta viitorimei că în epoca aceasta de strălucire și de înălțare ,pe care noi cu toții am trăit-o, **a fost o parte de umbră și de coborîre** :luptele noastre politice."

El se întreba ,de multe ori,dacă nu visează,că s-a împlinit România Întregită !

"Căci cine ar fi crezut,la începutul războiului,**că vom putea realipi și Basarabia și Ardealul ?** (aplauze prelungite)" **Cîți din noi n-au avut momente de zdruncinare sufletească**,atunci **cînd se credea primejduită însuși ființa statului nostru ?**

"Și cu toate acestea,**cît de îndurător a fost Dumnezeu cu noi !**

Și cît de lipsite de înțelegere și de îndurare au fost partidele politice față de această țară !" (p. 314-315)

Ifrim / dec.'31

(Nicolae Iorga-prezent și posteritate

[LD: **vezi portret complet la fișier PND -Iorga**]

" Guvernul acesta are în fruntea lui pe omul pe care îl recunoaștem cu toții ,în clipele noastre de reculegere sufletească,ca cea mai desăvîrșită autoritate morală , pe d. profesor Nicolae Iorga. (aplauze prelungite) [.....]

Dar care din noi poate să nu recunoască [...] că profesorul Iorga ,ca nimeni altul din fiii pămîntului românesc, de 40 de ani se dăruiește , zi de zi, ceas de ceas, neamului acesta ? (apaluze prelungite la majorități)

Care dintre noi poate să nu recunoască în profesorul Iorga cea mai înaltă pildă de moralitate publică și privată ?Cine nu recunoaște în el întruparea puterii de muncă , întruparea patriotismului ?[.....]

Dar nu se poate conștiința mea să nu se revolte ,și în tot interiorul ființei mele să nu mă simt îndurerat și să tresar ,cînd văd că **unii ,din această Cameră**, din fericire prea puțini, se trudesă ,punînd cîte trei perechi de ochelari, doar vor descoperi un punct negru d-lui Iorga.**Și cînd li se pare că l-au descoperit ,strigă satisfăcuți :a, am găsit ceva.**

Iar acești oameni mici ,închid ochii și nu vor să vadă marea lumină **pe care o revarsă , spre binele unui neam întreg , această personalitate**. D-lor deputați , noi ne vom duce ,ca mîine, unul după altul ;cu **patimile noastre ,cu egoismul nostru, cu însușirile și scăderile noastre**.Vom părăsi unul cîte unul pămîntul acesta.

El va rămîne însă , cu voia sau fără voia noastră.El va trăi și dincolo de mormînt.

El va trăi în mijlocul acestei națiuni , pe care a iubit-o a nimeni altul!El va rămîne și mai departe pentru a-i îndruma pașii ;pentru a o îmbărbăta în luptă.**Cărțile și faptele lui vor hrăni veacuri dearîndul generații după generații** ,în același cult al neamului și pămîntului românesc. " (apaluze prelungite la majorități) (p. 315- 316)

(Argetoianu=axa politică a guvernării

-Ifrim:" Alături de d.primministru Iorga ,în acest guvern se află **marea personalitate politică a d-lui Argetoianu**...

-Otetelișanu (P.P.) :**"Păcat de frumusețea cuvintelor d-voastră .Ați vorbit frumos, și am aprobat toate cele spuse de dvs.,dar oprîți-vă aici, vă rog .**

-Ifrim : " Deocamdată am eu cuvîntul și vă rog să mă ascultați "

-Otetelișanu :**"Nu coborîți personalitatea mare a profesorului Nicolae Iorga"**

-Ifrim : "[...]a, **nu mai este mare pentrucă nu mai este în partidul dvs ?**"

(aplauze la majorități, proteste zgomot la opoziție) **Și aceasta este una din marile greșeli ale noastre de a nu judeca oamenii ,decît în funcție de partide**.Sunt extraordinari , cînd sunt în partidul nostru,și **sunt lipsiți de orice valoare , cînd sunt în partidul advers.**" (aplauze)" Dar nu uitați dvs.că atunci **cînd marele Ion Brătianu, fericită să-i fie amintirea, a trebuit să dea un guvern tare țării , s-a adresat tot d-lui Argetoianu.**

Nu uitați ,că se recunoaște de toți ,de unii care au curaj, tare ; de alții , cei mai mulți, în surdina ;**că d.Argetoianu este un om de rară energie ; că este cel mai bun cap politic al țării** .Superioritatea sa stă și în aceea că **nu a vînat nici odată popularitatea** și nici **nu a folosit primejdioasa armă a demagogiei** ,în această țară, unde unde s-au ridicat , în primul loc, demagogii " (aplauze la majorități)

D.ministru Argetoianu este axa politică a acestei guvernări.” (p. 316)

Ifrim / dec.'31

▣Guvern Iorga –Argetoianu .

“Aceste două mari personalități ,dnii: Iorga și Argetoianu , stau în fruntea acestui guvern de tehnicieni.Acest guvern a fost sortit să înfăptuiască legile salvatoare și să conducă țara în întunecatele zile prevestitoare de furtuină, pe care le trăim. “

Guvern slab ? “Dar pentru Dumnezeu , să fim dreți și cinstiți în judecata noastră.

Este oare guvernul profesorului Iorga mai slab decât guvernele ce s-au perindat de la război încoace ?D-lor,nu am învățat nimic ,nici în această privință de la d. profesor Iorga .D-sa singur a știut întotdeauna , în momente grele pentru țară,să sprijine orice guvern ar fi fost lacrima țării.Ne-a dat o pildă și vreau să fac și aici un act de recunoaștere ...Era în timpul războiului, când **Iorga a sprijinit cu toată puterea, din toată inima guvernul de sub șefia “adormitului întru fericire “ Ion Brătianu.**Mulți din partidul d-lui Iorga , îi spuneam că lumea ne învinuiește că s-a pus în slujba guvernului liberal.El a răspuns atunci cu pilda :<**barca și vîslașul ,care s-ar putea răsturna dacă călătorul se zbenguie !** >

“Avem un guvern de tehnicieni . Unii dintre reprezentanții partidelor de opoziție și-au îngăduit ,v-o spun cu durere, să zeflemisească pe miniștrii tehnicieni.[...] să mărturisim că numai din spirit de opoziție ,unii zeflemisesc și critică tehnicienii acestui guvern.

Să recunoaștem cu sinceritate că , și sub raportul acesta **e un ritm nou.**

Pentru înțiaș dată **fiecare ministru e așezat la locul lui** , și nu mai este cum era în trecut când atîția miniștri ,simple instrumente în minile directorilor generali și a funcționarilor din ministere.” (p. 316)

Ifrim / raportor mesaj /3 dec.'31

22.)N.Iorga ,discurs -concluzie la Mesaj,3 dec.'31

[LD: Iorga mîhnit, furios, jignit, ofensat, supărat , contra-atacînd !

Discurs patetic, prin excelență moral-politic , apărîndu-și mai mult statutul intelectual-cultural decât guvernarea .Primit cu aplauze prelungite, ovații , de majorități .

Deși declară că nu intenționează să jignească pe nimeni, vorbește foarte “de sus”, ironic, disprețuitor,caustic, la adresa celor care , în vreun fel, au contestat legitimitatea și competența echipei sale de guvernare .]

▣ Partidele

▣ Moravuri politice

▣ Mitică ; miticisme

▣ “Specialiști “ versus “agenți electorali”

▣ Programul de guvernare

▣ Constituție, constituționalism .

▣ Politica externă.

▣ Legiferarea

▣ Stil oratoric .

▣Partidele

[Vezi pe larg la fișier **Sistem de partide**]

“Dle președinte, d-lor deputați, am făgăduit la sfîrșit cîteva cuvinte simple și oneste.

Le rostesc după **7 ceasuri** de discuții , în care , și astăzi ,nu a fost nici o **nedreptate** care să nu mi se fi făcut ,nu a fost nici o **ofensă** de care să fiu cruțat.[.....]

Și să mi se îngăduie încă un lucru :să nu împart pe partide observațiile mele .

Pentru mine, **de foarte multă vreme** , partidele acestea se confundă .**Se confundă și prin idei, care sunt comune,și după ton, care este același,și prin** intercircularitatea indivizilor **în aceste partide** .Altfel, am tot respectul pentru dînsele Dar eu le văd ca un **singur mare partid** , de care eu mă apropiez cu sentimente amicale pe care le-am avut totdeauna,**și aș fi dorit** , fără îndoială , **să mi se răspundă tot așa.**

Dar eu n-am puțința de a schimba firea nimănui .”

Iorga / dec.'31

#Moravuri politice

Dealtfel, **violența cu care am fost atăcat** și eu personal și această formație de

oameni de merit și de oameni de treabă, care-mi fac onoarea de a sta lângă mine, se explică: **Este un vechi obicei al țării.**"

"Cum am deprinderea să răsfoiesc uneori în cărțile vechi, am găsit un **discurs de bătrînețe** făcut la Ateneul Român de **Ion Eliade Rădulescu** și înăuntru o formulă pe care am copiat-o, pentru a v-o servi d-voastre, fiindcă se potrivește. Iată ce zicea bătrînul: **<Venim noi la putere, de, nu ai ce zice: vedem și noi că este cu frica lui Dumnezeu. Vin alții la putere, atunci, vai de lume, a lipsit dreptatea de pe pămînt.>**

Să-mi fie permis ca aceste frumoase cuvinte, pline de atîta înțelepciune patriarhală, și de atîta **humor în adevăr românesc**, să le servesc **personelor foarte iritate**, căci **s-au legat de mine și de prietenii mei**, fără să fi putut înțelege pînă la capăt, de ce.

Un defect de temperament. Nu-l pot îndrepta. Văd că oameni odată tineri, îl păstrează pînă la bătrînețe. **Este rău și pentru sănătate, pentru sănătatea individuală**, pe care o doresc fiecăruia, **dar este rău și pentru liniștea** decare această **țară are nevoie**.

Dar să mi se permită, **înlăturînd tot ce amintește un teatru, în care eu n-am jucat niciodată**, și nu la vîrsta mea mă voi înscrie în trupă (ilaritate) **să înlătur cîteva acuzațiuni** pe care, într-adevăr, **nu le pot primi**. Sunt un om care caută să facă plăcere oricui, **dar toate au o margine**. Prin urmare sunt **unele lucruri pe care nu le pot primi, pentru că nu sunt adevărate**. Și lucrurile acestea nu sunt așa de multe, așa încît, pînă va bate ceasornicul ora 10, eu voi fi și terminat.

Încă odată, **îmi pare foarte rău că eu nu pot distra Adunarea**.

Nu am mijloace pentru aceasta, și **nu am nici dispoziția**.

Sunt persoane care își ziceau: președintele Consiliului s-a amînat, dar la sfîrșit are să fie ceva. Ei bine, **îmi pare foarte rău că v-ați pierdut timpul; la sfîrșit nu mai este nimic.**"

(ilaritate) (p. 317)

lorga / dec.'31

...Mitică ;miticisme

[LD:10 apr.2007. Este a treia zi de Paști. Nu pot și nu vreau să falsez. Nu admir pe lorga politicianul și nici pe lorga premierul. Nu împărtășesc pornirile sale antipartidiste și nici felul cum a servit (sau s-a lăsat servit) de tendințele lui Carol II.

Dar împărtășesc (de fapt mi-a deschis ochii) argumentele sale privind mentalitățile politicianiste românești.]

"S-a făcut foarte mult haz – fiindcă **nația românească este spirituală**.

Grecii au creat o mulțime de eroi, cari rămîn pentru toate literaturile; **Nu au creat însă pe nemuritorul Mitică**, omul spiritual care este atît de bogat reprezentat la aceeaș nație.

Fără **Mitică** nu-ți poți închipui **presa românească**, fără **Mitică** nu-ți poți închipui anumite **discursuri parlamentare**, fără **Mitică** nu-ți poți închipui **întrunirile publice**.

Mitică și viața publică românească sunt două lucruri cari nu se pot despărți.

Prin urmare, **eu sunt deprins cu obiceiul unei nații serioase, care nu ia nimic în serios**, și nu mă supăr deloc, fiindcă **eu țin la cîteva lucruri serioase**, chiar atunci cînd toată lumea ar rîde de dînezele.

Căci **am apucat vremea** - aveam vreo 20 de ani – **cînd se rîdea de orice**. Și dacă s-ar fi rîs tot așa și mai departe de orice, **de țară, de nație, de moralitate**, noi nu puteam face războiul, nici așa cum l-am făcut.

Nu cu zeflemismul pe care l-am apucat eu, ci **cu convingerile de care a rîs toată lumea** o bucată de vreme și pe care **generația mea a izbutit să le impuie opiniei publice**, **s-a făcut jertfa cea mare a războiului pentru unirea neamului** "

(apaluze la majorități) (p. 317)

lorga / dec.'31

...automatisme verbale:

"**Se crede că este foarte spiritual** să spui într-una: **<ritmul nou >**, **<specialiști>**.

Eu cunosc această **boală**: uneori ajunge pînă la **patologie**. Știți că **sunt unele persoane, care iau un cuvînt înainte și nu pot să spună alte cuvinte decît pe acela**.

Și știu și mijlocul care se întrebuițează: **li se face muzică**. Dacă au simț pentru piano, sau dacă au simț pentru vioară, li se servește o bucată muzicală pe unul din aceste instrumente **și atunci nu mai repetă cuvîntul acela**. (ilaritate)

"Îmi pare foarte rău că eu nu am nimic din marile însușiri ale aceluia pe care îl sărbătoream dăunazi, ale lui George Enescu, pentru a încerca **să curarisc pe oamenii care rîd de anumite cuvinte**. Dacă i-aș întreba de ce rîd, n-ar fi în stare să spună."

▪Specialiștii,tehnicienii

[LD:lorga plătește toate polițele adversarilor și-și apără, unul câte unul, colaboratorii]

“**Specialiști ?!** Apoi dacă a fost o vreme de probleme tehnice ,această vreme este acum actuală, care nu este de fraze, ci de probleme tehnice.

Și cui vroiați dvs. să mă adresez ,cînd era vorba de **agricultura românească**, decît la omul care nu mai este tînăr,și **care la ministerul acela de agricultură a fost sfteticul ascultat și urmat al tuturor guvernelor ?** [Ionescu-Sisești]

Dar cui vroiați dvs.să mă adresez în materie de căi de comunicație ,decît **fostului rector al Politehnicului ?** [Vîlcovici]

Dar în **diplomație** ,trebuia să caut,oare,**un politician exportat** ,pentru a nu încurca guvernul în România, într-o capitală oarecare ,ca diplomat[Titulescu ?]sau să mă adresez **prietenului meu Ghika ?**

Cum vroiați dvs.,cînd a fost vorba de **finanțe** ,să am obrăznicia de a rezolvi probleme financiare , **fără să mă adresez unui om care** , de decenii, **se ocupă de aceste probleme** și are și **frumoasa energie** care este trebuitoare pentru **a ataca lucrurile pieptiș ?** Acela este **prietenul meu Argetoianu**

și,în momentul **cînd între noi , specialiștii, nu va fi înțelegere** ,dar **credeți dvs.că vom oferi spectacolul discordiilor noastre ?**Dar eu am rîs prea mult de **discordiile** care s-au etalat aici ,fără măcar grija de educație, **pentru ca noi**, înainte de toate , **specialiști cu toții și în bună creștere** (aplauze la majorități) **să oferim un astfel de spectacol.”**

...agenți electorali peste specialiști?!

“S-a manifestat aici **o credință curioasă** :**da, specialiștii sunt foarte buni** ,dar să li pui **un agent electoral,ca șef**.Da, foarte mulți **specialiști** s-au pretat la așa ceva.

Acum, cu părere de rău, **nu mai sunt dispuși**. (apaluze la majorități)

Nici eu nu sunt dispus să devin secretarul general al unui învățător care ar face demagogie [LD: aluzie Mihalache]**nici unul din dumnealor nu ar consimți să-și închine tot capitalul de cunoștințe unei improvizații politice de ultima oră .”**

...intelectualul nu-i bun de politician?

“ Dar nu numai că **s-a făcut haz pe socoteala specialiștilor**, dar s-a mai enunțat încă **o teorie** foarte interesantă:**Omul de cultură nu are dreptul să se amestece în politică**.

Dar asta **am auzit-o eu** ,doar :**cîte șiruri de ignoranți nu mi-au servit-o** timp de treizeci de ani de zile ?(aplauze la majorități)

Eu nu am înțeles niciodată de ce a ști înseamnă a nu putea,și a nu ști însemenează a avea o valoare activă.Eu nu am înțeles niciodată ,și eu, care sunt istoric, am apucat

Anglia guvernată de **Gladstone** ,care știa grecește mai mult decît mine și care își permitea (cum **mi-am permis eu**, ca **să păstrez locul României la Paris,la Sorbona**, făcînd **trei conferințe** în trei zile despre Veneția ,să-și urmeze ocupațiile ca să mă scuz de acest păcat de care , desigur,**“Mitică” rîde de 6 săptămîni**)invoc exemplul lui Gladstone care era **președinte de Consiliu** și se întorcea acasă și citea pe **Eschile** și **Euripide** ,cum se știe , nișe autori de nimic,**cu care un bărbat politic serios nu-și bate capul niciodată .”**(aplauze la majorități)

“Dar cînd este vorba de ostracismul puținelor cunoștințe și al ocupațiilor iubite pe care se întîmplă să le am ,să mi se dea voie să amintesc **o frază dintr-o scrisoare** ,pe care am publicat-o ,dar cerînd mai întîi voie omului de mare merit ,înaintea căruia se închină o țară întreagă, a omului care a găsit cu cale să-mi scrie ,**după venirea mea la guvern, președintele Masaryk ;[...]**spunînd :**< tot sunt buni cîțiva profesori în vremea de după război .>**“ Mă pun la adăpostul președintelui Masaryk,**pentru a scuza prezența mea pe o bancă pe care se vede că ocupațiile mele științifice și literare o dezonorează** ,dar pînă nu mi s-a spus aici , u mi-am dat seama.

Am reexaminat cazul, am găsit un sprijin , și, ce voiți ? **Perseverez !”** (p. 318)
lorga / dec.'31

▪Programul de guvernare

(vezi fișier **Guvern**)

▪Politica externă.

[**Vezi fișier Politică externă**]

“ **Noi** am fost, se pare, într-un moment,**schimbătorii politicii tradiționale a României**.

Bine, dar **eu am fost la Paris** o săptămână , am avut onoarea să vorbesc cu oamenii care conduc Franța, de la **președintele republicii pînă la miniștri** , care au astăzi în mîna lor soarta mării lor țări, față de care sentimentele mele și ale tuturor colaboratorilor mei , nu pot fi bănuite.[...]Am fost acolo și **am întrebat** foarte hotărît : **are cineva ceva împotriva noastră ? Nu mi s-a articulat nimic împotriva acestei datorii ereditare** , pe care o avem față de poporul care ne-a ajutat în ceasul greu și cel mai mare al destinelor noastre istorice “ (aplauze la majorități) (p. 319)
Iorga / dec.'31

▣ Legiferarea

“Sunt persoane **nemulțumite cu legislația noastră** ,nemulțumite pentru nu știu ce alte legi,**fiindcă noi acum nu am votat nici una. Pentru legile din iunie ?**

Apoi d-lor, să avem puțină memorie cu toții!

În iunie am venit cu **o declarație** : eu vin cu proiecte de legi , **eu aduc proiecte de legi ;** Proiectele de legi **le discutați** dvs.în secțiuni; eu **primesc modificări.**

Și am primit modificări , și la Senat, cu reprezentanții tuturor partidelor,

[Învățămînt]

Legile mele școlare au fost votate în unanimitate. (aplauze la majorități)

Și a fost o mare bucurie pentru mine.Dar dacă legile acelea erau așa de primejdioase pentru dezvoltarea învățămîntului,**de ce nu mi s-a spus atunci ?** Ce ? Sunt oameni care au nevoie de **patru luni de zile** ca să vadă pericolul care amenință unul din principalele așezăminte ale acestei țări ?

Apoi, să mi se dea voie **,eu discut cu omul care înțelege în patru ceasuri ,dar cu omul căruia îi trebuie patru luni ca să înțeleagă ,orice discuție este inutilă,** fiindcă aceasta înseamnă că **nu înțelege** deloc sau că **nu vrea să înțeleagă.**“(aplauze la majorități)

[Agricultură]

“Dar, bine, au fost **legile d-lui Sisești.** Au fost **combătute aici,** dar în ce ton ? În ce **ton obiectiv, amabil,** recunoscîndu-se că sunt vreo două – trei – una a monopolului care a ieșit foarte rău și în Serbia și în Bulgaria; o alta , aceea pe care am luat-o noi –parcă **soluțiunile pe care le luăm noi , le luăm pentru că sunt ideale ?**

Sunt singurele soluții care se impun într-un anume moment .

Și, **dacă soluțiunile luate** pentru binele statului român **nu produc rezultatele**

așteptate , orice bun român **nu trebuie să aibă bucurie pentru aceasta,**ci trebuie să aibă **o adîncă părere de rău** și trebuie să lucreze pentru ca partea care nu ar fi ieșit cum se aștepta să fie îndată, prin silințele tuturor, **îndreptată.**(**aplauze la majorități**) [...]

De ce să ataci legile pe care le-ai votat ?Legi pe care le-ai combătut academic, ori **legi care nu au apărut niciodată ,proiecte care nu au fost discutate pe secțiuni?**

De ce nu aștepți greșeli de acelea , așa de mari [...] (p. 319)

Iorga / dec.'31

Stil oratoric .

“ Dle președinte, dlo deputați, **eu am terminat .**

Vorba lungă se potrivește pentru acela care își caută cugetarea sa.

Acela care o are gata, o explică în cîteva formule .

Iar vorba violentă este pentru omul care vrea să amețească propria sa conștiință , și eu n-am nevoie să amețesc conștiința mea. “

(aplauze prelungite, repetate, ovații)

Iorga / 3 dec-'31

23.)Congresul V al P.C.din România ,îngă Moscova, 3-24 dec.'31

(Arhiva CC al PCR, arhiva ISISP, "Scînteia " etc etc.)

(Arhiva CC al PCR, fond 1, mapa 330/ 1931)

[LD : pentru a "salva" , cît de cît, prestigiul partidului, istoriografia comunistă a încercat să prezinte **Congresul al V-lea PCR** ca avînd și unele "merite" .

În realitate , acest congres nu s-a deosebit de celelalte, dimpotrivă,

prin **accentul pus pe rezolvarea "leninistă " a problemei naționale** - cu dreptul la

autodeterminare pînă la despărțire de statul român a naționalităților - este o dovadă peremptorie a **rolului antinațional asumat de PCR** .

Promovarea unui **pseudo- revizionism de tip bolșevic** (care nu urmărea nici reîntoarcerea Transilvaniei la Ungaria, nici a Dobrogei la Bulgaria)ci ascundea, în fond , **tendențele imperialiste sovietice** , care vizau - în perspectiva revoluției mondiale sau în conjuncturi favorabile - **expansiunea în Europa sud-estică** ,
fie sub forma unei **Republici Federative Balcanice**,
fie a uneia în care să fie încorporate **teritoriile din România , Polonia și Ungaria ...**
care urmau să fie **încorporate în URSS** .

Astfel se explică și toate aparentele bîlbîieli, și schimbarea lozincilor de la o etapă la alta, și îndcațiile contradictorii către PC din țările vizate, și , la un moment dat, **lichidarea "garniturilor " de care s-a folosit** .

Participanții la congresul V al PCR , au constituit **o asemenea "garnitură"]**

(Vezi pe larg la **fișier PCR**)

▫ Partidele politice

▫ Sarcinile PCR în " problema națională "

▫ Problema Națională

▫ Lozincile PCR

#Social --democrația trădătoare, fascistă //

#Argetoianu pune la cale planul de atacare a URSS , febr.'32

#Litvinoff demască la Geneva

#14 ani de robie colonială a Basarabiei

Mihai Topa / Congr.V ,1931

▫**Sarcinile PCR în " problema națională "**

"Noi trebuie să clarificăm în partid locul și **însemnătatea mișcării național-revoluționare** ,în **planul nostru strategic general** .

[...]Aceasta înseamnă că **mișcarea național-revoluționară din România**,care a cuprins milioane de oameni ai națiunilor asuprite,este una din **forțele motrice ale revoluției burghezo-democratice** ,ce vine.

[...] Trebuie să punem **lozinca leninistă de autodeterminare pînă la despărțire** , **fără adăugiri și tăieri**.Noi trebuie să lămurim că această lozincă **însemnează "**

a) lupta contra ocupației române .

b.) autodeterminarea liberă și nestingherită a națiunii asupriteîn privința existenței sale de stat.[.....]

Béla Kun (Komintern) Congresul V PCR / 1931

" Noi trebuie să punem **problema autonomiei** , după **lozinca** noastră de bază

a autodeterminării .Acestei lozinci **nu trebuie să i se opună lozinci parțiale** ,

ci trebuie să se formuleze și aceste revendicări, iar pe această bază să fie mobilizate

masele largi , arătîndu-se în același timp că **rezolvarea definitivă a problemei naționale ,va fi numai rezolvarea sovietică.** "

Gheorghe Dimitrov (Komintern) , Congresul V PCR / 1931

▫**Rezoluția Congresului V PCR**

/Problema Națională

"**Partidul Comunist din România este unicul partid care luptă pentru adevărata eliberare națională**.Lozinca principală a partidului , care mobilizează masele populare cele mai largi ,este **lozinca leninistă de luptă petru dreptul națiunilor asuprite la autodeterminare pînă la despărțire de statul român**.[.....]

Congresul V al PCR, 3-24 dec.'31

TRAVALIUL LEGISLATIV

▫Fișier Legislație

24.) Proiecte de legi în dezbatere (spre ex.) ,

[LD : Iorga va închide sesiunea, pe neașteptate ; apoi se va produce căderea Guvernului și... **Legea electorală** ș.a. vor rămâne... pe altă dată

Mai mult, și Conversiunea... va fi reluată , în noua variantă .

[Prelungirile sesiunii ordinare : Prima oară, pînă la 15 apr., apoi pînă la 20 apr.'32.

15 mart.'32

(DAD, MO. 61, șed. din 15 mart.'32) :

/ Discuția pe articole la **Asanarea datoriilor agricole**;

/ **Legea drumurilor** ;

/ Combaterea **crizei viticole**;

/ Modificări la **Legea timbrului**;

/ Desființarea unor catedre de la Facultatea de științe, București;

/ Suspendarea (pînă la 15 iul.'32) executărilor silite pentru datoriile urbane ;

/ Legi în discuție, în modificare, în votare, în suspensie , 15-20 apr.'32

26 mart.'32:

/ Legea drumurilor

/ Legea pentru organizarea **Arhivelor Statului**

/ Legea ptr. organizarea înv. univ. (modificări la Legea Spiru Haret)

28. mart.'32:

/ Modificări la legea spirtului

/ **Legea loteriei**

/ Legea Educației Fizice

/ Lege pentru exportul de țigete

29 mart.'32

/ Legea corpului de avocați

/ Legea chiriilor

4 apr.'32

/ Legea viilor

/ Legea pentru biblioteci și muzee școare ; ș-a, ș-a, ș.a.

13 apr.'32

/ Legea privind organizarea Ministerului Apărării Naționale (Legea veche, 1929)

/ Legea pentru organizarea Consiliului Economic Național (Vii discuții!)

15 apr.'32

/ Legea privind **controlul averilor nejustificate** la funcționari și demnitari .

16. apr.'32

Legea privind garantarea de către BNR a pierderilor suferite prin Conversiune.

(împrumut de 1 miliard)

20 apr.'32

▀ Mesajul de închidere a sesiunii, 20 aprilie .

(DAD, MO 92, șed. din 20 apr.'32.)

/ Sesiunea a fost foarte însemnată pentru opera de consolidare a situației financiare; Buget de economii; conversiunea ; casa de amortizare ; Legea monopolului alcoolului; În v. Superior ; legile militare ; legea drumurilor; Mulțumiri pentru... Carol.

25.)Închiderea sesiunii, 20 apr.'32

("Dimineața", 22 apr.'32)

▣"Surprizele" lui Iorga

D.Iorga este prietenul loviturilor neașteptate .Dizolvarea parlamentului PNT a fost o surpriză pentru toată lumea;Închiderea sesiunii actuale s-a făcut tot prin surpriză.

La ordinea zilei nenumărate legi :unele din ele votate cu mare tămbălău în unul din corpurile legiuitoare (ex.legea pentru revizuirea averilor) altele, așteptate cu mare interes (ex. legea de mutare a chiriașilor la 6 mai , în loc d 23 apr.)

Nici miniștrii de "mîna a doua" nu știau că sesiunea se va închide!

(Vîlcovici se îndrepta spre tribună cu un proiect ,cînd Iorga l-a dat deoparte pe micuțul lui coleg ,și a citit Mesajul de închidere ! **Tablou !**

Dimineața / 22 apr.'32

▣Bilanț parlamentar .

S-au votat unele legi de mare însemnătate ; dar au fost lăsate legi de mare însemnătate : legea electorală deși Iorga promisese că acesta va fi ultimul parlament ales cu legea actuală !Cum soarta parlamentelor la noi este nesigură, ar fi fost necesar să se lase un "testament" .În timpul cînd Iorga citea mesajul de dizolvare

-DRIoanițescu striga : "**Dizolvarea !**"

...Dizolvarea!

După ce a citit mesajul,Iorga a spus :Cineva a rostit aici cuvîntul dizolvare !

Da , e nevoie de o dizolvare , însă nu a parlamentului , ci de a urilor dintre partide și oameni politici, pentru ca astfel să se poată duce mai departe opera de îndreptare și ameliorare a relelor de cari suferă țara."

Închiderea sesiunii, 20 apr.'32

Guvern Alex.Vaida Voievod, 6 iun.'32

26.)Dizolvare fără nouă lege electorală ?!,6 iun.'32

("Dimineața" , 8 iun.'32)

[LD:10 apr.2007 .consider episodul ca o ironie a sorții, fără să fie însă o "întâmplare" Cum oare și-a închipuit Iorga ,că național-țărăniștii vor accepta propunerea sa,după maniera în care a dizolvat el ,parlamentul național-țărănesc. ?!

Ca procedeu, altceva decât proverbul <Ce ție nu-ți place, altuia nu face !>,nu am de zis.

Cât despre modificarea legii electorale,cu eliminarea "primei " s-a dovedit a fi cea mai mare gogoriță a tuturor partidelor .

Precum , la noi, după 1989,chestia cu votul "uninomial" care ține de 18 ani]

a) Demisia guvernului Iorga ,

// fapte, culise, comentarii, zvonuri //

30 mai -5 iun.1932

[LD: informațiile sunt atât de contradictorii , subiectiv - partizane , încît este foarte greu , fie și cronologic (logic nici atât !) , să fie prea coerente,încît **le consemnez și eu de-a-valma.**

Abia la discuțiile la Mesaj ,din parlamentul următor ,se va pune oarece ordine în această demisie -"surpriză" ,pregătită, așteptată, presimțită,dorită ,vestită,a anunțată, contramandată,încă din ultimele zile ale sesiunii parlamentare (aprilie)

Amănunte, detalii, opinii, **vezi la fișierele de la partide,din dosarul rotativei și la**

Guvern Vaida .Vezi , de asemeni, broșura pe care o scoate în acele zile...]

"Neamul Românesc " (2 iun.):

Iorga nu a cerut audiență la rege, după Consiliul de la Palat , **ci a fost reținut de Rege** Cuvintele atribuite regelui "*sunt de-a -dreptul inventate "* , de anumite ziare. Până la rezolvarea crizei, **Iorga își suspendă rubrica la ziar.**

"Dimineața" (2iun.)

...Nu ziarele au anunțat audiența, ci **Comunicatul oficial, dat de Pangal** (subsecretar de stat) **presei.**

...Publică **Raportul lui Iorga**, pe baza căruia **Regele** a convocat **Consiliul** .

Rezultă că , în călătoria pe care a făcut-o cu MSR ,i-a arătat că armata nu este plătită și este într-o stare de plîns, și propunea plata imediată a soldei.

În același Raport Iorga mai propunea:

Reducerea salariilor de peste 5000 lei, la jumătate;

Zăbovirea plății funcționarilor care mai au și alte venituri ;

Plata , de preferință, a **celor căsătoriți**, mai ales cu copii;

Plata , un timp, a **unui singur salariu** pe familie ;

Etc. etc. Pe baza Raportului, a avut loc Consiliul, și, neputîndu-se lua măsuri concrete, imediate, **Guvernul și-a prezentat demisia.**

"Dimineața" (3 iun.) :

Se zice că , în ajunul călătoriei pe Dunăre, **Regele primise 3 rapoarte** privind situația soldelor militare; în călătorie, l-a întrebat pe **Argetoianu** ,care a spus că **soldele sunt achitate la zi. La Brăila** ,regele i-a întrebat pe comandanți și, spre surprinderea Sa, răspunsul a fost un **Nu, categoric și general.**

De aici căutarea unei soluții și Raportul lui Iorga.

"Dimineața" (5 iun) :

D. Titulescu s-a dus **la d. prof. Iorga**, la locuința d-sale. Întrevederea a durat 2 minute , avînd caracter de curtuozie. După aceea, a fost **la d. Argetoianu**, cu care a avut un mai lung schimb de păreri .

După aceea, **Argetoianu** a fost primit în audiență **la Rege**, căruia i-a spus că **nu crede în reușita lui Titulescu.** D-sa crede necesar **un guvern "carne de tun" , care "sătaie în carne vie"** . Dacă nu, să se facă un **"guvern de patid "** .

...În urma cererii, Curtea de Casație l-a **declarat pe Iorga "senator de drept "** (parlamentar în 10 legislaturi, 1907- 1931)

"Neamul Românesc " (8 iun)

Iorga spune : "**În audiența** în care am prezentat Majestății sale **demisia guvernului**, prezidat de mine **mi s-a cerut** - și înțeleg grija unui suveran militar ,cu grijă de armată - **plata imediată** , și **nu numai pentru ofițeri**, a salariului întreg **și a restanțelor.**

"Am răspuns că minuni nu pot face și am adaus **cererea acelor garanții** ,fără care nimeni nu-și poate lua răspunderea , pentru măsuri ca împutînarea salariilor.

"Am părăsit puterea , așteptînd acțiunea guvernului cel nou,care trebuia să aibă două însușiri **ce ni lipseau nouă** și anume : **concursul d-lui Titulescu** , cu legăturile sale în străinătate ,și **o popularitate deplină."**

"Popularitatea [PNȚ] celor care s-au retras înaintea dezastrului oprit momentan de noi , în aprilie 1931, **e tot ce poate fi mai discutabil.**

Aportul d-lui Titulescu nu poate veni decît prin prezența sa în fruntea unui guvern **pe care n-a voit să-l prezideze .**

"Fără aceste două însușiri, guvernul Vaida trebuie totuși să se țină de condiția sine quanon a existenței sale : a plăti salariile, imediat și integral,și a arăta unde a găsit **banii** cari au scăpat căutării noastre dureroase .[.....]

Fără acestea, avem a face cu oameni care au înșelat pe Suveran și vreau să înșele și țara."

b) Nicolae Iorga ,scrisoare către Petre Topa

Către președ. Camerei, dr. Topa.

"Sunt informat ,din isvor sigur, că **Parlamentul va fi dizolvat** și înțeleg

incompatibilitatea între Adunarea pe care o prezidați și **un șef de guvern** [Vaida] , **care nu i-a cruțat** nici unul din calificativele , al cărui secret îl are.

"Dar cred că **acest guvern are o datorie** de la care nu se poate sustrage, **partidul pe care-l reprezintă** avînd în această privință **angajamente formale și repetate**.

Anume ,aceea de a face ca **dizolvarea să fie precedată de renunțarea la prima electorală**.

"Pot asigura că și **Partidul liberal** , prezidat de d.**IGhDuca** ,**o dorește**.

Binevoiiți, deci, **a vizita pe d.președinte [Vaida]** al Consiliului de miniștri ,pentru a-i pune întrebarea **dacă e sau ba hotărît la aceasta ?**

"Întrebarea aceasta o fac în numele a **200 de parlamentari încă nedizolvați**."

c.)dr.Topa, scrisoare către Vaida

Către președintele Consiliului, dr.Vaida

"Avem onoarea a vă trimite în copie **cererea d-lui deputat profesor N.Iorga** , **președintele PND și fost președinte al Consiliului de miniștri**, rugîndu-vă să binevoiiți a ne comunica ,**dacă acceptați propunerea d-sale**.

"În cazul acesta urmează ca, **înainte de publicarea Decretului de dizolvare a Corpurilor Legiuitoare** ,**acestea să fie convocate petru a vota suprimarea primei electorale** **propusă de d.deputat Ed.Mirto** , în numele **PNT**. "

Vezi fișierul următor